

OBSAH

PREAMBULA

ČASŤ I

HLAVA I – POJEM A CIELE ÚNIE

HLAVA II ZÁKLADNÉ PRÁVA
A OBČIANSTVO ÚNIE

HLAVA III – PRÁVOMOCI ÚNIE

HLAVA IV – INŠTITÚCIE A ORGÁNY ÚNIE

KAPITOLA I – INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC

KAPITOLA II – INÉ INŠTITÚCIE A PORADNÉ ORGÁNY ÚNIE

HLAVA V – VYKONÁVANIE PRÁVOMOCÍ ÚNIE

KAPITOLA I – SPOLOČNÉ USTANOVENIA

KAPITOLA II – OSOBITNÉ USTANOVENIA

KAPITOLA III – POSILNENÁ SPOLUPRÁCA

HLAVA VI – DEMOKRATICKÝ ŽIVOT ÚNIE

HLAVA VII – FINANČIE ÚNIE

HLAVA VIII – ÚNIA A JEJ BEZPROSTREDNÉ OKOLIE

HLAVA IX – ČLENSTVO V ÚNII

ČASŤ II: CHARTA ZÁKLADNÝCH PRÁV ÚNIE

PREAMBULA

HLAVA I - DÔSTOJNOSŤ

HLAVA II - SLOBODY

HLAVA III - ROVNOSŤ

HLAVA IV- SOLIDARITA

HLAVA V - OBČIANSTVO

HLAVA VI - SPRAVODLIVOSŤ

HLAVA VII - VŠEOBECNÉ USTANOVENIA UPRAVUJÚCE
VÝKLAD A UPLATŇOVANIE CHARTY

ČASŤ III: POLITIKY A FUNGOVANIE ÚNIE

HLAVA I – VŠEOBECNE UPLATNITEĽNÉ USTANOVENIA

HLAVA II – NEDISKRIMINÁCIA A OBČIANSTVO

HLAVA III – VNÚTORNÉ POLITIKY A ČINNOSTI

KAPITOLA I – VNÚTORNÝ TRH

Oddiel 1 – Vytvorenie a fungovanie vnútorného trhu

Oddiel 2 – Voľný pohyb osôb a služieb

Pododdiel 1 – Pracovníci

Pododdiel 2 – Sloboda usadiť sa

Pododdiel 3 – Sloboda poskytovať služby

Oddiel 3 – Voľný pohyb tovaru

Pododdiel 1 – Colná únia

Pododdiel 2 – Colná spolupráca

Pododdiel 3 – Zákaz množstvových obmedzení

Oddiel 4 – Kapitál a platby

Oddiel 5 – Pravidlá hospodárskej súťaže

Pododdiel 1 – Pravidlá vzťahujúce sa na podniky

Pododdiel 2 – Pomoc poskytnutá členskými štátmi

Oddiel 6 – Fiškálne ustanovenia

Oddiel 7 – Spoločné ustanovenia

KAPITOLA II – HOSPODÁRSKA A MENOVÁ POLITIKA

Oddiel 1 – Hospodárska politika

Oddiel 2 – Menová politika

Oddiel 3 – Inštitucionálne ustanovenia

Oddiel 4 – Osobitné ustanovenia pre členské štáty, ktorých menou je euro

Oddiel 5 – Prechodné ustanovenia

KAPITOLA III – POLITIKY V INÝCH OBLASTIACH

Oddiel 1 – Zamestnanosť

Oddiel 2 – Sociálna politika

Oddiel 3 – Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť

Oddiel 4 – Poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo

Oddiel 5 – Životné prostredie

Oddiel 6 – Ochrana spotrebiteľa

Oddiel 7 – Doprava

Oddiel 8 – Transeurópske siete

Oddiel 9 – Výskum, technický rozvoj a kozmický priestor

Oddiel 10 – Energetika

KAPITOLA IV – PRIESTOR SLOBODY, BEZPEČNOSTI A SPRAVODLIVOSTI

Oddiel 1 – Všeobecné ustanovenia

Oddiel 2 – Politiky vzťahujúce sa na hraničné kontroly, azyl a prisťahovalectvo

Oddiel 3 – Justičná spolupráca v občianskych veciach

Oddiel 4 – Justičná spolupráca v trestných veciach

Oddiel 5 – Policajná spolupráca

KAPITOLA V – OBLASTI, V KTORÝCH MÔŽE ÚNIA VYKONÁVAŤ PODPORNÚ, KOORDINAČNÚ ALEBO DOPLNKOVÚ ČINNOSŤ

Oddiel 1 – Verejné zdravie

Oddiel 2 – Priemysel

Oddiel 3 – Kultúra

Oddiel 4 – Cestovný ruch

Oddiel 5 – Vzdelávanie, mládež, šport a odborné vzdelávanie a príprava

Oddiel 6 – Civilná ochrana

Oddiel 7 – Administratívna spolupráca

HLAVA IV – PRIDRUŽENIE ZÁMORSKÝCH KRAJÍN A ÚZEMÍ

HLAVA V – VONKAJŠIA ČINNOSŤ ÚNIE

KAPITOLA I – VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

KAPITOLA II – SPOLOČNÁ ZAHRANIČNÁ A BEZPEČNOSTNÁ POLITIKA

Oddiel 1 – Spoločné ustanovenia

Oddiel 2 – Spoločná bezpečnostná a obranná politika

Oddiel 3 – Finančné ustanovenia

KAPITOLA III – SPOLOČNÁ OBCHODNÁ POLITIKA

KAPITOLA IV – SPOLUPRÁCA S TRETÍMI KRAJINAMI

A HUMANITÁRNA POMOC

Oddiel 1 – Rozvojová spolupráca

Oddiel 2 – Hospodárska, finančná a technická spolupráca s tretími krajinami

Oddiel 3 – Humanitárna pomoc

KAPITOLA V – REŠTRIKTÍVNE OPATRENIA

KAPITOLA VI – MEDZINÁRODNÉ ZMLUVY

KAPITOLA VII – VZŤAHY ÚNIE S MEDZINÁRODNÝMI

ORGANIZÁCIAMI A TRETÍMI KRAJINAMI

A DELEGÁCIE ÚNIE

KAPITOLA VIII – VYKONÁVANIE DOLOŽKY O SOLIDARITE

HLAVA VI – FUNGOVANIE ÚNIE

KAPITOLA I – INŠTITUCIONÁLNE USTANOVENIA

Oddiel 1 – Inštitúcie

Pododdiel 1 – Európsky parlament

Pododdiel 2 – Európska rada

Pododdiel 3 – Rada ministrov

Pododdiel 4 – Európska komisia

Pododdiel 5 – Súdny dvor Európskej únie

Pododdiel 6 – Európska centrálna banka

Pododdiel 7 – Dvor audítorov

Oddiel 2 – Poradné orgány Únie

Pododdiel 1 – Výbor regiónov

Pododdiel 2 – Hospodársky a sociálny výbor

Oddiel 3 – Európska investičná banka

Oddiel 4 – Spoločné ustanovenia pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie

KAPITOLA II – FINANČNÉ USTANOVENIA

Oddiel 1 – Viacročný finančný rámec

Oddiel 2 – Ročný rozpočet Únie

Oddiel 3 – Plnenie rozpočtu a absolutórium

Oddiel 4 – Spoločné ustanovenia

Oddiel 5 – Boj proti podvodom

KAPITOLA III – POSILNENÁ SPOLUPRÁCA

HLAVA VII: SPOLOČNÉ USTANOVENIA

ČASŤ IV: VŠEOBECNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

ZMLUVA O ÚSTAVE PRE EURÓPU

PREAMBULA

JEHO VELIČENSTVO KRÁĽ BELGIČANOV, PREZIDENT ČESKEJ REPUBLIKY, JEJ VELIČENSTVO KRÁĽOVNÁ DÁNSKA, PREZIDENT SPOLKOVEJ REPUBLIKY NEMECKO, PREZIDENT ESTÓNSKEJ REPUBLIKY, PREZIDENT HELÉNSKEJ REPUBLIKY, JEHO VELIČENSTVO KRÁĽ ŠPANIELSKA, PREZIDENT FRANCÚZSKEJ REPUBLIKY, PREZIDENTKA ÍRSKA, PREZIDENT TALIANSKEJ REPUBLIKY, PREZIDENT CYPERSKEJ REPUBLIKY, PREZIDENTKA LOTYŠSKEJ REPUBLIKY, PREZIDENT LITOVSKÉJ REPUBLIKY, JEHO KRÁĽOVSKÁ VÝSOSŤ VEĽKOVŮJ VODA LUXEMBURSKA, PREZIDENT MAĎARSKEJ REPUBLIKY, PREZIDENT MALTY, JEJ VELIČENSTVO KRÁĽOVNÁ HOLANDSKA, SPOLKOVÝ PREZIDENT RAKÚSKEJ REPUBLIKY, PREZIDENT POĽSKEJ REPUBLIKY, PREZIDENT PORTUGALSKEJ REPUBLIKY, PREZIDENT SLOVINSKEJ REPUBLIKY, PREZIDENT SLOVENSKEJ REPUBLIKY, PREZIDENTKA FÍNSKEJ REPUBLIKY, VLÁDA ŠVÉDSKEHO KRÁĽOVSTVA, JEJ VELIČENSTVO KRÁĽOVNÁ SPOJENÉHO KRÁĽOVSTVA VEĽKEJ BRITÁNIE A SEVERNÉHO ÍRSKA,

ČERPAJÚC inšpiráciu z kultúrneho, náboženského a humanistického dedičstva Európy, z ktorého sa vyvinuli univerzálne hodnoty nezrušiteľných a nescudziteľných práv ľudskej bytosti, slobody, demokracie, rovnosti a právneho štátu,

VERIAC, že úmyslom Európy, znovu zjednotenej po trpkých skúsenostiach, je pokračovať cestou civilizácie, pokroku a prosperity, pre dobro všetkých jej obyvateľov, vrátane tých najslabších a najviac odkázaných; že si želá zostať kontinentom otvoreným kultúre, vzdelávaniu a sociálnemu pokroku; a že si želá prehlbovať demokratický a transparentný charakter svojho verejného života a snažiť sa o mier, spravodlivosť a solidaritu vo svete,

PRESVEDČENÍ, že národy Európy, zostávajúc nad'alej hrdé na svoju vlastnú národnú identitu a dejiny, sú odhodlané preniesť sa cez historické deliace čiary a stále užšie zjednotené vytvárať svoj spoločný osud,

PRESVEDČENÍ, že Európa takto „zjednotená v rozmanitosti“ im ponúka najlepšiu možnosť dosiahnuť veľké predsavzatie, pri zohľadnení práv každého jednotlivca, a vedomí si svojej zodpovednosti voči budúcim generáciám a Zemi, ktoré z nej vytvára osobitný priestor ľudskej nádeje,

ROZHODNUTÍ pokračovať v práci dosiahnutej v rámci zmlúv o založení Európskych spoločenstiev a Zmluvy o Európskej únii zabezpečením kontinuity acquis Spoločenstva,

VYJADRUJÚC vďaka členom Európskeho konventu za prípravu návrhu tejto ústavy v mene občanov a štátov Európy,

URČILI ZA SVOJICH SPLNOMOCNENÝCH ZÁSTUPCOV:

ZA JEHO VELIČENSTVO KRÁĽA BELGIČANOV

Guy VERHOFSTADT
predseda vlády

Karel DE GUCHT
minister zahraničných vecí

ZA PREZIDENTA ČESKEJ REPUBLIKY

Stanislav GROSS
predseda vlády

Cyril SVOBODA
minister zahraničných vecí

ZA JEJ VELIČENSTVO KRÁĽOVNÚ DÁNSKA

Anders Fogh RASMUSSEN
predseda vlády

Per Stig MØLLER
minister zahraničných vecí

ZA PREZIDENTA SPOLKOVEJ REPUBLIKY NEMECKO

Gerhard SCHRÖDER
spolkový kancelár

Joseph FISCHER
spolkový minister zahraničných vecí a spolkový vicekancelár

ZA PREZIDENTA ESTÓNSKEJ REPUBLIKY

Juhan PARTS
predseda vlády

Kristiina OJULAND
ministerka zahraničných vecí

ZA PREZIDENTA HELÉNSKEJ REPUBLIKY

Kostas KARAMANUS
predseda vlády

Petros G. MOLYVIATIS
minister zahraničných vecí

ZA JEHO VELIČENSTVO KRÁĽA ŠPANIELSKA

José Luis RODRÍGUES ZAPATERO
predseda vlády

Miguel Angel MORATINOS CUYAUBÉ
minister zahraničných vecí a rozvojovej spolupráce

ZA PREZIDENTA FRANCÚZSKEJ REPUBLIKY

Jacques CHIRAC
prezident

Jean-Pierre RAFFARIN
predseda vlády

Michel BARNIER
minister zahraničných vecí

ZA PREZIDENTKU ÍRSKA

Bertie AHERN
predseda vlády (Taoiseach)

Dernot AHERN
minister zahraničných vecí

ZA PREZIDENTA TALIANSKEJ REPUBLIKY

Silvio BERLUSCONI
predseda vlády

Franco FRATTINI
minister zahraničných vecí

ZA PREZIDENTA CYPERSKEJ REPUBLIKY

Tassos PAPADOPOULOS
prezident

George IACOVOU
minister zahraničných vecí

ZA PREZIDENTKU LOTYŠSKEJ REPUBLIKY

Vaira VĪĶE –FREIBERGA
prezident

Indulis EMSIS
predseda vlády

Artis PABRIKS
minister zahraničných vecí

ZA PREZIDENTA LITOVSKÉJ REPUBLIKY

Valdos ADAMKUS
prezident

Algirdas Mykolas BRAZAUSKAS
predseda vlády

Antanas VALIONIS
minister zahraničných vecí

ZA JEHO KRÁĽOVSKÚ VÝSOŠŤ VEĽKOVŮJVDU LUXEMBURSKA

Jean-Claude JUNCKER
predseda vlády, Ministre d'Etat

Jean ASSELBORN
podpredseda vlády, minister zahraničných vecí a prist'ahovalectva

ZA PREZIDENT MAĎARSKEJ REPUBLIKY

Ferenc GYURCSÁNY
predseda vlády

László KOVÁCS
minister zahraničných vecí

ZA PREZIDENTA MALTSKEJ REPUBLIKY

Hon Lawrence GONZI
predseda vlády

Hon Michael FRENDÓ
minister zahraničných vecí

ZA JEJ VELIČENSTVO KRÁĽOVNÚ HOLANDSKA

Dr J. Pi. BALKENENDE
predseda vlády

Dr. B. R. BOT
minister zahraničných vecí

ZA SPOLKOVÉHO PREZIDENTA RAKÚSKEJ REPUBLIKY

Dr Wolfgang SCHÜSSEL
spolkový kancelár

Dr Ursula PLASSNIK
spolková ministerka zahraničných vecí

ZA PREZIDENTA POLSKEJ REPUBLIKY

Marek BELKA
predseda vlády

Włodzimierz CIMOSZEWICZ
minister zahraničných vecí

ZA PREZIDENTA PORTUGALSKEJ REPUBLIKY

Pedro Miguel DE SANTANA LOPES
predseda vlády

António Vicot MARTINS MONTEIRO
minister zahraničných vecí a portugalských komunit v zahraničí

ZA PREZIDENTA SLOVINSKEJ REPUBLIKY

Anton ROP
predseda vlády

Ivo VAJGL
minister zahraničných vecí

ZA PREZIDENTA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mikuláš DZURINDA
predseda vlády

Eduard KUKAN
minister zahraničných vecí

ZA PREZIDENTKU FÍNSKEJ REPUBLIKY

Matti VANHANEN
predseda vlády

Erkki TUOMIOJA
minister zahraničného obchodu

ZA VLÁDU ŠVÉDSKEHO KRÁĽOVSTVA,

Göran PERSSON
predseda vlády

Laila FREIVALDS
ministerka zahraničných vecí

ZA JEJ VELIČENSTVO KRÁĽOVNÚ SPOJENÉHO KRÁĽOVSTVA VEĽKEJ BRITÁNIE A SEVERNÉHO ÍRSKA

Rt. Hon Tony BLAIR
predseda vlády

Rt. Hon Jack STRAW
štátny minister pre zahraničné veci a veci Britského spoločenstva národov

ktorí sa po výmene svojich plných mocí uznaných za správne a v náležitej forme dohodli takto:

ČASŤ I

HLAVA I

POJEM A CIELE ÚNIE

ČLÁNOK I-1

Založenie Únie

1. Vyjadrujúc vôľu občanov a štátov Európy budovať spoločnú budúcnosť táto ústava zakladá Európsku úniu, na ktorú členské štáty preniesli právomoci na dosiahnutie spoločných cieľov. Únia koordinuje politiky, ktorými sa členské štáty snažia tieto ciele dosiahnuť a vykonáva komunitárnym spôsobom právomoci, ktoré na ňu členské štáty preniesli.
2. Únia je otvorená všetkým európskym štátom, ktoré rešpektujú jej hodnoty a zaväzujú sa ich spoločne presadzovať.

ČLÁNOK I-2

Hodnoty Únie

Únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobode, demokracii, rovnosti, právnemu štátu a rešpektovaniu ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám. Tieto hodnoty sú spoločné členským štátom v spoločnosti, v ktorej prevláda pluralizmus, nediskriminácia, tolerancia, spravodlivosť, solidarita a rovnosť medzi ženami a mužmi.

ČLÁNOK I-3

Ciele Únie

1. Cieľom Únie je presadzovať mier, svoje hodnoty a blaho svojich národov.
2. Únia ponúka svojim občanom priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti bez vnútorných hraníc a vnútorný trh s voľnou a nenarušenou hospodárskou súťažou.
3. Únia sa usiluje o trvalo udržateľný rozvoj Európy založený na vyváženom hospodárskom raste a cenovej stabilite, o sociálne trhové hospodárstvo s vysokou konkurencieschopnosťou zamerané na dosiahnutie plnej zamestnanosti a sociálneho pokroku, ako aj o vysokú úroveň ochrany životného prostredia a zlepšenie jeho kvality. Podporuje vedecký a technický pokrok.

Bojuje proti sociálnemu vylúčeniu a diskriminácii a podporuje sociálnu spravodlivosť a ochranu, rovnosť medzi ženami a mužmi, solidaritu medzi generáciami a ochranu práv dieťaťa.

Podporuje hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť a solidaritu medzi členskými štátmi.

Rešpektuje svoju bohatú kultúrnu a jazykovú rozmanitosť a zabezpečuje zachovávanie a zveľaďovanie kultúrneho dedičstva Európy.

4. Únia zachováva a podporuje svoje hodnoty a záujmy vo vzťahoch so svetom. Prispieva k mieru, bezpečnosti, trvalo udržateľnému rozvoju Zeme, k solidarite a vzájomnému rešpektovaniu sa národov, k voľnému a spravodlivému obchodu, k odstráneniu chudoby a k ochrane ľudských práv, najmä práv dieťaťa, ako aj k prísnemu dodržiavaniu a rozvoju medzinárodného práva, najmä k dodržiavaniu zásad Charty Organizácie Spojených národov.

5. Únia dosahuje svoje ciele primeranými prostriedkami podľa rozsahu, v akom boli na ňu touto ústavou prenesené príslušné právomoci.

ČLÁNOK I-4

Základné slobody a nediskriminácia

1. Voľný pohyb osôb, služieb, tovaru a kapitálu a sloboda usadiť sa sú v rámci Únie zaručené Úniou v súlade s ústavou.
2. V rozsahu pôsobnosti tejto ústavy a bez toho, aby boli dotknuté jej osobitné ustanovenia, je zakázaná akákoľvek diskriminácia na základe štátnej príslušnosti.

ČLÁNOK I-5

Vzťahy medzi Úniou a členskými štátmi

1. Únia rešpektuje rovnosť členských štátov pred ústavou, ako aj ich národnú identitu obsiahnutú v ich základných politických a ústavných systémoch, vrátane regionálnych a miestnych samospráv. Rešpektuje ich základné štátne funkcie, najmä zabezpečovanie územnej celistvosti štátu, udržiavanie verejného poriadku a zabezpečovanie národnej bezpečnosti.

2. Podľa zásady lojálnej spolupráce sa Únia a členské štáty vzájomne rešpektujú a vzájomne si pomáhajú pri vykonávaní úloh, ktoré vyplývajú z ústavy.

Členské štáty prijímú všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy, aby zabezpečili plnenie záväzkov vyplývajúcich z ústavy alebo z aktov inštitúcií Únie.

Členské štáty pomáhajú Únii pri plnení jej úloh a neprijímú žiadne opatrenie, ktoré by mohlo ohroziť dosiahnutie cieľov Únie.

ČLÁNOK I-6

Právo Únie

Ústava a právo prijaté inštitúciami Únie pri vykonávaní prenesených právomocí má prednosť pred právom členských štátov.

ČLÁNOK I-7

Právna subjektivita

Únia má právnu subjektivitu.

ČLÁNOK I-8

Symboly Únie

Vlajku Únie predstavuje kruh dvanástich zlatých hviezd na modrom pozadí.

Hymna Únie vychádza z „Ódy na radosť“ z Deviatej symfónie Ludwiga van Beethovena.

Heslom Únie je: „Zjednotení v rozmanitosti“.

Menou Únie je euro.

Deň Európy sa v celej Únii oslavuje 9. mája.

HLAVA II

ZÁKLADNÉ PRÁVA A OBČIANSTVO ÚNIE

ČLÁNOK I-9

Základné práva

1. Únia uznáva práva, slobody a zásady ustanovené v Charte základných práv, ktorá tvorí časť II.
2. Únia pristúpi k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Týmto pristúpením nie sú dotknuté právomoci Únie vymedzené v ústave.
3. Základné práva tak, ako sú zaručené Európskym dohovorem o ochrane ľudských práv a základných slobôd a ako vyplývajú z ústavných tradícií spoločných pre členské štáty, predstavujú všeobecné zásady práva Únie.

ČLÁNOK I-10

Občianstvo Únie

1. Každá osoba, ktorá má štátnu príslušnosť niektorého členského štátu, je občanom Únie. Občianstvo Únie dopĺňa štátne občianstvo a nenahrádza ho.

2. Občania Únie požívajú práva a podliehajú povinnostiam ustanoveným touto ústavou. Majú:
- a) právo na slobodný pohyb a pobyt na území členských štátov,
 - b) právo voliť a byť volení vo voľbách do Európskeho parlamentu a vo voľbách do orgánov územnej samosprávy v členskom štáte, v ktorom majú bydlisko, za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci tohto štátu,
 - c) právo požívať na území tretej krajiny, v ktorej nie je zastúpený členský štát, ktorého sú štátnymi príslušníkmi, ochranu diplomatických a konzulárnych orgánov ktoréhokoľvek členského štátu za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci tohto štátu,
 - d) právo obrátiť sa s petíciou na Európsky parlament, obrátiť sa na európskeho ombudsmana a na inštitúcie a poradné orgány Únie v ktoromkoľvek jazyku ústavy a dostať odpoveď v tom istom jazyku.

Tieto práva sa uplatňujú v súlade s podmienkami a obmedzeniami vymedzenými touto ústavou a opatreniami prijatými na jej vykonanie.

HLAVA III

PRÁVOMOCI ÚNIE

ČLÁNOK I-11

Základné zásady

1. Vymedzenie právomocí Únie sa spravuje zásadou prenesenia právomocí. Vykonávanie právomocí Únie sa spravuje zásadou subsidiarity a proporcionality.
2. Podľa zásady prenesenia právomocí koná Únia v medziach právomocí, ktoré na ňu preniesli členské štáty v ústave na dosiahnutie cieľov vymedzených v ústave. Právomoci, ktoré na Úniu neboli v ústave prenesené, zostávajú právomocami členských štátov.
3. Podľa zásady subsidiarity koná Únia v oblastiach, ktoré nepatria do jej výlučnej právomoci, len v takom rozsahu a vtedy, ak ciele zamýšľané touto činnosťou nemôžu členské štáty uspokojivo dosiahnuť na ústrednej úrovni alebo na regionálnej a miestnej úrovni, ale z dôvodov rozsahu alebo účinkov navrhovanej činnosti ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie.

Inštitúcie Únie uplatňujú zásadu subsidiarity v súlade s Protokolom o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality. Národné parlamenty zabezpečujú dodržiavanie tejto zásady v súlade s postupom ustanoveným v uvedenom protokole.

4. Podľa zásady proporcionality neprekračuje obsah a forma činnosti Únie rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľov ústavy.

Inštitúcie uplatňujú zásadu proporcionality v súlade s Protokolom o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality.

ČLÁNOK I-12

Druhy právomocí

1. Ak ústava prenesie na Úniu výlučnú právomoc v určitej oblasti, len Únia môže vykonávať zákonodarnú činnosť a prijímať právne záväzné akty, pričom členské štáty tak môžu urobiť len vtedy, ak ich na to splnomocní Únia, alebo na vykonanie aktov Únie.
2. Ak ústava prenesie na Úniu v určitej oblasti právomoc, ktorú vykonáva spoločne s členskými štátmi, Únia a členské štáty môžu v tejto oblasti vykonávať zákonodarnú činnosť a prijímať právne záväzné akty. Členské štáty vykonávajú svoju právomoc v rozsahu, v akom Únia svoju právomoc nevykonala alebo rozhodla, že ju prestane vykonávať.
3. Členské štáty koordinujú spôsobom ustanoveným v časti III svoju hospodársku politiku a politiku zamestnanosti, na vymedzenie ktorých má právomoc Únia.
4. Únia má právomoc vymedziť a vykonávať spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku, vrátane postupného vymedzenia spoločnej obrannej politiky.
5. V určitých oblastiach a za podmienok ustanovených ústavou má Únia právomoc vykonávať činnosti, ktorými podporuje, koordinuje alebo dopĺňa činnosti členských štátov bez toho, aby tým v týchto oblastiach nahrádzala ich právomoc.

Právne záväzné akty Únie prijaté na základe ustanovení časti III, ktoré sa vzťahujú na tieto oblasti, nesmú zahŕňať harmonizáciu zákonov alebo iných právnych predpisov členských štátov.

6. Rozsah a spôsob vykonávania právomocí Únie je upravený ustanoveniami pre každú oblasť v časti III.

ČLÁNOK I-13

Oblasti výlučnej právomoci

1. Únia má výlučnú právomoc v týchto oblastiach:
 - a) colná únia,
 - b) ustanovenie pravidiel hospodárskej súťaže potrebných na fungovanie vnútorného trhu,
 - c) menová politika pre členské štáty, ktorých menou je euro,
 - d) ochrana morských biologických zdrojov v rámci spoločnej politiky rybného hospodárstva,
 - e) spoločná obchodná politika.

2. Únia má tiež výlučnú právomoc uzavrieť medzinárodnú zmluvu, ak je jej uzavretie ustanovené v legislatívnom akte Únie alebo ak je jej uzavretie potrebné na to, aby Únia mohla vykonávať svoju vnútornú právomoc, alebo ak môžu byť uzavretím tejto zmluvy dotknuté spoločné pravidlá alebo pozmenený rozsah ich pôsobnosti.

ČLÁNOK I-14

Oblasti spoločnej právomoci

1. Únia vykonáva spoločne právomoc s členskými štátmi vtedy, keď na ňu ústava prenáša právomoc, ktorá sa nevzťahuje na oblasti uvedené v článkoch I-13 a I-17.
2. Spoločné právomoci Únie a členských štátov sa uplatňujú v týchto hlavných oblastiach:
 - a) vnútorný trh,
 - b) sociálna politika, pokiaľ ide o aspekty vymedzené v časti III,
 - c) hospodárska, sociálna a územná súdržnosť,
 - d) poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo s výnimkou ochrany morských biologických zdrojov,
 - e) životné prostredie,
 - f) ochrana spotrebiteľa,
 - g) doprava,
 - h) transeurópske siete,
 - i) energetika,
 - j) priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti,
 - k) spoločné obavy o bezpečnosť v záležitostiach verejného zdravia, pokiaľ ide o aspekty vymedzené v časti III.
3. V oblasti výskumu, technického rozvoja a kozmického priestoru má Únia právomoc vykonávať činnosti, najmä vymedziť a uskutočňovať programy, avšak vykonávanie tejto právomoci nesmie viesť k tomu, aby sa členským štátom bránilo vykonávať ich právomoci.

4. V oblasti rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci má Únia právomoc prijímať opatrenia a uskutočňovať spoločnú politiku, avšak vykonávanie tejto právomoci nesmie viesť k tomu, aby sa členským štátom bránilo vykonávať ich právomoci.

ČLÁNOK I-15

Koordinácia hospodárskej politiky a politiky zamestnanosti

1. Členské štáty koordinujú svoje hospodárske politiky v rámci Únie. Na tento účel prijíma Rada ministrov opatrenia, najmä základné usmernenia pre tieto politiky.

Na členské štáty, ktorých menou je euro, sa vzťahujú osobitné ustanovenia.

2. Únia prijíma opatrenia na zabezpečenie koordinácie politík zamestnanosti členských štátov, najmä vydávaním usmernení pre tieto politiky.

3. Únia môže dávať podnety na zabezpečenie koordinácie sociálnych politík členských štátov.

ČLÁNOK I-16

Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika

1. Právomoc Únie v záležitostiach spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky sa vzťahuje na všetky oblasti zahraničnej politiky a všetky otázky týkajúce sa bezpečnosti Únie, vrátane postupného vymedzenia spoločnej obrannej politiky, ktorá môže viesť k spoločnej obrane.

2. Členské štáty podporujú aktívne a bezvýhradne spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku Únie v duchu lojálnosti a vzájomnej solidarity a rešpektujú konanie Únie v tejto oblasti. Zdržia sa konania, ktoré je v rozpore so záujmami Únie, alebo ktoré by mohlo narušiť jej efektívnosť.

ČLÁNOK I-17

Oblasti podpornej, koordinačnej alebo doplnkovej činnosti

Únia má právomoc vykonávať podpornú, koordinačnú alebo doplnkovú činnosť. Týmito činnosťami na európskej úrovni sú:

- a) ochrana a zlepšovanie zdravia ľudí,
- b) priemysel,
- c) kultúra,
- d) cestovný ruch,
- e) vzdelávanie, mládež, šport a odborné vzdelávanie a príprava,
- f) civilná ochrana,
- g) administratívna spolupráca.

ČLÁNOK I-18

Določka flexibility

1. Ak sa preukáže, že v rámci politík vymedzených v časti III je na dosiahnutie niektorého z cieľov uvedených v ústave nevyhnutná činnosť Únie a táto ústava na to neposkytuje potrebné právomoci, prijme Rada ministrov jednomyseľne na návrh Európskej komisie a po získaní súhlasu Európskeho parlamentu, vhodné opatrenia.
2. Európska komisia upozorňuje v rámci postupu kontroly dodržiavania zásady subsidiarity uvedenej v článku I-11 ods. 3 národné parlamenty na návrhy založené na tomto článku.
3. Opatrenia založené na tomto článku nesmú zahŕňať harmonizáciu zákonov a iných právnych predpisov členských štátov v prípadoch, v ktorých ústava takúto harmonizáciu vylučuje.

HLAVA IV

INŠTITÚCIE A ORGÁNY ÚNIE

KAPITOLA I

INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC

ČLÁNOK I-19

Inštitúcie Únie

1. Únia má k dispozícii inštitucionálny rámec, ktorého účelom je:
 - podporovať jej hodnoty,
 - sledovať jej ciele,
 - slúžiť jej záujmom, záujmom jej občanov a členských štátov,
 - zabezpečovať konzistentnosť, efektívnosť a kontinuitu jej politik a činností.

Tento inštitucionálny rámec tvorí:

- Európsky parlament,
- Európska rada,

- Rada ministrov (ďalej len „Rada“),
- Európska komisia (ďalej len „Komisia“),
- Súdny dvor Európskej únie.

2. Každá inštitúcia koná v medziach právomocí, ktoré sú jej zverené ústavou, a v súlade s postupmi a podmienkami v nej ustanovenými. Inštitúcie navzájom v plnej miere spolupracujú.

ČLÁNOK I-20

Európsky parlament

1. Európsky parlament spoločne s Radou vykonáva legislatívne a rozpočtové funkcie. Vykonáva funkciu politickej kontroly a poradnú funkciu v súlade s podmienkami ustanovenými v ústave. Volí predsedu Komisie.
2. Európsky parlament sa skladá zo zástupcov občanov Únie. Ich počet nepresiahne sedemsto päťdesiat. Zastúpenie občanov je zostupne proporčné, pričom každý členský štát má najmenej šesť členov. Žiadny členský štát nemá pridelených viac ako deväťdesiatšesť kresiel.

Európska rada prijme jednomyseľne na základe podnetu Európskeho parlamentu a s jeho súhlasom európske rozhodnutie, ktorým sa ustanoví zloženie Európskeho parlamentu, dodržiavajúc zásady uvedené v prvom pododseku.

3. Poslanci Európskeho parlamentu sú volení vo všeobecných, priamych a slobodných voľbách tajným hlasovaním na volebné obdobie piatich rokov.
4. Európsky parlament si z radov svojich členov volí predsedu a predsedníctvo.

ČLÁNOK I-21

Európska rada

1. Európska rada dáva Únii potrebné podnety na jej rozvoj a určuje jej všeobecné politické smerovanie a priority. Nevykonáva legislatívnu funkciu.
2. Európska rada sa skladá z hláv štátov alebo predsedov vlád členských štátov, ako aj svojho predsedu a predsedu Komisie. Jej práce sa zúčastňuje minister zahraničných vecí Únie.
3. Európska rada zasadá štvrt'ročne, zvoláva ju jej predseda. Ak si to vyžaduje program rokovania, členovia Európskej rady môžu rozhodnúť, že každému z nich bude pomáhať minister, a v prípade predsedu Komisie, člen Komisie. Ak si to vyžaduje situácia, predseda zvolá mimoriadne zasadnutie Európskej rady.
4. Rozhodnutia Európskej rady sa prijímajú konsenzom, ak nie je v ústave ustanovené inak.

ČLÁNOK I-22

Predseda Európskej rady

1. Európska rada volí svojho predsedu kvalifikovanou väčšinou na funkčné obdobie dva a pol roka, s možnosťou opätovného zvolenia na jedno funkčné obdobie. Európska rada môže v prípade prekážok vo výkone funkcie alebo závažného pochybenia jeho funkčné obdobie ukončiť podľa rovnakého postupu.

2. Predseda Európskej rady:

- a) predsedá Európskej rade a podnecuje jej prácu,
- b) zabezpečuje prípravu a plynulosť práce Európskej rady v spolupráci s predsedom Komisie a na základe práce Rady pre všeobecné záležitosti,
- c) usiluje sa uľahčiť dosiahnutie súdržnosti a konsenzu v rámci Európskej rady,
- d) po každom zasadnutí Európskej rady predkladá správu Európskemu parlamentu.

Predseda Európskej rady na svojej úrovni a z titulu svojej funkcie zabezpečuje zastúpenie Únie navonok v záležitostiach týkajúcich sa spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky bez toho, aby boli dotknuté právomoci ministra zahraničných vecí Únie.

3. Predseda Európskej rady nesmie vykonávať vnútroštátnu funkciu.

ČLÁNOK I-23

Rada ministrov

1. Rada spolu s Európskym parlamentom vykonáva legislatívne a rozpočtové funkcie. Vykonáva funkcie tvorby politik a koordinačné funkcie v súlade s podmienkami ustanovenými v ústave.
2. Rada sa skladá z jedného zástupcu každého členského štátu na ministerskej úrovni, ktorý môže zaväzovať vládu príslušného členského štátu a hlasovať za ňu.
3. Rada sa uznáva kvalifikovanou väčšinou s výnimkou prípadov, keď ústava ustanovuje inak.

ČLÁNOK I-24

Zloženia Rady ministrov

1. Rada zasadá v rôznych zloženiach.
2. Rada pre všeobecné záležitosti zabezpečuje konzistentnosť práce rôznych zložení Rady.

Pripravuje zasadnutia Európskej rady a v spojení s predsedom Európskej rady a Komisiou zabezpečuje ich nadväznosť.

3. Rada pre zahraničné záležitosti rozpracúva vonkajšiu činnosť Únie na základe strategických usmernení vydaných Európskou radou a zabezpečuje, aby činnosť Únie bola konzistentná.
4. Európska rada prijme kvalifikovanou väčšinou európske rozhodnutie, ktorým sa ustanoví zoznam ďalších zložení Rady.
5. Za prípravu práce Rady je zodpovedný Výbor stálych zástupcov vlád členských štátov .
6. Počas rokovania a hlasovania o návrhu legislatívneho aktu sú zasadnutia Rady verejné. Na tento účel je každé zasadnutie Rady rozdelené na dve časti, pričom jedna časť sa zaoberá prerokovávaním legislatívnych aktov Únie a druhá nelegislatívnymi opatreniami.
7. Zloženiam Rady s výnimkou zloženia Rady pre zahraničné záležitosti predsedajú zástupcovia členských štátov v Rade na základe zásady rovnej rotácie, v súlade s podmienkami ustanovenými v európskom rozhodnutí Európskej rady. Európska rada sa uznáva kvalifikovanou väčšinou.

ČLÁNOK I-25

Vymedzenie kvalifikovanej väčšiny v rámci Európskej rady a Rady

1. Kvalifikovaná väčšina je vymedzená ako väčšina rovnajúca sa najmenej 55 % členov Rady, ktorí pozostávajú najmenej z pätnástich členov a zastupujú členské štáty zahŕňajúce aspoň 65 % obyvateľstva Únie.

Blokujúcu menšinu musia tvoriť najmenej štyria členovia Rady, v opačnom prípade sa kvalifikovaná väčšina považuje za dosiahnutú.

2. Odchyľne od odseku 1, ak sa Rada neuznáša na návrh Komisie alebo ministra zahraničných vecí Únie, kvalifikovaná väčšina je vymedzená ako väčšina rovnajúca sa najmenej 72 % členov Rady, ktorí zastupujú členské štáty zahŕňajúce aspoň 65 % obyvateľstva Únie.
3. Ak sa Európska rada uznáša kvalifikovanou väčšinou, uplatňujú sa odseky 1 a 2.
4. V rámci Európskej rady nehlasuje jej predseda, ani predseda Komisie.

ČLÁNOK I-26

Európska komisia

1. Komisia podporuje všeobecný záujem Únie a na tento účel dáva primerané podnety. Zabezpečuje uplatňovanie ústavy, ako aj opatrení prijatých inštitúciami na základe ústavy. Dohliada na uplatňovanie práva Únie pod kontrolou Súdneho dvora Európskej únie. Plní rozpočet a riadi programy. Vykonáva koordinačné, výkonné a riadiace funkcie v súlade s podmienkami ustanovenými v ústave. S výnimkou spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a iných prípadov ustanovených v ústave zabezpečuje zastupovanie Únie navonok. Dáva podnety na ročné a viacročné programovanie Únie v snahe dosiahnuť medziinštitucionálne dohody.

2. Legislatívne akty Únie môžu byť prijaté len na základe návrhu Komisie, pokiaľ ústava neustanovuje inak. Iné akty sa prijímajú na základe návrhu Komisie, ak tak ustanovuje ústava.
3. Funkčné obdobie Komisie je päťročné.
4. Členovia Komisie sú vybraní na základe ich celkových schopností a ich európskej angažovanosti spomedzi osôb, ktoré poskytujú záruky úplnej nezávislosti.
5. Prvá Komisia vymenovaná podľa ústavy sa skladá z jedného štátneho príslušníka za každý členský štát, vrátane jej predsedu a ministra zahraničných vecí Únie, ktorý je jedným z jej podpredsedov.
6. Po skončení funkčného obdobia Komisie uvedenej v odseku 5 sa Komisia skladá z takého počtu členov, vrátane jej predsedu a ministra zahraničných vecí Únie, ktorý zodpovedá dvom tretinám počtu členských štátov, pokiaľ Európska rada nerozhodne jednomyselne o zmene tohto počtu.

Členovia Komisie sú vybraní spomedzi štátnych príslušníkov členských štátov na základe systému rovnej rotácie medzi členskými štátmi. Tento systém sa zavedie európskym rozhodnutím prijatým jednomyselne Európskou radou a na základe týchto zásad:

- a) členské štáty majú úplne rovnaké postavenie, pokiaľ ide o určovanie poradia a času, počas ktorého pôsobia ich štátni príslušníci ako členovia Komisie; v dôsledku toho rozdiel medzi celkovým počtom funkčných období, ktoré zastávajú štátni príslušníci ktorýchkoľvek dvoch členských štátov, nesmie byť nikdy vyšší ako jeden,

b) s výhradou písmena a) je každá nasledujúca Komisia zložená tak, aby dostatočne odrážala demografické a geografické spektrum všetkých členských štátov.

7. Komisia je pri vykonávaní svojich úloh úplne nezávislá. Bez toho, aby bol dotknutý článok I-28 ods. 2, členovia Komisie nesmú žiadať ani prijímať pokyny od žiadnej vlády, inštitúcie, orgánu, úradu alebo agentúry. Musia sa zdržať akéhokoľvek konania, ktoré je nezlučiteľné s ich funkciou alebo plnením ich úloh.

8. Komisia sa ako celok zodpovedá Európskemu parlamentu. V súlade s článkom III-340 môže Európsky parlament hlasovať o návrhu na vyslovenie nedôvery Komisii. Ak je takýto návrh prijatý, členovia Komisie sa musia kolektívne vzdať svojich funkcií a minister zahraničných vecí Únie sa musí vzdať svojich funkcií, ktoré vykonáva v rámci Komisie.

ČLÁNOK I-27

Predseda Európskej komisie

1. Zohľadňujúc voľby do Európskeho parlamentu a po príslušných konzultáciách, navrhne Európska rada kvalifikovanou väčšinou Európskemu parlamentu kandidáta na funkciu predsedu Komisie. Tohto kandidáta volí Európsky parlament väčšinou svojich členov. Ak tento kandidát nezíska požadovanú väčšinu, Európska rada kvalifikovanou väčšinou navrhne do jedného mesiaca nového kandidáta, ktorého volí Európsky parlament podľa rovnakého postupu.

2. Rada po spoločnej dohode so zvoleným predsedom prijme zoznam ostatných osôb, ktoré navrhuje vymenovať za členov Komisie. Sú vybraní na základe návrhov členských štátov v súlade s kritériami ustanovenými v článku I-26 ods. 4 a odseku 6, druhom pododseku.

Predseda, ministra zahraničných vecí Únie a ostatných členov Komisie schvaľuje ako celok Európsky parlament. Na základe tohto schválenia vymenuje Európska rada kvalifikovanou väčšinou Komisiu.

3. Predseda Komisie:

- a) vydáva usmernenia pre prácu Komisie,
- b) rozhoduje o vnútornej organizácii Komisie a zabezpečuje, aby konala konzistentne, efektívne a ako kolektívny orgán,
- c) spomedzi členov Komisie vymenúva podpredsedov s výnimkou ministra zahraničných vecí Únie.

Člen Komisie sa vzdá funkcie, ak ho o to požiada predseda. Minister zahraničných vecí Únie sa vzdá funkcie v súlade s postupom ustanoveným v článku I-28 ods. 1, ak ho o to požiada predseda.

ČLÁNOK I-28

Minister zahraničných vecí Únie

1. Európska rada kvalifikovanou väčšinou a so súhlasom predsedu Komisie vymenuje ministra zahraničných vecí Únie. Európska rada môže ukončiť jeho funkčné obdobie rovnakým postupom.
2. Minister zahraničných vecí Únie usmerňuje spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku Únie. Svojimi návrhmi prispieva k tvorbe tejto politiky a uskutočňuje ju ako splnomocnenec Rady. To isté sa vzťahuje na spoločnú bezpečnostnú a obrannú politiku.
3. Minister zahraničných vecí Únie predsedá Rade pre zahraničné záležitosti.
4. Minister zahraničných vecí Únie je jedným z podpredsedov Komisie. Zabezpečuje konzistentnosť vonkajšej činnosti Únie. V rámci Komisie zodpovedá za úlohy, ktoré jej v tejto súvislosti prislúchajú v oblasti vonkajších vzťahov, a za koordináciu ostatných aspektov vonkajšej činnosti Únie. Pri vykonávaní týchto právomocí v rámci Komisie a len v súvislosti s týmito právomocami je minister zahraničných vecí Únie viazaný postupmi, ktoré upravujú fungovanie Komisie v rozsahu, ktorý je zlučiteľný s odsekmi 2 a 3.

ČLÁNOK I-29

Súdny dvor Európskej únie

1. Súdny dvor Európskej únie sa skladá zo Súdneho dvora, Všeobecného súdu a osobitných súdov. Zabezpečuje dodržiavanie práva pri výklade a uplatňovaní ústavy.

Členské štáty upravia právo odvolať sa, potrebné na zabezpečenie účinnej právnej ochrany, v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie.

2. Súdny dvor sa skladá z jedného sudcu z každého členského štátu. Pomáhajú mu generálni advokáti.

Všeobecný súd sa skladá z najmenej jedného sudcu z každého členského štátu.

Sudcovia a generálni advokáti Súdneho dvora a sudcovia Všeobecného súdu sú vybraní z osôb, ktoré poskytujú záruku úplnej nezávislosti a spĺňajú podmienky uvedené v článkoch III-355 a III-356. Sú vymenovaní na základe spoločnej dohody vlád členských štátov na funkčné obdobie šiestich rokov. Ich funkčné obdobie je možné obnoviť.

3. Súdny dvor Európskej únie v súlade s časťou III rozhoduje:

- a) o žalobách podaných členským štátom, inštitúciou alebo fyzickou osobou alebo právnickou osobou,
- b) o prejudiciálnych otázkach o výklade práva Únie alebo platnosti aktov prijatých inštitúciami na základe žiadosti vnútroštátnych súdnych orgánov,

- c) v iných prípadoch ustanovených ústavou.

KAPITOLA II

INÉ INŠTITÚCIE A PORADNÉ ORGÁNY ÚNIE

ČLÁNOK I-30

Európska centrálna banka

1. Európska centrálna banka tvorí spolu s národnými centrálnymi bankami Európsky systém centrálnych bánk. Európska centrálna banka spolu s národnými centrálnymi bankami členských štátov, ktorých menou je euro a ktoré tvoria Eurosystem, riadi menovú politiku Únie.
2. Európsky systém centrálnych bánk riadia orgány Európskej centrálnej banky s rozhodovacími právomocami. Hlavným cieľom Európskeho systému centrálnych bánk je udržať cenovú stabilitu. Bez toho, aby bol dotknutý tento cieľ, podporuje všeobecné hospodárske politiky v Únii s cieľom prispieť k dosiahnutiu cieľov Únie. Vykonáva ďalšie úlohy centrálnej banky v súlade s časťou III a Štatútom Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky.
3. Európska centrálna banka je inštitúcia. Má právnu subjektivitu. Len ona môže povoľovať vydávanie eura. Je nezávislá pri vykonávaní svojich právomocí a pri spravovaní svojich financií. Inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie a vlády členských štátov rešpektujú túto nezávislosť.

4. Európska centrálna banka prijíma opatrenia potrebné na plnenie svojich úloh v súlade s článkami III-185 až III-191 a článkom III-196 a s podmienkami ustanovenými v Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky. V súlade s týmito článkami zostávajú zachované právomoci členských štátov, ktorých menou nie je euro, ako aj ich centrálnych bánk v menových záležitostiach.
5. Európska centrálna banka môže predkladať stanoviská a v oblastiach jej pôsobnosti sa s ňou uskutočnia konzultácie o všetkých navrhovaných aktoch Únie, ako aj o všetkých návrhoch právnych predpisov na vnútroštátnej úrovni.
6. Orgány Európskej centrálnej banky s rozhodovacími právomocami, ich zloženie a spôsob ich fungovania sú vymedzené v článkoch III-382 a III-383, ako aj v Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky.

ČLÁNOK I-31

Dvor audítorov

1. Dvor audítorov je inštitúcia. Vykonáva audit Únie.
2. Skúma účty všetkých príjmov a výdavkov Únie a zabezpečuje správne finančné hospodárenie.
3. Skladá sa z jedného štátneho príslušníka z každého členského štátu. Vo všeobecnom záujme Únie sú jeho členovia pri výkone svojej funkcie úplne nezávislí.

ČLÁNOK I-32

Poradné orgány Únie

1. Európskemu parlamentu, Rade a Komisii pomáha Výbor regiónov a Hospodársky a sociálny výbor, ktoré vykonávajú poradné funkcie.
2. Výbor regiónov sa skladá zo zástupcov regionálnych a miestnych územných celkov, ktorí buď vykonávajú volenú funkciu regionálneho alebo miestneho územného celku, alebo sú politicky zodpovední volenému zhromaždeniu.
3. Hospodársky a sociálny výbor sa skladá zo zástupcov organizácií zamestnávateľov, zástupcov organizácií zamestnancov a iných zástupcov občianskej spoločnosti, najmä zo sociálno-ekonomických, občianskych, profesijných a kultúrnych oblastí.
4. Členovia Výboru regiónov a Hospodárskeho a sociálneho výboru nie sú viazaní žiadnymi záväznými pokynmi. Vo všeobecnom záujme Únie sú pri výkone svojich funkcií úplne nezávislí.
5. Pravidlá, ktoré sa vzťahujú na zloženie týchto výborov, vymenovanie ich členov, ich právomoci a fungovanie, sú vymedzené v článkoch III-386 až III-392.

Pravidlá uvedené v odsekoch 2 a 3, ktoré sa vzťahujú na charakter ich zloženia, reviduje Rada v pravidelných intervaloch, s cieľom zohľadniť hospodársky, sociálny a demografický vývoj v Únii. Na tento účel prijme Rada na návrh Komisie európske rozhodnutie.

HLAVA V

VYKONÁVANIE PRÁVOMOCÍ ÚNIE

KAPITOLA I

SPOLOČNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK I-33

Právne akty Únie

1. Na vykonávanie právomocí Únie používajú inštitúcie v súlade s časťou III ako právne nástroje európsky zákon, európsky rámcový zákon, európske nariadenie, európske rozhodnutie, odporúčania a stanoviská.

Európsky zákon je legislatívny akt so všeobecnou platnosťou. Je záväzný v celom rozsahu a priamo uplatniteľný vo všetkých členských štátoch.

Európsky rámcový zákon je legislatívny akt záväzný pre každý členský štát, ktorému je určený, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom voľba foriem a prostriedkov sa ponecháva vnútroštátnym orgánom.

Európske nariadenie je nelegislatívny akt so všeobecnou platnosťou na vykonanie legislatívnych aktov a určitých ustanovení ústavy. Môže byť záväzný v celom rozsahu a priamo uplatniteľný vo všetkých členských štátoch, alebo môže byť záväzný pre každý členský štát, ktorému je určené, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom voľba foriem a prostriedkov sa ponecháva vnútroštátnym orgánom.

Európske rozhodnutie je nelegislatívny akt záväzný v celom rozsahu. Rozhodnutie, ktoré označuje tých, ktorým je určené, je záväzné len pre nich.

Odporúčania a stanoviská nie sú záväzné.

2. Pri posudzovaní návrhov legislatívnych aktov sa Európsky parlament a Rada zdržia prijatia aktov, ktoré nie sú upravené v príslušnom legislatívnom postupe pre danú oblasť.

ČLÁNOK I-34

Legislatívne akty

1. Európske zákony a európske rámcové zákony prijímajú na návrh Komisie spoločne Európsky parlament a Rada podľa riadneho legislatívneho postupu, ktorý je ustanovený v článku III-396. Ak tieto dve inštitúcie nedosiahnu dohodu o niektorom akte, tento akt sa neprijme.

2. V osobitných prípadoch, ktoré ustanovuje ústava, prijíma európske zákony a európske rámcové zákony Európsky parlament za účasti Rady alebo Rada za účasti Európskeho parlamentu v súlade s mimoriadnymi legislatívnymi postupmi.

3. V osobitných prípadoch, ktoré ustanovuje ústava, môžu byť európske zákony a európske rámcové zákony prijaté na základe podnetu skupiny členských štátov alebo Európskeho parlamentu, na základe odporúčania Európskej centrálnej banky alebo na žiadosť Súdneho dvora Európskej únie alebo Európskej investičnej banky.

ČLÁNOK I-35

Nelegislatívne akty

1. Európska rada prijíma európske rozhodnutia v prípadoch ustanovených v ústave.
2. Rada a Komisia, najmä v prípadoch ustanovených v článkoch I-36 a I-37, a v osobitných prípadoch ustanovených v ústave Európska centrálna banka, prijímajú európske nariadenia alebo európske rozhodnutia.
3. Rada prijíma odporúčania. Uznáva sa na návrh Komisie vo všetkých prípadoch, v ktorých ústava ustanovuje, že prijíma akty na návrh Komisie. Uznáva sa jednomyseľne v tých oblastiach, v ktorých sa na prijatie aktu Únie vyžaduje jednomyseľnosť. Komisia, a v osobitných prípadoch ustanovených v ústave Európska centrálna banka, prijímajú odporúčania.

ČLÁNOK I-36

Delegované európske nariadenia

1. Európske zákony a európske rámcové zákony môžu delegovať na Komisiu právomoc prijať delegované európske nariadenia, ktoré dopĺňajú alebo menia určité časti európskeho zákona alebo európskeho rámcového zákona, ktoré nie sú zásadné.

Ciele, obsah, rozsah a trvanie delegovania právomoci sú výslovne vymedzené v európskych zákonoch alebo európskych rámcových zákonoch. Základné otázky určitej oblasti sú vyhradené európskemu zákonu alebo európskemu rámcovému zákonu, a preto nemôžu byť predmetom delegovania právomoci.

2. Európske zákony a európske rámcové zákony výslovne ustanovujú podmienky, za akých možno vykonať delegovanie, ktoré môžu byť takéto:

- a) Európsky parlament alebo Rada sa môžu rozhodnúť odvolať delegovanie,
- b) delegované európske nariadenie môže nadobudnúť účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada nevznesú žiadne námietky v lehote stanovenej európskym zákonom alebo európskym rámcovým zákonom.

Na účely písmen a) a b) sa Európsky parlament uznáva väčšinou svojich členov a Rada sa uznáva kvalifikovanou väčšinou.

ČLÁNOK I-37

Vykonávacie akty

1. Členské štáty prijímú všetky opatrenia vnútroštátneho práva potrebné na vykonanie právne záväzných aktov Únie.
2. Ak sú potrebné jednotné podmienky na vykonávanie právne záväzných aktov Únie, tieto akty zveria vykonávacie právomoci Komisii alebo v osobitných, náležito odôvodnených prípadoch a v prípadoch ustanovených v článku I-40 Rade.
3. Na účely odseku 2 európsky zákon vopred upraví pravidlá a všeobecné zásady kontrolného mechanizmu, ktorým členské štáty uskutočňujú kontrolu nad vykonávaním vykonávacích právomocí Komisie.
4. Vykonávacie akty Únie majú formu európskych vykonávacích nariadení alebo európskych vykonávacích rozhodnutí.

ČLÁNOK I-38

Spoločné zásady pre právne akty Únie

1. Ak ústava neustanovuje druh aktu, ktorý sa má prijať, inštitúcie si ho vyberú od prípadu k prípadu v súlade s uplatniteľnými postupmi a zásadou proporcionality uvedenou v článku I-11.
2. V právnych aktoch sa uvedú odôvodnenia a odkazy na všetky návrhy, podnety, odporúčania, žiadosti alebo stanoviská ustanovené v tejto ústave.

ČLÁNOK I-39

Uverejnenie a nadobudnutie účinnosti

1. Európske zákony a európske rámcové zákony, ktoré sú prijaté na základe riadneho legislatívneho postupu, podpisuje predseda Európskeho parlamentu a predseda Rady.

V ostatných prípadoch ich podpisuje predseda inštitúcie, ktorá ich prijala.

Európske zákony a európske rámcové zákony sa uverejňujú v Úradnom vestníku Európskej únie a nadobúdajú účinnosť dňom, ktorý je v nich stanovený alebo, ak takýto deň nie je stanovený, dvadsiatym dňom po ich uverejnení.

2. Európske nariadenia a európske rozhodnutia, ktoré neuvádzajú, komu sú určené, podpisuje predseda inštitúcie, ktorá ich prijala.

Ak európske nariadenia alebo európske rozhodnutia neuvádzajú, komu sú určené, uverejňujú sa v Úradnom vestníku Európskej únie a nadobúdajú účinnosť dňom, ktorý je v nich stanovený alebo, ak takýto deň nie je stanovený, dvadsiatym dňom po ich uverejnení.

3. Iné európske rozhodnutia ako tie, ktoré sú uvedené v odseku 2, sa oznámia tomu, komu sú určené, a nadobúdajú účinnosť týmto oznámením.

KAPITOLA II

OSOBITNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK I-40

Osobitné ustanovenia vzťahujúce sa na spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku

1. Európska únia uskutočňuje spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku založenú na rozvoji vzájomnej politickej solidarity medzi členskými štátmi, identifikovaní otázok všeobecného záujmu a dosahovaní stále vyššieho stupňa zblíženia činností členských štátov.
2. Európska rada určuje strategické záujmy Únie a stanovuje ciele jej spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Rada tvorí túto politiku v rámci strategických usmernení vydaných Európskou radou a v súlade s časťou III.
3. Európska rada a Rada prijímajú potrebné európske rozhodnutia.

4. Spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku uskutočňuje minister zahraničných vecí Únie a členské štáty, pričom používajú prostriedky členských štátov a prostriedky Únie.

5. Členské štáty v rámci Európskej rady a Rady sa navzájom poradia o každej otázke zahraničnej a bezpečnostnej politiky, ktorá je vo všeobecnom záujme, s cieľom určiť spoločný postup. Pred prijatím akéhokoľvek opatrenia na medzinárodnej scéne alebo pred prijatím akéhokoľvek záväzku, ktorým by mohli byť dotknuté záujmy Únie, sa každý členský štát poradí s ostatnými štátmi v rámci Európskej rady alebo Rady. Členské štáty zabezpečujú prostredníctvom zblížovania svojich činností, aby bola Únia schopná presadzovať svoje záujmy a hodnoty na medzinárodnej scéne. Členské štáty si navzájom prejavujú solidaritu.

6. Európske rozhodnutia týkajúce sa spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky prijímajú Európska rada a Rada jednomyseľne, okrem prípadov uvedených v časti III. Európska rada a Rada sa uznášajú na základe podnetu členského štátu, na návrh ministra zahraničných vecí Únie alebo na návrh tohto ministra s podporou Komisie. Uvedené sa netýka európskych zákonov a európskych rámcových zákonov.

7. Európska rada môže jednomyseľne prijať európske rozhodnutie, ktoré umožní Rade uznášať sa kvalifikovanou väčšinou vo všetkých prípadoch okrem tých, ktoré sú uvedené v časti III.

8. S Európskym parlamentom prebiehajú pravidelné konzultácie o hlavných aspektoch a základných rozhodnutiach spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Je neustále informovaný o vývoji v tejto oblasti.

ČLÁNOK I-41

Osobitné ustanovenia vzťahujúce sa na spoločnú bezpečnostnú a obrannú politiku

1. Spoločná bezpečnostná a obranná politika je neoddeliteľnou súčasťou spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Zabezpečuje Únii operačnú schopnosť využívajúc civilné a vojenské prostriedky. Únia ich môže využiť pri misiách mimo Únie na udržanie mieru, predchádzanie konfliktom a posilňovanie medzinárodnej bezpečnosti v súlade so zásadami Charty Organizácie Spojených národov. Pri plnení týchto úloh sa využívajú spôsobilosti poskytované členskými štátmi.

2. Spoločná bezpečnostná a obranná politika zahŕňa postupné vymedzenie spoločnej obrannej politiky Únie. Tá povedie k spoločnej obrane, ak o tom jednomyselne rozhodne Európska rada. V takom prípade Európska rada odporučí členským štátom prijať toto rozhodnutie v súlade s ich príslušnými ústavnými požiadavkami.

Politika Únie v zmysle tohto článku sa nedotýka osobitného charakteru bezpečnostnej a obrannej politiky niektorých členských štátov a rešpektuje záväzky vyplývajúce zo Severoatlantickej zmluvy pre tie členské štáty, ktoré zastávajú názor, že ich spoločná obrana sa má uskutočňovať v rámci Organizácie Severoatlantickej zmluvy, a je v súlade so spoločnou bezpečnostnou a obrannou politikou vytvorenou v tomto rámci.

3. Členské štáty dávajú Únii k dispozícii civilné a vojenské spôsobilosti na uskutočňovanie spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky, aby prispeli k cieľom vymedzeným Radou. Členské štáty, ktoré spoločne zriadia mnohonárodné sily, môžu dať aj tieto sily k dispozícii pre spoločnú bezpečnostnú a obrannú politiku.

Členské štáty sa zaväzujú, že budú postupne zlepšovať svoje vojenské spôsobilosti. Zriaďuje sa Agentúra pre oblasť rozvoja obranných spôsobilostí, výskumu, nadobúdania a vyzbrojovania (Európska obranná agentúra), ktorej úlohou je identifikovať operačné požiadavky, presadzovať opatrenia na splnenie týchto požiadaviek, prispievať k identifikácii a prípadne k vykonávaniu akýchkoľvek opatrení potrebných na posilnenie priemyselnej a technologickej základne odvetvia obrany, podieľať sa na vymedzení európskej politiky v oblasti spôsobilostí a vyzbrojovania a pomáhať Rade pri hodnotení zlepšovania vojenských spôsobilostí.

4. Na návrh ministra zahraničných vecí Únie alebo na základe podnetu členského štátu prijíma Rada jednomyselne európske rozhodnutia, ktoré sa vzťahujú na spoločnú bezpečnostnú a obrannú politiku, vrátane európskych rozhodnutí o začatí misie uvedenej v tomto článku. Minister zahraničných vecí Únie môže, v prípade potreby spolu s Komisiou, navrhnúť použitie vnútroštátnych prostriedkov, ako aj nástrojov Únie.

5. Rada môže poveriť v rámci Únie skupinu členských štátov vykonaním určitej úlohy s cieľom zachovať hodnoty Únie a podporovať jej záujmy. Na vykonanie takejto úlohy sa vzťahuje článok III-310.

6. Tie členské štáty, ktorých vojenské spôsobilosti spĺňajú prísnejšie kritériá a ktoré v tejto oblasti prevzali navzájom väčšie záväzky s cieľom plniť najnáročnejšie misie, zavedú v rámci Únie trvalú štruktúrovanú spoluprácu. Na takúto spoluprácu sa vzťahuje článok III-312. Nie sú ňou dotknuté ustanovenia článku III-309.

7. V prípade, že sa členský štát stane na svojom území obeťou ozbrojenej agresie, ostatné členské štáty sú povinné mu poskytnúť pomoc a podporu všetkými dostupnými prostriedkami, v súlade s článkom 51 Charty Organizácie Spojených národov. Tým nie je dotknutá osobitná povaha bezpečnostnej a obrannej politiky niektorých členských štátov.

Závazky a spolupráca v tejto oblasti sú v súlade so záväzkami, ktoré vyplývajú z členstva v Organizácii Severoatlantickej zmluvy, ktorá zostáva pre členské štáty, ktoré sú jej členmi, základom ich kolektívnej obrany a fórom na jej uskutočňovanie.

8. S Európskym parlamentom prebiehajú pravidelné konzultácie o hlavných aspektoch a základných rozhodnutiach spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky. Je neustále informovaný o vývoji v tejto oblasti.

ČLÁNOK I-42

Osobitné ustanovenia vzťahujúce sa na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti

1. Únia vytvára priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti:
 - a) prijímaním európskych zákonov a európskych rámcových zákonov na zabezpečenie, v prípade potreby, aproximácie zákonov a iných právnych predpisov členských štátov v oblastiach uvedených v časti III,
 - b) podporovaním vzájomnej dôvery medzi príslušnými orgánmi členských štátov, najmä na základe vzájomného uznávania súdnych a mimosúdnych rozhodnutí,
 - c) operačnou spoluprácou príslušných orgánov členských štátov, vrátane polície, colných orgánov a iných zložiek špecializovaných na predchádzanie a odhaľovanie trestnej činnosti.

2. V rámci priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti sa národné parlamenty môžu zúčastňovať na hodnotiacich mechanizmoch ustanovených v článku III-260. Sú zapojené do politickej kontroly Europolu a hodnotenia činnosti Eurojustu v súlade s článkami III-276 a III-273.
3. Členské štáty majú právo iniciatívy v oblasti policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach v súlade s článkom III-264.

ČLÁNOK I-43

Določka o solidarite

1. Únia a jej členské štáty konajú spoločne v duchu solidarity, ak sa niektorý členský štát stane objektom teroristického útoku alebo obeťou prírodnej katastrofy alebo katastrofy spôsobenej ľudskou činnosťou. Únia zmobilizuje všetky nástroje, ktoré má k dispozícii, vrátane vojenských prostriedkov poskytnutých členskými štátmi, aby:
 - a) – zabránila teroristickej hrozbe na území členských štátov,
– chránila demokratické inštitúcie a civilné obyvateľstvo pred prípadným teroristickým útokom,
– pomohla členskému štátu na jeho území na žiadosť jeho politických predstaviteľov v prípade teroristického útoku,
 - b) pomohla členskému štátu na jeho území na žiadosť jeho politických predstaviteľov v prípade prírodnej katastrofy alebo katastrofy spôsobenej ľudskou činnosťou.
2. Podrobnosti na vykonanie tohto článku sú ustanovené v článku III-329.

KAPITOLA III

POSILNENÁ SPOLUPRÁCA

ČLÁNOK I-44

Posilnená spolupráca

1. Členské štáty, ktoré majú v úmysle naviazať medzi sebou posilnenú spoluprácu v rámci iných ako výlučných právomocí Únie, môžu využiť jej inštitúcie a vykonávať tieto právomoci uplatňovaním príslušných ustanovení ústavy, v medziach a podľa postupov ustanovených v tomto článku a v článkoch III-416 až III-423.

Posilnená spolupráca je zameraná na podporu dosiahnutia cieľov Únie, ochranu jej záujmov a posilňovanie jej integračného procesu. Je vždy otvorená pre všetky členské štáty v súlade s článkom III-418.

2. Európske rozhodnutie, ktorým sa povoľuje posilnená spolupráca, prijme Rada ako poslednú možnosť, keď sa zistí, že ciele takejto spolupráce nemôže Únia ako celok dosiahnuť v primeranom čase, a za predpokladu, že sa na nej zúčastní najmenej jedna tretina členských štátov. Rada sa uznáva v súlade s postupom ustanoveným v článku III-419.

3. Všetci členovia Rady sa môžu zúčastniť na jej rokovaníach, ale hlasovania sa zúčastňujú len členovia Rady zastupujúci členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na posilnenej spolupráci.

Jednomyseľnosť predstavujú len hlasy zástupcov zúčastnených členských štátov.

Kvalifikovaná väčšina je vymedzená ako väčšina rovnajúca sa najmenej 55 % členov Rady, ktorí zastupujú zúčastnené členské štáty zahŕňajúce aspoň 65 % obyvateľstva týchto štátov.

Blokujúcu menšinu musí tvoriť aspoň minimálny počet členov Rady, ktorí zastupujú viac ako 35 % obyvateľstva zúčastnených členských štátov, plus jeden člen, v opačnom prípade sa kvalifikovaná väčšina považuje za dosiahnutú.

Odchylne od tretieho a štvrtého pododseku, ak sa Rada neuznáša na návrh Komisie alebo ministra zahraničných vecí Únie, požadovaná kvalifikovaná väčšina je vymedzená ako najmenej 72 % členov Rady, ktorí zastupujú zúčastnené členské štáty zahŕňajúce aspoň 65 % obyvateľstva týchto štátov.

4. Akty prijaté v rámci posilnenej spolupráce sú záväzné len pre zúčastnené členské štáty. Nepovažujú sa za *acquis*, ktoré musia prijať kandidátske štáty na prístupenie k Únii.

HLAVA VI

DEMOKRATICKÝ ŽIVOT ÚNIE

ČLÁNOK I-45

Zásada demokratickej rovnosti

Únia dodržiava pri všetkých svojich činnostiach zásadu rovnosti občanov, ktorým sa dostáva rovnakej pozornosti zo strany jej inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr.

ČLÁNOK I-46

Zásada zastupiteľskej demokracie

1. Fungovanie Únie je založené na zastupiteľskej demokracii.
2. Občania sú na úrovni Únie priamo zastúpení v Európskom parlamente.

Členské štáty sú zastúpené v Európskej rade hlavami štátov alebo predsedami vlád a v Rade svojimi vládami, ktoré samotné sú demokraticky zodpovedné buď svojim národným parlamentom alebo svojim občanom.

3. Každý občan má právo zúčastňovať sa na demokratickom živote Únie. Rozhodnutia sa prijímajú podľa možnosti čo najotvorenejšie a čo najbližšie k občanovi.
4. Politické strany na európskej úrovni prispievajú k formovaniu európskeho politického vedomia a k vyjadrovaniu vôle občanov Únie.

ČLÁNOK I-47

Zásada participatívnej demokracie

1. Inštitúcie dávajú primeraným spôsobom občanom a reprezentatívnym združeniam možnosť oznamovať a verejne si vymieňať názory na všetky oblasti činnosti Únie.

2. Inštitúcie udržiavajú otvorený, transparentný a pravidelný dialóg s reprezentatívnymi združeniami a občianskou spoločnosťou.
3. Komisia vedie široké konzultácie s dotknutými stranami s cieľom zabezpečiť súdržnosť a transparentnosť činností Únie.
4. Občania Únie, ktorých počet dosiahne najmenej jeden milión a ktorí sú štátnymi príslušníkmi významného počtu členských štátov, môžu iniciatívne vyzvať Komisiu, aby v rámci svojich právomocí predložila vhodné návrhy vo veciach, o ktorých sa občania domnievajú, že na účely uplatňovania ústavy je potrebný právny akt Únie. Európsky zákon upraví postupy a podmienky predloženia takéhoto podnetu občanov, vrátane minimálneho počtu členských štátov, z ktorých musia občania pochádzať.

ČLÁNOK I-48

Sociálni partneri a autonómny sociálny dialóg

Únia uznáva a podporuje úlohu sociálnych partnerov na svojej úrovni, pričom zohľadňuje rozmanitosť vnútroštátnych systémov. Uľahčuje dialóg medzi sociálnymi partnermi a rešpektuje pritom ich autonómiu.

Vrcholná tripartitná sociálna schôdzka pre rast a zamestnanosť prispieva k sociálnemu dialógu.

ČLÁNOK I-49

Európsky ombudsman

Európsky ombudsman volený Európskym parlamentom prijíma a prešetruje sťažnosti na nesprávny úradný postup inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Únie za podmienok ustanovených v ústave a podáva o nich správy. Európsky ombudsman je pri výkone svojej funkcie úplne nezávislý.

ČLÁNOK I-50

Transparentnosť práce inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr Únie

1. S cieľom podporovať dobrú správu vecí verejných a zabezpečiť účasť občianskej spoločnosti, dodržiavajú inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie v čo najväčšej možnej miere zásadu otvorenosti.
2. Zasadnutia Európskeho parlamentu, ako aj zasadnutia Rady pri prerokúvaní a hlasovaní o návrhu legislatívneho aktu, sú verejné.
3. Každý občan Únie a každá fyzická osoba, ktorá má bydlisko, alebo každá právnická osoba, ktorá má sídlo v niektorom členskom štáte, má za podmienok ustanovených v časti III právo na prístup k dokumentom inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr Únie, bez ohľadu na ich nosič.

Európsky zákon ustanoví všeobecné zásady a obmedzenia, ktorými sa z dôvodov verejného alebo súkromného záujmu spravuje právo na prístup k týmto dokumentom.

4. Každá inštitúcia, orgán, úrad alebo agentúra upraví vo svojom rokovacom poriadku osobitné ustanovenia, ktoré sa týkajú prístupu k jej dokumentom, v súlade s európskym zákonom uvedeným v odseku 3.

ČLÁNOK I-51

Ochrana osobných údajov

1. Každý má právo na ochranu osobných údajov, ktoré sa ho týkajú.
2. Európsky zákon alebo európsky rámcový zákon ustanoví pravidlá, ktoré sa vzťahujú na ochranu fyzických osôb, pokiaľ ide o spracovávanie osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie, ako aj členskými štátmi pri výkone činností, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti práva Únie a pravidlá, ktoré sa vzťahujú na voľný pohyb takýchto údajov. Dodržiavanie týchto pravidiel podlieha kontrole nezávislých orgánov.

ČLÁNOK I-52

Postavenie cirkví a nekonfesionálnych organizácií

1. Únia rešpektuje a nezasahuje do postavenia, ktoré majú cirkvi a náboženské združenia alebo spoločenstvá v členských štátoch podľa vnútroštátneho práva.
2. Únia rovnako rešpektuje postavenie, ktoré majú filozofické a nekonfesionálne organizácie podľa vnútroštátneho práva.

3. Uznávajúc ich identitu a ich osobitný prínos, udržiava Únia s týmito cirkvami a organizáciami otvorený, transparentný a pravidelný dialóg.

HLAVA VII

FINANCIE ÚNIE

ČLÁNOK I-53

Rozpočtové a finančné zásady

1. Všetky položky príjmov a výdavkov Únie sa predbežne vyčíslia na každý rozpočtový rok a zahrnú sa do rozpočtu Únie v súlade s časťou III.
2. Rozpočtové príjmy a výdavky musia byť v rovnováhe.
3. Výdavky zahrnuté do rozpočtu sa schvaľujú na ročné rozpočtové obdobie v súlade s európskym zákonom podľa článku III-412.
4. Na plnenie výdavkov zahrnutých do rozpočtu je potrebné vopred prijať právne záväzný akt Únie poskytujúci právny základ na jej činnosť a na plnenie zodpovedajúcich výdavkov v súlade s európskym zákonom podľa článku III-412, okrem výnimiek ustanovených v tomto zákone.

5. S cieľom dodržať rozpočtovú disciplínu neprijme Únia žiaden akt, ktorý by mohol mať významný dosah na rozpočet, bez toho, aby poskytla záruku, že výdavky vyplývajúce z týchto aktov je možné financovať v medziach vlastných zdrojov Únie a v súlade s viacročným finančným rámcom uvedeným v článku I-55.
6. Rozpočet sa plní v súlade so zásadou správneho finančného hospodárenia. Členské štáty spolupracujú s Úniou s cieľom zabezpečiť, aby sa prostriedky zahrnuté do rozpočtu použili v súlade s touto zásadou.
7. Únia a členské štáty bojujú v súlade s článkom III-415 proti podvodom a akýmkoľvek iným protiprávnym konaniam, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie.

ČLÁNOK I-54

Vlastné zdroje Únie

1. Únia si zabezpečí prostriedky potrebné na dosiahnutie svojich cieľov a uskutočňovanie svojich politík.
2. Rozpočet Únie je v plnom rozsahu financovaný z jej vlastných zdrojov bez dosahu na iné príjmy.
3. Európsky zákon Rady upraví ustanovenia, ktoré sa vzťahujú na systém vlastných zdrojov Únie. V tomto rámci možno zaviesť nové kategórie vlastných zdrojov alebo zrušiť existujúce kategórie. Rada sa uznáva jednomyselne po porade s Európskym parlamentom. Takýto zákon nenadobudne účinnosť, kým ho neschvália členské štáty v súlade s ich príslušnými ústavnými požiadavkami.

4. Európsky zákon Rady ustanoví vykonávacie opatrenia pre systém vlastných zdrojov Únie, pokiaľ tak ustanovuje opatrenie alebo európsky zákon prijatý na základe odseku 3. Rada sa uznáva po získaní súhlasu Európskeho parlamentu.

ČLÁNOK I-55

Viacročný finančný rámec

1. Viacročný finančný rámec zabezpečuje, aby sa výdavky Únie čerpali systematickým spôsobom a v medziach jej vlastných zdrojov. Určuje sumy ročných stropov viazaných rozpočtových prostriedkov podľa kategórií výdavkov v súlade s článkom III-402.
2. Európsky zákon Rady ustanovuje viacročný finančný rámec. Rada sa uznáva jednomyseľne po získaní súhlasu Európskeho parlamentu, ktorý sa uznáva väčšinou svojich členov.
3. Ročný rozpočet Únie je v súlade s viacročným finančným rámcom.
4. Európska rada môže jednomyseľne prijať európske rozhodnutie, ktorým oprávni Radu uznávať sa kvalifikovanou väčšinou na prijatí európskeho zákona Rady podľa odseku 2.

ČLÁNOK I-56

Rozpočet Únie

Ročný rozpočet Únie ustanoví európsky zákon v súlade s článkom III-404.

HLAVA VIII

ÚNIA A JEJ BEZPROSTREDNÉ OKOLIE

ČLÁNOK I-57

Únia a jej bezprostredné okolie

1. Únia rozvíja osobitné vzťahy so susednými krajinami s cieľom vytvoriť priestor prosperity a dobrého susedstva, ktorý je založený na hodnotách Únie a charakterizovaný blízkymi a mierovými vzťahmi založenými na spolupráci.
2. Na účely odseku 1 môže Únia uzatvárať s dotknutými krajinami osobitné zmluvy. Tieto zmluvy môžu obsahovať recipročné práva a povinnosti, ako aj možnosť spoločne prijímať opatrenia. Ich vykonávanie je predmetom pravidelných konzultácií.

HLAVA IX

ČLENSTVO V ÚNII

ČLÁNOK I-58

Podmienky prípustnosti a postup na pristúpenie k Únii

1. Únia je otvorená pre všetky európske štáty, ktoré rešpektujú hodnoty uvedené v článku I-2 a zaviazu sa spoločne ich podporovať.
2. Každý európsky štát, ktorý si želá stať sa členom Únie, predloží svoju žiadosť Rade. Táto žiadosť sa oznámi Európskemu parlamentu a národným parlamentom. Rada sa uznáva jednomyseľne po porade s Komisiou a po získaní súhlasu Európskeho parlamentu, ktorý sa uznáva väčšinou svojich členov. Podmienky a spôsob prijatia sú predmetom zmluvy medzi členskými štátmi a kandidátskym štátom. Táto zmluva podlieha ratifikácii vo všetkých zmluvných štátoch v súlade s ich príslušnými ústavnými požiadavkami.

ČLÁNOK I-59

Pozastavenie výkonu určitých práv vyplývajúcich z členstva v Únii

1. Na základe odôvodneného podnetu jednej tretiny členských štátov, odôvodneného podnetu Európskeho parlamentu alebo na návrh Komisie môže Rada prijať európske rozhodnutie, ktorým sa uznesie, že existuje zjavné riziko vážneho porušenia hodnôt uvedených v článku I-2 zo strany niektorého členského štátu. Rada sa uznáva štvorpätinovou väčšinou svojich členov po získaní súhlasu Európskeho parlamentu.

Predtým, ako sa Rada takto uznesie, vypočuje daný členský štát a môže tomuto štátu adresovať odporúčania, pričom sa uznáva podľa rovnakého postupu.

Rada pravidelne overuje, či dôvody, na základe ktorých sa takto uzniesla, stále pretrvávajú.

2. Európska rada môže na základe podnetu jednej tretiny členských štátov alebo na návrh Komisie prijať európske rozhodnutie, ktorým sa uznesie, že existuje závažné a pretrvávajúce porušovanie hodnôt uvedených v článku I-2 zo strany niektorého členského štátu potom, ako vyzve daný členský štát, aby k tejto záležitosti predložil svoje pripomienky. Európska rada sa uznáva jednomyselne po získaní súhlasu Európskeho parlamentu.

3. Po uznesení podľa odseku 2, môže Rada kvalifikovanou väčšinou prijať európske rozhodnutie, ktorým sa pozastavuje danému členskému štátu výkon určitých práv vyplývajúcich z uplatňovania tejto ústavy, vrátane hlasovacieho práva člena Rady zastupujúceho tento štát. Rada pritom zohľadní možné následky takéhoto pozastavenia na práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb.

Daný štát je v každom prípade naďalej viazaný svojimi záväzkami podľa ústavy.

4. Rada môže kvalifikovanou väčšinou prijať európske rozhodnutie, ktorým zmení alebo zruší opatrenia prijaté podľa odseku 3 v dôsledku zmeny situácie, ktorá viedla k ich zavedeniu.

5. Na účely tohto článku sa člen Európskej rady alebo Rady zastupujúci daný členský štát nezúčastňuje hlasovania a daný členský štát sa neberie do úvahy pri výpočte jednej tretiny alebo štyroch pätín členských štátov ustanovených v odsekoch 1 a 2. Zdržanie sa hlasovania členov, ktorí sú osobne prítomní alebo ktorí sú zastúpení, nebráni prijatiu európskych rozhodnutí uvedených v odseku 2.

Na prijatie európskych rozhodnutí uvedených v odsekoch 3 a 4 je kvalifikovaná väčšina vymedzená ako väčšina rovnajúca sa najmenej 72 % členov Rady, ktorí zastupujú zúčastnené členské štáty zahŕňajúce aspoň 65 % obyvateľstva týchto štátov.

Ak sa v nadväznosti na rozhodnutie o pozastavení výkonu hlasovacích práv prijaté v súlade s odsekom 3 Rada uznáša kvalifikovanou väčšinou na základe ustanovení ústavy, táto kvalifikovaná väčšina je vymedzená rovnakým spôsobom ako v druhom pododseku alebo, ak sa Rada uznáša na návrh Komisie alebo ministra zahraničných vecí Únie, ako väčšina rovnajúca sa najmenej 55 % členov Rady, ktorí zastupujú zúčastnené členské štáty zahŕňajúce aspoň 65 % obyvateľstva týchto štátov. V tomto poslednom prípade musí blokujúcu menšinu tvoriť aspoň minimálny počet členov Rady, ktorí zastupujú viac ako 35 % obyvateľstva zúčastnených členských štátov, plus jeden člen; v opačnom prípade sa kvalifikovaná väčšina považuje za dosiahnutú.

6. Na účely tohto článku sa Európsky parlament uznáša dvojtretinovou väčšinou odovzdaných hlasov, ktoré predstavujú väčšinu jeho členov.

ČLÁNOK I-60

Dobrovoľné vystúpenie z Únie

1. Každý členský štát sa môže rozhodnúť vystúpiť z Únie v súlade so svojimi ústavnými požiadavkami.

2. Členský štát, ktorý sa rozhodne vystúpiť, oznámi svoj úmysel Európskej rade. V zmysle usmernení Európskej rady Únia dojedná a uzavrie s takým štátom zmluvu, ktorá ustanoví spôsob jeho vystúpenia, pričom zohľadní rámec jeho budúcich vzťahov s Úniou. Táto zmluva sa dojedná v súlade s článkom III-325 ods. 3. Uzatvára ju v mene Únie Rada, ktorá sa uznáša kvalifikovanou väčšinou po získaní súhlasu Európskeho parlamentu.

3. Táto ústava sa prestane vzťahovať na dotknutý členský štát odo dňa nadobudnutia platnosti zmluvy o vystúpení alebo v prípade, ak sa tak nestane, dva roky po oznámení uvedenom v odseku 2, pokiaľ Európska rada jednomyseľne nerozhodne o predĺžení tejto lehoty po dohode s dotknutým členským štátom.

4. Na účely odsekov 2 a 3 sa člen Európskej rady alebo Rady, ktorý zastupuje vystupujúci členský štát, nezúčastňuje na rokovaníach alebo európskych rozhodnutiach Rady alebo Európskej rady, ktoré sa ho týkajú.

Kvalifikovaná väčšina je vymedzená ako väčšina rovnajúca sa najmenej 72 % členov Rady, ktorí zastupujú zúčastnené členské štáty zahŕňajúce aspoň 65 % obyvateľstva týchto štátov.

5. Ak štát, ktorý vystúpil z Únie, opätovne požiada o prístupenie, takáto žiadosť podlieha postupu uvedenému v článku I-58.

ČASŤ II

CHARTA ZÁKLADNÝCH PRÁV ÚNIE

PREAMBULA

Národy Európy sa rozhodli vytváraním stále užšieho zväzku mať spoločnú mierovú budúcnosť na základe spoločných hodnôt.

Pamätajúc na svoje duchovné a morálne dedičstvo je Únia založená na nedeliteľných a univerzálnych hodnotách ľudskej dôstojnosti, slobody, rovnosti a solidarity; je založená na zásade demokracie a zásade právneho štátu. Do stredobodu svojej činnosti stavia človeka, a to zavedením občianstva Únie a vytvorením priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.

Únia prispieva k zachovaniu a rozvoju týchto spoločných hodnôt pri rešpektovaní rozmanitosti kultúr a tradícií národov Európy, ako aj národnej identity členských štátov a organizácie ich orgánov verejnej moci na ústrednej, regionálnej a miestnej úrovni; usiluje sa podporovať vyvážený a trvalo udržateľný rozvoj a zabezpečuje voľný pohyb osôb, služieb, tovaru a kapitálu, ako aj slobodu usadiť sa.

Na tento účel je potrebné posilniť ochranu základných práv s ohľadom na vývoj spoločnosti, sociálny pokrok, vedecký a technický rozvoj, a to zviditeľnením týchto práv v charte.

Za predpokladu rešpektovania právomocí a úloh Únie, ako aj dodržiavania zásady subsidiarity, táto charta opätovne potvrdzuje práva vyplývajúce najmä z ústavných tradícií a medzinárodných záväzkov spoločných pre členské štáty, Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, sociálnych chárt prijatých Úniou a Radou Európy, ako aj judikatúry Súdneho dvora Európskej únie a Európskeho súdu pre ľudské práva. V tejto súvislosti budú súdne orgány Únie a členských štátov vykladať túto chartu s náležitým zreteľom na vysvetlivky pripravené pod vedením predsedníctva Konventu, ktorý vypracoval chartu, a aktualizované pod vedením predsedníctva Európskeho konventu.

Uplatňovanie týchto práv zahŕňa zodpovednosť a povinnosti vo vzťahu k iným osobám, ľudskému spoločenstvu a budúcim generáciám.

Únia z tohto dôvodu uznáva ďalej uvedené práva, slobody a zásady.

HLAVA I

DÔSTOJNOSŤ

ČLÁNOK II-61

Ľudská dôstojnosť

Ľudská dôstojnosť je nedotknuteľná. Musí byť rešpektovaná a ochraňovaná.

ČLÁNOK II-62

Právo na život

1. Každý má právo na život.
2. Nikto nesmie byť odsúdený na trest smrti ani popravený.

ČLÁNOK II-63

Právo na nedotknuteľnosť osoby

1. Každý má právo na telesnú a duševnú nedotknuteľnosť.
2. V oblastiach medicíny a biológie sa musí rešpektovať najmä:
 - a) slobodný a informovaný súhlas dotknutej osoby za podmienok vymedzených zákonom,
 - b) zákaz eugenických praktík, najmä tých, ktoré sú zamerané na selekciu osôb,
 - c) zákaz využívania ľudského tela a jeho častí ako takých na dosiahnutie zisku,
 - d) zákaz reprodukčného klonovania ľudských bytostí.

ČLÁNOK II-64

Zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu

Nikoho nemožno mučiť ani podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

ČLÁNOK II-65

Zákaz otroctva a nútených prác

1. Nikoho nemožno držať v otroctve alebo nevoľníctve.
2. Od nikoho sa nebude vyžadovať, aby vykonával nútené alebo povinné práce.
3. Obchodovanie s ľudskými bytosťami je zakázané.

HLAVA II

SLOBODY

ČLÁNOK II-66

Právo na slobodu a bezpečnosť

Každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť.

ČLÁNOK II-67

Rešpektovanie súkromného a rodinného života

Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a komunikácie.

ČLÁNOK II-68

Ochrana osobných údajov

1. Každý má právo na ochranu osobných údajov, ktoré sa ho týkajú.
2. Tieto údaje musia byť riadne spracované na určené účely na základe súhlasu dotknutej osoby alebo na inom oprávnenom základe ustanovenom zákonom. Každý má právo na prístup k zhromaždeným údajom, ktoré sa ho týkajú, a právo na ich opravu.
3. Dodržiavanie týchto pravidiel podlieha kontrole nezávislého orgánu.

ČLÁNOK II-69

Právo uzavrieť manželstvo a právo založiť rodinu

Právo uzavrieť manželstvo a právo založiť rodinu sa zaručuje v súlade s vnútroštátnymi zákonmi, ktoré upravujú výkon týchto práv.

ČLÁNOK II-70

Sloboda myslenia, svedomia a náboženského vyznania

1. Každý má právo na slobodu myslenia, svedomia a náboženského vyznania. Toto právo zahŕňa slobodu zmeniť svoje náboženské vyznanie alebo vieru, ako aj slobodu prejavovať svoje náboženské vyznanie alebo vieru sám alebo spoločne s inými, či už verejne alebo súkromne, bohoslužbou, vyučovaním, dodržiavaním náboženských noriem, vykonávaním úkonov a zachovávaním obradov.
2. Právo na výhradu svedomia sa uznáva v súlade s vnútroštátnymi zákonmi, ktoré upravujú výkon tohto práva.

ČLÁNOK II-71

Sloboda prejavu a právo na informácie

1. Každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania orgánov verejnej moci a bez ohľadu na hranice štátu.
2. Rešpektuje sa sloboda a pluralita médií.

ČLÁNOK II-72

Sloboda zhromažďovania a združovania

1. Každý má právo na slobodu pokojného zhromažďovania a na slobodu združovať sa s inými na všetkých úrovniach, najmä v súvislosti s politickými, odborárskymi a občianskymi otázkami, z čoho vyplýva, že každý má právo zakladať na ochranu svojich záujmov odbory alebo vstupovať do nich.
2. Politické strany na úrovni Únie prispievajú k vyjadrovaniu politickej vôle občanov Únie.

ČLÁNOK II-73

Sloboda umenia a vedeckého bádania

Umenie a vedecké bádanie sú slobodné. Akademická sloboda je rešpektovaná.

ČLÁNOK II-74

Právo na vzdelanie

1. Každý má právo na vzdelanie a na prístup k odbornému vzdelávaniu a príprave a ďalšiemu vzdelávaniu.
2. Toto právo zahŕňa možnosť získať bezplatne povinné vzdelanie.

3. Rešpektuje sa sloboda zakladania vzdelávacích inštitúcií za predpokladu dodržiavania demokratických zásad a právo rodičov zabezpečiť vzdelanie a výchovu svojich detí v zhode s ich vlastným náboženským, filozofickým a pedagogickým presvedčením, v súlade s vnútroštátnymi zákonmi, ktoré upravujú výkon tohto práva.

ČLÁNOK II-75

Slobodná voľba povolania a právo na prácu

1. Každý má právo na prácu a vykonávanie slobodne zvoleného alebo prijatého povolania.
2. Každý občan Únie má právo hľadať si zamestnanie, pracovať, usadiť sa a poskytovať služby v ktoromkoľvek členskom štáte.
3. Štátni príslušníci tretích krajín, ktorí majú povolenie pracovať na území členských štátov, majú právo na rovnaké pracovné podmienky ako občania Únie.

ČLÁNOK II-76

Sloboda podnikania

Sloboda podnikania sa uznáva v súlade s právom Únie, vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou.

ČLÁNOK II-77

Vlastnícke právo

1. Každá osoba má právo vlastniť svoj zákonne nadobudnutý majetok, užívať ho, nakladať s ním a odkázať ho. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku, s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon, pričom musí byť včas vyplatená primeraná náhrada straty. Užívanie majetku môže byť upravené zákonom v nevyhnutnej miere v súlade so všeobecným záujmom.
2. Duševné vlastníctvo je chránené.

ČLÁNOK II-78

Právo na azyl

Právo na azyl sa zaručuje za predpokladu dodržiavania pravidiel Ženevského dohovoru z 28. júla 1951 a Protokolu z 31. januára 1967 o postavení utečencov a v súlade ústavou.

ČLÁNOK II-79

Ochrana v prípade odsunu, vyhostenia alebo vydania

1. Hromadné vyhostenie je zakázané.

2. Nikto nesmie byť podrobený odsunu, vyhostený ani vydaný do štátu, v ktorom existuje vážne riziko, že bude vystavený trestu smrti, mučeniu alebo inému neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

HLAVA III

ROVNOSŤ

ČLÁNOK II-80

Rovnosť pred zákonom

Každý je rovný pred zákonom.

ČLÁNOK II-81

Nediskriminácia

1. Zakazuje sa akákoľvek diskriminácia najmä z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, etnického alebo sociálneho pôvodu, genetických vlastností, jazyka, náboženstva alebo viery, politického alebo iného zmýšľania, príslušnosti k národnostnej menšine, majetku, rodu, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie.

2. V rozsahu pôsobnosti ústavy a bez toho, aby boli dotknuté jej akékoľvek osobitné ustanovenia, je zakázaná akákoľvek diskriminácia z dôvodu štátnej príslušnosti.

ČLÁNOK II-82

Kultúrna, náboženská a jazyková rozmanitosť

Únia rešpektuje kultúrnu, náboženskú a jazykovú rozmanitosť.

ČLÁNOK II-83

Rovnosť medzi ženami a mužmi

Rovnosť medzi ženami a mužmi musí byť zabezpečená vo všetkých oblastiach, vrátane zamestnania, práce a odmeňovania.

Zásada rovnosti nebráni zachovávaní alebo prijímaniu opatrení, ktoré ustanovujú osobitné výhody v prospech menej zastúpeného pohlavia.

ČLÁNOK II-84

Práva dieťaťa

1. Deti majú právo na takú ochranu a starostlivosť, ktorá je potrebná pre ich blaho. Môžu slobodne vyjadrovať svoje názory. Tieto názory sa berú do úvahy pri otázkach, ktoré sa ich týkajú, s prihliadnutím na ich vek a vyspelosť.

2. Pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa.
3. Každé dieťa má právo na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s obidvomi svojimi rodičmi, ak to nie je v rozpore s jeho záujmom.

ČLÁNOK II-85

Práva starších osôb

Únia uznáva a rešpektuje právo starších osôb na dôstojný život a nezávislosť a na účasť na spoločenskom a kultúrnom živote.

ČLÁNOK II-86

Integrácia osôb so zdravotným postihnutím

Únia uznáva a rešpektuje právo osôb so zdravotným postihnutím využívať opatrenia, ktoré sú určené na zabezpečenie ich nezávislosti, sociálnej integrácie a integrácie v zamestnaní, a účasti na spoločenskom živote.

HLAVA IV

SOLIDARITA

ČLÁNOK II-87

Právo pracovníkov na informácie a konzultácie v rámci podniku

Pracovníci alebo ich zástupcovia musia mať na primeraných úrovniach zaručené informácie a možnosť konzultácií v primeranom čase v prípadoch a za podmienok ustanovených právom Únie a vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou.

ČLÁNOK II-88

Právo na kolektívne vyjednávanie a kolektívne akcie

Pracovníci a zamestnávateľia alebo ich príslušné organizácie majú v súlade s právom Únie a vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou právo vyjednávať a uzatvárať kolektívne zmluvy na zodpovedajúcich úrovniach a v prípade konfliktu záujmov uskutočniť kolektívne akcie na ochranu svojich záujmov, vrátane štrajku.

ČLÁNOK II-89

Právo na prístup k službám zamestnanosti

Každý má právo na bezplatný prístup k službám zamestnanosti.

ČLÁNOK II-90

Ochrana v prípade bezdôvodného prepustenia

Každý pracovník má právo na ochranu proti bezdôvodnému prepusteniu v súlade s právom Únie a vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou.

ČLÁNOK II-91

Spravodlivé a primerané pracovné podmienky

1. Každý pracovník má právo na pracovné podmienky, ktoré zohľadňujú jeho zdravie, bezpečnosť a dôstojnosť.
2. Každý pracovník má právo na stanovenie najvyššej prípustnej dĺžky pracovného času, denný a týždenný odpočinok, ako aj na každoročnú platenú dovolenku.

ČLÁNOK II-92

Zákaz detskej práce a ochrana mladistvých pri práci

Zamestnávanie detí je zakázané. Minimálny vek na prijatie do zamestnania nesmie byť nižší ako minimálny vek na ukončenie povinnej školskej dochádzky bez toho, aby boli dotknuté pravidlá, ktoré môžu byť výhodnejšie pre mladistvých a okrem obmedzených výnimiek.

Mladiství prijatí do zamestnania musia mať zabezpečené pracovné podmienky primerané ich veku a musia byť chránení pred ekonomickým vykorisťovaním alebo akoukoľvek prácou, ktorá by mohla poškodiť ich bezpečnosť, zdravie alebo telesný, psychický, morálny alebo sociálny vývoj, alebo ohroziť ich vzdelávanie.

ČLÁNOK II-93

Rodina a pracovný život

1. Rodina má zabezpečenú právnu, ekonomickú a sociálnu ochranu.
2. Na účely zosúladenia rodinného a pracovného života, má každý právo na ochranu pred prepustením z dôvodu spojeného s materstvom, ako aj právo na platenú materskú dovolenku alebo rodičovskú dovolenku po narodení alebo osvojení dieťaťa.

ČLÁNOK II-94

Sociálne zabezpečenie a sociálna pomoc

1. Únia uznáva a rešpektuje právo na dávky sociálneho zabezpečenia a sociálne služby, ktoré poskytujú ochranu v prípade materstva, choroby, pracovných úrazov, závislosti alebo vysokého veku, ako aj v prípade straty zamestnania, podľa pravidiel ustanovených právom Únie a vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou.

2. Každý, kto má bydlisko alebo sa oprávnene pohybuje v rámci Európskej únie, má právo na dávky sociálneho zabezpečenia a sociálne výhody v súlade s právom Únie a vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou.

3. S cieľom bojovať proti sociálnemu vylúčeniu a chudobe Únia uznáva a rešpektuje právo na sociálnu pomoc a pomoc pri bývaní s cieľom zabezpečiť dôstojnú existenciu všetkých osôb, ktoré nemajú dostatok prostriedkov, v súlade s právom Únie a vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou.

ČLÁNOK II-95

Zdravotná starostlivosť

Každý má právo na prístup k preventívnej zdravotnej starostlivosti a právo využívať lekársku starostlivosť za podmienok ustanovených vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou. Pri tvorbe a uskutočňovaní všetkých politík a činností Únie sa zabezpečí vysoká úroveň ochrany ľudského zdravia.

ČLÁNOK II-96

Prístup k všeobecne prospešným službám

Únia uznáva a rešpektuje prístup k všeobecne prospešným službám, ktorý je ustanovený vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou, v súlade s ústavou, s cieľom podporovať sociálnu a územnú súdržnosť Únie.

ČLÁNOK II-97

Ochrana životného prostredia

Vysoká úroveň ochrany životného prostredia a zlepšovanie kvality životného prostredia musia byť začlenené do politik Únie a zabezpečené v súlade so zásadou trvalo udržateľného rozvoja.

ČLÁNOK II-98

Ochrana spotrebiteľa

Politiky Únie zabezpečia vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa.

HLAVA V

OBČIANSTVO

ČLÁNOK II-99

Právo voliť a byť volený vo voľbách do Európskeho parlamentu

1. Každý občan Únie má právo voliť a byť volený vo voľbách do Európskeho parlamentu v členskom štáte, v ktorom má bydlisko, a to za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci toho štátu.
2. Poslanci Európskeho parlamentu sú volení vo všeobecných, priamych a slobodných voľbách tajným hlasovaním.

ČLÁNOK II-100

Právo voliť a byť volený vo voľbách do orgánov územnej samosprávy

Každý občan Únie má právo voliť a byť volený vo voľbách do orgánov územnej samosprávy v členskom štáte, v ktorom má bydlisko, a to za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci toho štátu.

ČLÁNOK II-101

Právo na dobrú správu vecí verejných

1. Každý má právo, aby inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie vybavovali jeho záležitosti nestranne, spravodlivo a v primeranej lehote.
2. Toto právo zahŕňa najmä:
 - a) právo každej osoby na vypočutie skôr, ako je prijaté akékoľvek individuálne opatrenie, ktoré by sa jej mohlo nepriaznivo dotýkať alebo byť namierené voči nej,
 - b) právo každej osoby na prístup k spisu, ktorý sa jej týka, za predpokladu rešpektovania oprávnených záujmov dôvernosti a služobného a obchodného tajomstva,
 - c) povinnosť správy odôvodniť svoje rozhodnutia.
3. Každý má právo na náhradu škody spôsobenej inštitúciami alebo zamestnancami Únie pri výkone ich funkcií, v súlade so všeobecnými zásadami spoločnými pre právne poriadky členských štátov.

4. Každý sa môže obrátiť na inštitúcie Únie v jednom z jazykov ústavy a musí dostať odpoveď v rovnakom jazyku.

ČLÁNOK II-102

Právo na prístup k dokumentom

Každý občan Únie, ako aj každá fyzická osoba, ktorá má bydlisko, alebo každá právnická osoba, ktorá má sídlo v členskom štáte, má právo na prístup k dokumentom inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr Únie, bez ohľadu na ich nosič.

ČLÁNOK II-103

Európsky ombudsman

Každý občan Únie, ako aj každá fyzická osoba, ktorá má bydlisko, alebo každá právnická osoba, ktorá má sídlo v členskom štáte, má právo oznámiť Európskemu ombudsmanovi prípady nesprávneho úradného postupu inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Únie, s výnimkou Súdneho dvora Európskej únie v rámci výkonu jeho súdnych právomocí.

ČLÁNOK II-104

Petičné právo

Každý občan Únie, ako aj každá fyzická osoba, ktorá má bydlisko, alebo každá právnická osoba, ktorá má sídlo v členskom štáte, má právo obrátiť sa s petíciou na Európsky parlament.

ČLÁNOK II-105

Sloboda pohybu a pobytu

1. Každý občan Únie má právo na slobodný pohyb a pobyt na území členských štátov.
2. Sloboda pohybu a pobytu sa môže priznať v súlade s ústavou štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sa oprávnenne zdržiavajú na území členského štátu.

ČLÁNOK II-106

Diplomatická a konzulárna ochrana

Každý občan Únie má na území tretej krajiny, v ktorej sa nenachádza diplomatické zastupiteľstvo členského štátu, ktorého je štátnym príslušníkom, právo na poskytnutie ochrany diplomatickými alebo konzulárnymi orgánmi ktoréhokoľvek iného členského štátu za rovnakých podmienok, ako štátni príslušníci takéhoto štátu.

HLAVA VI

SPRAVODLIVOSŤ

ČLÁNOK II-107

Právo na účinný prostriedok nápravy a spravodlivý proces

Každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom za predpokladu dodržania podmienok ustanovených v tomto článku.

Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Každý má možnosť získať poradenstvo, obhajovať sa osobne a byť zastúpený.

Právna pomoc sa poskytuje osobám, ktoré nemajú dostatočné prostriedky v prípade, ak je táto pomoc potrebná na zabezpečenie efektívneho prístupu k spravodlivosti.

ČLÁNOK II-108

Prezumpcia nevinny a právo na obhajobu

1. Každý, kto je obvinený, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.
2. Každý, kto je obvinený, má zaručené právo na obhajobu.

ČLÁNOK II-109

Zásady zákonnosti a primeranosti trestných činov a trestov

1. Nikoho nemožno odsúdiť za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, nebolo podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva trestným činom. Takisto nesmie byť uložený trest prísnejší, než aký bolo možné uložiť v čase spáchania trestného činu. Ak po spáchaní trestného činu zákon ustanovuje miernejší trest, uloží sa tento trest.
2. Tento článok nebráni súdeniu a potrestaniu osoby za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, bolo trestné podľa všeobecných právnych zásad uznávaných spoločenstvom národov.
3. Prísnosť trestov nesmie byť neprimeraná trestnému činu.

ČLÁNOK II-110

Právo nebyť stíhaný alebo potrestaný v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin

Nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní za trestný čin, za ktorý už bol oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom v rámci Únie v súlade so zákonom.

HLAVA VII

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA
UPRAVUJÚCE VÝKLAD A UPLATŇOVANIE CHARTY

ČLÁNOK II-111

Rozsah pôsobnosti

1. Ustanovenia tejto charty sú určené inštitúciám, orgánom, úradom a agentúram Únie za predpokladu dodržiavania zásady subsidiarity, ako aj členským štátom výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. V dôsledku toho rešpektujú práva, dodržiavajú zásady a podporujú ich uplatňovanie v súlade so svojimi príslušnými právomocami a za predpokladu dodržiavania obmedzení právomocí Únie, ktoré boli na ňu prenesené v iných častiach ústavy.
2. Táto charta nerozširuje rozsah pôsobnosti práva Únie nad rámec právomocí Únie, ani nezakladá žiadnu novú právomoc ani úlohu pre Úniu, ani nemení právomoci a úlohy vymedzené v iných častiach ústavy.

ČLÁNOK II-112

Rozsah a výklad práv a zásad

1. Akékoľvek obmedzenie výkonu práv a slobôd uznaných v tejto charte musí byť ustanovené zákonom a rešpektovať podstatu týchto práv a slobôd. Za predpokladu dodržiavania zásady proporcionality možno tieto práva a slobody obmedziť len vtedy, ak je to nevyhnutné a skutočne to zodpovedá cieľom vo všeobecnom záujme, ktoré sú uznané Úniou, alebo ak je to potrebné na ochranu práv a slobôd iných.

2. Práva uznané v tejto charte, ktoré sú predmetom úpravy ustanovení iných častí ústavy, sa vykonávajú za podmienok a v medziach vymedzených v tých častiach.
3. V rozsahu, v akom táto charta obsahuje práva, ktoré zodpovedajú právam zaručeným v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd, zmysel a rozsah týchto práv je rovnaký ako zmysel a rozsah práv ustanovených v uvedenom dohovore. Toto ustanovenie nebráni tomu, aby právo Únie priznávalo väčší rozsah ochrany týchto práv.
4. V rozsahu, v akom táto charta uznáva základné práva vyplývajúce z ústavných tradícií spoločných pre členské štáty, sa tieto práva musia vykladať v súlade s týmito tradíciami.
5. Ustanovenia tejto charty, ktoré obsahujú zásady, môžu byť vykonávané aktmi prijatými inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie, a aktmi členských štátov, ak tieto vykonávajú právo Únie, pri uplatňovaní svojich príslušných právomocí. Týchto ustanovení sa možno dovolávať pred súdom len na účely ich výkladu a preskúmania ich zákonnosti.
6. V plnej miere sa musia zohľadniť vnútroštátne právne predpisy a prax tak, ako je to vymedzené v tejto charte.
7. Súdne orgány Únie a členských štátov prihliadajú na vysvetlivky vypracované s cieľom poskytnúť usmernenia pri výklade charty základných práv.

ČLÁNOK II-113

Úroveň ochrany

Žiadne ustanovenie tejto charty sa nesmie vykladať tak, že obmedzuje alebo poškodzuje ľudské práva a základné slobody uznané, v rámci príslušného rozsahu ich pôsobnosti, právom Únie, medzinárodným právom a medzinárodnými zmluvami, ktorých zmluvnou stranou je Únia alebo všetky členské štáty, a najmä Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj ústavami členských štátov.

ČLÁNOK II-114

Zákaz zneužívania práv

Žiadne ustanovenie tejto charty sa nesmie vykladať tak, že zahŕňa právo vyvíjať činnosť alebo dopúšťať sa činov zameraných na poškodenie práv a slobôd uznaných v tejto charte alebo na ich obmedzenie vo väčšom rozsahu, ako je ustanovený v tejto charte.

ČASŤ III

POLITIKY A FUNGOVANIE ÚNIE

HLAVA I

VŠEOBECNE UPLATNITEĽNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK III-115

Únia zabezpečuje vzájomný súlad medzi politikami a činnosťami uvedenými v tejto časti, zohľadňujúc všetky svoje ciele a podriaďujúc sa zásade prenesenia právomocí.

ČLÁNOK III-116

Vo všetkých činnostiach uvedených v tejto časti sa Únia usiluje o odstránenie nerovností a o podporu rovnosti medzi ženami a mužmi.

ČLÁNOK III-117

Pri vymedzovaní a uskutočňovaní politík a činností uvedených v tejto časti Únia prihliada na požiadavky spojené s podporou vysokej úrovne zamestnanosti, zárukou primeranej sociálnej ochrany, bojom proti sociálnemu vylúčeniu a s vysokou úrovňou vzdelávania, odbornej prípravy a ochrany ľudského zdravia.

ČLÁNOK III-118

Pri vymedzovaní a uskutočňovaní politík a činností uvedených v tejto časti sa Únia zameriava na boj proti diskriminácii z dôvodu pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie.

ČLÁNOK III-119

Požiadavky týkajúce sa ochrany životného prostredia sa musia začleniť do vymedzovania a uskutočňovania politík a činností uvedených v tejto časti, najmä s cieľom podporovať trvalo udržateľný rozvoj.

ČLÁNOK III-120

Pri vymedzovaní a uskutočňovaní iných politík a činností Únie sa zohľadňujú požiadavky na ochranu spotrebiteľa.

ČLÁNOK III-121

Pri tvorbe a uskutočňovaní politiky Únie v oblasti poľnohospodárstva, rybného hospodárstva, dopravy, vnútorného trhu, výskumu a technického rozvoja a kozmického priestoru Únia a členské štáty v plnej miere zohľadňujú požiadavky blaha zvierat ako cítiacich bytostí, pričom rešpektujú zákonné alebo správne ustanovenia a zvyklosti členských štátov týkajúce sa najmä náboženských rituálov, kultúrnych tradícií a regionálneho dedičstva.

ČLÁNOK III-122

Bez toho, aby boli dotknuté články I-5, III-166, III-167 a III-238, a s ohľadom na postavenie, ktoré prislúcha službám všeobecného hospodárskeho záujmu ako službám, ktorým všetci v Únii pripisujú hodnotu, ako aj na ich význam pri podpore sociálnej a územnej súdržnosti, Únia a členské štáty dbajú v rámci svojich právomocí a v rámci rozsahu pôsobnosti tejto ústavy na to, aby takéto služby fungovali na základe zásad a podmienok, najmä hospodárskych a finančných, ktoré im umožňujú plniť ich poslanie. Európske zákony ustanovia tieto zásady a podmienky bez toho, aby boli dotknuté právomoci členských štátov v súlade s ústavou poskytovať, objednávať a financovať takéto služby.

HLAVA II

NEDISKRIMINÁCIA A OBČIANSTVO

ČLÁNOK III-123

Európske zákony alebo európske rámcové zákony môžu upraviť zákaz diskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti ustanovený v I-4 ods. 2.

ČLÁNOK III-124

1. Bez toho, aby boli dotknuté ostatné ustanovenia ústavy, a v rámci právomocí, ktoré boli na Úniu prenesené ústavou, európsky zákon alebo európsky rámcový zákon Rady môže ustanoviť opatrenia potrebné na boj proti diskriminácii z dôvodu pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie. Rada sa uznáva jednomyselne po získaní súhlasu Európskeho parlamentu.

2. Odchylne od odseku 1 môžu európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanoviť základné zásady motivačných opatrení Únie a ustanovovať takéto opatrenia na podporu opatrení prijatých členskými štátmi s cieľom prispieť k dosiahnutiu cieľov uvedených v odseku 1, pričom je vylúčená akákoľvek harmonizácia ich zákonov a iných právnych predpisov.

ČLÁNOK III-125

1. Ak by sa ukázalo, že činnosť Únie je nevyhnutná na uľahčenie vykonávania práva každého občana Únie na slobodný pohyb a pobyt uvedeného v článku I-10 ods. 2 písm. a), a ústava inak neustanovuje potrebné právomoci, európske zákony alebo európske rámcové zákony môžu na tento účel ustanoviť príslušné opatrenia.

2. Na rovnaké účely, ako sú uvedené v odseku 1, a pokiaľ ústava neustanovila na tento účel potrebné právomoci, môže európsky zákon alebo európsky rámcový zákon Rady ustanoviť opatrenia týkajúce sa pasov, preukazov totožnosti, povolení na pobyt alebo akéhokoľvek iného obdobného dokladu a opatrenia týkajúce sa sociálneho zabezpečenia alebo sociálnej ochrany. Rada sa uznáva jednomyselne po porade s Európskym parlamentom.

ČLÁNOK III-126

Európsky zákon alebo európsky rámcový zákon Rady ustanoví podrobnosti o výkone práva každého občana Únie voliť a byť volený vo voľbách do orgánov územnej samosprávy a voľbách do Európskeho parlamentu v členskom štáte, v ktorom má bydlisko bez toho, aby bol štátnym príslušníkom tohto štátu, ktoré je uvedené v článku I-10 ods. 2 písm. b). Rada sa uznáva jednomyselne po porade s Európskym parlamentom. Táto úprava môže ustanoviť odchýlky, keď je to odôvodnené osobitnými problémami niektorého členského štátu.

Právo voliť a byť volený vo voľbách do Európskeho parlamentu sa uplatňuje bez toho, aby bol dotknutý článok III-330 ods. 1 a opatrenia prijaté na jeho vykonávanie.

ČLÁNOK III-127

Členské štáty prijímú ustanovenia potrebné na zabezpečenie diplomatickej a konzulárnej ochrany občanov Únie v tretích krajinách podľa článku I-10 ods. 2 písm. c).

Členské štáty začnú medzinárodné rokovania potrebné na zabezpečenie takejto ochrany.

Európsky zákon Rady môže zaviesť opatrenia potrebné na uľahčenie takejto ochrany. Rada sa uznáva po porade s Európskym parlamentom.

ČLÁNOK III-128

Jazykmi, v ktorých má každý občan Únie právo obrátiť sa na inštitúcie alebo orgány podľa článku I-10 ods. 2 písm. d) a dostať odpoveď, sú jazyky uvedené v článku IV-448 ods. 1. Inštitúciami a orgánmi uvedenými v článku I-10 ods. 2 písm. d) sú tie, ktoré sú vymenované v článku I-19 ods. 1 druhom pododseku a v článkoch I-30, I-31 a I-32, ako aj európsky ombudsman.

ČLÁNOK III-129

Komisia podáva každé tri roky správu o uplatňovaní článku I-10 a tejto hlavy Európskemu parlamentu, Rade a Hospodárskemu a sociálnemu výboru. Táto správa zohľadní vývoj Únie.

Na základe tejto správy a bez toho, aby boli dotknuté ostatné ustanovenia ústavy, môžu byť európskym zákonom alebo európskym rámcovým zákonom Rady doplnené práva ustanovené v článku I-10. Rada sa uznáva jednomyselne po získaní súhlasu Európskeho parlamentu. Tento zákon alebo rámcový zákon nenadobudne účinnosť skôr, ako ho schvália členské štáty v súlade s ich príslušnými ústavnými požiadavkami.

HLAVA III

VNÚTORNÉ POLITIKY A ČINNOSTI

KAPITOLA I

VNÚTORNÝ TRH

ODDIEL 1

VYTVORENIE A FUNGOVANIE VNÚTORNÉHO TRHU

ČLÁNOK III-130

1. Únia prijíma opatrenia s cieľom vytvoriť vnútorný trh alebo zabezpečiť jeho fungovanie v súlade s príslušnými ustanoveniami ústavy.

2. Vnútorý trh predstavuje priestor bez vnútorných hraníc, v ktorom je zabezpečený voľný pohyb osôb, služieb, tovaru a kapitálu v súlade s ústavou.
3. Rada prijíma na návrh Komisie európske nariadenia a európske rozhodnutia, ktoré určujú usmernenia a podmienky potrebné na zabezpečenie vyváženého rozvoja vo všetkých dotknutých odvetviach.
4. Pri vypracovávaní svojich návrhov na plnenie cieľov ustanovených v odsekoch 1 a 2 Komisia zohľadňuje rozsah úsilia, ktoré určité hospodárstva, v ktorých sa prejavujú rozdiely v stupni vývoja, musia vynaložiť v súvislosti s vytváraním vnútorného trhu, a môže navrhnúť vhodné opatrenia.

Ak majú tieto opatrenia formu výnimiek, musia byť dočasného charakteru a musia spôsobovať najmenšie možné narušenie fungovania vnútorného trhu.

ČLÁNOK III-131

Členské štáty sa navzájom poradia s cieľom prijať spoločné ustanovenia potrebné na zabránenie tomu, aby fungovanie vnútorného trhu bolo dotknuté opatreniami, ktoré musí niektorý členský štát prijať v prípade závažných vnútorných nepokojov ohrozujúcich zachovanie verejného poriadku, v prípade vojny, vážneho medzinárodného napätia predstavujúceho vojnové nebezpečenstvo, alebo aby si členský štát plnil záväzky, ktoré prijal na účely zachovania mieru a medzinárodnej bezpečnosti.

ČLÁNOK III-132

Ak opatrenia prijaté v prípadoch uvedených v článkoch III-131 a III-436 spôsobujú skresľovanie podmienok hospodárskej súťaže na vnútornom trhu, Komisia spoločne s dotknutým členským štátom preskúma, ako je možné tieto opatrenia prispôbiť pravidlám ustanoveným v ústave.

Odchyľne od postupu ustanoveného v článkoch III-360 a III-361 môže Komisia alebo ktorýkoľvek členský štát predložiť záležitosť priamo Súdnemu dvoru, ak sa domnieva, že iný členský štát zneužíva právomoci ustanovené v článkoch III-131 a III-436. Súdny dvor rozhoduje na neverejnom zasadnutí.

ODDIEL 2

VOLEŇ POKYB OSÔB A SLUŽIEB

Pododdiel 1

Pracovníci

ČLÁNOK III-133

1. Pracovníci majú právo slobodne sa pohybovať v rámci Únie.

2. Akákoľvek diskriminácia z dôvodu štátnej príslušnosti medzi pracovníkmi členských štátov v súvislosti so zamestnaním, odmenou a inými pracovnými podmienkami, sa zakazuje.
3. Pracovníci majú právo, ktoré podlieha obmedzeniam odôvodneným verejným poriadkom, verejnou bezpečnosťou alebo verejným zdravím:
 - a) prijímať skutočne ponúknuté pracovné miesta,
 - b) slobodne sa na tento účel pohybovať na území členských štátov,
 - c) zdržiavať sa v členskom štáte na účely výkonu zamestnania v súlade s ustanoveniami, ktorými sa spravuje zamestnávanie štátnych príslušníkov daného štátu ustanovené zákonom, iným právnym predpisom alebo správnym opatrením,
 - d) zostať na území členského štátu potom, ako sa v tomto štáte zamestnali, za podmienok, ktoré sa upravia v európskych nariadeniach prijatých Komisiou.
4. Tento článok sa nevzťahuje na zamestnávanie vo verejnej správe.

ČLÁNOK III-134

Európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovia opatrenia potrebné na zabezpečenie slobody pohybu pracovníkov v zmysle článku III-133. Prijímajú sa po porade s Hospodárskym a sociálnym výborom.

Európske zákony alebo európske rámcové zákony sú zamerané najmä na:

- a) zabezpečovanie úzkej spolupráce medzi vnútroštátnymi službami zamestnanosti,
- b) odstránenie takých administratívnych postupov a praxe, ako aj lehôt prístupu k dostupným zamestnaniam, stanovených buď vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo predchádzajúcimi zmluvami uzavretými medzi členskými štátmi, ktorých zachovanie by predstavovalo prekážku liberalizácie pohybu pracovníkov,
- c) odstránenie všetkých lehôt a iných obmedzení stanovených buď vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo predchádzajúcimi zmluvami uzavretými medzi členskými štátmi, ktoré ustanovujú pre pracovníkov iných členských štátov iné podmienky slobodného výberu zamestnania ako pre pracovníkov dotknutého štátu,
- d) vytvorenie vhodných mechanizmov, ktoré by umožnili prepojenie medzi ponukou pracovných miest a dopytu po nich a napomáhali dosahovaniu rovnováhy medzi ponukou a dopytom na trhu práce takým spôsobom, aby sa zabránilo vážnemu ohrozeniu životnej úrovne a úrovne zamestnanosti rôznych regiónov a priemyselných odvetví.

ČLÁNOK III-135

V rámci spoločného programu členské štáty podporujú výmenu mladých pracovníkov.

ČLÁNOK III-136

1. V oblasti sociálneho zabezpečenia ustanovia európske zákony alebo európske rámcové zákony opatrenia potrebné na zabezpečenie slobody pohybu pracovníkov prostredníctvom zavedenia systému, ktorý pre zamestnaných a samostatne zárobkovo činných migrujúcich pracovníkov a osoby na nich závislé zabezpečí:

- a) započítanie všetkých období, ktoré sa zohľadnia podľa právnych predpisov niekoľkých členských štátov na účely nadobudnutia a zachovania nároku na dávky a vypočítanie ich výšky,
- b) vyplácanie dávok osobám, ktoré majú bydlisko na území členských štátov.

2. Ak sa člen Rady domnieva, že by návrhom európskeho zákona alebo európskeho rámcového zákona uvedeného v odseku 1 mohli byť dotknuté základné aspekty jeho systému sociálneho zabezpečenia, vrátane jeho rozsahu pôsobnosti, nákladov alebo finančnej štruktúry, alebo by mohla byť dotknutá finančná rovnováha tohto systému, môže požiadať, aby bola táto záležitosť predložená Európskej rade. V tomto prípade sa pozastaví postup uvedený v článku III-396. Európska rada po diskusii a v lehote štyroch mesiacov:

- a) vráti návrh späť Rade, ktorá ukončí pozastavenie postupu uvedeného v článku III-396, alebo
- b) požiada Komisiu, aby predložila nový návrh, v tomto prípade sa pôvodne navrhovaný akt považuje za neprijatý.

Pododdiel 2

Sloboda usadiť sa

ČLÁNOK III-137

V rámci tohto pododdielu sa zakazujú obmedzenia slobody štátnych príslušníkov členských štátov usadiť sa na území iného členského štátu. Zakazujú sa aj obmedzenia, ktoré sa týkajú zakladania agentúr, pobočiek a dcérskych spoločností štátnymi príslušníkmi ktoréhokoľvek členského štátu na území ktoréhokoľvek členského štátu.

Štátni príslušníci členského štátu majú na území iného členského štátu právo začať a vykonávať činnosť ako samostatne zárobkovo činné osoby a zakladať a viesť podniky, najmä spoločnosti v zmysle článku III-142 druhého odseku, za podmienok ustanovených právnymi predpismi daného členského štátu usadenia pre jeho vlastných štátnych príslušníkov, pokiaľ nie je v oddiele 4 týkajúcom sa kapitálu a platieb ustanovené inak.

ČLÁNOK III-138

1. Európske rámcové zákony ustanovia opatrenia na vykonávanie slobody usadiť sa, pokiaľ ide o konkrétne činnosti. Prijímajú sa po porade s Hospodárskym a sociálnym výborom.
2. Európsky parlament, Rada a Komisia vykonávajú funkcie, ktoré im boli zverené odsekom 1, najmä:

- a) udeľovaním spravidla prioritného zaobchádzania pre také činnosti, pri ktorých sloboda usadiť sa predstavuje mimoriadne cenný príspevok pre rozvoj výroby a obchodu,
- b) zabezpečením úzkej spolupráce medzi príslušnými orgánmi členských štátov s cieľom oboznámiť sa s konkrétnou situáciou v rámci Únie, pokiaľ ide o rozličné dotknuté činnosti,
- c) odstránením takých administratívnych postupov a praxe, ustanovených buď vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo predchádzajúcimi zmluvami uzavretými medzi členskými štátmi, ktorých zachovanie by predstavovalo prekážku slobody usadiť sa,
- d) zabezpečením toho, aby pracovníci z jedného členského štátu zamestnaní na území iného členského štátu mohli na tomto území zostať na účely začatia činnosti ako samostatne zárobkovo činné osoby, ak spĺňajú podmienky, ktorých splnenie by sa od nich požadovalo, ak by vstupovali do daného štátu v čase, keď mali v úmysle takéto činnosti začať,
- e) umožnením štátnemu príslušníkovi jedného členského štátu nadobudnúť a užívať pozemky a budovy, ktoré sa nachádzajú na území iného členského štátu, v rozsahu, ktorý nie je v rozpore so zásadami ustanovenými v článku III-227 ods. 2,
- f) postupným odstraňovaním obmedzení slobody usadiť sa v každej oblasti činnosti, ktorá prichádza do úvahy, vo vzťahu k podmienkam založenia agentúr, pobočiek alebo dcérskych spoločností na území členského štátu a vo vzťahu k podmienkam, ktorými sa spravuje vstup personálu hlavného podniku do vedúcich alebo dozorných funkcií v takýchto agentúrach, pobočkách alebo dcérskych spoločnostiach,

- g) koordináciou ochranných opatrení, ktoré sa v členských štátoch vyžadujú na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb od spoločností v zmysle článku III-142 druhého odseku, v nevyhnutnom rozsahu a s cieľom dosiahnuť rovnocennosť týchto ochranných opatrení v rámci Únie,
- h) ubezpečením sa o tom, že podmienky usadenia sa nie sú skreslené pomocou poskytovanou členskými štátmi.

ČLÁNOK III-139

Tento pododdiel sa nevzťahuje na činnosti, ktoré sú v členskom štáte dočasne alebo trvalo spojené s vykonávaním verejnej moci.

Európske zákony alebo európske rámcové zákony môžu vylúčiť niektoré činnosti z uplatňovania tohto pododdielu.

ČLÁNOK III-140

1. Týmto pododdielom a opatreniami prijatými na jeho vykonávanie nie je dotknuté uplatňovanie ustanovení zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení členských štátov, ktoré ustanovujú osobitné zaobchádzanie s cudzími štátnymi príslušníkmi z dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia.
2. Európske rámcové zákony koordinujú vnútroštátne ustanovenia uvedené v odseku 1.

ČLÁNOK III-141

1. Európske rámcové zákony uľahčujú osobám začatie a vykonávanie činnosti ako samostatne zárobkovo činným osobám. Ich cieľom je:
 - a) vzájomné uznávanie diplomov, osvedčení a iných dokladov o formálnych kvalifikáciách,
 - b) koordinácia ustanovení zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení v členských štátoch týkajúcich sa začatia a vykonávania činností samostatne zárobkovo činných osôb.
2. Pri lekárskejších a zdravotníckych povolaniach a farmaceutických povolaniach závisí postupné zrušenie obmedzení od koordinácie podmienok pre výkon týchto povolání v jednotlivých členských štátoch.

ČLÁNOK III-142

So spoločnosťami založenými v súlade s právnymi predpismi členského štátu, ktoré majú sídlo, ústredie alebo hlavné miesto podnikania v rámci Únie, sa na účely tohto pododseku zaobchádza rovnako ako s fyzickými osobami, ktoré sú štátnymi príslušníkmi členských štátov.

„Spoločnosti“ znamenajú spoločnosti založené podľa občianskeho alebo obchodného práva vrátane družstiev a iných právnických osôb, ktoré sa spravujú verejným alebo súkromným právom, s výnimkou tých, ktoré sú neziskové.

ČLÁNOK III-143

Členské štáty zaobchádzajú so štátnymi príslušníkmi iných členských štátov rovnako ako so svojimi vlastnými štátnymi príslušníkmi, pokiaľ ide o možnosť kapitálovej účasti v spoločnostiach v zmysle článku III-142 druhého odseku, bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie iných ustanovení ústavy.

Pododdiel 3

Sloboda poskytovať služby

ČLÁNOK III-144

V rámci tohto pododdielu sa zakazujú obmedzenia slobody poskytovať služby v rámci Únie vo vzťahu k štátnym príslušníkom členských štátov, ktorí sú usadení v inom členskom štáte ako osoba, pre ktorú sú služby určené.

Európske zákony alebo európske rámcové zákony môžu rozšíriť uplatňovanie tohto pododdielu na štátnych príslušníkov tretej krajiny, ktorí poskytujú služby a ktorí sú usadení v rámci Únie.

ČLÁNOK III-145

Na účely ústavy sa za „služby“ považujú služby poskytované spravidla za odplatu, pokiaľ sa nespravujú ustanoveniami o voľnom pohybe osôb, tovaru a kapitálu.

Služby zahŕňajú najmä:

- a) činnosti priemyselného charakteru,
- b) činnosti obchodného charakteru,
- c) činnosti remeselníkov,
- d) činnosti súvisiace so slobodnými povolaniami.

Bez toho, aby bol dotknutý pododdiel 2 týkajúci sa slobody usadiť sa, môže osoba poskytujúca službu na tento účel dočasne vykonávať svoju činnosť v členskom štáte, kde sa daná služba poskytuje, za rovnakých podmienok, aké daný štát ustanovuje pre svojich vlastných štátnych príslušníkov.

ČLÁNOK III-146

1. Sloboda poskytovať služby v oblasti dopravy sa spravuje kapitolou III oddielom 7 týkajúcim sa dopravy.
2. Liberalizácia bankových a poisťovacích služieb spojená s voľným pohybom kapitálu sa uskutoční v súlade s liberalizáciou pohybu kapitálu.

ČLÁNOK III-147

1. Európsky rámcový zákon ustanovuje opatrenia na dosiahnutie liberalizácie určitých služieb. Prijíma sa po porade s Hospodárskym a sociálnym výborom.
2. V prípade európskeho rámcového zákona uvedeného v odseku 1 sa v zásade uprednostňujú tie služby, ktoré priamo ovplyvňujú výrobné náklady alebo ktorých liberalizácia napomáha uľahčovať obchod s tovarom.

ČLÁNOK III-148

Členské štáty sa usilujú o dosiahnutie liberalizácie služieb vo väčšom rozsahu, ako vyžaduje európsky rámcový zákon prijatý podľa článku III-147 ods. 1, ak im to dovoľí celková hospodárska situácia a situácia v dotknutom hospodárskom odvetví.

Na tento účel Komisia vydá pre dotknuté členské štáty odporúčania.

ČLÁNOK III-149

Pokiaľ sa nezrušia obmedzenia slobody poskytovať služby, uplatňujú členské štáty takéto obmedzenia bez ohľadu na štátnu príslušnosť alebo miesto pobytu na všetkých poskytovateľov služieb podľa článku III-144 prvého odseku.

ČLÁNOK III-150

Na záležitosti upravené v tomto pododdieli sa vzťahujú články III-139 až III-142.

ODDIEL 3

VOĽNÝ POHYB TOVARU

Pododdiel 1

Colná únia

ČLÁNOK III-151

1. Únia predstavuje colnú úniu, ktorá sa vzťahuje na všetok obchod s tovarom a zahŕňa zákaz dovozných a vývozných ciel a poplatkov s rovnocenným účinkom medzi členskými štátmi, ako aj prijatie spoločného colného sadzovníka vo vzťahu k tretím krajinám.
2. Odsek 4 a pododdiel 3 týkajúci sa zákazu množstvových obmedzení sa vzťahujú na výrobky s pôvodom v členských štátoch a na výrobky s pôvodom v tretích krajinách, ktoré sú v členských štátoch v režime voľný obeh.

3. Za výrobky v režime voľný obeh v členskom štáte sa považujú tie výrobky s pôvodom v tretích krajinách, pri ktorých boli splnené dovozné formality a zaplatené všetky vymerané a splatné clá alebo poplatky s rovnocenným účinkom v tomto členskom štáte, ak sa na tieto výrobky nevzťahuje nárok na plné alebo čiastočné vrátenie týchto ciel a poplatkov.
4. Dovozné a vývozné clá a poplatky s rovnocenným účinkom medzi členskými štátmi sa zakazujú. Tento zákaz sa rovnako vzťahuje na clá fiškálnej povahy.
5. Rada prijíma na návrh Komisie európske nariadenia a európske rozhodnutia, ktorými sa stanovujú colné sadzby spoločného colného sadzobníka.
6. Komisia sa pri vykonávaní úloh, ktoré jej boli zverené na základe tohto článku, spravuje:
 - a) potrebou podporovať obchod medzi členskými štátmi a tretími krajinami,
 - b) vývojom podmienok hospodárskej súťaže v Únii, ak smerujú k zlepšeniu konkurencieschopnosti podnikov,
 - c) požiadavkami zásobovania Únie surovinami a polotovarmi, pričom Komisia dbá o to, aby medzi členskými štátmi nedochádzalo k narušeniu podmienok hospodárskej súťaže v oblasti hotových výrobkov,
 - d) potrebou vyhýbať sa vážnym poruchám v hospodárstve členských štátov a zabezpečiť racionálny rozvoj výroby a rozšírenie spotreby v rámci Únie.

Pododdiel 2

Colná spolupráca

ČLÁNOK III-152

V rozsahu pôsobnosti ústavy európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovujú opatrenia na posilnenie colnej spolupráce medzi členskými štátmi navzájom a medzi členskými štátmi a Komisiou.

Pododdiel 3

Zákaz množstvových obmedzení

ČLÁNOK III-153

Množstvom obmedzenia dovozu a vývozu, ako aj všetky opatrenia s rovnocenným účinkom sú medzi členskými štátmi zakázané.

ČLÁNOK III-154

Článok III-153 nebráni zákazom ani obmedzeniam dovozu, vývozu alebo tranzitu tovaru z dôvodov verejnej morálky, verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti, ochrany zdravia a života ľudí alebo zvierat, ochrany rastlín, ochrany národných pamiatok s umeleckou, historickou alebo archeologickou hodnotou, alebo ochrany priemyselného a obchodného vlastníctva. Tieto zákazy alebo obmedzenia však nesmú byť prostriedkami svojvoľnej diskriminácie alebo skrytého obmedzovania obchodu medzi členskými štátmi.

ČLÁNOK III-155

1. Členské štáty prispôsobia všetky štátne monopoly obchodnej povahy tak, aby v podmienkach nákupu a odbytu tovaru neexistovala diskriminácia medzi štátnymi príslušníkmi členských štátov.

Tento článok sa vzťahuje na každý subjekt, prostredníctvom ktorého členský štát právne alebo fakticky, priamo alebo nepriamo vykonáva dozor, riadi alebo významne ovplyvňuje dovoz alebo vývoz medzi členskými štátmi. Rovnako sa vzťahuje aj na monopoly, ktoré štát zveril iným subjektom.

2. Členské štáty neprijmú žiadne nové opatrenie, ktoré je v rozpore so zásadami ustanovenými v odseku 1 alebo obmedzuje rozsah pôsobnosti článkov týkajúcich sa zákazu ciel a množstvových obmedzení medzi členskými štátmi.

3. Ak v štátnom monopole obchodnej povahy platia pravidlá, ktoré majú uľahčiť odbyt alebo zvýšiť zhodnocovanie poľnohospodárskych výrobkov, pri uplatňovaní tohto článku by sa mali prijať zabezpečiť rovnocenné záruky zamestnanosti a životnej úrovne dotknutých výrobcov.

ODDIEL 4

KAPITÁL A PLATBY

ČLÁNOK III-156

V rámci tohto oddielu sa zakazujú obmedzenia týkajúce sa tak pohybu kapitálu, ako aj platieb medzi členskými štátmi navzájom a medzi členskými štátmi a tretími krajinami.

ČLÁNOK III-157

1. Článkom III-156 nie je dotknuté uplatňovanie obmedzení vo vzťahu k tretím krajinám, ktoré platili vo vnútroštátnom práve alebo v práve Únie k 31. decembru 1993 a boli prijaté v súvislosti s pohybom kapitálu do tretích krajín alebo z tretích krajín v súvislosti s priamymi investíciami vrátane investícií do nehnuteľností, usadením sa, poskytovaním finančných služieb alebo pripustením cenných papierov na kapitálové trhy. V prípade Estónska a Maďarska to platí pre obmedzenia podľa vnútroštátnych právnych predpisov platných k 31. decembru 1999.

2. Európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovia opatrenia o pohybe kapitálu do tretích krajín alebo z tretích krajín v súvislosti s priamymi investíciami vrátane investícií do nehnuteľností, usadením sa, poskytovaním finančných služieb alebo pripustením cenných papierov na kapitálové trhy.

Európsky parlament a Rada sa usilujú dosiahnuť cieľ voľného pohybu kapitálu medzi členskými štátmi navzájom a tretími krajinami v najširšom možnom rozsahu a bez toho, aby boli dotknuté iné ustanovenia ústavy.

3. Odchyľne od odseku 2 môže opatrenia, ktoré predstavujú krok späť v práve Únie, pokiaľ ide o liberalizáciu pohybu kapitálu do tretích krajín a z tretích krajín, ustanoviť len európsky zákon alebo európsky rámcový zákon Rady. Rada sa uznáva jednomyseľne po porade s Európskym parlamentom.

ČLÁNOK III-158

1. Článkom III-156 nie je dotknuté právo členských štátov:

- a) uplatňovať príslušné ustanovenia ich daňových právnych predpisov, ktoré odlišne zaobchádzajú s daňovníkmi s rozdielnym miestom bydliska alebo miestom investovania kapitálu,
- b) prijať všetky potrebné opatrenia najmä v oblasti daňového práva a dohľadu nad obozretným podnikaním finančných inštitúcií, aby sa zabránilo porušovaniu ustanovení vnútroštátnych zákonov a iných právnych predpisov, alebo ustanoviť postupy ohlasovania kapitálových pohybov na účely administratívnych alebo štatistických informácií alebo prijať opatrenia, ktoré sú opodstatnené z dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti.

2. Týmto oddielom nie je dotknutá uplatniteľnosť obmedzení týkajúcich sa práva usadiť sa, ktoré sú zlučiteľné s ústavou.

3. Opatrenia a postupy uvedené v odsekoch 1 a 2 nesmú predstavovať prostriedky svojvoľnej diskriminácie alebo skrytého obmedzovania voľného pohybu kapitálu a platieb tak, ako je vymedzený v článku III-156.

4. Ak sa neprijme európsky zákon alebo európsky rámcový zákon podľa článku III-157 ods. 3, Komisia, alebo ak Komisia do troch mesiacov od žiadosti dotknutého členského štátu neprijme európske rozhodnutie, tak Rada, môže prijať európske rozhodnutie, ktoré potvrdzuje, že obmedzujúce daňové opatrenia prijaté členským štátom voči jednej alebo viacerým tretím krajinám sa považujú za zlučiteľné s ústavou, ak ich je možné odôvodniť jedným z cieľov Únie a ak sú zlučiteľné s riadnym fungovaním vnútorného trhu. Rada sa uznáva jednomyselne na žiadosť členského štátu.

ČLÁNOK III-159

Ak za výnimočných okolností pohybu kapitálu do alebo z tretích krajín spôsobujú, alebo ak hrozí, že spôsobia závažné ťažkosti vo fungovaní hospodárskej a menovej Únie, môže Rada na návrh Komisie prijať európske nariadenia alebo európske rozhodnutia, ktorými ustanoví ochranné opatrenia vo vzťahu k tretím krajinám na obdobie najviac šiestich mesiacov, za predpokladu, že takéto opatrenia sú nevyhnutné. Uznáva sa po porade s Európskou centrálnou bankou.

ČLÁNOK III-160

Ak je to potrebné na dosiahnutie cieľov uvedených v článku III-257 v súvislosti s predchádzaním a bojom proti terorizmu a súvisiacimi činnosťami, európske zákony vymedzia rámec pre správne opatrenia týkajúce sa pohybu kapitálu a platieb, ako napr. zmrazenie finančných prostriedkov, finančných aktív alebo hospodárskych výnosov patriacich, vlastnených alebo v držbe fyzických alebo právnických osôb, skupín alebo neštátnych subjektov.

Na vykonávanie európskych zákonov uvedených v prvom odseku prijíma Rada na návrh Komisie európske nariadenia alebo európske rozhodnutia.

Právne akty uvedené v tomto článku obsahujú potrebné ustanovenia o právnych zárukách.

ODDIEL 5

PRAVIDLÁ HOSPODÁRSKEJ SÚŤAŽE

Pododdiel 1

Pravidlá vzťahujúce sa na podniky

ČLÁNOK III-161

1. Ako nezlučiteľné s vnútorným trhom sa zakazujú všetky dohody medzi podnikmi, rozhodnutia združení podnikov a zosúladené postupy, ktoré môžu ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a ktoré majú za cieľ alebo následok bránenie alebo obmedzovanie hospodárskej súťaže alebo narušanie hospodárskej súťaže v rámci vnútorného trhu, a najmä tie, ktoré:
- a) priamo alebo nepriamo určujú nákupné alebo predajné ceny alebo iné obchodné podmienky,
 - b) obmedzujú alebo riadia výrobu, trhy, technický rozvoj alebo investície,
 - c) rozdeľujú trhy alebo zdroje zásobovania,
 - d) uplatňujú voči obchodným partnerom rozdielne podmienky pri plnení rovnakej povahy, čím ich znevýhodňujú v hospodárskej súťaži,

e) podmieňujú uzatváranie zmlúv prijatím dodatočných záväzkov zo strany ostatných zmluvných strán, ktoré svojou povahou alebo podľa obchodných zvyklostí nesúvisia s predmetom týchto zmlúv.

2. Všetky dohody alebo rozhodnutia zakázané týmto článkom sú absolútne neplatné.

3. Odsek 1 však môže byť vyhlásený za neúčinný pre prípad:

- všetkých dohôd alebo kategórií dohôd medzi podnikmi,
- všetkých rozhodnutí alebo kategórií rozhodnutí združení podnikov,
- všetkých zosúladených postupov alebo kategórií zosúladených postupov,

ktoré prispievajú k zlepšeniu výroby alebo distribúcie tovaru alebo k podpore technického alebo hospodárskeho pokroku, pričom umožňujú spotrebiteľom primeraný podiel na prospechu z toho vyplývajúceho, a ktoré:

- a) neukladajú dotknutým podnikom obmedzenia, ktoré nie sú nevyhnutné na dosiahnutie takýchto cieľov,
- b) neumožňujú takýmto podnikom vylúčiť hospodársku súťaž vo vzťahu k podstatnej časti daných výrobkov.

ČLÁNOK III-162

Akékoľvek zneužívanie dominantného postavenia na vnútornom trhu alebo na jeho podstatnej časti jedným alebo viacerými podnikmi sa zakazuje ako nezlučiteľné s vnútorným trhom v rozsahu, ktorý môže ovplyvňovať obchod medzi členskými štátmi.

Takéto zneužívanie môže zahŕňať najmä:

- a) priame alebo nepriame vynucovanie neprimeraných nákupných alebo predajných cien alebo iných obchodných podmienok,
- b) obmedzovanie výroby, odbytu alebo technického vývoja na úkor spotrebiteľov,
- c) uplatňovanie rozdielnych podmienok voči obchodným partnerom pri plnení rovnakej povahy, čím sú títo znevýhodňovaní v hospodárskej súťaži,
- d) podmieňovanie uzatvárania zmlúv prijatím dodatočných záväzkov zo strany druhých zmluvných strán, ktoré svojou povahou alebo podľa obchodných zvyklostí nesúvisia s predmetom týchto zmlúv.

ČLÁNOK III-163

Rada prijíma na návrh Komisie európske nariadenia na uplatňovanie zásad uvedených v článkoch III-161 a III-162. Uznáva sa po porade s Európskym parlamentom.

Účelom týchto nariadení je najmä:

- a) zabezpečiť dodržiavanie zákazov uvedených v článku III-161 ods. 1 a v článku III-162 stanovením pokút a penále,
- b) ustanoviť podrobné pravidlá uplatňovania článku III-161 ods. 3, zohľadňujúc potrebu zabezpečiť účinný dohľad na jednej strane a zjednodušenie administratívnej kontroly v najväčšej možnej miere na strane druhej,
- c) prípadne vymedziť rozsah pôsobnosti článkov III-161 a III-162 v rôznych odvetviach hospodárstva,
- d) vymedziť úlohy Komisie a Súdneho dvora Európskej únie pri uplatňovaní ustanovení uvedených v tomto odseku,
- e) vymedziť vzťah medzi právnymi predpismi členských štátov na jednej strane a týmto oddielom, ako aj európskymi nariadeniami prijatými podľa tohto článku na druhej strane.

ČLÁNOK III-164

Do nadobudnutia účinnosti európskych nariadení prijatých podľa článku III-163 rozhodujú orgány členských štátov o prípustnosti dohôd, rozhodnutí a zosúladených postupov a o zneužívaní dominantného postavenia na vnútornom trhu v súlade s ich vnútroštátnym právom a s článkom III-161, najmä jeho odsekom 3 a s článkom III-162.

ČLÁNOK III-165

1. Bez toho, aby bol dotknutý článok III-164, Komisia zabezpečí uplatňovanie zásad uvedených v článkoch III-161 a III-162. Na žiadosť členského štátu alebo z vlastného podnetu a v spolupráci s príslušnými orgánmi v členských štátoch, ktoré jej poskytnú pomoc, Komisia prešetří prípady podozrenia z porušenia týchto zásad. Ak zistí, že k porušeniu došlo, navrhne vhodné opatrenia na jeho odstránenie.
2. Ak uvedené porušenie naďalej trvá, Komisia prijme odôvodnené európske rozhodnutie, v ktorom uvedie porušenia daných zásad. Komisia môže uverejniť svoje rozhodnutie a poveriť členské štáty, aby prijali opatrenia potrebné na nápravu situácie, pričom ustanoví ich podmienky a podrobnosti.
3. Komisia môže prijať európske nariadenia týkajúce sa kategórií dohôd, v súvislosti s ktorými Rada prijala európske nariadenie podľa článku III-163 druhého odseku písm. b).

ČLÁNOK III-166

1. V prípade verejných podnikov a podnikov, ktorým členské štáty udelia osobitné alebo výlučné práva, členské štáty neprijmú, ani nezachovajú žiadne opatrenie, ktoré je v rozpore s ústavou, najmä s článkom I-4 ods. 2 a článkami III-161 až III-169.

2. Na podniky poverené poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu alebo podniky, ktoré majú povahu fiškálneho monopolu, sa ustanovenia ústavy, najmä pravidlá hospodárskej súťaže, vzťahujú za predpokladu, že uplatňovanie týchto ustanovení neznemožňuje právne alebo v skutočnosti plniť určité úlohy, ktoré im boli zverené. Rozvoj obchodu nesmie byť dotknutý v takom rozsahu, ktorý by bol v rozpore so záujmami Únie.
3. Komisia zabezpečí uplatňovanie tohto článku a v prípade potreby prijme vhodné európske nariadenia alebo európske rozhodnutia.

Pododdiel 2

Pomoc poskytnutá členskými štátmi

ČLÁNOK III-167

1. Pokiaľ nie je v ústave ustanovené inak, akákoľvek pomoc poskytnutá členským štátom alebo akoukoľvek formou zo štátnych zdrojov, ktorá skresľuje hospodársku súťaž alebo hrozí skresľovaním hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určité podniky alebo výrobu určitých druhov tovaru, sa považuje za nezlučiteľnú s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.
2. S vnútorným trhom je zlučiteľná:
 - a) pomoc sociálnej povahy poskytnutá jednotlivým spotrebiteľom za predpokladu, že je poskytnutá bez diskriminácie vo vzťahu k pôvodu výrobkov,

- b) pomoc určená na náhradu škody spôsobenej prírodnými katastrofami alebo výnimočnými udalosťami,
 - c) pomoc poskytnutá hospodárstvu určitých oblastí Spolkovej republiky Nemecko dotknutých rozdelením Nemecka v rozsahu potrebnom na vyrovnanie hospodárskych nevýhod spôsobených týmto rozdelením. Päť rokov od nadobudnutia platnosti Zmluvy o Ústave pre Európu môže Rada na návrh Komisie prijať európske rozhodnutie, ktorým sa zruší toto ustanovenie.
3. Za zlučiteľnú s vnútorným trhom možno považovať:
- a) pomoc na podporu hospodárskeho rozvoja tých oblastí, v ktorých je mimoriadne nízka životná úroveň alebo závažne nízka zamestnanosť, a oblastí uvedených v článku III-424 so zreteľom na ich štrukturálnu, hospodársku a sociálnu situáciu,
 - b) pomoc na podporu vykonávania dôležitého projektu spoločného európskeho záujmu alebo na nápravu závažnej poruchy fungovania hospodárstva členského štátu,
 - c) pomoc na uľahčenie rozvoja určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, pokiaľ táto pomoc neovplyvňuje podmienky obchodovania v rozsahu, ktorý by bol v rozpore so spoločným záujmom,
 - d) pomoc na podporu kultúry a na zachovanie kultúrneho dedičstva, pokiaľ takáto pomoc neovplyvňuje podmienky obchodovania a hospodárskej súťaže v Únii v rozsahu, ktorý by bol v rozpore so spoločným záujmom,

- e) iné kategórie pomoci, ktoré môžu byť vymedzené európskymi nariadeniami alebo európskymi rozhodnutiami prijatými Radou na návrh Komisie.

ČLÁNOK III-168

1. Komisia v spolupráci s členskými štátmi vykonáva stály dohľad nad systémami pomoci, ktoré existujú v týchto štátoch. Navrhuje im akékoľvek vhodné opatrenia, ktoré si vyžaduje postupný rozvoj alebo fungovanie vnútorného trhu.

2. Ak Komisia po výzve dotknutým stranám, aby v stanovenej lehote predložili svoje pripomienky, zistí, že pomoc poskytnutá členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov je nezlučiteľná s vnútorným trhom podľa článku III-167, alebo ak zistí, že táto podpora sa zneužíva, prijme európske rozhodnutie, ktoré od daného členského štátu vyžaduje, aby zrušil alebo pozmenil takúto pomoc v rámci lehoty stanovenej Komisiou.

Ak dotknutý členský štát tomuto európskemu rozhodnutiu nevyhoví v stanovenej lehote, Komisia alebo ktorýkoľvek iný členský štát môže odchyľne od článkov III-360 a III-361 podať priamo na Súdny dvor Európskej únie návrh na začatie konania.

Na základe žiadosti členského štátu môže Rada jednomyseľne prijať európske rozhodnutie o tom, že pomoc, ktorú daný štát poskytuje alebo má v úmysle poskytnúť, sa odchyľne od článku III-167 alebo od európskych nariadení uvedených v článku III-169 považuje za zlučiteľnú s vnútorným trhom, ak je takéto rozhodnutie odôvodnené výnimočnými okolnosťami. Ak v súvislosti s touto pomocou Komisia už začala konať podľa postupu uvedeného v prvom pododseku tohto odseku, predloženie žiadosti dotknutého členského štátu Rade má za následok pozastavenie tohto konania až do vyjadrenia Rady.

Ak sa však Rada nevyjadrí do troch mesiacov od predloženia uvedenej žiadosti, rozhodne Komisia.

3. Členské štáty informujú Komisiu o všetkých zámeroch na poskytnutie alebo pozmenenie pomoci včas tak, aby mohla predložiť svoje pripomienky. Ak sa domnieva, že niektorý zámer je nezlučiteľný s vnútorným trhom podľa článku III-167, bezodkladne začne konať podľa postupu uvedeného v odseku 2 tohto článku. Dotknutý členský štát nemôže vykonať navrhované opatrenia, pokiaľ sa vo veci nerozhodlo s konečnou platnosťou.

4. Komisia môže prijať európske nariadenia týkajúce sa kategórií štátnej pomoci, o ktorej Rada podľa článku III-169 rozhodla, že môže byť oslobodená od povinnosti informovať uvedenej v odseku 3 tohto článku.

ČLÁNOK III-169

Rada môže na návrh Komisie prijať európske nariadenia na uplatňovanie článkov III-167 a III-168 a najmä na určenie podmienok, za ktorých sa uplatňuje článok III-168 ods. 3, a kategórií pomoci, ktoré sú oslobodené od povinnosti informovať uvedenej v uvedenom odseku. Uznáva sa po porade s Európskym parlamentom.

ODDIEL 6

FIŠKÁLNE USTANOVENIA

ČLÁNOK III-170

1. Žiaden členský štát neuloží na výrobky z iných členských štátov žiadne priame alebo nepriame vnútroštátne odvody prevyšujúce odvody ukladané priamo či nepriamo na podobné domáce výrobky.

Ďalej žiaden členský štát neuloží na výrobky iných členských štátov žiadne vnútroštátne odvody, ktorými nepriamo ochraňuje iné výrobky.

2. Vrátenie vnútroštátnych odvodov pri výrobkoch vyvázaných členským štátom na územie iného členského štátu nepresiahne vnútroštátne odvody, ktoré sa na ne priamo či nepriamo ukladajú.

3. V prípade iných odvodov ako daní z obratu, spotrebných daní a iných nepriamych daní nemôžu byť pri vývoze do iných členských štátov poskytnuté úľavy a vrátené odvody a pri dovoze z členských štátov nemôžu byť uložené vyrovnávacie poplatky, pokiaľ pripravované ustanovenia neboli vopred schválené na obmedzené obdobie európskym rozhodnutím prijatým Radou na návrh Komisie.

ČLÁNOK III-171

Európsky zákon alebo európsky rámcový zákon Rady ustanoví opatrenia týkajúce sa harmonizácie právnych predpisov týkajúcich sa daní z obratu, spotrebných daní a iných nepriamych daní za predpokladu, že takáto harmonizácia je nevyhnutná na vytvorenie alebo fungovanie vnútorného trhu a na zamedzenie narúšania hospodárskej súťaže. Rada sa uznáva jednomyselne po porade s Európskym parlamentom a Hospodárskym a sociálnym výborom.

ODDIEL 7

SPOLOČNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK III-172

1. Pokiaľ nie je v ústave ustanovené inak, tento článok sa vzťahuje na dosahovanie cieľov uvedených v článku III-130. Európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovia opatrenia na aproximáciu ustanovení zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení v členských štátoch, cieľom ktorých je vytvorenie alebo fungovanie vnútorného trhu. Tieto zákony sa prijímajú po porade s Hospodárskym a sociálnym výborom.
2. Odsek 1 sa neuplatňuje na fiškálne ustanovenia, na ustanovenia, ktoré sa týkajú slobodného pohybu osôb, ani na ustanovenia týkajúce sa práv a záujmov zamestnancov.

3. Komisia zakladá svoje návrhy predložené podľa odseku 1 týkajúce sa zdravia, bezpečnosti, ochrany životného prostredia a ochrany spotrebiteľa na vysokej úrovni ochrany, pričom zohľadní najmä akýkoľvek nový vývoj podložený vedeckými poznatkami. V rámci svojich príslušných právomocí sa tento cieľ usiluje dosiahnuť aj Európsky parlament a Rada.

4. Ak po prijatí harmonizačného opatrenia prostredníctvom európskeho zákona alebo európskeho rámcového zákona alebo prostredníctvom európskeho nariadenia Komisie považuje členský štát z dôležitých dôvodov uvedených v článku III-154 alebo týkajúcich sa ochrany životného alebo pracovného prostredia za potrebné zachovať vnútroštátne ustanovenia, oznámi tieto ustanovenia Komisii a uvedie dôvody ich zachovania.

5. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 4, ak po prijatí harmonizačného opatrenia prostredníctvom európskeho zákona alebo európskeho rámcového zákona alebo prostredníctvom nariadenia Komisie považuje členský štát za nevyhnutné zaviesť vnútroštátne ustanovenia podložené novými vedeckými dôkazmi týkajúcimi sa ochrany životného alebo pracovného prostredia z dôvodov problému, ktorý je špecifický pre daný členský štát a ktorý vznikol po prijatí harmonizačného opatrenia, oznámi Komisii zamýšľané ustanovenia a uvedie dôvody ich zavedenia.

6. Komisia do šiestich mesiacov od oznámení uvedených v odsekoch 4 a 5 prijme európske rozhodnutie, ktorým schváli alebo zamietne príslušné vnútroštátne ustanovenia potom, ako preskúma, či sú prostriedkom svojvoľnej diskriminácie alebo skrytého obmedzovania obchodu medzi členskými štátmi a či predstavujú prekážku pre fungovanie vnútorného trhu.

Ak Komisia v tejto lehote nerozhodne, vnútroštátne ustanovenia uvedené v odsekoch 4 a 5 sa považujú za schválené.

V prípadoch odôvodnených zložitou danej záležitosti a za predpokladu, že tým nie je ohrozené zdravie ľudí, môže Komisia oznámiť dotknutému členskému štátu, že obdobie uvedené v tomto odseku je predĺžené, a to o najviac šesť mesiacov.

7. Ak je podľa odseku 6 členský štát oprávnený zachovať alebo zaviesť vnútroštátne ustanovenia odlišné od harmonizačného opatrenia, Komisia ihneď preskúma, či je vhodné navrhnúť prispôbenie tohto opatrenia.

8. Ak členskému štátu vznikne v určitej oblasti, ktorá bola predmetom predchádzajúcich harmonizačných opatrení, osobitný problém týkajúci sa verejného zdravia, oznámi ho Komisii, ktorá ihneď preskúma, či je potrebné navrhnúť vhodné opatrenia.

9. Odchylné od postupu ustanoveného v článkoch III-360 a III-361 môže Komisia alebo ktorýkoľvek členský štát podať priamo Súdnemu dvoru Európskej únie návrh na začatie konania, ak sa domnieva, že iný členský štát zneužíva právomoci ustanovené v tomto článku.

10. Ak je to vhodné, harmonizačné opatrenia uvedené v tomto článku obsahujú aj ochrannú doložku oprávňujúcu členské štáty, aby z jedného alebo z viacerých dôvodov inej ako hospodárskej povahy, ktoré sú uvedené v článku III-154, prijali dočasné ustanovenia podliehajúce kontrolnému postupu Únie.

ČLÁNOK III-173

Bez toho, aby bol dotknutý článok III-172, ustanoví európsky rámcový zákon Rady opatrenia na aproximáciu ustanovení zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení členských štátov, ktoré priamo ovplyvňujú vytvorenie alebo fungovanie vnútorného trhu. Rada sa uznáva jednomyselne po porade s Európskym parlamentom a Hospodárskym a sociálnym výborom.

ČLÁNOK III-174

Ak Komisia zistí, že rozdiely medzi ustanoveniami zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení členských štátov skresľujú podmienky hospodárskej súťaže na vnútornom trhu a spôsobujú jej narušenie, ktoré je potrebné odstrániť, poradí sa s dotknutými členskými štátmi.

Ak sa takou poradou nedosiahne dohoda, európske rámcové zákony ustanovia opatrenia potrebné na odstránenie daného narušenia. Môžu sa prijať akékoľvek iné vhodné opatrenia ustanovené v ústave.

ČLÁNOK III-175

1. Ak sa možno odôvodnene obávať, že prijatie alebo zmena a doplnenie ustanovení zákona, iného právneho predpisu alebo správneho opatrenia členského štátu spôsobí narušenie v zmysle článku III-174, členský štát, ktorý ich chce prijať alebo zmeniť a doplniť, sa poradí s Komisiou. Po porade s členskými štátmi Komisia odporučí dotknutým členským štátom vhodné opatrenia na zamedzenie predmetného narušenia.

2. Ak členský štát, ktorý má zámer prijať alebo zmeniť a doplniť vnútroštátne ustanovenia, nekoná v súlade s odporúčaním Komisie, nebude sa v zmysle článku III-174 od ostatných členských štátov vyžadovať, aby zmenili a doplnili svoje ustanovenia s cieľom odstrániť toto narušenie. Ak členský štát, ktorý nezobral na vedomie dané odporúčanie Komisie, spôsobí narušenie len vo svoj neprospech, článok III-174 sa neuplatňuje.

ČLÁNOK III-176

V rámci vytvárania a fungovania vnútorného trhu sa opatrenia vzťahujúce sa na vytvorenie európskych právnych titulov na zabezpečenie jednotnej ochrany práv duševného vlastníctva v celej Únii a na zavedenie centralizovaných úprav povoľovania, koordinácie a dohľadu ustanovujú európskymi zákonmi alebo európskymi rámcovými zákonmi.

Európsky zákon Rady ustanoví jazykové režimy európskych právnych nástrojov. Rada sa uznáva jednomyselne po porade s Európskym parlamentom.

KAPITOLA II

HOSPODÁRSKA A MENOVÁ POLITIKA

ČLÁNOK III-177

Na účely článku I-3 činnosť členských štátov a Únie zahŕňa za podmienok ustanovených ústavou prijatie hospodárskej politiky, ktorá je založená na úzkej koordinácii hospodárskych politík členských štátov, vnútornom trhu a vymedzení spoločných cieľov a ktorá sa uskutočňuje v súlade so zásadou otvoreného trhového hospodárstva s voľnou hospodárskou súťažou.

Táto činnosť za podmienok a podľa postupov ustanovených ústavou zároveň zahŕňa jednotnú menu euro, ako aj vymedzenie a uskutočňovanie jednotnej menovej politiky a jednotnej politiky výmenných kurzov, pričom ich spoločným hlavným cieľom je udržiavať cenovú stabilitu a, bez toho, aby bol dotknutý tento cieľ, podporovať všeobecné hospodárske politiky v Únii v súlade so zásadou otvoreného trhového hospodárstva s voľnou hospodárskou súťažou.

Tieto činnosti členských štátov a Únie sú v súlade s týmito hlavnými zásadami: stabilné ceny, zdravé verejné financie a menové podmienky a stabilná platobná bilancia.

ODDIEL 1

HOSPODÁRSKA POLITIKA

ČLÁNOK III-178

Členské štáty vykonávajú svoje hospodárske politiky tak, aby prispievali k dosahovaniu cieľov Únie stanovených v článku I-3, a v rámci hlavných usmernení uvedených v článku III-179 ods. 2. Členské štáty a Únia konajú v súlade so zásadou otvoreného trhového hospodárstva s voľnou hospodárskou súťažou, pričom podporujú účelné rozdeľovanie zdrojov, a v súlade so zásadami ustanovenými v článku III-177.

ČLÁNOK III-179

1. Členské štáty považujú svoje hospodárske politiky za záležitosť spoločného záujmu a koordinujú ich v rámci Rady v súlade s článkom III-178.
2. Rada na základe odporúčania Komisie vypracuje návrh pre hlavné usmernenia hospodárskych politík členských štátov a Únie a podáva Európskej rade správy o svojich zisteniach.

Európska rada na základe správy Rady prerokuje závery o hlavných usmerneniach hospodárskych politík členských štátov a Únie. Na základe týchto záverov prijíma Rada odporúčanie ustanovujúce tieto hlavné usmernenia. O svojom odporúčaní informuje Európsky parlament.

3. S cieľom zabezpečiť užšiu koordináciu hospodárskych politík a trvalé zblížovanie hospodárskych výkonov členských štátov Rada na základe správ predložených Komisiou monitoruje hospodársky vývoj v každom členskom štáte a v Únii, ako aj súlad hospodárskych politík s hlavnými usmerneniami uvedenými v ods. 2, a pravidelne vykonáva celkové vyhodnotenie.

Na účely tohto mnohostranného dohľadu postupujú členské štáty Komisii informácie o dôležitých opatreniach, ktoré prijali v oblasti svojej hospodárskej politiky, a iné informácie, ktoré považujú za potrebné.

4. Ak sa na základe postupu uvedeného v odseku 3 zistí, že hospodárske politiky členského štátu nie sú v súlade s hlavnými usmerneniami uvedenými v odseku 2, alebo že môžu ohroziť riadne fungovanie hospodárskej a menovej únie, Komisia môže napomenúť dotknutý členský štát. Rada môže dotknutému členskému štátu na základe odporúčania Komisie adresovať potrebné odporúčania. Rada môže na návrh Komisie rozhodnúť, že svoje odporúčania zverejní.

Podľa tohto odseku sa Rada uznáva bez toho, aby zohľadnila hlas člena Rady zastupujúceho dotknutý členský štát.

Kvalifikovaná väčšina je vymedzená ako väčšina rovnajúca sa najmenej 55 % ostatných členov Rady, ktorí zastupujú členské štáty zahŕňajúce aspoň 65 % obyvateľstva zúčastnených členských štátov.

Blokujúcu menšinu musí tvoriť aspoň minimálny počet týchto ostatných členov Rady, ktorí zastupujú viac ako 35 % obyvateľstva zúčastnených členských štátov, plus jeden člen, v opačnom prípade sa kvalifikovaná väčšina považuje za dosiahnutú.

5. Predseda Rady a predseda Komisie predkladajú Európskemu parlamentu správy o výsledkoch mnohostranného dohľadu. Ak Rada zverejní svoje odporúčania, predseda Rady môže byť vyzvaný, aby vystúpil pred príslušným výborom Európskeho parlamentu.

6. Európske zákony môžu ustanoviť podrobnosti postupu pri mnohostrannom dohľade uvedenom v odsekoch 3 a 4.

ČLÁNOK III-180

1. Bez toho, aby boli dotknuté akékoľvek iné postupy ustanovené v ústave, môže Rada na návrh Komisie prijať európske rozhodnutie, ktoré ustanoví opatrenia vhodné pre danú hospodársku situáciu, najmä ak vzniknú závažné ťažkosti v zásobovaní určitými produktmi.

2. Ak má členský štát ťažkosti alebo je vážne ohrozený závažnými ťažkosťami spôsobenými prírodnými katastrofami alebo výnimočnými udalosťami, ktoré nemôže ovplyvniť, Rada môže na návrh Komisie prijať európske rozhodnutie, ktorým sa dotknutému členskému štátu za určitých podmienok poskytne finančná pomoc Únie. Predseda Rady informuje o prijatom rozhodnutí Európsky parlament.

ČLÁNOK III-181

1. Európskej centrálnej banke alebo centrálnym bankám členských štátov (ďalej len „národné centrálné banky“) sa zakazuje poskytovať prečerpávanie účtov alebo iný druh úveru inštitúciám, orgánom, úradom alebo agentúram Únie, ústredným vládam, regionálnym, miestnym a iným orgánom verejnej moci, iným subjektom, ktoré sa spravujú verejným právom, alebo verejným podnikom členských štátov. Rovnako sa zakazuje nákup dlhových nástrojov priamo od nich Európskou centrálnou bankou alebo národnými centrálnymi bankami.

2. Odsek 1 sa nevzťahuje na úverové inštitúcie vo verejnom vlastníctve, s ktorými národné centrálné banky a Európska centrálna banka v oblasti ponuky finančných zdrojov z centrálnych bánk zaobchádzajú rovnako ako so súkromnými úverovými inštitúciami.

ČLÁNOK III-182

Zakazuje sa akékoľvek opatrenie alebo ustanovenie, ktoré nie je odôvodnené dohľadom nad obozretným podnikaním a ktoré zakladá prednostný prístup inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Únie, ústredných vlád, regionálnych, miestnych alebo iných orgánov verejnej moci, iných subjektov, ktoré sa spravujú verejným právom, alebo verejných podnikov členských štátov k finančným inštitúciám.

ČLÁNOK III-183

1. Únia nezodpovedá za záväzky ani nepreberá záväzky ústredných vlád, regionálnych, miestnych a iných orgánov verejnej moci, iných subjektov, ktoré sa spravujú verejným právom, alebo verejných podnikov ktoréhokoľvek členského štátu bez toho, aby boli dotknuté vzájomné finančné záruky spoločného uskutočnenia určitého projektu. Členský štát nezodpovedá za záväzky ani nepreberá záväzky ústredných vlád, regionálnych, miestnych a iných orgánov verejnej moci, iných subjektov, ktoré sa spravujú verejným právom, alebo verejných podnikov iného členského štátu bez toho, aby boli dotknuté vzájomné finančné záruky spoločného uskutočnenia určitého projektu.

2. Rada môže na návrh Komisie prijať európske nariadenia alebo európske rozhodnutia, ktoré upresňujú vymedzenia pojmov pre uplatňovanie zákazov ustanovených v článkoch III-181 a III-182, ako aj v tomto článku. Uznáva sa po porade s Európskym parlamentom.

ČLÁNOK III-184

1. Členské štáty sa vyhýbajú nadmerným schodkom verejných financií.

2. Komisia monitoruje vývoj v rozpočtovej situácii a výšku verejného dlhu v členských štátoch s cieľom identifikovať závažné chyby. Skúma najmä dodržiavanie rozpočtovej disciplíny na základe týchto dvoch kritérií:
 - a) či pomer plánovaného alebo skutočného verejného dlhu k hrubému domácomu produktu prekračuje referenčnú hodnotu, pokiaľ:

- (i) sa pomer podstatne a nepretržite neznižoval a nedosiahol úroveň, ktorá sa približuje k referenčnej hodnote, alebo
 - (ii) nie je prekročenie nad referenčnú hodnotu len výnimočné a dočasné a pomer zostáva blízko referenčnej hodnoty,
- b) či pomer verejného dlhu k hrubému domácomu produktu neprekročil referenčnú hodnotu, pokiaľ sa tento pomer dostatočne neznižuje a nepribližuje sa k referenčnej hodnote uspokojivým tempom.

Referenčné hodnoty sú vymedzené v Protokole o postupe pri nadmernom schodku.

3. Ak členský štát nesplní požiadavky uvedených kritérií alebo jedného z nich, Komisia vypracuje správu. Správa Komisie takisto preskúma, či schodok verejných financií prekračuje verejné výdavky na investície a zohľadní všetky ostatné dôležité faktory, vrátane strednodobého stavu hospodárskej a rozpočtovej situácie členského štátu.

Komisia môže pripraviť správu aj vtedy, ak sa bez ohľadu na plnenie požiadaviek podľa týchto kritérií domnieva, že v členskom štáte je riziko nadmerného schodku.

4. Hospodársky a finančný výbor, zriadený podľa článku III-192, vydá stanovisko k správe Komisie.

5. Ak sa Komisia domnieva, že v členskom štáte existuje alebo sa môže vyskytnúť nadmerný schodok, predloží dotknutému členskému štátu svoje stanovisko a informuje o tom Radu.

6. Rada na návrh Komisie, po zvážení všetkých pripomienok, ktoré môže predložiť dotknutý členský štát, a po celkovom zhodnotení rozhodne, či existuje nadmerný schodok. V prípade, že existuje, prijme bez zbytočného odkladu na základe odporúčania Komisie odporúčania adresované dotknutému členskému štátu s cieľom ukončiť daný stav v rámci stanovenej lehoty. S výhradou odseku 8 sa takéto odporúčania nezverejňujú.

V rámci rozsahu pôsobnosti tohto odseku sa Rada uznáva bez toho, aby zohľadnila hlas člena Rady zastupujúceho dotknutý členský štát.

Kvalifikovaná väčšina je vymedzená ako väčšina rovnajúca sa najmenej 55 % ostatných členov Rady, ktorí zastupujú členské štáty zahŕňajúce aspoň 65 % obyvateľstva zúčastnených členských štátov.

Blokujúcu menšinu musí tvoriť aspoň minimálny počet týchto ostatných členov Rady, ktorí zastupujú viac ako 35 % obyvateľstva zúčastnených členských štátov, plus jeden člen, v opačnom prípade sa kvalifikovaná väčšina považuje za dosiahnutú.

7. Rada na základe odporúčania Komisie prijíma európske rozhodnutia a odporúčania uvedené v odsekoch 8 až 11.

Rada sa uznáva bez toho, aby zohľadnila hlas člena Rady zastupujúceho dotknutý členský štát.

Kvalifikovaná väčšina je vymedzená ako väčšina rovnajúca sa najmenej 55 % ostatných členov Rady, ktorí zastupujú členské štáty zahŕňajúce aspoň 65 % obyvateľstva zúčastnených členských štátov.

Blokujúcu menšinu musí tvoriť aspoň minimálny počet týchto ostatných členov Rady, ktorí zastupujú viac ako 35 % obyvateľstva zúčastnených členských štátov, plus jeden člen, v opačnom prípade sa kvalifikovaná väčšina považuje za dosiahnutú.

8. Ak Rada prijme rozhodnutie, v ktorom sa uvádza, že sa na základe jej odporúčania v priebehu stanovenej lehoty nevykonalo žiadne účinné opatrenie, môže svoje odporúčania zverejniť.

9. Ak členský štát nevyhoví odporúčaniam Rady, táto môže prijať európske rozhodnutie, ktorým členský štát napomenie, aby v stanovenej lehote prijal opatrenia na zníženie schodku, ktoré Rada považuje za potrebné pre nápravu situácie.

V takom prípade môže Rada od dotknutého členského štátu vyžadovať, aby podľa presného rozvrhu predkladal správy na posúdenie jeho úsilia o nápravu.

10. Pokiaľ členský štát nekoná v súlade s európskym rozhodnutím prijatým podľa odseku 9, Rada môže rozhodnúť, že bude uplatňovať, prípadne posilní jedno alebo viaceré z týchto opatrení:

- a) vyžadovať, aby pred vydaním dlhopisov a cenných papierov dotknutý členský štát uverejnil ďalšie informácie, ktoré určí Rada,
- b) vyzvať Európsku investičnú banku, aby prehodnotila svoju politiku pôžičiek voči dotknutému členskému štátu,

- c) vyžadovať, aby dotknutý členský štát zložil Únii bezúročný vklad v primeranej výške, kým Rada nedospeje k názoru, že nadmerný schodok bol napravený,
- d) uložiť pokuty vhodnej výšky.

Predseda Rady informuje Európsky parlament o prijatých opatreniach.

11. Rada zruší všetky alebo niektoré opatrenia uvedené v odsekoch 6, 8, 9 a 10, ak dospeje k názoru, že nadmerný schodok v dotknutom členskom štáte bol napravený. Ak Rada predtým zverejnila svoje odporúčania, pri zrušení európskeho rozhodnutia podľa odseku 8 verejne vyhlási, že v dotknutom členskom štáte už nie je nadmerný schodok.

12. Právo podať návrh na začatie konania podľa článkov III-360 a III-361 nemožno uplatňovať v rámci odsekov 1 až 6, 8 a 9.

13. Ďalšie ustanovenia týkajúce sa vykonávania postupu uvedeného v tomto článku obsahuje Protokol o postupe pri nadmernom schodku.

Európsky zákon Rady ustanoví vhodné opatrenia, ktorými sa nahradí uvedený protokol. Rada sa uznáva jednomyseľne po porade s Európskym parlamentom a Európskou centrálnou bankou.

Pokiaľ nie je v tomto odseku ustanovené inak, Rada na návrh Komisie prijme európske nariadenia alebo európske rozhodnutia, ktorými sa ustanovujú podrobnosti a vymedzenia na uplatňovanie uvedeného protokolu. Uznáva sa po porade s Európskym parlamentom.

ODDIEL 2

MENOVÁ POLITIKA

ČLÁNOK III-185

1. Hlavným cieľom Európskeho systému centrálnych bánk je udržiavať cenovú stabilitu. Bez toho, aby bol dotknutý tento cieľ, Európsky systém centrálnych bánk podporuje všeobecné hospodárske politiky v Únii s cieľom prispievať k dosiahnutiu cieľov Únie stanovených v článku I-3 ústavy. Európsky systém centrálnych bánk koná v súlade so zásadou otvoreného trhového hospodárstva s voľnou hospodárskou súťažou, pričom podporuje účelné rozdeľovanie zdrojov, a v súlade so zásadami ustanovenými v článku III-177.
2. Základné úlohy Európskeho systému centrálnych bánk sú:
 - a) tvoriť a uskutočňovať menovú politiku Únie,
 - b) vykonávať devízové operácie v súlade s článkom III-326,
 - c) držať a spravovať oficiálne devízové rezervy členských štátov,
 - d) podporovať plynulé fungovanie platobných systémov.
3. Uplatňovaním odseku 2 písm. c) nie je dotknutá držba a správa hotovostných devízových aktív vládami členských štátov.

4. S Európskou centrálnou bankou sa uskutočnia konzultácie:
 - a) o každom navrhovanom právnom akte Únie v oblastiach jej pôsobnosti,
 - b) vnútroštátnymi orgánmi o každom návrhu právneho predpisu v oblastiach jej pôsobnosti, ale v medziach a za podmienok ustanovených Radou v súlade s postupom podľa článku III-187 ods. 4.

Európska centrálna banka môže predkladať stanoviská inštitúciám, orgánom, úradom alebo agentúram Únie alebo vnútroštátnym orgánom o záležitostiach, ktoré sú v oblasti jej príslušnosti.

5. Európsky systém centrálnych bánk prispieva k hladkému uskutočňovaniu politík prijatých príslušnými orgánmi, ktoré sa týkajú dohľadu nad obozretným podnikaním úverových inštitúcií a stability finančného systému.
6. Európske zákony Rady môžu zveriť Európskej centrálnej banke osobitné úlohy týkajúce sa politík súvisiacich s dohľadom nad obozretným podnikaním úverových inštitúcií a iných finančných inštitúcií s výnimkou poisťovní. Rada sa uznáva jednomyselne po porade s Európskym parlamentom a Európskou centrálnou bankou.

ČLÁNOK III-186

1. Európska centrálna banka má výlučné právo povoľovať vydávanie eurobankoviek v Únii. Tieto bankovky môžu vydávať Európska centrálna banka a národné centrálné banky. Postavenie zákonného platidla majú v Únii výlučne bankovky vydané Európskou centrálnou bankou a národnými centrálnymi bankami.

2. Členské štáty môžu vydávať euromince v objeme schválenom Európskou centrálnou bankou.

Rada môže na návrh Komisie prijať európske nariadenia ustanovujúce opatrenia na zosúladenie nominálnej hodnoty a technických špecifikácií mincí, ktoré sú určené na uvedenie do obehu, a to v rozsahu potrebnom na umožnenie ich hladkého obehu v rámci Únie. Rada sa uznáva po porade s Európskym parlamentom a Európskou centrálnou bankou.

ČLÁNOK III-187

1. Európsky systém centrálnych bánk riadia orgány Európskej centrálnej banky s rozhodovacími právomocami, ktorými sú Rada guvernérov a Výkonná rada.

2. Štatút Európskeho systému centrálnych bánk je ustanovený v Protokole o Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky.

3. Článok 5 ods. 1, 2 a 3, články 17 a 18, článok 19 ods. 1, články 22, 23, 24 a 26, článok 32 ods. 2, 3, 4 a 6, článok 33 ods. 1 písm. a) a článok 36 Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky môžu byť zmenené a doplnené európskym zákonom:

a) buď na návrh Komisie a po porade s Európskou centrálnou bankou,

b) alebo na základe odporúčania Európskej centrálnej banky a po porade s Komisiou.

4. Rada prijíma európske nariadenia a európske rozhodnutia ustanovujúce opatrenia uvedené v článku 4, článku 5 ods. 4, článku 19 ods. 2, článku 20, článku 28 ods. 1, článku 29 ods. 2, článku 30 ods. 4 a článku 34 ods. 3 Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky. Uznáva sa po porade s Európskym parlamentom:

- a) buď na návrh Komisie a po porade s Európskou centrálnou bankou,
- b) alebo na základe odporúčania Európskej centrálnej banky a po porade s Komisiou.

ČLÁNOK III-188

Pri vykonávaní právomocí a plnení úloh a povinností im zverených ústavou a Štatútom Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky Európska centrálna banka, ani národná centrálna banka, ani žiaden člen ich orgánov s rozhodovacími právomocami nesmú žiadať ani prijímať pokyny od inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Únie, od žiadnej vlády členského štátu ani od žiadneho iného subjektu. Inštitúcie, orgány, úrady alebo agentúry Únie a vlády členských štátov sa zaväzujú dodržiavať túto zásadu a nesnažiť sa ovplyvňovať členov orgánov Európskej centrálnej banky s rozhodovacími právomocami alebo národných centrálnych bánk pri plnení ich úloh.

ČLÁNOK III-189

Každý členský štát zabezpečí súlad jeho vnútroštátnych právnych predpisov vrátane štatútu jeho národnej centrálnej banky s ústavou a Štatútom Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky.

ČLÁNOK III-190

1. Na účely vykonávania úloh, ktorými je poverený Európsky systém centrálnych bánk, Európska centrálna banka v súlade s ústavou a za podmienok ustanovených v Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky prijíma:
 - a) európske nariadenia v rozsahu potrebnom na plnenie úloh vymedzených v článku 3 ods. 1 písm. a), v článku 19 ods. 1, v článku 22 alebo v článku 25 ods. 2 Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky, ako aj v prípadoch ustanovených v európskych nariadeniach a európskych rozhodnutiach uvedených v článku III-187 ods. 4,
 - b) európske rozhodnutia potrebné na plnenie úloh zverených Európskemu systému centrálnych bánk ústavou a Štatútom Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky,
 - c) odporúčania a stanoviská.
2. Európska centrálna banka môže rozhodnúť, že svoje európske rozhodnutia, odporúčania a stanoviská uverejní.
3. Rada podľa postupu ustanoveného v článku III-187 ods. 4 prijíma európske nariadenia, ktorými sa ustanovujú obmedzenia a podmienky, za ktorých je Európska centrálna banka oprávnená ukladať podnikom pokuty a penále za nedodržiavanie jej európskych nariadení a európskych rozhodnutí.

ČLÁNOK III-191

Bez toho, aby boli dotknuté právomoci Európskej centrálnej banky, európsky zákon alebo európsky rámcový zákon ustanoví opatrenia potrebné na používanie eura ako jednotnej meny. Takýto zákon alebo rámcový zákon sa prijme po porade s Európskou centrálnou bankou.

ODDIEL 3

INŠTITUCIONÁLNE USTANOVENIA

ČLÁNOK III-192

1. S cieľom podporovať koordináciu politík členských štátov v plnom rozsahu potrebnom na fungovanie vnútorného trhu sa týmto zriaďuje Hospodársky a finančný výbor.
2. Výbor má tieto úlohy:
 - a) predkladať na žiadosť Rady, Komisie alebo z vlastného podnetu týmto orgánom stanoviská,
 - b) sledovať hospodársku a finančnú situáciu členských štátov a Únie a podávať o nej pravidelne správy Rade a Komisii, najmä pokiaľ ide o finančné vzťahy s tretími krajinami a medzinárodnými inštitúciami,

- c) bez toho, aby bol dotknutý článok III-344, prispievať k príprave práce Rady uvedenej v článku III-159, článku III-179 ods. 2, 3, 4 a 6, článkoch III-180, III-183 a III-184, článku III-185 ods. 6, článku III-186 ods. 2, článku III-187 ods. 3 a 4, článkoch III-191 a III-196, článku III-198 ods. 2 a 3, článku III-201, článku III-202 ods. 2 a 3 a článkoch III-322 a III-326 a vykonávať iné poradenské a prípravné úlohy, ktorými ho poverí Rada,
- d) preskúmať aspoň raz do roka situáciu v oblasti pohybu kapitálu a slobody platieb tak, ako vyplývajú z uplatňovania ústavy a právnych aktov Únie; preskúmanie sa vzťahuje na všetky opatrenia týkajúce sa pohybu kapitálu a platieb; výbor o výsledkoch tohto preskúmania informuje Komisiu a Radu.

Každý z členských štátov, Komisia a Európska centrálna banka vymenujú najviac po dvoch členoch výboru.

3. Rada prijme na návrh Komisie európske rozhodnutie, ktorým ustanoví podrobnosti o zložení Hospodárskeho a finančného výboru. Uznáva sa po porade s Európskou centrálnou bankou a výborom. Predseda Rady o tomto rozhodnutí informuje Európsky parlament.

4. Okrem úloh ustanovených v odseku 2, pokiaľ a dovtedy, kým existujú členské štáty, pre ktoré platí výnimka v zmysle článku III-197, výbor sleduje hospodársku a finančnú situáciu a všeobecný platobný systém týchto členských štátov a podáva o tom pravidelné správy Rade a Komisii.

ČLÁNOK III-193

V súvislosti s otázkami v rámci rozsahu pôsobnosti článku III-179 ods. 4, článku III-184 s výnimkou odseku 13, článkov III-191 a III-196, článku III-198 ods. 3 a článku III-326 môže Rada alebo členský štát podľa potreby požiadať Komisiu o vypracovanie odporúčania alebo návrhu. Komisia preskúma túto žiadosť a bezodkladne predloží Rade svoje závery.

ODDIEL 4

OSOBITNÉ USTANOVENIA PRE ČLENSKÉ ŠTÁTY, KTORÝCH MENOU JE EURO

ČLÁNOK III-194

1. S cieľom prispieť k riadnemu fungovaniu hospodárskej a menovej únie a v súlade s príslušnými ustanoveniami ústavy Rada prijíma v súlade s príslušným postupom spomedzi tých, ktoré sú uvedené v článkoch III-179 a III-184, s výnimkou postupu ustanoveného v článku III-184 ods. 13, osobitné opatrenia pre tie členské štáty, ktorých menou je euro:

- a) na posilnenie koordinácie a dohľadu nad ich rozpočtovou disciplínou,
- b) na vypracovanie usmernení pre hospodársku politiku pre tieto štáty, pričom zabezpečí, aby boli zlučiteľné s tými, ktoré boli prijaté pre celú Úniu, a aby sa zabezpečil dohľad nad nimi.

2. Na hlasování o opatřeních uvedených v odseku 1 sa zúčastňujú len členovia Rady zastupujúci členské štáty, ktorých menou je euro.

Kvalifikovaná väčšina je vymedzená ako väčšina rovnajúca sa najmenej 55 % týchto členov Rady, ktorí zastupujú členské štáty zahŕňajúce aspoň 65 % obyvateľstva zúčastnených členských štátov.

Blokujúcu menšinu musí tvoriť aspoň minimálny počet týchto členov Rady, ktorí zastupujú viac ako 35 % obyvateľstva zúčastnených členských štátov, plus jeden člen, v opačnom prípade sa kvalifikovaná väčšina považuje za dosiahnutú.

ČLÁNOK III-195

Podrobnosti o zasadaniach ministrov tých členských štátov, ktorých menou je euro, sú ustanovené Protokolom o eurosкупine.

ČLÁNOK III-196

1. S cieľom zabezpečiť postavenie eura v medzinárodnom menovom systéme prijme Rada na návrh Komisie európske rozhodnutie ustanovujúce spoločné pozície k záležitostiam osobitného záujmu pre hospodársku a menovú úniu v rámci príslušných medzinárodných finančných inštitúcií a konferencií. Rada sa uznáva po porade s Európskou centrálnou bankou.

2. Rada môže na návrh Komisie prijať vhodné opatrenia na zabezpečenie jednotného zastupovania v rámci medzinárodných finančných inštitúcií a konferencií. Rada sa uznáva po porade s Európskou centrálnou bankou.

3. Na hlasovaní o opatreniach uvedených v odsekoch 1 a 2 sa zúčastňujú len členovia Rady zastupujúci členské štáty, ktorých menou je euro.

Kvalifikovaná väčšina je vymedzená ako väčšina rovnajúca sa najmenej 55 % týchto členov Rady, ktorí zastupujú členské štáty zahŕňajúce aspoň 65 % obyvateľstva zúčastnených členských štátov.

Blokujúcu menšinu musí tvoriť aspoň minimálny počet týchto ostatných členov Rady, ktorí zastupujú viac ako 35 % obyvateľstva zúčastnených členských štátov, plus jeden člen, v opačnom prípade sa kvalifikovaná väčšina považuje za dosiahnutú.

ODDIEL 5

PRECHODNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK III-197

1. Členské štáty, v prípade ktorých Rada nerozhodla, že spĺňajú potrebné podmienky na prijatie eura, sa ďalej označujú ako „členské štáty, pre ktoré platí výnimka“.

2. Pre členské štáty, pre ktoré platí výnimka, neplatia tieto ustanovenia ústavy:
- a) prijatie častí hlavných usmernení pre hospodársku politiku, ktoré sa týkajú eurozóny všeobecne (článok III-179 ods. 2),
 - b) donucovacie prostriedky na nápravu nadmerných schodkov (článok III-184 ods. 9 a 10),
 - c) ciele a úlohy Európskeho systému centrálnych bánk (článok III-185 ods. 1, 2, 3 a 5),
 - d) vydávanie eura (článok III-186),
 - e) právne akty Európskej centrálnej banky (článok III-190),
 - f) opatrenia vzťahujúce sa na používanie eura (článok III-191),
 - g) menové dohody a iné opatrenia týkajúce sa politiky výmenných kurzov (článok III-326),
 - h) vymenovanie členov Výkonnej rady Európskej centrálnej banky (článok III-384 ods. 2),
 - i) európske rozhodnutia ustanovujúce spoločné pozície k otázkam osobitného významu pre hospodársku a menovú úniu v rámci príslušných medzinárodných finančných inštitúcií a konferencií (článok III-196 ods. 1),

- j) opatrenia na zabezpečenie jednotného zastupovania v rámci medzinárodných finančných inštitúcií a konferencií (článok III-196 ods. 2).

V článkoch uvedených v písmenách a) až j) preto pojem „členské štáty“ znamená členské štáty, ktorých menou je euro.

3. Členské štáty, pre ktoré platí výnimka, a ich národné centrálné banky sú vylúčené z práv a záväzkov v rámci Európskeho systému centrálnych bánk podľa kapitoly IX Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky.

4. Hlasovacie práva členov Rady zastupujúcich členské štáty, pre ktoré platí výnimka, sú pozastavené pri prijímaní opatrení uvedených v článkoch uvedených v odseku 2 Radou a v týchto prípadoch:

- a) pri odporúčaní adresovaných členským štátom, ktorých menou je euro, v rámci mnohostranného dohľadu, vrátane odporúčaní o programoch stability, a napomenutiach (článok III-179 ods. 4),
- b) pri opatreniach vzťahujúcich sa na nadmerný schodok týkajúcich sa členských štátov, ktorých menou je euro (článok III-184 ods. 6, 7, 8 a 11).

Kvalifikovaná väčšina je vymedzená ako väčšina rovnajúca sa najmenej 55 % ostatných členov Rady, ktorí zastupujú členské štáty zahŕňajúce aspoň 65 % obyvateľstva zúčastnených členských štátov.

Blokujúcu menšinu musí tvoriť aspoň minimálny počet týchto ostatných členov Rady, ktorí zastupujú viac ako 35 % obyvateľstva zúčastnených členských štátov, plus jeden člen, v opačnom prípade sa kvalifikovaná väčšina považuje za dosiahnutú.

ČLÁNOK III-198

1. Najmenej raz za dva roky alebo na žiadosť členského štátu, pre ktorý platí výnimka, podajú Komisia a Európska centrálna banka Rade správu o pokroku, ktorý dosiahli členské štáty, pre ktoré platí výnimka, pri plnení ich záväzkov týkajúcich sa uskutočňovania hospodárskej a menovej únie. V týchto správach preskúmajú najmä súlad vnútroštátnych právnych predpisov každého z týchto členských štátov, vrátane štatútu jeho národnej centrálnej banky, s článkami III-188 a III-189 a Štatútom Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky. Správy preskúmajú aj to, či sa dosiahol vysoký stupeň trvalo udržateľného zblížovania, analýzou, do akej miery každý z týchto členských štátov splnil tieto kritériá:

- a) dosiahnutie vysokého stupňa cenovej stability; toto je zrejmé z miery inflácie, ktorá sa približuje tej, ktorú majú najviac tri členské štáty s najlepšimi výsledkami, pokiaľ ide o cenovú stabilitu,
- b) dlhodobu udržateľný stav verejných financií; tento je zrejmý z dosiahnutia stavu verejného rozpočtu bez nadmerného schodku v zmysle článku III-184 ods. 6,
- c) dodržiavanie normálneho fluktuálneho rozpätia stanoveného mechanizmom výmenných kurzov Európskeho menového systému najmenej počas dvoch rokov bez devalvácie meny voči euru,

- d) stálosť konvergenzie dosiahnutej členským štátom, pre ktorý platí výnimka, a jeho účasti na mechanizme výmenných kurzov, ktorá sa odráža na dlhodobej úrovni úrokových sadzieb.

Tieto štyri kritériá a príslušné obdobia, počas ktorých sa musia dodržiavať, sú ďalej podrobne upravené v Protokole o konvergenčných kritériách. Správy Komisie a Európskej centrálnej banky taktiež zohľadnia výsledky integrácie trhov, stav a vývoj platobných bilancií na bežnom účte a preskúmanie vývoja nákladov na jednotku pracovnej sily a iných cenových indexov.

2. Po porade s Európskym parlamentom a po prerokovaní v Európskej rade prijme Rada na návrh Komisie európske rozhodnutie ustanovujúce, ktoré členské štáty, pre ktoré platí výnimka, spĺňajú potrebné podmienky na základe kritérií ustanovených v odseku 1, a ktorým zruší výnimky dotknutých členských štátov.

Rada sa uznáva po prijatí odporúčania zo strany kvalifikovanej väčšiny tých svojich členov, ktorí zastupujú členské štáty, ktorých menou je euro. Títo členovia sa uznávajú v lehote 6 mesiacov od doručenia návrhu Komisie Rade.

Kvalifikovaná väčšina uvedená v druhom pododseku je vymedzená ako väčšina rovnajúca sa najmenej 55 % týchto členov Rady, ktorí zastupujú členské štáty zahŕňajúce aspoň 65 % obyvateľstva zúčastnených členských štátov. Blokujúcu menšinu musí tvoriť aspoň minimálny počet týchto ostatných členov Rady, ktorí zastupujú viac ako 35 % obyvateľstva zúčastnených členských štátov, plus jeden člen, v opačnom prípade sa kvalifikovaná väčšina považuje za dosiahnutú.

3. Ak sa podľa postupu ustanoveného v odseku 2 rozhodne, že sa výnimka zrušuje, Rada na návrh Komisie prijme európske nariadenia alebo európske rozhodnutia, ktorými sa neodvolateľne stanoví kurz, podľa ktorého má euro nahradiť menu dotknutého členského štátu, a prijme ostatné opatrenia potrebné na zavedenie eura ako jednotnej meny v danom členskom štáte. Rada sa po porade s Európskou centrálnou bankou uznáva jednoducho členmi zastupujúcimi členské štáty, ktorých menou je euro, a dotknutý členský štát.

ČLÁNOK III-199

1. Ak a pokiaľ existujú členské štáty, pre ktoré platí výnimka, a bez toho, aby bol dotknutý článok III-187 ods. 1, zriadi sa Generálna rada Európskej centrálnej banky uvedená v článku 45 Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky ako tretí orgán Európskej centrálnej banky s rozhodovacími právomocami.

2. Ak a pokiaľ existujú členské štáty, pre ktoré platí výnimka, Európska centrálna banka, pokiaľ ide o takéto členské štáty:

- a) posilňuje spoluprácu medzi národnými centrálnymi bankami,
- b) posilňuje koordináciu menových politík členských štátov s cieľom zabezpečiť cenovú stabilitu,
- c) vykonáva dohľad nad fungovaním mechanizmu výmenných kurzov,

- d) vedie konzultácie o otázkach, ktoré patria do pôsobnosti národných centrálnych bánk a ktoré nepriaznivo ovplyvňujú stabilitu finančných inštitúcií a trhov,
- e) vykonáva pôvodné úlohy Európskeho fondu pre menovú spoluprácu, ktoré predtým prevzal Európsky menový inštitút.

ČLÁNOK III-200

Každý členský štát, pre ktorý platí výnimka, zaobchádza so svojou kurzovou politikou ako so záležitosťou spoločného záujmu. Zohľadní pritom skúsenosti získané pri spolupráci v rámci mechanizmu výmenných kurzov.

ČLÁNOK III-201

1. Ak má členský štát, pre ktorý platí výnimka, ťažkosti alebo je vážne ohrozený ťažkosťami v súvislosti s jeho platobnou bilanciou, buď v dôsledku celkovej nerovnováhy jeho platobnej bilancie alebo v dôsledku typu meny, ktorú má k dispozícii, a ak takéto ťažkosti predstavujú hrozbu najmä pre fungovanie vnútorného trhu alebo uskutočňovanie spoločnej obchodnej politiky, Komisia bezodkladne preskúma postavenie daného štátu a opatrenia, ktoré tento štát prijal alebo ktoré môže prijať v súlade s ústavou, využijúc pritom všetky prostriedky, ktoré má k dispozícii. Komisia uvedie, ktoré opatrenia odporúča dotknutému členskému štátu prijať.

Ak sa preukáže, že opatrenia prijaté členským štátom, pre ktorý platí výnimka, a opatrenia navrhnuté Komisiou nepostačujú na prekonanie ťažkostí, ktoré vznikli alebo ktoré hrozia, Komisia po porade s Hospodárskym a finančným výborom odporučí Rade poskytnutie vzájomnej pomoci a vhodné metódy.

Komisia pravidelne informuje Radu o danej situácii a o jej vývoji.

2. Rada prijíma európske nariadenia alebo európske rozhodnutia, ktorými sa poskytuje takáto vzájomná pomoc a ustanovujú jej podmienky a podrobnosti. Pomoc môže mať podobu:

- a) zosúladeného postupu vo vzťahu k iným medzinárodným organizáciám alebo v rámci nich, na ktoré sa môžu členské štáty, pre ktoré platí výnimka, obrátiť,
- b) opatrení potrebných na zamedzenie odklonu obchodu, v ktorom členský štát, pre ktorý platí výnimka a ktorý je v ťažkostiach, udržiava alebo opätovne zavedie množstvové obmedzenia voči tretím krajinám,
- c) poskytnutia limitovaných úverov inými členskými štátmi, ktoré podlieha ich súhlasu.

3. Ak Rada neposkytne vzájomnú pomoc odporúčanú Komisiou alebo ak nie sú poskytnutá vzájomná pomoc a prijaté opatrenia dostatočné, Komisia povolí členskému štátu, pre ktorý platí výnimka a ktorý sa nachádza v ťažkostiach, aby prijal ochranné opatrenia, pričom ich podmienky a podrobnosti ustanoví Komisia.

Rada môže takéto povolenie odvolať a zmeniť takéto podmienky a podrobnosti.

ČLÁNOK III-202

1. Ak sa vyskytne náhla kríza platobnej bilancie a neprijme sa bezodkladne európske rozhodnutie v zmysle článku III-201 ods. 2, členský štát, pre ktorý platí výnimka, môže prijať ako prevenciu potrebné ochranné opatrenia. Také opatrenia musia spôsobovať čo najmenšie možné narušenie fungovania vnútorného trhu a nesmú prekročiť rozsah pôsobnosti nevyhnutný na nápravu vzniknutých náhlych ťažkostí.
2. Komisia a ostatné členské štáty sú informované o ochranných opatreniach uvedených v odseku 1 najneskôr pri nadobudnutí ich účinnosti. Komisia môže odporučiť Rade poskytnutie vzájomnej pomoci podľa článku III-201.
3. Rada môže na základe odporúčania Komisie a po porade s Hospodárskym a finančným výborom prijať európske rozhodnutie ustanovujúce, že dotknutý členský štát je povinný zmeniť a doplniť, pozastaviť alebo zrušiť ochranné opatrenia uvedené v odseku 1.

KAPITOLA III

POLITIKY V INÝCH OBLASTIACH

ODDIEL 1

ZAMESTNANOSŤ

ČLÁNOK III-203

Únia a členské štáty sa v súlade s týmto oddielom usilujú rozvíjať koordinovanú stratégiu v oblasti zamestnanosti a najmä na podporu kvalifikovaných, odborne pripravených a prispôsobivých pracovných síl, ako aj trhov práce, ktoré rýchlo reagujú na hospodársku zmenu, s cieľom dosiahnuť ciele uvedené v článku I-3.

ČLÁNOK III-204

1. Členské štáty prostredníctvom svojich politík zamestnanosti prispievajú k dosahovaniu cieľov uvedených v článku III-203 spôsobom, ktorý je v súlade s hlavnými usmerneniami pre hospodárske politiky členských štátov a Únie prijatých podľa článku III-179 ods. 2.
2. Členské štáty so zreteľom na vnútroštátnu prax týkajúcu sa zodpovednosti sociálnych partnerov považujú podporu zamestnanosti za otázku spoločného záujmu a koordinujú svoju činnosť v tomto ohľade v rámci Rady v súlade s článkom III-206.

ČLÁNOK III-205

1. Únia prispieva k vyššej úrovni zamestnanosti povzbudzovaním a podporou spolupráce medzi členskými štátmi a, ak je to potrebné, aj dopĺňaním ich činnosti. Únia pritom v plnom rozsahu rešpektuje právomoci členských štátov.
2. Pri vymedzovaní a uskutočňovaní politik a činností Únie sa zohľadní cieľ vysokej úrovne zamestnanosti.

ČLÁNOK III-206

1. Európska rada každý rok prehodnotí situáciu v oblasti zamestnanosti v Únii a prijme k nej závery na základe spoločnej výročnej správy Rady a Komisie.
2. Na základe záverov Európskej rady vydáva Rada na návrh Komisie každý rok usmernenia, ktoré členské štáty zohľadnia vo svojich politikách zamestnanosti. Uznáva sa po porade s Európskym parlamentom, Výborom regiónov, Hospodárskym a sociálnym výborom a Výborom pre zamestnanosť.

Tieto usmernenia sú v súlade s hlavnými usmerneniami vydanými podľa článku III-179 ods. 2.

3. Každý členský štát predloží Rade a Komisii výročnú správu o hlavných ustanoveniach prijatých na uskutočňovanie svojej politiky zamestnanosti so zreteľom na usmernenia pre zamestnanosť uvedené v odseku 2.

4. Na základe správ uvedených v odseku 3 a po prijatí stanovísk Výboru pre zamestnanosť Rada každoročne preskúma uskutočňovanie politík zamestnanosti členských štátov so zreteľom na usmernenia pre zamestnanosť. Rada môže na základe odporúčania Komisie prijať odporúčania, ktoré adresuje členským štátom.

5. Na základe výsledkov tohto preskúmania vypracujú Rada a Komisia pre Európsku radu spoločnú výročnú správu o situácii zamestnanosti v Únii a o vykonávaní usmernení pre zamestnanosť.

ČLÁNOK III-207

Európske zákony alebo európske rámcové zákony môžu ustanoviť motivačné opatrenia s cieľom napomáhať spoluprácu medzi členskými štátmi a podporovať ich opatrenia v oblasti zamestnanosti prostredníctvom iniciatív zameraných na rozvíjanie výmeny informácií a najlepšej praxe, poskytovanie komparatívnych analýz a poradenstva, ako aj podpory inovatívnych prístupov a hodnotenia skúseností, najmä pomocou pilotných projektov. Prijímajú sa po porade s Výborom regiónov a Hospodárskym a sociálnym výborom.

Európske zákony alebo európske rámcové zákony nezahŕňajú harmonizáciu zákonov a iných právnych predpisov členských štátov.

ČLÁNOK III-208

Rada prijme jednoduchou väčšinou európske rozhodnutie, ktorým zriadi Výbor pre zamestnanosť s poradnou funkciou na podporu koordinácie politík zamestnanosti a trhu práce medzi členskými štátmi. Uznáva sa po porade s Európskym parlamentom.

Výbor má tieto úlohy:

- a) monitorovanie situácie v oblasti zamestnanosti a politik zamestnanosti v Únii a v členských štátoch,
- b) bez toho, aby bol dotknutý článok III-344, vydáva stanoviská buď na žiadosť Rady alebo Komisie, alebo z vlastného podnetu a prispieva k príprave rokovaní Rady uvedených v článku III-206.

Pri vykonávaní svojich úloh sa výbor radí so sociálnymi partnermi.

Každý členský štát a Komisia vymenujú po dvoch členoch výboru.

ODDIEL 2

SOCIÁLNA POLITIKA

ČLÁNOK III-209

Únia a členské štáty, prihliadajúc na základné sociálne práva, ako sú ustanovené v Európskej sociálnej charte podpísanej v Turíne 18. októbra 1961 a v Charte základných sociálnych práv pracovníkov Spoločenstva z roku 1989, majú za svoj cieľ podporu zamestnanosti, zlepšovanie životných a pracovných podmienok, aby sa umožnilo ich zosúladenie pri ich stálom zlepšovaní, primeranú sociálnu ochranu, sociálny dialóg, rozvoj ľudských zdrojov s cieľom dosiahnuť stály vysoký stupeň zamestnanosti a boj proti vylúčeniu.

Na tento účel pri svojej činnosti Únia a členské štáty zohľadňujú rozmanitosť vnútroštátnych postupov, najmä v oblasti zmluvných vzťahov, ako aj potrebu zachovávať hospodársku konkurencieschopnosť Únie.

Sú presvedčení, že takýto vývoj vyplynie nielen z fungovania vnútorného trhu, ktorý bude podporovať harmonizáciu sociálnych systémov, ale aj z postupov ustanovených v ústave a z aproximácie ustanovení zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení.

ČLÁNOK III-210

1. Na účely dosiahnutia cieľov článku III-209 Únia podporuje a dopĺňa činnosť členských štátov v týchto oblastiach:
 - a) zlepšovanie najmä pracovného prostredia na účely ochrany zdravia a bezpečnosti pracovníkov,
 - b) pracovné podmienky,
 - c) sociálne zabezpečenie a sociálna ochrana pracovníkov,
 - d) ochrana pracovníkov pri skončení pracovnej zmluvy,
 - e) informovanosť a konzultácie pracovníkov,
 - f) zastupovanie a kolektívna ochrana záujmov pracovníkov a zamestnávateľov vrátane spolurozhodovania s výhradou odseku 6,

- g) podmienky zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa oprávnenne zdržiavajú na území Únie,
- h) integrácia osôb vylúčených z trhu práce bez toho, aby bol dotknutý článok III-283,
- i) rovnosť medzi ženami a mužmi v oblasti príležitostí na trhu práce a zaobchádzania v práci,
- j) boj proti sociálnemu vylúčeniu,
- k) modernizácia systémov sociálnej ochrany bez toho, aby bolo dotknuté písmeno c).

2. Na účely odseku 1:

- a) európske zákony alebo európske rámcové zákony môžu ustanoviť opatrenia určené na podporu spolupráce medzi členskými štátmi prostredníctvom iniciatív zameraných na zlepšovanie vedomostí, rozvíjanie výmeny informácií a najlepšej praxe, podporu inovatívnych prístupov a vyhodnocovanie skúseností, pričom je vylúčená akákoľvek harmonizácia zákonov a iných právnych predpisov členských štátov,
- b) v oblastiach uvedených v odseku 1 písm. a) až i) môžu európske rámcové zákony zaviesť minimálne požiadavky, ktoré sa uplatnia postupne so zreteľom na podmienky a technické predpisy jednotlivých členských štátov. Takéto európske rámcové zákony neukladajú správne, finančné ani právne obmedzenia spôsobom, ktorý by bránil vytváraniu a rozvoju malých a stredných podnikov.

Vo všetkých prípadoch sa takéto európske zákony alebo európske rámcové zákony prijímajú po porade s Výborom regiónov a Hospodárskym a sociálnym výborom.

3. Odchyľne od odseku 2 prijíma Rada v oblastiach uvedených v odseku 1 písm. c), d), f) a g) európske zákony alebo európske rámcové zákony jednomyselne po porade s Európskym parlamentom, Výborom regiónov a Hospodárskym a sociálnym výborom.

Rada môže na návrh Komisie prijať európske rozhodnutie, ktorým sa bude na odsek 1 písm. d), f) a g) uplatňovať riadny legislatívny postup. Uznáša sa jednomyselne po porade s Európskym parlamentom.

4. Členský štát môže sociálnych partnerov na základe ich spoločnej žiadosti poveriť vykonávaním európskych rámcových zákonov prijatých podľa odseku 2 a 3 alebo, ak je to vhodné, vykonávaním európskych nariadení alebo európskych rozhodnutí prijatých v súlade s článkom III-212.

V tomto prípade zabezpečí, že najneskôr k dátumu, ku ktorému musí byť európsky rámcový zákon transponovaný alebo európske nariadenie alebo európske rozhodnutie vykonané, sociálni partneri prijmu na základe dohody potrebné opatrenia, pričom dotknutý členský štát je povinný prijať potrebné ustanovenia, aby mohol kedykoľvek zabezpečiť dosiahnutie výsledkov vyžadovaných týmto rámcovým zákonom, nariadením alebo rozhodnutím.

5. Európskymi zákonmi a európskymi rámcovými zákonmi prijatými podľa tohto článku:

- a) nie je dotknuté uznané právo členských štátov vymedziť základné zásady svojich systémov sociálneho zabezpečenia a nesmie nimi byť podstatne dotknutá ich finančná rovnováha,
- b) sa nebráni žiadnemu členskému štátu zachovať alebo zaviesť prísnejšie ochranné opatrenia v súlade s ústavou.

6. Tento článok sa nevzťahuje na mzdu, právo združovať sa, právo na štrajk ani na právo zaviesť výluky.

ČLÁNOK III-211

1. Komisia podporuje konzultácie medzi sociálnymi partnermi na úrovni Únie a prijíma vhodné opatrenia na uľahčenie ich dialógu zabezpečením vyváženej podpory všetkých strán.
2. Na účely odseku 1 sa Komisia pred predložením návrhov v oblasti sociálnej politiky poradí so sociálnymi partnermi o možnom smerovaní činnosti Únie.
3. Ak Komisia po porade podľa odseku 2 považuje opatrenia Únie za žiaduce, poradí sa so sociálnymi partnermi o obsahu plánovaného návrhu. Sociálni partneri predkladajú Komisii stanovisko alebo, ak je to vhodné, odporúčanie.
4. Pri príležitosti porád uvedených v odsekoch 2 a 3 môžu sociálni partneri informovať Komisiu o svojom zámere iniciovať postup ustanovený v článku III-212 ods. 1. Trvanie takého postupu nesmie presiahnuť deväť mesiacov, pokiaľ dotknutí sociálni partneri a Komisia spoločne nerozhodnú o jeho predĺžení.

ČLÁNOK III-212

1. Pokiaľ si to sociálni partneri želajú, dialóg medzi nimi na úrovni Únie môže viesť k zmluvným vzťahom vrátane dohôd.

2. Dohody uzavreté na úrovni Únie sa vykonávajú buď v súlade s postupmi a praxou, ktoré sú špecifické pre sociálnych partnerov a členské štáty, alebo v záležitostiach, na ktoré sa vzťahuje článok III-210, na základe spoločnej žiadosti signatárov európskymi nariadeniami alebo európskymi rozhodnutiami prijatými Radou na návrh Komisie. Európsky parlament je o tom informovaný.

Ak daná dohoda obsahuje jedno alebo viac ustanovení týkajúcich sa jednej z oblastí, pri ktorých sa na základe článku III-210 ods. 3 vyžaduje jednomyseľnosť, Rada sa uznáva jednomyseľne.

ČLÁNOK III-213

Sledujúc dosahovanie cieľov článku III-209 a bez toho, aby boli dotknuté ostatné ustanovenia ústavy, Komisia podporuje spoluprácu medzi členskými štátmi a uľahčuje koordináciu ich činnosti vo všetkých oblastiach sociálnej politiky podľa tohto oddielu, najmä v záležitostiach týkajúcich sa:

- a) zamestnanosti,
- b) pracovného práva a pracovných podmienok,
- c) základného a ďalšieho odborného vzdelávania a prípravy,
- d) sociálneho zabezpečenia,
- e) predchádzania pracovným úrazom a chorobám z povolania,
- f) ochrany zdravia pri práci,
- g) práva združovať sa a kolektívneho vyjednávania medzi zamestnávateľmi a pracovníkmi.

Na tento účel koná Komisia v úzkej spolupráci s členskými štátmi tým, že vypracúva štúdie, zaujíma stanoviská a organizuje konzultácie tak o problémoch, ktoré vznikajú na vnútroštátnej úrovni, ako aj o tých, ktoré sa týkajú medzinárodných organizácií, najmä iniciatív zameraných na vydanie usmernení a stanovenie ukazovateľov, na organizovanie výmeny najlepšej praxe a na prípravu prvkov potrebných na pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie. Európsky parlament je o tom v plnom rozsahu informovaný.

Pred zaujatím stanovísk uvedených v tomto článku sa Komisia poradí s Hospodárskym a sociálnym výborom.

ČLÁNOK III-214

1. Každý členský štát zabezpečí uplatňovanie zásady rovnakej odmeny pre pracovníkov ženského a mužského pohlavia za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty.
2. Na účely tohto článku „odmena“ znamená obvyklú základnú alebo minimálnu mzdu alebo plat a všetky ostatné dávky, ktoré zamestnávateľ vypláca priamo alebo nepriamo, v peniazoch alebo v naturáliách, pracovníkovi v súvislosti so zamestnaním.

Rovnosť odmeňovania bez diskriminácie z dôvodu pohlavia znamená:

- a) že úkolová mzda za tú istú prácu sa vypočíta na základe tej istej mernej jednotky,
- b) že mzda za prácu na základe hodinovej sadzby je rovnaká pri rovnakej práci.

3. Európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovujú opatrenia na zabezpečovanie uplatňovania zásady rovnakých príležitostí a rovnakého zaobchádzania so ženami a mužmi v záležitostiach práce a zamestnanosti, vrátane zásady rovnakej odmeny za rovnakú prácu alebo za prácu rovnakej hodnoty. Prijímajú sa po porade s Hospodárskym a sociálnym výborom.

4. So zreteľom na cieľ v plnom rozsahu zabezpečiť v praxi rovnaké zaobchádzanie so ženami a mužmi v pracovnom živote zásada rovnakého zaobchádzania nebráni žiadnemu členskému štátu zachovať alebo prijať opatrenia umožňujúce osobitné výhody menej zastúpenému pohlaviu pre ľahšie uplatnenie sa v odbornej pracovnej činnosti alebo ako prevenciu či kompenzáciu nevýhod v profesijnej kariére.

ČLÁNOK III-215

Členské štáty sa usilujú zachovať existujúcu rovnocennosť systémov platenej dovolenky.

ČLÁNOK III-216

Komisia vypracuje každý rok správu o pokroku v dosahovaní cieľov článku III-209 vrátane demografickej situácie v rámci Únie. Správu postúpi Európskemu parlamentu, Rade a Hospodárskemu a sociálnemu výboru.

ČLÁNOK III-217

Rada prijme jednoduchou väčšinou európske rozhodnutie, ktorým zriadi Výbor pre sociálnu ochranu s poradnou funkciou, aby podporoval spoluprácu v politikách sociálnej ochrany medzi členskými štátmi a Komisiou. Rada sa uznáva po porade s Európskym parlamentom.

Výbor má tieto úlohy:

- a) monitorovať sociálnu situáciu a vývoj v oblasti politik sociálnej ochrany v členských štátoch a v Únii,
- b) podporovať výmenu informácií, skúseností a dobrej praxe medzi členskými štátmi a s Komisiou,
- c) bez toho, aby bol dotknutý článok III-344, pripravovať správy, vydávať stanoviská alebo vykonávať inú prácu v oblasti jeho právomocí na základe žiadosti buď Rady alebo Komisie alebo z vlastného podnetu.

Pri vykonávaní svojich úloh nadväzuje výbor potrebné kontakty so sociálnymi partnermi.

Každý členský štát a Komisia vymenujú po dvoch členoch výboru.

ČLÁNOK III-218

Komisia do svojej výročnej správy predkladanej Európskemu parlamentu zahrnie osobitnú kapitolu o sociálnom vývoji v rámci Únie.

Európsky parlament môže vyzvať Komisiu, aby vypracovala správy o všetkých osobitných problémoch, ktoré sa týkajú sociálnych podmienok.

Článok III-219

1. S cieľom zlepšiť príležitosti zamestnať sa pre pracovníkov na vnútornom trhu a prispieť tak k zvyšovaniu životnej úrovne sa týmto zakladá Európsky sociálny fond, ktorého cieľom je rozširovať možnosti pracovníkov zamestnať sa, zvyšovať ich geografickú a profesijnú mobilitu v rámci Únie a uľahčovať ich prispôsobovanie sa zmenám v priemysle a vo výrobných systémoch, najmä prostredníctvom odborného vzdelávania a prípravy a rekvalifikácie.
2. Tento fond spravuje Komisia. V tejto úlohe jej pomáha výbor, ktorému predsedá člen Komisie a ktorý sa skladá zo zástupcov členských štátov, odborov a organizácií zamestnávateľov.
3. Vykonávacie opatrenia týkajúce sa fondu sa ustanovia v európskych zákonoch. Takéto zákony sa prijímajú po porade s Výborom regiónov a s Hospodárskym a sociálnym výborom.

ODDIEL 3

HOSPODÁRSKA, SOCIÁLNA A ÚZEMNÁ SÚDRŽNOSŤ

ČLÁNOK III-220

Na podporu svojho celkového harmonického vývoja Únia rozvíja a uskutočňuje činnosti vedúce k posilňovaniu svojej hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti.

Únia sa najmä zameriava na znižovanie rozdielov medzi úrovňami rozvoja rôznych regiónov a zaostalosti najviac znevýhodnených regiónov.

V rámci dotknutých regiónov je potrebné venovať mimoriadnu pozornosť vidieckym regiónom, regiónom zasiahnutým zmenami v priemysle a regiónom závažne a trvalo znevýhodneným prírodnými a demografickými podmienkami, ako sú najsevernejšie regióny s veľmi nízkou hustotou obyvateľstva, ostrovné, cezhraničné a horské regióny.

ČLÁNOK III-221

Členské štáty riadia a koordinujú svoje hospodárske politiky tak, aby dosiahli aj ciele uvedené v článku III-220. Tvorba a uskutočňovanie politik a činností Únie a uskutočňovanie vnútorného trhu zohľadní tieto ciele a prispieva k ich dosiahnutiu. Únia takisto podporuje dosahovanie týchto cieľov opatreniami, ktoré prijíma prostredníctvom štrukturálnych fondov (Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond, sekcia usmerňovania; Európsky sociálny fond; Európsky fond pre regionálny rozvoj), Európskej investičnej banky a iných existujúcich finančných nástrojov.

Komisia každé tri roky predkladá Európskemu parlamentu, Rade, Výboru regiónov a Hospodárskemu a sociálnemu výboru správu o dosiahnutom pokroku pri uskutočňovaní hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti a o spôsobe, akým k tomu prispeli rozličné prostriedky ustanovené v tomto článku. K správe sú v prípade potreby priložené aj vhodné návrhy.

Európske zákony alebo európske rámcové zákony môžu ustanoviť akékoľvek konkrétne opatrenie mimo fondov bez toho, aby boli dotknuté opatrenia prijaté v rámci iných politík Únie. Prijímajú sa po porade s Výborom regiónov a Hospodárskym a sociálnym výborom.

ČLÁNOK III-222

Európsky fond pre regionálny rozvoj je určený na pomoc pri znižovaní hlavných regionálnych rozdielov v Únii prostredníctvom účasti na rozvoji a štrukturálnych zmenách zaostávajúcich regiónov a pri konverzii upadajúcich priemyselných regiónov.

ČLÁNOK III-223

1. Bez toho, aby bol dotknutý článok III-224, európske zákony vymedzujú úlohy, prioritné ciele a organizáciu štrukturálnych fondov, vrátane prípadného preskupenia fondov, všeobecné pravidlá, ktoré sa na ne uplatňujú, a ustanovenia potrebné na zabezpečenie ich efektívnosti, ich koordinácie navzájom a s ostatnými existujúcimi finančnými nástrojmi.

Kohézny fond zriadený európskym zákonom finančne prispieva na projekty v oblastiach životného prostredia a transeurópskych sietí na úseku dopravnej infraštruktúry.

Vo všetkých prípadoch sa takéto európske zákony prijímajú po porade s Výborom regiónov a Hospodárskym a sociálnym výborom.

2. Prvé ustanovenia o štrukturálnych fondoch a Kohéznom fonde, ktoré budú prijaté následne po ustanoveniach účinných v deň podpísania Zmluvy o Ústave pre Európu, budú ustanovené európskym zákonom Rady. Rada sa uznáva jednomyselne po získaní súhlasu Európskeho parlamentu.

ČLÁNOK III-224

Vykonávacie opatrenia týkajúce sa Európskeho fondu pre regionálny rozvoj sú ustanovia európske zákony. Takéto zákony sa prijímajú po porade s Výborom regiónov a Hospodárskym a sociálnym výborom.

Pokiaľ ide o Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond, sekciu usmerňovania a Európsky sociálny fond, uplatňujú sa článok III-231 a článok III-219 ods. 3.

ODDIEL 4

POĽNOHOSPODÁRSTVO A RYBNÉ HOSPODÁRSTVO

ČLÁNOK III-225

Únia vymedzuje a vykonáva spoločnú poľnohospodársku politiku a spoločnú politiku v oblasti rybného hospodárstva.

„Poľnohospodárske produkty“ znamenajú produkty pôdy, chovu hospodárskych zvierat a rybného hospodárstva a produkty prvotného spracovania, ktoré priamo súvisia s týmito produktmi. Odkazy na spoločnú poľnohospodársku politiku alebo poľnohospodárstvo a používanie pojmu „poľnohospodársky“ sa týkajú aj rybného hospodárstva, pričom sa zohľadňujú osobitné charakteristiky tohto odvetvia.

ČLÁNOK III-226

1. Vnútorňý trh zahŕňa poľnohospodárstvo a obchod s poľnohospodárskymi produktmi.
2. Pokiaľ nie je v článkoch III-227 až III-232 ustanovené inak, pravidlá o vnútornom trhu sa vzťahujú na poľnohospodárske produkty.
3. Na produkty uvedené v prílohe I sa vzťahujú články III-123 až III-128.
4. Fungovanie a rozvoj vnútorného trhu s poľnohospodárskymi produktmi musia byť sprevádzané spoločnou poľnohospodárskou politikou.

ČLÁNOK III-227

1. Ciele spoločnej poľnohospodárskej politiky sú:
 - a) zvyšovať poľnohospodársku produktivitu podporovaním technického pokroku a zabezpečovaním racionálneho rozvoja poľnohospodárskej výroby a optimálnym využívaním výrobných faktorov, najmä pracovnej sily,
 - b) zabezpečovať primeranú životnú úroveň poľnohospodárskeho obyvateľstva najmä zvyšovaním individuálnych príjmov osôb pracujúcich v poľnohospodárstve,
 - c) stabilizovať trhy,
 - d) zabezpečovať dostupnosť dodávok,
 - e) zabezpečiť dodávky spotrebiteľom za primerané ceny.
2. Pri tvorbe spoločnej poľnohospodárskej politiky a osobitných metód na jej uplatňovanie sa zohľadní:
 - a) osobitná povaha poľnohospodárskej činnosti vyplývajúca zo sociálnej štruktúry poľnohospodárstva a zo štrukturálnych a prírodných rozdielov medzi rôznymi poľnohospodárskymi regiónmi,
 - b) nevyhnutnosť postupného vykonávania vhodných zmien,
 - c) skutočnosť, že poľnohospodárstvo predstavuje v členských štátoch odvetvie, ktoré je úzko prepojené s celým hospodárstvom.

ČLÁNOK III-228

1. S cieľom dosiahnuť ciele uvedené v článku III-227 sa zavádza spoločná organizácia poľnohospodárskych trhov.

Táto organizácia má v závislosti od dotknutých výrobkov niektorú z týchto foriem:

- a) spoločné pravidlá hospodárskej súťaže,
- b) povinná koordinácia vnútroštátnych trhových systémov,
- c) európska organizácia trhu.

2. Spoločná organizácia v jednej z foriem uvedených v odseku 1 môže zahŕňať všetky opatrenia potrebné na dosiahnutie cieľov uvedených v článku III-227, najmä reguláciu cien, subvencií pre výrobu a odbyt rozličných produktov, skladovacie a preklenovacie opatrenia a spoločné mechanizmy na stabilizovanie dovozu alebo vývozu.

Spoločná organizácia sa obmedzuje na sledovanie cieľov uvedených v článku III-227 a vylučuje akúkoľvek diskrimináciu medzi výrobcami alebo spotrebiteľmi v rámci únie.

Spoločná cenová politika je založená na spoločných kritériách a jednotných metódach výpočtu.

3. S cieľom umožniť, aby spoločná organizácia uvedená v odseku 1 dosiahla svoje ciele, môže sa založiť jeden alebo viac poľnohospodárskych usmerňovacích a záručných fondov.

ČLÁNOK III-229

S cieľom umožniť dosiahnutie cieľov uvedených v článku III-227 možno v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky ustanoviť najmä:

- a) efektívnu koordináciu úsilia v oblastiach odborného vzdelávania a prípravy, výskumu a šírenia poľnohospodárskych poznatkov; toto môže zahŕňať spoločné financovanie projektov alebo inštitúcií;
- b) spoločné opatrenia na podporu spotreby určitých produktov.

ČLÁNOK III-230

1. Oddiel týkajúci sa pravidiel hospodárskej súťaže sa vzťahuje na výrobu a obchod s poľnohospodárskymi produktmi len v rozsahu určenom európskymi zákonmi alebo európskymi rámcovými zákonmi v súlade s článkom III-231 ods. 2, zohľadňujúc pritom ciele uvedené v článku III-227.

2. Rada môže na návrh Komisie prijať európske nariadenie alebo európske rozhodnutie povoľujúce poskytnutie pomoci:

- a) na ochranu podnikov znevýhodnených štrukturálnymi alebo prírodnými podmienkami,
- b) v rámci programov hospodárskeho rozvoja.

Článok III-231

1. Komisia predkladá návrhy na tvorbu a uskutočňovanie spoločnej poľnohospodárskej politiky vrátane nahradenia vnútroštátnych organizácií jednou z foriem spoločných organizácií ustanovených v článku III-228 ods. 1 a na vykonávanie opatrení uvedených v tomto oddiele.

Tieto návrhy zohľadnia vzájomnú závislosť poľnohospodárskych záležitostí uvedených v tomto oddiele.

2. Európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovia spoločnú organizáciu trhu ustanovenú v článku III-228 ods. 1 a iné ustanovenia potrebné pre dosiahnutie cieľov spoločnej poľnohospodárskej politiky a spoločnej politiky v oblasti rybného hospodárstva. Prijímajú sa po porade s Hospodárskym a sociálnym výborom.

3. Rada na návrh Komisie prijíma európske nariadenia alebo európske rozhodnutia týkajúce sa stanovovania cien, odvodov, pomoci a množstvových obmedzení a určovania a prideľovania rybolovných možností.

4. V súlade s odsekom 2 možno vnútroštátne organizácie trhu nahradiť spoločnou organizáciou ustanovenou v článku III-228 ods. 1, ak:

- a) spoločná organizácia ponúka členským štátom, ktoré sú proti tomuto opatreniu a ktoré majú svoju vlastnú organizáciu na príslušnú produkciu, rovnocenné záruky týkajúce sa zamestnanosti a životnej úrovne dotknutých výrobcov, pričom sa zohľadnia budúce možné úpravy a potrebné špecializácie,
- b) takáto organizácia zabezpečuje podmienky obchodu v rámci Únie podobné tým, ktoré existujú na vnútroštátnom trhu.

5. Ak vznikne spoločná organizácia pre určité suroviny pred zavedením spoločnej organizácie trhu pre zodpovedajúce spracované výrobky, môžu sa suroviny použité pri spracovaní výrobkov určených na vývoz do tretích krajín doviezť z krajiny, ktorá nie je členom Únie.

ČLÁNOK III-232

Ak v členskom štáte výrobok podlieha vnútroštátnej trhovej organizácii alebo vnútorným pravidlám s rovnakým účinkom a ak je tým nepriaznivo ovplyvnené postavenie podobnej výroby v hospodárskej súťaži v inom členskom štáte, členské štáty uplatnia vyrovnávací poplatok na dovoz tohto výrobku z členského štátu, v ktorom takáto organizácia alebo pravidlá existujú, za predpokladu, že tento štát nezaviedol vyrovnávací poplatok na vývoz.

Komisia prijíma európske nariadenia alebo európske rozhodnutia stanovujúce výšku týchto poplatkov na úrovni potrebnej na obnovenie rovnováhy. Môže tiež poskytnúť oprávnenie na prijatie iných opatrení, pričom ustanoví ich podmienky a podrobnosti.

ODDIEL 5

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

ČLÁNOK III-233

1. Politika Únie týkajúca sa životného prostredia prispieva k presadzovaniu týchto cieľov:
 - a) uchovávanie, ochrana a zlepšovanie kvality životného prostredia,
 - b) ochrana zdravia ľudí,
 - c) rozvážne a racionálne využívanie prírodných zdrojov,
 - d) podpora opatrení na medzinárodnej úrovni pri riešení regionálnych alebo celosvetových problémov životného prostredia.

2. Cieľom politiky Únie v oblasti životného prostredia je vyššia úroveň ochrany so zohľadnením rozmanitosti situácií v rozličných regiónoch. Vychádza zo zásady predbežnej opatrnosti a potreby preventívnych opatrení, zásady nápravy ujmy na životnom prostredí predovšetkým pri zdroji a zásady, že znečisťovateľ platí.

V tejto súvislosti obsahujú harmonizačné opatrenia, ktoré zodpovedajú požiadavkám ochrany životného prostredia, ak je to vhodné, ochrannú doložku umožňujúcu členským štátom prijať z neehospodárskych environmentálnych dôvodov predbežné opatrenia, ktoré podliehajú kontrolnému postupu zo strany Únie.

3. Pri tvorbe svojej politiky v oblasti životného prostredia Únia zohľadňuje:

- a) dostupné vedecké a technické údaje,
- b) stav životného prostredia v rozličných regiónoch Únie,
- c) možné výhody a náklady konania alebo nekonania,
- d) hospodársky a sociálny rozvoj Únie ako celku a vyrovnaný rozvoj jej regiónov.

4. V rámci svojich právomocí Únia a členské štáty spolupracujú s tretími krajinami a s príslušnými medzinárodnými organizáciami. Podrobnosti spolupráce Únie môžu byť upravené zmluvami medzi Úniou a dotknutými tretími stranami.

Prvým pododsekom nie sú dotknuté právomoci členských štátov viesť rokovania v rámci medzinárodných orgánov a uzatvárať medzinárodné zmluvy.

ČLÁNOK III-234

1. Európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovujú, aké opatrenie je potrebné prijať na dosiahnutie cieľov uvedených v článku III-233. Prijímajú sa po porade s Výborom regiónov a Hospodárskym a sociálnym výborom.
2. Odchylné od odseku 1 a bez toho, aby bol dotknutý článok III-172, Rada jednomyseľne prijíma európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovujúce:
 - a) ustanovenia najmä fiškálnej povahy,
 - b) opatrenia týkajúce sa:

- (i) územného plánovania,
 - (ii) kvantitatívneho hospodárenia s vodnými zdrojmi alebo priameho alebo nepriameho vplyvu na dostupnosť týchto zdrojov,
 - (iii) využívania pôdy s výnimkou nakladania s odpadmi,
- c) opatrenia významne ovplyvňujúce možnosť voľby členského štátu medzi rôznymi energetickými zdrojmi a celkovú štruktúru jeho zásobovania energiou.

Rada môže na návrh Komisie jednomyseľne prijať európske rozhodnutie, ktorým umožní uplatňovať riadny legislatívny postup v oblastiach uvedených v prvom pododseku.

Vo všetkých prípadoch sa Rada uznáva po porade s Európskym parlamentom, Výborom regiónov a Hospodárskym a sociálnym výborom.

3. Všeobecné akčné programy stanovujúce prioritné ciele, ktoré sa majú dosiahnuť, sa ustanovia európskymi zákonmi. Takéto zákony sa prijímajú po porade s Výborom regiónov a Hospodárskym a sociálnym výborom.

Opatrenia potrebné na vykonávanie týchto programov sa prijímajú za podmienok ustanovených v odseku 1 alebo 2 a podľa okolností prípadu.

4. Bez toho, aby boli dotknuté určité opatrenia prijaté Úniou, členské štáty zabezpečia financovanie a uskutočňovanie politiky v oblasti životného prostredia.

5. Bez toho, aby bola dotknutá zásada, že znečisťovateľ platí, ak opatrenie na základe odseku 1 zahŕňa náklady, ktoré sa považujú za neprimerané pre orgány verejnej moci členského štátu, také opatrenie vo vhodnej podobe zabezpečí:

a) dočasné výnimky a/alebo

b) finančnú podporu z Kohézneho fondu.

6. Ochranné opatrenia prijaté podľa tohto článku nebránia žiadnemu členskému štátu zachovať alebo prijať prísnejšie ochranné opatrenia. Takéto opatrenia musia byť v súlade s ústavou. Oznamujú sa Komisii.

ODDIEL 6

OCHRANA SPOTREBITEĽA

ČLÁNOK III-235

1. S cieľom presadzovať záujmy spotrebiteľov a zabezpečiť vyššiu úroveň ochrany spotrebiteľov prispieva Únia k ochrane zdravia, bezpečnosti a hospodárskych záujmov spotrebiteľov, ako aj k presadzovaniu ich práva na informácie, vzdelávanie a organizovanie sa na účely ochrany ich záujmov.

2. Únia prispieva k dosahovaniu cieľov uvedených v odseku 1 prostredníctvom:

a) opatrení prijatých podľa článku III-172 v rámci vytvorenia a fungovania vnútorného trhu,

b) opatrení, ktoré podporujú, dopĺňajú a monitorujú politiku sledovanú členskými štátmi.

3. Opatrenia uvedené v odseku 2 písm. b) ustanovujú európske zákony alebo európske rámcové zákony. Takéto zákony alebo rámcové zákony sa prijímajú po porade s Hospodárskym a sociálnym výborom.
4. Opatrenia prijaté podľa odseku 3 nebránia žiadnemu členskému štátu zachovať alebo prijať prísnejšie ochranné ustanovenia. Takéto ustanovenia musia byť v súlade s ústavou. Oznamujú sa Komisii.

ODDIEL 7

DOPRAVA

ČLÁNOK III-236

1. V záležitostiach upravených týmto oddielom sa ciele ústavy sledujú v rámci spoločnej dopravnej politiky.
2. Odsek 1 vykonávajú európske zákony alebo európske rámcové zákony, pričom zohľadnia osobitosti dopravy. Prijímajú sa po porade s Výborom regiónov a Hospodárskym a sociálnym výborom.

Takéto európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovujú:

- a) spoločné pravidlá medzinárodnej dopravy na územie členského štátu alebo z územia členského štátu, alebo na dopravu cez územie jedného alebo viacerých členských štátov,

- b) podmienky prevádzkovania dopravných služieb v členskom štáte dopravcami, ktorí nemajú v tom štáte bydlisko alebo sídlo,
- c) opatrenia na zlepšenie bezpečnosti v doprave,
- d) akékoľvek iné vhodné opatrenia.

3. Pri prijímaní európskeho zákona alebo európskeho rámcového zákona uvedeného v odseku 2 sa zohľadnia prípady, v ktorých by ich uplatňovanie mohlo závažne ovplyvniť životnú úroveň a úroveň zamestnanosti v určitých regiónoch a prevádzku dopravných zariadení.

ČLÁNOK III-237

Pokiaľ Rada jednomyseľne neprijme európske rozhodnutie udeľujúce výnimku, nesmie do prijatia európskych zákonov alebo európskych rámcových zákonov uvedených v článku III-236 ods. 2 žiadny členský štát upravovať predpisy platné v tejto oblasti k 1. januáru 1958 alebo v prípade pristupujúcich krajín k dátumu ich pristúpenia, spôsobom, ktorý by priamo alebo nepriamo znevýhodňoval dopravcov z iných členských štátov voči tuzemským dopravcom.

ČLÁNOK III-238

Pomoc je v súlade s ústavou, ak slúži na koordináciu dopravy alebo predstavuje náhrady za plnenie niektorých záväzkov súvisiacich s výkonmi vo verejnom záujme.

ČLÁNOK III-239

Všetky opatrenia týkajúce sa cien a podmienok dopravy prijaté v rámci ústavy zohľadnia hospodársku situáciu dopravcov.

ČLÁNOK III-240

1. Diskriminácia v doprave v rámci únie v podobe uplatňovania rozličných cien a podmienok dopravcami na dopravu rovnakého tovaru po rovnakých dopravných trasách na základe členského štátu pôvodu alebo miesta určenia prepravovaného tovaru sa zakazuje.
2. Odsek 1 nebráni prijatiu iných európskych zákonov alebo európskych rámcových zákonov podľa článku III-236 ods. 2.
3. Rada na návrh Komisie prijíma európske nariadenia alebo európske rozhodnutia na vykonávanie odseku 1. Uznáva sa po porade s Európskym parlamentom a Hospodárskym a sociálnym výborom.

Rada môže najmä prijímať európske nariadenia a európske rozhodnutia potrebné na to, aby sa inštitúciám umožnilo zabezpečiť dodržiavanie pravidla ustanoveného v odseku 1 a zabezpečiť, aby užívatelia z toho požívali výhody v plnom rozsahu.

4. Komisia z vlastného podnetu alebo na žiadosť členského štátu preskúma prípady diskriminácie uvedené v odseku 1 a po porade s každým dotknutým členským štátom prijme potrebné európske rozhodnutia v rámci európskych nariadení a európskych rozhodnutí uvedených v odseku 3.

ČLÁNOK III-241

1. Pri doprave v rámci Únie sa členským štátom zakazuje určovať ceny a podmienky zahrňujúce akýkoľvek prvok podpory alebo ochrany v záujme jedného alebo viacerých konkrétnych podnikov alebo hospodárskych odvetví, pokiaľ to nie je povolené európskym rozhodnutím Komisie.

2. Komisia z vlastného podnetu alebo na základe žiadosti členského štátu preskúma ceny a podmienky uvedené v odseku 1, pričom najmä zohľadní požiadavky vhodnej regionálnej hospodárskej politiky, potreby nerozvinutých regiónov a problémy oblastí vážne ovplyvnených politickými okolnosťami na jednej strane a účinok takýchto cien a podmienok na hospodársku súťaž rôznych druhov dopravy na strane druhej.

Po porade s každým dotknutým členským štátom Komisia prijme potrebné európske rozhodnutia.

3. Zákaz ustanovený v odseku 1 sa nevzťahuje na ceny zavedené na udržanie podmienok hospodárskej súťaže.

ČLÁNOK III-242

Odvody alebo poplatky účtované dopravcom k cene dopravy v súvislosti s prechodom hraníc nesmú presiahnuť primeranú výšku s prihliadnutím na skutočne vynaložené náklady.

Členské štáty sa usilujú o zníženie týchto nákladov.

Komisia môže v súvislosti s uplatňovaním tohto článku dávať členským štátom odporúčania.

ČLÁNOK III-243

Ustanovenia tohto oddielu nebránia uplatňovaniu opatrení prijatých v Spolkovej republike Nemecko v rozsahu potrebnom na vyrovnanie hospodárskych nevýhod spôsobených rozdelením Nemecka hospodárstvu určitých oblastí Spolkovej republiky nepriaznivo ovplyvnených týmto rozdelením. Päť rokov od nadobudnutia platnosti Zmluvy o Ústave pre Európu môže Rada na návrh Komisie prijať európske rozhodnutie, ktorým sa zruší tento článok.

ČLÁNOK III-244

Pri Komisii sa zriaďuje poradný výbor zložený z odborníkov vymenovaných vládami členských štátov. Komisia sa, kedykoľvek to považuje za potrebné, radí s výborom o záležitostiach týkajúcich sa dopravy.

ČLÁNOK III-245

1. Tento oddiel sa vzťahuje na železničnú, cestnú a vnútrozemskú vodnú dopravu.

2. Európske zákony alebo európske rámcové zákony môžu ustanoviť vhodné opatrenia pre námornú a leteckú dopravu. Prijímajú sa po porade s Výborom regiónov a Hospodárskym a sociálnym výborom.

ODDIEL 8

TRANSEURÓPSKE SIETE

ČLÁNOK III-246

1. S cieľom prispievať k dosiahnutiu cieľov uvedených v článkoch III-130 a III-220 a s cieľom umožniť občanom Únie, hospodárskym subjektom a regionálnym a miestnym územným celkom, aby v plnom rozsahu požívali výhody z vytvorenia priestoru bez vnútorných hraníc, Únia prispieva k budovaniu a rozvoju transeurópskych sietí v oblastiach dopravnej, telekomunikačnej a energetickej infraštruktúry.
2. V rámci systému otvorených a konkurenčných trhov sa činnosť Únie zameriava na podporu vzájomného prepojenia a interoperability vnútroštátnych sietí, ako aj prístupu k takýmto sieťam. Zohľadní najmä potrebu prepojiť ostrovné, enklávne a okrajové regióny s centrálnymi regiónmi Únie.

ČLÁNOK III-247

1. Únia na dosiahnutie cieľov uvedených v článku III-246:
 - a) vydá súbor usmernení, ktoré sa vzťahujú na ciele, priority a hlavné smery zamýšľaných opatrení v oblasti transeurópskych sietí; tieto usmernenia vymedzia projekty spoločného záujmu,
 - b) uskutoční akékoľvek opatrenia potrebné na zabezpečenie interoperability sietí, najmä v oblasti harmonizácie technických noriem,
 - c) môže podporovať projekty spoločného záujmu podporované členskými štátmi, ktoré sú vymedzené v rámci usmernení uvedených v písmene a), najmä prostredníctvom štúdií uskutočniteľnosti, záruk na pôžičky alebo subvencií úrokovej sadzby; Únia môže tiež prostredníctvom Kohézneho fondu prispievať na financovanie špecifických projektov v oblasti dopravnej infraštruktúry v členských štátoch.

Činnosť Únie zohľadní potenciálnu hospodársku životaschopnosť projektov.

2. Usmernenia a iné opatrenia uvedené v odseku 1 sú ustanovené európskymi zákonmi alebo európskymi rámcovými zákonmi. Takéto zákony alebo rámcové zákony sa prijímajú po porade s Výborom regiónov a Hospodárskym a sociálnym výborom.

Usmernenia a projekty spoločného záujmu, ktoré sa týkajú územia členského štátu, vyžadujú súhlas dotknutého členského štátu.

3. Členské štáty, v spojení s Komisiou, navzájom koordinujú vnútroštátne politiky, ktoré môžu mať významný vplyv na dosahovanie cieľov uvedených v článku III-246. Komisia môže v úzkej spolupráci s členskými štátmi vyvíjať akékoľvek užitočné iniciatívy na podporu tejto koordinácie.
4. Únia môže spolupracovať s tretími krajinami na podporu projektov spoločného záujmu a zabezpečovaní interoperability sietí.

ODDIEL 9

VÝSKUM, TECHNICKÝ ROZVOJ A KOZMICKÝ PRIESTOR

ČLÁNOK III-248

1. Cieľom činnosti Únie je posilňovať svoju vedeckú a technickú základňu prostredníctvom vytvorenia európskeho výskumného priestoru, v ktorom sa voľne pohybujú vedci, vedecké poznatky a technológie, a podporovať zvyšovanie jej konkurencieschopnosti, vrátane konkurencieschopnosti jej priemyslu, za podpory všetkých výskumných činností, ktoré sa pokladajú za potrebné v iných kapitolách ústavy.
2. Na účely uvedené v odseku 1 Únia na celom svojom území podporuje podniky, vrátane malých a stredných podnikov, výskumné strediská a univerzity v ich výskume a činnosti zameranej na technický rozvoj na vysokej úrovni. Podporuje ich úsilie spolupracovať, pričom sa zameriava najmä na umožňovanie voľnej cezhraničnej spolupráce pre výskumných pracovníkov a využívanie potenciálu vnútorného trhu pre podniky, najmä liberalizáciou vnútroštátneho verejného obstarávania, vymedzením spoločných noriem a odstraňovaním právnych a fiškálnych prekážok spolupráce.

3. O všetkých činnostiach Únie v oblasti výskumu a technického rozvoja vrátane demonštračných projektov sa rozhoduje a sú realizované v súlade s týmto oddielom.

ČLÁNOK III-249

Pri sledovaní cieľov uvedených v článku III-248 vykonáva Únia tieto činnosti, ktorými dopĺňa činnosti vykonávané v členských štátoch:

- a) uskutočňovanie výskumných programov, programov technického rozvoja a demonštračných programov presadzovaním spolupráce s podnikmi, výskumnými strediskami a univerzitami a medzi nimi navzájom,
- b) presadzovanie spolupráce Únie v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštrácie s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami,
- c) šírenie a zhodnocovanie výsledkov činnosti Únie v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštrácie,
- d) stimulovanie odborného vzdelávania a prípravy a mobility výskumných pracovníkov v Únii.

ČLÁNOK III-250

1. Únia a členské štáty koordinujú svoju činnosť v oblasti výskumu a technického rozvoja, aby zabezpečili vzájomný súlad vnútroštátnych politík a politiky Únie.

2. Komisia môže v úzkej spolupráci s členskými štátmi vyvinúť akúkoľvek užitočnú iniciatívu na podporu koordinácie uvedenej v odseku 1, najmä iniciatívy zamerané na vydanie usmernení a stanovenie ukazovateľov, organizovanie výmeny najlepšej praxe a prípravu potrebných prvkov na pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie. Európsky parlament je v plnom rozsahu informovaný.

ČLÁNOK III-251

1. Európske zákony ustanovujú viacročný rámcový program, ktorý predstavuje súhrn všetkých činností financovaných úniou. Tieto zákony sa prijímajú po porade s Hospodárskym a sociálnym výborom.

Rámcový program:

- a) stanovuje vedecké a technické ciele, ktoré sa majú dosiahnuť činnosťami uvedenými v článku III-249, a príslušné priority,
 - b) naznačuje hlavné smery takýchto činností,
 - c) stanovuje celkovú maximálnu sumu a podrobnosti finančnej účasti Únie na rámcovom programe a príslušné podiely na každej zo zamýšľaných činností.
2. Viacročný rámcový program sa prispôbuje alebo dopĺňa podľa vývoja situácie.

3. Európsky zákon Rady ustanovuje osobitné programy na vykonávanie viacročného rámcového programu pre každú činnosť. Každý osobitný program vymedzí podrobné pravidlá svojho vykonávania, dĺžku trvania a potrebné prostriedky. Súhrn potrebných čiastok vymedzených na osobitné programy nesmie presiahnuť celkovú maximálnu sumu určenú pre rámcový program a každú z činností. Takýto zákon sa prijíma po porade s Európskym parlamentom a Hospodárskym a sociálnym výborom.

4. Európsky zákon ustanoví opatrenia potrebné na uskutočnenie európskeho výskumného priestoru ako doplnok k činnostiam plánovaným v rámci viacročného rámcového programu. Takýto zákon sa prijíma po porade s Hospodárskym a sociálnym výborom.

ČLÁNOK III-252

1. Európske zákony alebo európske rámcové zákony na vykonávanie viacročného rámcového programu ustanovujú:

- a) pravidlá účasti podnikov, výskumných stredísk a univerzít,
- b) pravidlá, ktorými sa spravuje šírenie výsledkov výskumu.

Európske zákony alebo európske rámcové zákony sa prijímajú po porade s Hospodárskym a sociálnym výborom.

2. Pri vykonávaní viacročného rámcového programu môžu európske zákony ustanoviť doplnkové programy, na ktorých sa zúčastňujú len určité členské štáty, ktoré ich financujú, s výhradou možnej účasti zo strany Únie.

Takéto zákony určujú pravidlá uplatňované na doplnkové programy, najmä pokiaľ ide o šírenie poznatkov a prístup iných členských štátov. Prijímajú sa po porade s Hospodárskym a sociálnym výborom a so súhlasom dotknutých členských štátov.

3. Pri vykonávaní viacročného rámcového programu môžu európske zákony na základe dohody s dotknutými členskými štátmi ustanoviť účasť na výskumných a vývojových programoch, ktoré vykonávajú niektoré členské štáty, vrátane účasti na štruktúrach vytvorených na vykonávanie týchto programov.

Takéto zákony sa prijímajú po porade s Hospodárskym a sociálnym výborom.

4. Pri vykonávaní viacročného rámcového programu môže Únia ustanoviť spoluprácu Únie v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštrácie s tretími krajinami alebo medzinárodnými organizáciami.

Podrobnosti takejto spolupráce môžu byť upravené zmluvami medzi Úniou a dotknutými tretími stranami.

ČLÁNOK III-253

Rada môže na návrh Komisie prijať európske nariadenia alebo európske rozhodnutia o zriadení spoločných podnikov alebo akejkoľvek inej štruktúry potrebnej na riadne vykonávanie výskumných programov, programov technického rozvoja a demonštračných programov Únie. Uznáva sa po porade s Európskym parlamentom a Hospodárskym a sociálnym výborom.

ČLÁNOK III-254

1. Únia vypracuje európsku politiku v oblasti kozmického priestoru na presadzovanie vedeckého a technického pokroku, priemyselnej konkurencieschopnosti a na uskutočňovanie svojich politík. Na tento účel môže presadzovať spoločné iniciatívy, podporovať výskum a technický rozvoj a koordinovať úsilie potrebné na prieskum a využívanie kozmického priestoru.
2. S cieľom prispieť k dosiahnutiu cieľov uvedených v odseku 1 európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovia potrebné opatrenia, ktoré môžu mať podobu európskeho vesmírneho programu.
3. Únia nadviaže vhodné vzťahy s Európskou vesmírnou agentúrou.

ČLÁNOK III-255

Komisia na začiatku každého roku predloží správu Európskemu parlamentu a Rade. Správa zahŕňa informácie o činnostiach v oblasti výskumu, technického rozvoja a šírenia výsledkov počas predchádzajúceho roka a pracovný program na bežný rok.

ODDIEL 10

ENERGETIKA

ČLÁNOK III-256

1. V rámci vytvorenia a fungovania vnútorného trhu a so zreteľom na potrebu zachovávať a zlepšovať životné prostredie sleduje politika Únie v oblasti energetiky tieto ciele:

- a) zabezpečovať fungovanie trhu v oblasti energetiky,
- b) zabezpečovať bezpečnosť dodávok energie v Únii a
- c) presadzovať energetickú účinnosť, úsporu a vývoj nových a obnoviteľných zdrojov energie.

2. Bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie ostatných ustanovení ústavy, ustanovia európske zákony alebo európske rámcové zákony opatrenia na dosiahnutie cieľov uvedených v odseku 1. Takéto zákony alebo rámcové zákony sa prijímajú po porade s Výborom regiónov a Hospodárskym a sociálnym výborom.

Európskymi zákonmi alebo európskymi rámcovými zákonmi nie je dotknuté právo členských štátov určiť podmienky pre využívanie svojich energetických zdrojov, jeho voľba medzi rôznymi zdrojmi energie a všeobecná štruktúra jeho zásobovania bez toho, aby bol dotknutý článok III-234 ods. 2 písm. c).

3. Odchyľne od odseku 2 ustanoví opatrenia v ňom uvedené európsky zákon alebo európsky rámcový zákon Rady, ak sú najmä fiškálnej povahy. Rada sa uznáša jednomyselne po porade s Európskym parlamentom.

KAPITOLA IV

PRIESTOR SLOBODY, BEZPEČNOSTI A SPRAVODLIVOSTI

ODDIEL 1

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK III-257

1. Únia vytvára priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti pri rešpektovaní základných práv a rozličných právnych systémov a tradícií členských štátov.
2. Zabezpečuje absenciu kontrol osôb na vnútorných hraniciach a tvorí spoločnú politiku v oblasti azylu, prisťahovalectva a kontroly na vonkajších hraniciach, ktorá sa zakladá na solidarite medzi členskými štátmi a ktorá je spravodlivá voči štátnym príslušníkom tretích krajín. Na účely tejto kapitoly sa osoby bez štátnej príslušnosti považujú za štátnych príslušníkov tretích krajín.

3. Únia sa usiluje o zabezpečenie vysokej úrovne bezpečnosti prostredníctvom opatrení na prevenciu trestnej činnosti, rasizmu a xenofóbie a na boj proti nim prostredníctvom opatrení na koordináciu a spoluprácu medzi policajnými a justičnými orgánmi a inými príslušnými orgánmi, ako aj vzájomným uznávaním rozsudkov v trestných veciach a v prípade potreby aj aproximáciou trestnoprávnych predpisov.

4. Únia napomáha prístup k spravodlivosti najmä prostredníctvom zásady vzájomného uznávania súdnych a mimosúdnych rozhodnutí v občianskych veciach.

ČLÁNOK III-258

Európska rada vymedzuje strategické usmernenia pre legislatívne a operačné plánovanie v rámci priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.

ČLÁNOK III-259

Národné parlamenty zabezpečujú, aby sa v návrhoch a legislatívnych iniciatívach predložených podľa oddielov 4 a 5 dodržiavala zásada subsidiarity v súlade s Protokolom o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality.

ČLÁNOK III-260

Bez toho, aby boli dotknuté články III-360 až III-362, môže Rada na návrh Komisie prijať európske nariadenia alebo európske rozhodnutia ustanovujúce podrobnosti, podľa ktorých členské štáty v spolupráci s Komisiou objektívne a nestranne hodnotia vykonávanie politik Únie uvedených v tejto kapitole orgánmi členských štátov, najmä s cieľom presadzovať úplné uplatňovanie zásady vzájomného uznávania. Európsky parlament a národné parlamenty sú oboznamované s obsahom a výsledkami tohto hodnotenia.

ČLÁNOK III-261

V rámci Rady sa zriaďuje stály výbor s cieľom zabezpečiť v rámci Únie podporu a posilnenie operačnej spolupráce v oblasti vnútornej bezpečnosti. Bez toho, aby bol dotknutý článok III-344, stály výbor napomáha koordinovať činnosť príslušných orgánov členských štátov. Zástupcovia dotknutých orgánov, úradov a agentúr Únie sa môžu zapájať do rokovaní tohto výboru. Európsky parlament a národné parlamenty sú oboznamované s rokovaniami.

ČLÁNOK III-262

Touto kapitolou nie je dotknutý výkon právomocí členských štátov vo veci udržiavania verejného poriadku a zabezpečovania vnútornej bezpečnosti.

ČLÁNOK III-263

Rada prijíma európske nariadenia na zabezpečenie administratívnej spolupráce medzi príslušnými útvarmi členských štátov v oblastiach uvedených v tejto kapitole, ako aj medzi týmito útvarmi a Komisiou. Koná na návrh Komisie s výhradou článku III-264 a po porade s Európskym parlamentom.

ČLÁNOK III-264

Právne akty uvedené v oddieloch 4 a 5 spolu s európskymi nariadeniami uvedenými v článku III-263, ktoré zabezpečujú administratívnu spoluprácu v oblastiach uvedených v týchto oddieloch, sa prijímajú:

- a) na návrh Komisie alebo
- b) na podnet jednej štvrtiny členských štátov.

ODDIEL 2

POLITIKY VZŤAHUJÚCE SA NA HRANIČNÉ KONTROLY, AZYL A PRISŤAHOVALECTVO

ČLÁNOK III-265

1. Únia tvorí politiku s cieľom:

- a) zabezpečenia neexistencie akýchkoľvek kontrol osôb bez ohľadu na štátnu príslušnosť pri prekročení vnútorných hraníc,
 - b) zabezpečenia kontrol osôb a účinného monitorovania prechodu vonkajších hraníc,
 - c) postupného zavádzania integrovaného systému správy vonkajších hraníc.
2. Na účely odseku 1 európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovujú opatrenia, ktoré sa týkajú:
- a) spoločnej politiky v oblasti víz a iných povolení na krátkodobý pobyt,
 - b) kontrol, ktorým sú podrobené osoby prekračujúce vonkajšie hranice,
 - c) podmienok, za ktorých môžu štátni príslušníci tretích krajín počas krátkeho obdobia voľne cestovať v rámci Únie,
 - d) všetkých opatrení potrebných na postupné vybudovanie integrovaného systému správy vonkajších hraníc,
 - e) neexistencie akýchkoľvek kontrol osôb bez ohľadu na štátnu príslušnosť pri prekročení vnútorných hraníc.
3. Týmto článkom nie je dotknutá právomoc členských štátov týkajúca sa geografického vymedzenia ich hraníc v súlade s medzinárodným právom.

ČLÁNOK III-266

1. Únia tvorí spoločnú politiku v oblasti azylu, subsidiárnej ochrany a dočasnej ochrany s cieľom poskytnúť zodpovedajúce právne postavenie každému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý potrebuje medzinárodnú ochranu, a zabezpečiť súlad so zásadou nenavracania. Táto politika musí byť v súlade so Ženevským dohovorom z 28. júla 1951 a Protokolom z 31. januára 1967 týkajúcim sa právneho postavenia utečencov, ako aj inými príslušnými zmluvami.
2. Na účely odseku 1 ustanovujú európske zákony alebo európske rámcové zákony opatrenia pre spoločný európsky azylový systém, ktorý zahŕňa:
 - a) jednotný štatút azylu pre štátnych príslušníkov tretích krajín platný v celej Únii,
 - b) jednotný štatút subsidiárnej ochrany pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí bez toho, aby získali európsky azyl, potrebujú medzinárodnú ochranu,
 - c) spoločný systém dočasnej ochrany pre vyhnančov v prípade hromadného prílevu,
 - d) spoločné postupy udeľovania a odnímania jednotného štatútu azylu alebo subsidiárnej ochrany,
 - e) kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu príslušného pre posúdenie žiadosti o azyl alebo o subsidiárnu ochranu,
 - f) normy týkajúce sa podmienok prijímania žiadateľov o azyl alebo o subsidiárnu ochranu,

g) partnerstvo a spoluprácu s tretími krajinami na účely zvládnutia prílevov žiadateľov o azyl alebo o subsidiárnu alebo dočasnú ochranu.

3. Ak sa jeden alebo viac členských štátov ocitne v naliehavej núdzovej situácii v dôsledku náhleho prílevu štátnych príslušníkov tretích krajín, môže Rada na návrh Komisie prijať európske nariadenia alebo európske rozhodnutia obsahujúce dočasné opatrenia v prospech dotknutého, respektíve dotknutých členských štátov. Rada sa uznáva po porade s Európskym parlamentom.

ČLÁNOK III-267

1. Únia tvorí spoločnú príst'ahovaleckú politiku s cieľom zabezpečiť vo všetkých etapách účinné riadenie migračných tokov, spravodlivé zaobchádzanie so štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí sa oprávnene zdržiavajú v členských štátoch, ako aj predchádzanie a posilnený boj proti nelegálnemu príst'ahovalectvu a obchodovaniu s ľuďmi.

2. Na účely odseku 1 európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovujú opatrenia v týchto oblastiach:

- a) podmienky vstupu a pobytu, ako aj normy týkajúce sa udeľovania dlhodobých víz a povolení na dlhodobý pobyt členskými štátmi vrátane tých, ktoré sú udeľované na účely zlúčenia rodiny,
- b) vymedzenie práv štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa oprávnene zdržiavajú v členskom štáte, vrátane podmienok, ktorými sa spravuje sloboda pohybu a pobytu v iných členských štátoch,

- c) nelegálne prísťahovalectvo a neoprávnený pobyt vrátane odsunu a repatriácie osôb, ktoré sa zdržiavajú neoprávnene,
- d) boj proti obchodovaniu s ľuďmi, najmä so ženami a deťmi.

3. Únia môže uzatvárať readmisné dohody s tretími krajinami o opätovnom prijatí štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nespĺňajú alebo prestali spĺňať podmienky pre vstup, prítomnosť alebo pobyt na území jedného z členských štátov, do krajiny pôvodu alebo do krajiny, z ktorej prichádzajú.

4. Európske zákony alebo európske rámcové zákony môžu ustanoviť opatrenia na povzbudzovanie a podporu činnosti členských štátov s cieľom presadzovať integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa oprávnene zdržiavajú na ich územiach, pričom je vylúčená akákoľvek harmonizácia zákonov a iných právnych predpisov členských štátov.

5. Týmto článkom nie je dotknuté právo členských štátov určiť počty prijímaných štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí prichádzajú na ich územie z tretích krajín s cieľom nájsť si prácu buď ako zamestnanci alebo ako samostatne zárobkovo činné osoby.

ČLÁNOK III-268

Politiky Únie uvedené v tomto oddiele a ich vykonávanie sa spravujú zásadou solidarity a spravodlivého rozdelenia zodpovednosti medzi členskými štátmi, vrátane finančných dôsledkov. Právne akty Únie prijaté podľa tohto oddielu obsahujú vždy, keď je to potrebné, vhodné opatrenia na uplatnenie tejto zásady.

ODDIEL 3

JUSTIČNÁ SPOLUPRÁCA V OBČIANSKYCH VECIACH

ČLÁNOK III-269

1. Únia rozvíja justičnú spoluprácu v občianskych veciach, ktoré majú cezhraničné dôsledky, na základe zásady vzájomného uznávania súdnych a mimosúdnych rozhodnutí. Takáto spolupráca môže zahŕňať prijatie opatrení na aproximáciu ustanovení zákonov a iných právnych predpisov členských štátov.
2. Na účely odseku 1 ustanovujú európske zákony alebo európske rámcové zákony, najmä ak je to nevyhnutné pre riadne fungovanie vnútorného trhu, opatrenia zamerané na zabezpečenie:
 - a) vzájomného uznávania a výkonu súdnych a mimosúdnych rozhodnutí medzi členskými štátmi,
 - b) cezhraničného doručovania súdnych a mimosúdnych písomností,
 - c) zlučiteľnosti kolíznych noriem a noriem určujúcich právomoc uplatniteľných v členských štátoch,
 - d) spolupráce pri získavaní dôkazov,
 - e) účinného prístupu k spravodlivosti,

- f) odstraňovania prekážok riadneho priebehu občianskoprávneho konania, v prípade potreby podporovaním zlučiteľnosti pravidiel občianskeho súdneho konania uplatniteľných v členských štátoch,
- g) rozvíjania alternatívnych metód riešenia sporov,
- h) podpory vzdelávania sudcov a justičných pracovníkov.

3. Bez ohľadu na odsek 2 európske zákony alebo európske rámcové zákony Rady ustanovia opatrenia týkajúce sa rodinného práva, ktoré majú cezhraničné dôsledky. Rada sa uznáva jednomyselne po porade s Európskym parlamentom.

Rada môže na návrh Komisie prijať európske rozhodnutie určujúce tie aspekty rodinného práva, ktoré majú cezhraničné dôsledky, ktoré môžu byť upravené právnymi aktmi prijatými riadnym legislatívnym postupom. Rada sa uznáva jednomyselne po porade s Európskym parlamentom.

ODDIEL 4

JUSTIČNÁ SPOLUPRÁCA V TRESTNÝCH VECIACH

ČLÁNOK III-270

1. Justičná spolupráca v trestných veciach v Únii je založená na zásade vzájomného uznávania rozsudkov a iných súdnych rozhodnutí a zahŕňa aproximáciu zákonov a iných právnych predpisov členských štátov v oblastiach uvedených v odseku 2 a článku III-271.

Európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovujú opatrenia zamerané na:

- a) vytvorenie pravidiel a postupov na zabezpečovanie uznávania všetkých foriem rozsudkov a iných súdnych rozhodnutí v celej Únii,
- b) predchádzanie sporom o právomoc medzi členskými štátmi a ich riešenie,
- c) podpory vzdelávania sudcov a justičných pracovníkov,
- d) uľahčovanie spolupráce medzi súdmi alebo rovnocennými orgánmi členských štátov v rámci trestného stíhania a výkonu rozhodnutí.

2. Európske rámcové zákony môžu ustanoviť minimálne pravidlá s cieľom uľahčiť v potrebnom rozsahu vzájomné uznávanie rozsudkov a iných súdnych rozhodnutí, ako aj policajnú a justičnú spoluprácu v trestných veciach, ktoré majú cezhraničný rozmer. Tieto minimálne pravidlá zohľadňujú rozdiely medzi právnymi tradíciami a systémami členských štátov.

Týkajú sa:

- a) vzájomnej prípustnosti dôkazov medzi členskými štátmi,
- b) práv jednotlivcov v trestnom konaní,
- c) práv obetí trestných činov,

- d) ďalších osobitných aspektov trestného konania, ktoré Rada vopred určí európskym rozhodnutím; pri prijímaní tohto rozhodnutia sa Rada uznáva jednomyselne po získaní súhlasu Európskeho parlamentu.

Prijatie minimálnych pravidiel uvedených v tomto odseku nebráni členským štátom zachovať alebo zaviesť vyššiu úroveň ochrany pre jednotlivcov.

3. Ak sa člen Rady domnieva, že navrhovaným európskym rámcovým zákonom uvedeným v odseku 2 by mohli byť dotknuté základné aspekty jeho systému trestného súdnictva, môže požiadať, aby o návrhu rámcového zákona rokovala Európska rada. V takom prípade sa postup uvedený v článku III-396 pozastaví. Európska rada po prerokovaní a do štyroch mesiacov od tohto pozastavenia buď:

- a) vráti návrh späť Rade, čím sa ukončí pozastavenie postupu uvedeného v článku III-396, alebo
- b) požiada Komisiu alebo skupinu členských štátov, od ktorej návrh pochádzal, aby predložila nový návrh; v tomto prípade sa pôvodne navrhovaný právny akt považuje za neprijatý.

4. Ak do uplynutia lehoty uvedenej v odseku 3 Európska rada nekonala, alebo ak do dvanástich mesiacov od predloženia nového návrhu podľa odseku 3 písm. b) nebol prijatý európsky rámcový zákon a ak si najmenej jedna tretina členských štátov želá nadviazať posilnenú spoluprácu na základe dotknutého návrhu rámcového zákona, oznámia to Európskemu parlamentu, Rade a Komisii.

V takom prípade sa povolenie uskutočňovať posilnenú spoluprácu podľa článkov I-44 ods. 2 a III-419 ods. 1 považuje za udelené a uplatnia sa ustanovenia o posilnenej spolupráci.

ČLÁNOK III-271

1. Európske rámcové zákony môžu ustanoviť minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií v oblastiach mimoriadne závažnej trestnej činnosti s cezhraničným rozmerom vyplývajúcim z povahy alebo dôsledkov týchto trestných činov, alebo z osobitnej potreby bojovať proti nim na spoločnom základe.

Týmito oblasťami trestnej činnosti sú: terorizmus, obchodovanie s ľuďmi a sexuálne zneužívanie žien a detí, nedovolené obchodovanie s drogami, nedovolené obchodovanie so zbraňami, pranie špinavých peňazí, korupcia, falšovanie platobných prostriedkov, počítačová kriminalita a organizovaná trestná činnosť.

V závislosti od vývoja trestnej činnosti môže Rada prijať európske rozhodnutie určujúce ďalšie oblasti trestnej činnosti, ktoré spĺňajú kritériá uvedené v tomto odseku. Rada sa uznáva jednomyselne po získaní súhlasu Európskeho parlamentu.

2. Ak sa ukáže, že aproximácia ustanovení zákonov a iných právnych predpisov v oblasti trestného práva je nevyhnutná na zabezpečenie účinného uskutočňovania politiky Únie v oblasti, ktorá bola predmetom harmonizačných opatrení, môžu európske rámcové zákony ustanoviť minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií v dotknutej oblasti. Takéto rámcové zákony sa prijímajú rovnakým postupom, aký bol použitý pri prijímaní príslušných harmonizačných opatrení, bez toho, aby bol dotknutý článok III-264.

3. Ak sa člen Rady domnieva, že navrhovaným európskym rámcovým zákonom uvedeným v odsekoch 1 alebo 2 by mohli byť dotknuté základné aspekty jeho systému trestného súdництва, môže požiadať, aby o návrhu rámcového zákona rokovala Európska rada. V takom prípade sa postup uvedený v článku III-396 pozastaví, ak je uplatniteľný. Európska rada po prerokovaní a do štyroch mesiacov od tohto pozastavenia buď:

- a) vráti návrh späť Rade, čím sa ukončí pozastavenie postupu uvedeného v článku III-396, ak je uplatniteľný, alebo
- b) požiada Komisiu alebo skupinu členských štátov, od ktorej návrh pochádzal, aby predložila nový návrh; v tomto prípade sa pôvodne navrhovaný právny akt považuje za neprijatý.

4. Ak do uplynutia lehoty uvedenej v odseku 3 Európska rada nekonala, alebo ak do dvanástich mesiacov od predloženia nového návrhu podľa odseku 3 písm. b) nebol prijatý európsky rámcový zákon a ak si najmenej jedna tretina členských štátov želá nadviazať posilnenú spoluprácu na základe dotknutého návrhu rámcového zákona, oznámia to Európskemu parlamentu, Rade a Komisii.

V takom prípade sa povolenie vykonávať posilnenú spoluprácu podľa článkov I-44 ods. 2 a III-419 ods. 1 považuje za udelené a uplatnia sa ustanovenia o posilnenej spolupráci.

ČLÁNOK III-272

Európske zákony alebo európske rámcové zákony môžu ustanoviť opatrenia na povzbudenie a podporu činnosti členských štátov v oblasti predchádzania trestnej činnosti, pričom je vylúčená akákoľvek harmonizácia ustanovení zákonov a iných právnych predpisov členských štátov.

Článok III-273

1. Úlohou Eurojustu je podporovať a posilňovať koordináciu a spoluprácu medzi vnútroštátnymi orgánmi zodpovednými za vyšetrovanie a stíhanie závažnej trestnej činnosti, ktorá sa týka dvoch alebo viacerých členských štátov alebo ktorá si vyžaduje trestné stíhanie na spoločnom základe, a to na základe operácií vykonaných a informácií poskytovaných orgánmi členských štátov a Europolom.

V tejto súvislosti určujú európske zákony štruktúru, fungovanie, oblasť pôsobenia a úlohy Eurojustu. Medzi tieto úlohy môže patriť:

- a) začatie vyšetrovania trestných činov, ako aj podnetov na začatie trestného stíhania vykonávaného príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, najmä toho, ktoré sa týka trestných činov zameraných proti finančným záujmom Únie,
- b) koordinácia vyšetrovania a trestného stíhania uvedených v písmene a),
- c) posilňovanie justičnej spolupráce vrátane riešenia sporov o právomoc a úzkej spolupráce s Európskou justičnou sieťou.

Európske zákony tiež ustanovia podrobnosti účasti Európskeho parlamentu a národných parlamentov na hodnotení činnosti Eurojustu.

2. V rámci stíhania uvedeného v odseku 1 a bez toho, aby bol dotknutý článok III-274, formálne procesné úkony vykonávajú príslušní vnútroštátni úradníci.

ČLÁNOK III-274

1. S cieľom bojovať proti trestným činom, ktoré spôsobujú ujmu finančným záujmom Únie, môže byť európskym zákonom Rady z Eurojustu vytvorená Európska prokuratúra. Rada sa uznáva jednomyseľne po získaní súhlasu Európskeho parlamentu.
2. Európska prokuratúra zodpovedá, ak je to vhodné, v spojení s Europolom, za vyšetrovanie, a trestné stíhanie páchatel'ov a spolupáchatel'ov trestných činov, ktoré spôsobujú ujmu finančným záujmom Únie, vymedzených európskym zákonom uvedeným v odseku 1, a za podanie obžaloby. Pred súdnymi orgánmi členských štátov vystupuje vo vzťahu k takýmto trestným činom vo funkcii prokurátora.
3. Európsky zákon uvedený v odseku 1 ustanoví právne postavenie Európskej prokuratúry, podrobnosti výkonu jej funkcií, procesné predpisy vzťahujúce sa na jej činnosť, ako aj pravidlá prípustnosti dôkazov a pravidlá preskúmania jej procesných úkonov pri výkone jej funkcií súdnym orgánom.
4. Európska rada môže zároveň alebo neskôr prijať európske rozhodnutie, ktorým sa mení alebo dopĺňa odsek 1 s cieľom rozšíriť právomoci Európskej prokuratúry na boj proti závažnej trestnej činnosti, ktorá má cezhraničný rozmer, a ktorým sa v dôsledku toho mení alebo dopĺňa odsek 2, pokiaľ ide o páchatel'ov a spolupáchatel'ov závažnej trestnej činnosti, ktorá sa týka viac ako jedného členského štátu. Európska rada sa uznáva jednomyseľne po získaní súhlasu Európskeho parlamentu a po porade s Komisiou.

ODDIEL 5

POLICAJNÁ SPOLUPRÁCA

ČLÁNOK III-275

1. Únia rozvíja policajnú spoluprácu, do ktorej sú zapojené všetky príslušné orgány členských štátov, vrátane polície, colných orgánov a iných orgánov činných v trestnom konaní špecializovaných v oblastiach predchádzania, odhaľovania a vyšetrovania trestných činov.
2. Na účely odseku 1 môžu európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanoviť opatrenia, ktoré sa týkajú:
 - a) zhromažďovania, uchovávanía, spracovávanía, analýzy a výmeny príslušných informácií,
 - b) podpory odborného vzdelávania a prípravy personálu, ako aj spolupráce v oblasti výmeny personálu, v oblasti zariadenia a výskumu v kriminalistike,
 - c) spoločných techník vyšetrovania pri odhaľovaní závažných foriem organizovanej trestnej činnosti.
3. Európsky zákon alebo európsky rámcový zákon Rady môže ustanoviť opatrenia týkajúce sa operačnej spolupráce medzi orgánmi uvedenými v tomto článku. Rada sa uznáva jednomyselne po porade s Európskym parlamentom.

ČLÁNOK III-276

1. Úlohou Europolu je podporovať a posilňovať činnosť policajných orgánov a iných orgánov členských štátov činných v trestnom konaní, ako aj ich vzájomnú spoluprácu pri predchádzaní závažnej trestnej činnosti, ktorá sa týka dvoch alebo viacerých členských štátov, terorizmu a formám trestnej činnosti, ktoré zasahujú do spoločného záujmu, na ktorý sa vzťahuje politika Únie, a v boji proti nim.
2. Európske zákony určujú štruktúru, fungovanie, oblasť pôsobenia a úlohy Europolu. Medzi tieto úlohy môže patriť:
 - a) zhromažďovanie, uchovávanie, spracovávanie, analýza a výmena informácií zasielaných najmä orgánmi členských štátov alebo tretích krajín alebo subjektov,
 - b) koordinácia, organizácia a uskutočňovanie vyšetrovania a operačnej činnosti vykonávanej spoločne s príslušnými orgánmi členských štátov alebo v rámci spoločných vyšetrovateľských tímov, prípadne v spojení s Eurojustom.

Európske zákony tiež ustanovujú podrobnosti kontroly činnosti Europolu Európskym parlamentom a kontroly, na ktorej sa zúčastňujú národné parlamenty.

3. Každá operačná činnosť Europolu sa musí vykonávať v spojení a so súhlasom orgánov členského štátu, respektíve členských štátov, ktorých územia sa dotýka. Uplatňovanie donucovacích opatrení je výlučnou právomocou príslušných vnútroštátnych orgánov.

ČLÁNOK III-277

Európsky zákon alebo európsky rámcový zákon Rady ustanoví podmienky a obmedzenia, za ktorých príslušné orgány členských štátov uvedené v článkoch III-270 a III-275 môžu zasiahnuť na území iného členského štátu v spojení a so súhlasom orgánov tohto štátu. Rada sa uznáva jednomyselne po porade s Európskym parlamentom.

KAPITOLA V

OBLASTI, V KTORÝCH MÔŽE ÚNIA VYKONÁVAŤ PODPORNÚ, KOORDINAČNÚ ALEBO DOPLNKOVÚ ČINNOSŤ

ODDIEL 1

VEREJNÉ ZDRAVIE

ČLÁNOK III-278

1. Pri vymedzovaní a uskutočňovaní všetkých politík a činností Únie je zabezpečená vysoká úroveň ochrany ľudského zdravia.

Činnosť Únie, ktorá dopĺňa vnútroštátne politiky, je zameraná na zlepšenie verejného zdravia, ako aj na prevenciu ľudských chorôb a odstraňovanie zdrojov ohrozujúcich telesné a duševné zdravie. Takáto činnosť sa vzťahuje na:

- a) boj proti veľkým zdravotným pohromám prostredníctvom podpory výskumu ich príčin, prenosu a prevencie, ako aj zdravotníckymi informáciami a zdravotnou osvetou,
- b) monitorovanie závažných cezhraničných ohrození zdravia, včasné varovanie a boj proti nim.

Únia dopĺňa činnosť členských štátov s cieľom obmedziť ujmy na zdraví zapríčinené drogami, a to aj informačnou činnosťou a prevenciou.

2. Únia povzbudzuje spoluprácu medzi členskými štátmi v oblastiach uvedených v tomto článku a v prípade potreby poskytne podporu ich činnosti. Povzbudzuje najmä spoluprácu medzi členskými štátmi zameranú na zlepšenie komplementárnosti ich zdravotníckych služieb v cezhraničných oblastiach.

Členské štáty navzájom a v spojení s Komisiou koordinujú svoje politiky a programy v oblastiach uvedených v odseku 1. Komisia môže v úzkej spolupráci s členskými štátmi vyvíjať akúkoľvek užitočnú iniciatívu na podporu takejto koordinácie, najmä iniciatívu zameranú na vydanie usmernení a stanovenie ukazovateľov, organizovanie výmeny najlepšej praxe a prípravu potrebných prvkov na pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie. Európsky parlament je v plnom rozsahu informovaný.

3. Únia a členské štáty podporujú spoluprácu s tretími krajinami a príslušnými medzinárodnými organizáciami v oblasti verejného zdravia.

4. Odchyľne od článku I-12 ods. 5 a článku I-17 písm. a), v súľade s článkom I-14 ods. 2 písm. k) a s cieľom čeliť spoločným výzvam bezpečnosti prispievajú európske zákony alebo európske rámcové zákony k dosahovaniu cieľov uvedených v tomto článku ustanovovaním týchto opatrení:

- a) opatrenia stanovujúce vysoké normy pre kvalitu a bezpečnosť orgánov a látok ľudskeho pôvodu, krvi a krvných derivátov; tieto opatrenia nesmú brániť žiadnemu členskému štátu zachovať alebo prijať prísnejšie ochranné opatrenia,
- b) opatrenia v oblasti veterinárstva a rastlinolekárstva, ktorých bezprostredným cieľom je ochrana verejného zdravia,
- c) opatrenia stanovujúce vysoké normy pre kvalitu a bezpečnosť liekov a zdravotníckych pomôcok,
- d) opatrenia týkajúce sa monitorovania závažných cezhraničných ohrození zdravia, včasného varovania a boja proti nim.

Európske zákony alebo európske rámcové zákony sa prijímajú po porade s Výborom regiónov a Hospodárskym a sociálnym výborom.

5. Európske zákony alebo európske rámcové zákony môžu tiež ustanoviť motivačné opatrenia určené na ochranu a zlepšenie ľudskeho zdravia, najmä na boj proti veľkým cezhraničným zdravotným pohromám, ako aj opatrenia, ktorých priamym cieľom je ochrana verejného zdravia, pokiaľ ide o tabak a nadmerné užívanie alkoholu, pričom je vylúčená akákoľvek harmonizácia zákonov a iných právnych predpisov členských štátov. Prijímajú sa po porade s Výborom regiónov a Hospodárskym a sociálnym výborom.

6. Na účely tohto článku môže Rada na návrh Komisie prijať aj odporúčania.

7. Pri činnosti Únie sa rešpektuje zodpovednosť členských štátov za vymedzenie ich zdravotnej politiky, ako aj za organizáciu a poskytovanie zdravotníckych služieb a zdravotnej starostlivosti. Zodpovednosť členských štátov zahŕňa riadenie zdravotníckych služieb a zdravotnej starostlivosti a rozdeľovanie zdrojov, ktoré sú im pridelené. Opatreniami uvedenými v odseku 4 písm. a) nie sú dotknuté vnútroštátne ustanovenia o darcovstve orgánov a krvi alebo o ich použití na lekárske účely.

ODDIEL 2

PRIEMYSEL

ČLÁNOK III-279

1. Únia a členské štáty zabezpečujú podmienky potrebné pre konkurencieschopnosť priemyslu Únie.

Na tento účel je ich činnosť v súlade so systémom otvorených a konkurenčných trhov zameraná na:

- a) urýchľovanie prispôbovania priemyslu štrukturálnym zmenám,
- b) podporu prostredia priaznivého pre iniciatívu a rozvoj podnikov v celej Únii, najmä malých a stredných podnikov,

- c) podporu priaznivého prostredia pre spoluprácu medzi podnikmi,
- d) presadzovanie lepšieho využívania priemyselného potenciálu politik inovácie, výskumu a technického rozvoja.

2. Členské štáty sa navzájom a v spojení s Komisiou radia a v prípade potreby koordinujú svoju činnosť. Komisia môže vyvíjať akúkoľvek užitočnú iniciatívu s cieľom podporovať túto koordináciu, najmä iniciatívy zamerané na vydanie usmernení a stanovenie ukazovateľov, organizovanie výmeny najlepšej praxe a prípravu potrebných prvkov na pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie. Európsky parlament je v plnom rozsahu informovaný.

3. Únia prispieva k dosahovaniu cieľov uvedených v odseku 1 prostredníctvom politik a činností, ktoré vykonáva podľa ostatných ustanovení ústavy. Európske zákony alebo európske rámcové zákony môžu ustanoviť osobitné opatrenia zamerané na podporu činností vykonávaných členskými štátmi na dosiahnutie cieľov uvedených v odseku 1, pričom je vylúčená akákoľvek harmonizácia zákonov a iných právnych predpisov členských štátov. Prijímajú sa po porade s Hospodárskym a sociálnym výborom.

Tento oddiel nie je základom pre zavedenie žiadneho opatrenia zo strany Únie, ktoré by mohlo viesť k narušeniu hospodárskej súťaže alebo obsahovať daňové ustanovenia alebo ustanovenia týkajúce sa práv a záujmov zamestnancov.

ODDIEL 3

KULTÚRA

ČLÁNOK III-280

1. Únia prispieva k rozvoju kultúr členských štátov, pričom rešpektuje ich národnú a regionálnu rozmanitosť a súčasne kladie do popredia spoločné kultúrne dedičstvo.
2. Činnosť Únie sa zameriava na podporu spolupráce medzi členskými štátmi a v prípade potreby na podporu a na dopĺňanie ich činnosti v týchto oblastiach:
 - a) zlepšovanie znalostí a šírenia kultúry a dejín európskych národov,
 - b) zachovávanie a ochrana kultúrneho dedičstva európskeho významu,
 - c) nekomerčné kultúrne výmeny,
 - d) umelecká a literárna tvorba vrátane tvorby v audiovizuálnej oblasti.
3. Únia a členské štáty podporujú spoluprácu s tretími krajinami a príslušnými medzinárodnými organizáciami v oblasti kultúry, najmä s Radou Európy.
4. Únia zohľadňuje pri svojich činnostiach podľa iných ustanovení ústavy kultúrne aspekty, najmä s cieľom rešpektovať a podporovať rozmanitosť svojich kultúr.

5. S cieľom prispieť k dosiahnutiu cieľov uvedených v tomto článku:
- a) európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovujú motivačné opatrenia, pričom je vylúčená akákoľvek harmonizácia zákonov a iných právnych predpisov členských štátov. Prijímajú sa po porade s Výborom regiónov;
 - b) Rada na návrh Komisie prijíma odporúčania.

ODDIEL 4

CESTOVNÝ RUCH

ČLÁNOK III-281

1. Únia dopĺňa činnosť členských štátov v odvetví cestovného ruchu najmä podporou konkurencieschopnosti podnikov Únie v tomto odvetví.

Na tento účel sa činnosť Únie zameriava na:

- a) podporu vytvárania priaznivého prostredia pre rozvoj podnikov v tomto odvetví,
- b) podporu spolupráce medzi členskými štátmi, najmä výmenou dobrej praxe.

2. Európsky zákon alebo európsky rámcový zákon ustanovuje osobitné opatrenia doplňujúce činnosti vykonávané členskými štátmi na dosiahnutie cieľov uvedených v tomto článku, pričom je vylúčená akákoľvek harmonizácia zákonov a iných právnych predpisov členských štátov.

ODDIEL 5

VZDELÁVANIE, MLÁDEŽ, ŠPORT A ODBORNÉ VZDELÁVANIE A PRÍPRAVA

ČLÁNOK III-282

1. Únia prispieva k rozvoju kvalitného vzdelávania podporovaním spolupráce medzi členskými štátmi a v prípade potreby podporovaním a dopĺňaním ich činnosti. Plne rešpektuje zodpovednosť členských štátov za obsah výučby a organizáciu vzdelávacích systémov a ich kultúrnu a jazykovú rozmanitosť.

Únia prispieva k podpore európskych záležitostí týkajúcich sa športu, pričom zohľadňuje jeho osobitnú povahu, jeho štruktúry založené na dobrovoľnosti, ako aj jeho spoločenskú a vzdelávaciu úlohu.

Činnosť Únie je zameraná na:

- a) rozvoj európskeho rozmeru vo vzdelávaní, najmä výučbou a šírením jazykov členských štátov,

- b) podporu mobility študentov a vyučujúcich vrátane podpory akademického uznávania diplomov a študijných období,
 - c) podporu spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami,
 - d) rozvoj výmeny informácií a skúseností v otázkach, ktoré sú spoločné vzdelávacím systémom členských štátov,
 - e) podporu rozvoja výmeny mládeže a výmeny sociálno-pedagogických pracovníkov a podporu účasti mladých ľudí na demokratickom živote v Európe,
 - f) podporu rozvoja diaľkového vzdelávania,
 - g) rozvoj európskeho rozmeru v športe podporovaním spravodlivosti a otvorenosti pri športových súťažiach a spolupráce medzi subjektmi zodpovednými za šport, ako aj ochranou fyzickej a morálnej integrity športovcov, najmä mladých športovcov.
2. Únia a členské štáty presadzujú v oblasti vzdelávania a športu spoluprácu s tretími krajinami a príslušnými medzinárodnými organizáciami, najmä s Radou Európy.
3. S cieľom prispieť k dosiahnutiu cieľov uvedených v tomto článku:
- a) európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovia motivačné opatrenia, pričom je vylúčená akákoľvek harmonizácia zákonov a iných právnych predpisov členských štátov. Prijímajú sa po porade s Výborom regiónov a Hospodárskym a sociálnym výborom;

- b) Rada na návrh Komisie prijíma odporúčania.

ČLÁNOK III-283

1. Únia uskutočňuje politiku odborného vzdelávania a prípravy, ktorá podporuje a dopĺňa činnosť členských štátov, pričom v plnom rozsahu rešpektuje zodpovednosť členských štátov za obsah a organizáciu odborného vzdelávania a prípravy.

Činnosť Únie je zameraná na:

- a) uľahčovanie prispôsobovania sa zmenám v priemysle, najmä prostredníctvom odborného vzdelávania a prípravy a rekvalifikácie,
- b) zlepšovanie základného a ďalšieho odborného vzdelávania a prípravy s cieľom uľahčiť profesijné začlenenie a opätovné začlenenie do trhu práce,
- c) uľahčovanie prístupu k odbornému vzdelávaniu a príprave a podporovanie mobility školiteľov a osôb pripravujúcich sa na povolanie, najmä mladých ľudí,
- d) stimulovanie spolupráce v oblasti odborného vzdelávania a prípravy medzi vzdelávacími inštitúciami alebo inštitúciami poskytujúcimi odborné vzdelávanie a prípravu a podnikmi,
- e) rozvíjanie výmeny informácií a skúseností v otázkach, ktoré sú spoločné systémom odborného vzdelávania a prípravy členských štátov.

2. Únia a členské štáty presadzujú v oblasti odborného vzdelávania a prípravy spoluprácu s tretími krajinami a príslušnými medzinárodnými organizáciami.

3. S cieľom prispieť k dosiahnutiu cieľov uvedených v tomto článku:
 - a) európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovia potrebné opatrenia, pričom je vylúčená akákoľvek harmonizácia zákonov a iných právnych predpisov členských štátov. Prijímajú sa po porade s Výborom regiónov a Hospodárskym a sociálnym výborom;
 - b) Rada na návrh Komisie prijíma odporúčania.

ODDIEL 6

CIVILNÁ OCHRANA

ČLÁNOK III-284

1. Únia podporuje spoluprácu medzi členskými štátmi s cieľom zlepšiť efektívnosť systémov na predchádzanie prírodným katastrofám alebo katastrofám spôsobeným ľudskou činnosťou a na ochranu pred nimi.

Činnosť Únie je zameraná na:

- a) podporu a dopĺňanie činnosti členských štátov na ústrednej, regionálnej a miestnej úrovni, ktorá sa týka predchádzania rizík, prípravy ich personálu civilnej ochrany a zásahov v prípade, že v rámci Únie dôjde k prírodným katastrofám alebo katastrofám spôsobeným ľudskou činnosťou,

- b) presadzovanie rýchlej a efektívnej operačnej spolupráce v rámci Únie medzi vnútroštátnymi útvarmi civilnej ochrany,
- c) presadzovanie vzájomného súladu činností vykonávaných na medzinárodnej úrovni v oblasti civilnej ochrany.

2. Európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovujú opatrenia potrebné na napomáhanie dosiahnutia cieľov uvedených v odseku 1, pričom je vylúčená akákoľvek harmonizácia zákonov a iných právnych predpisov členských štátov.

ODDIEL 7

ADMINISTRATÍVNA SPOLUPRÁCA

ČLÁNOK III-285

1. Účinné vykonávanie práva Únie členskými štátmi, ktoré je nevyhnutné pre správne fungovanie Únie, sa považuje za záležitosť spoločného záujmu.
2. Únia môže podporovať úsilie členských štátov, aby zlepšovali svoju administratívnu kapacitu na vykonávanie práva Únie. Táto činnosť môže zahŕňať uľahčovanie výmeny informácií a úradníkov, ako aj podporu plánov vzdelávania a prípravy. Žiaden členský štát nie je povinný túto podporu využiť. Európske zákony ustanovujú na tento účel potrebné opatrenia, pričom je vylúčená akákoľvek harmonizácia zákonov a iných právnych predpisov členských štátov.

3. Týmto článkom nie sú dotknuté záväzky členských štátov vykonávať právo Únie alebo výsadné práva a povinnosti Komisie. Tiež ním nie sú dotknuté iné ustanovenia ústavy, ktoré upravujú administratívnu spoluprácu medzi členskými štátmi a medzi nimi a Úniou.

HLAVA IV

PRIDRUŽENIE ZÁMORSKÝCH KRAJÍN A ÚZEMÍ

ČLÁNOK III-286

1. Mimoeurópske krajiny a územia, ktoré majú osobitné vzťahy s Dánskom, Francúzskom, Holandskom a so Spojeným kráľovstvom, sú pridružené k Únii. Tieto krajiny a územia (ďalej len „krajiny a územia“) sú uvedené v prílohe II.

Táto hlava sa vzťahuje na Grónsko, pokiaľ osobitné ustanovenia Protokolu o osobitnej úprave pre Grónsko neustanovujú inak.

2. Účelom pridruženia je podpora hospodárskeho a sociálneho rozvoja krajín a území a vytvorenie úzkych hospodárskych vzťahov medzi nimi a Úniou.

Pridruženie má predovšetkým umožniť podporu záujmov a prosperity obyvateľov týchto krajín a území takým spôsobom, aby ich viedlo k hospodárskemu, sociálnemu a kultúrnemu rozvoju, ktorý očakávajú.

ČLÁNOK III-287

Pridruženie má tieto ciele:

- a) členské štáty uplatňujú v obchodných vzťahoch s krajinami a územiaми rovnaké zaobchádzanie, aké podľa ústavy uplatňujú medzi sebou navzájom,
- b) každá krajina alebo územie uplatňuje v obchodných vzťahoch s členskými štátmi a ostatnými krajinami a územiaми rovnaké zaobchádzanie, aké uplatňuje na európsky štát, s ktorým má osobitné vzťahy,
- c) členské štáty prispievajú k investíciám, ktoré si vyžaduje progresívny rozvoj týchto krajín a území,
- d) pri investíciách financovaných Úniou je účasť na obstarávaní a dodávkach otvorená za rovnakých podmienok pre všetky fyzické a právnické osoby, ktoré sú štátnymi príslušníkmi členských štátov a krajín alebo území,
- e) vo vzťahoch medzi členskými štátmi a krajinami a územiaми je právo usadiť sa pre štátnych príslušníkov a spoločnosti upravené v súlade s ustanoveniami hlavy III kapitoly I oddielu 2 pododdielu 2 týkajúceho sa slobody usadiť sa a s postupmi ustanovenými v uvedenom pododdieli, ako aj na nediskriminačnom základe, s výhradou právnych aktov prijatých na základe článku III-291.

ČLÁNOK III-288

1. Clá na dovoz tovaru s pôvodom v krajinách a územiach do členských štátov sú zakázané v súlade so zákazom ciel medzi členskými štátmi ustanoveným ústavou.
2. Clá na dovoz do krajín alebo území z členských štátov alebo z iných krajín alebo území sú zakázané v súlade s článkom III-151 ods. 4.
3. Krajiny a územia však môžu vyberať clá, ktoré sú potrebné na ich rozvoj a industrializáciu alebo ako príjem pre ich rozpočet.

Clá uvedené v prvom pododseku nesmú presiahnuť výšku ciel, ktoré sú uložené na dovozy výrobkov z členských štátov, s ktorými má jednotlivá krajina alebo územie osobitné vzťahy.

4. Odsek 2 sa nevzťahuje na krajiny a územia, ktoré z dôvodov osobitných medzinárodných záväzkov, ktorými sú viazané, už uplatňujú nediskriminačný colný sadzobník.
5. Stanovenie ciel alebo zmeny v clách uložených na tovar dovážaný do krajín a území nesmie právne ani v skutočnosti viesť k priamej alebo nepriamej diskriminácii medzi dovozom z jednotlivých členských štátov.

ČLÁNOK III-289

Ak by výška cla uplatňovaná na tovar pochádzajúci z tretej krajiny pri vstupe do krajiny alebo na územie mohla pri zohľadnení uplatňovania článku III-288 ods. 1 vyvolať odklon obchodu v neprospech niektorého členského štátu, tento štát môže požiadať Komisiu, aby navrhla ostatným členským štátom prijať potrebné opatrenia na nápravu danej situácie.

ČLÁNOK III-290

Pokiaľ ustanovenia o verejnom zdraví, verejnej bezpečnosti alebo verejnom poriadku neustanovujú inak, voľný pohyb pracovníkov z krajín a území v rámci členských štátov a pracovníkov z členských štátov v rámci krajín a území sa spravuje právnymi aktmi prijatými v súlade s článkom III-191.

ČLÁNOK III-291

Rada na návrh Komisie na základe skúseností získaných v rámci pridruženia krajín a území k Únii jednomyseľne prijíma európske zákony, európske rámcové zákony, európske nariadenia a európske rozhodnutia o podrobnostiach a postupe pridružovania krajín a území k Únii. Tieto zákony a rámcové zákony sa prijímajú po porade s Európskym parlamentom.

HLAVA V

VONKAJŠIA ČINNOSŤ ÚNIE

KAPITOLA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK III-292

1. Činnosť Únie na medzinárodnej scéne sa spravuje zásadami, ktoré sa uplatnili pri jej založení, rozvoji a rozšírení a ktoré hodlá podporovať vo zvyšku sveta: demokracia, právny štát, univerzálnosť a nedeliteľnosť ľudských práv a základných slobôd, zachovávanie ľudskej dôstojnosti, rovnosť a solidarita, a dodržiavanie zásad Charty Organizácie Spojených národov a medzinárodného práva.

Únia sa usiluje o rozvoj vzťahov a budovanie partnerstiev s tretími krajinami a s medzinárodnými, regionálnymi alebo svetovými organizáciami, ktoré uznávajú spoločné zásady uvedené v prvom pododseku. Presadzuje mnohostranné riešenia spoločných problémov, najmä v rámci Organizácie Spojených národov.

2. Únia vymedzuje a uskutočňuje spoločné politiky a činnosti a pracuje na dosahovaní vysokého stupňa spolupráce vo všetkých oblastiach medzinárodných vzťahov s cieľom:

a) uchovávať svoje hodnoty, základné záujmy, bezpečnosť, nezávislosť a celistvosť,

- b) upevňovať a podporovať demokraciu, právny štát, ľudské práva a zásady medzinárodného práva,
- c) zachovávať mier, predchádzať konfliktom a posilňovať medzinárodnú bezpečnosť v súlade s cieľmi a zásadami Charty Organizácie Spojených národov, zásadami Helsinského záverečného aktu a cieľmi Parížskej charty vrátane tých, ktoré sa týkajú vonkajších hraníc,
- d) podporovať trvalo udržateľný hospodársky, sociálny a environmentálny rozvoj rozvojových krajín s hlavným cieľom odstrániť chudobu,
- e) povzbudzovať integráciu všetkých krajín do svetového hospodárstva aj prostredníctvom postupného odstraňovania prekážok v medzinárodnom obchode,
- f) prispievať k vypracovaniu medzinárodných opatrení na zachovávanie a zlepšovanie kvality životného prostredia a trvalo udržateľného hospodárenia so svetovými prírodnými zdrojmi s cieľom zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj,
- g) pomáhať obyvateľstvu, krajinám a regiónom postihnutým prírodnými katastrofami alebo katastrofami spôsobenými ľudskou činnosťou,
- h) presadzovať medzinárodný systém založený na posilnenej mnohostrannej spolupráci a dobrej správe vecí verejných v celosvetovom meradle.

3. Pri rozvoji a vykonávaní vonkajšej činnosti Únie v rôznych oblastiach, na ktoré sa vzťahuje táto hlava, ako aj pri rozvíjaní a uskutočňovaní svojich ostatných politík v ich vonkajších aspektoch zachováva Únia zásady a sleduje ciele uvedené v odsekoch 1 a 2.

Únia zabezpečuje vzájomný súlad medzi rôznymi oblasťami svojej vonkajšej činnosti a medzi nimi a ostatnými politikami. Rada a Komisia s pomocou ministra zahraničných vzťahov Únie zabezpečujú tento vzájomný súlad a na tento účel spolupracujú.

ČLÁNOK III-293

1. Na základe zásad a cieľov uvedených v článku III-292 určuje Európska rada strategické záujmy a ciele Únie.

Európske rozhodnutia Európskej rady o strategických záujmoch a cieľoch Únie sa vzťahujú na spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku a na ostatné oblasti vonkajšej činnosti Únie. Tieto rozhodnutia sa môžu týkať vzťahov Únie s konkrétnou krajinou alebo regiónom, alebo môžu byť tematicky zamerané. Určujú ich dĺžku trvania a prostriedky, ktoré musia poskytnúť Únia a členské štáty.

Európska rada sa uznáva jednomyselne na základe odporúčania Rady prijatého podľa postupov ustanovených pre každú oblasť. Európske rozhodnutia Európskej rady sa vykonávajú v súlade s postupmi určenými ústavou.

2. Minister zahraničných vecí Únie pre oblasť spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a Komisia pre ostatné oblasti vonkajšej činnosti môžu Rade predkladať spoločné návrhy.

KAPITOLA II

SPOLOČNÁ ZAHRANIČNÁ A BEZPEČNOSTNÁ POLITIKA

ODDIEL 1

SPOLOČNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK III-294

1. V rámci zásad a cieľov svojej vonkajšej činnosti Únia vymedzuje a uskutočňuje spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku, ktorá sa vzťahuje na všetky oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky.

2. Členské štáty aktívne a bezvýhradne podporujú spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku v duchu lojálnosti a vzájomnej solidarity.

Členské štáty spolupracujú na posilnení a rozvoji svojej vzájomnej politickej solidarity. Zdržia sa akéhokoľvek konania, ktoré je v rozpore so záujmami Únie, alebo ktoré by mohlo znížiť účinnosť jej pôsobenia ako súdržnej sily v medzinárodných vzťahoch.

Rada a minister zahraničných vecí Únie zabezpečujú dodržiavanie týchto zásad.

3. Únia uskutočňuje spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku:

a) vydávaním všeobecných usmernení,

- b) prijímaním európskych rozhodnutí, ktoré vymedzujú:
- (i) aké akcie má Únia vykonať,
 - (ii) aké pozície má Únia zaujať,
 - (iii) opatrenia na vykonávanie európskych rozhodnutí uvedených v bodoch (i) a (ii),
- c) posilňovaním systematickej spolupráce medzi členskými štátmi pri uskutočňovaní ich politiky.

ČLÁNOK III-295

1. Európska rada vydáva všeobecné usmernenia pre spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku vrátane záležitostí, ktoré majú obranné dôsledky.

Ak to medzinárodný vývoj vyžaduje, predseda Európskej rady zvolá mimoriadne zasadnutie Európskej rady s cieľom vymedziť strategické smery politiky Únie s ohľadom na takýto vývoj.

2. Rada prijíma európske rozhodnutia potrebné na vymedzenie a uskutočňovanie spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky na základe všeobecných usmernení a strategických smerov vymedzených Európskou radou.

ČLÁNOK III-296

1. Minister zahraničných vecí Únie, ktorý predsedá Rade pre zahraničné veci, prispieva svojimi návrhmi k tvorbe spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a zabezpečuje vykonávanie európskych rozhodnutí prijatých Európskou radou a Radou.
2. Minister zahraničných vecí zastupuje Úniu v záležitostiach týkajúcich sa spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Vede politický dialóg s tretími stranami v mene Únie a vyjadruje pozíciu Únie v medzinárodných organizáciách a na medzinárodných konferenciách.
3. Ministrovi zahraničných vecí Únie pri výkone jeho funkcie pomáha Európsky útvar pre vonkajšiu činnosť. Tento útvar pri svojej činnosti spolupracuje s diplomatickými službami členských štátov a pozostáva z úradníkov z príslušných útvarov generálneho sekretariátu Rady a Komisie, ako aj z personálu dočasne vyslaného diplomatickými službami členských štátov. Organizáciu a fungovanie Európskeho útvaru pre vonkajšiu činnosť upraví Rada európskym rozhodnutím. Rada sa uznáva na návrh ministra zahraničných vecí Únie po porade s Európskym parlamentom a po získaní súhlasu Komisie.

ČLÁNOK III-297

1. Keď si medzinárodná situácia vyžaduje operačnú činnosť Únie, Rada prijme potrebné európske rozhodnutia. Tieto rozhodnutia ustanovia ciele, rozsah a prostriedky, ktoré sa majú byť poskytnuté Únii, ako aj podmienky vykonávania činnosti a v prípade potreby aj dĺžku trvania.

Ak nastane zmena v okolnostiach s podstatnými dôsledkami na otázku, ktorá je predmetom takéhoto európskeho rozhodnutia, Rada preskúma zásady a ciele tohto rozhodnutia a prijme potrebné európske rozhodnutia.

2. Európske rozhodnutia uvedené v odseku 1 zaväzujú členské štáty pri prijímaní ich pozícií a pri vykonávaní ich činnosti.

3. Členské štáty informujú o zamýšľanom prijatí pozície na vnútroštátnej úrovni alebo vykonávaní vnútroštátnej činnosti podľa európskeho rozhodnutia uvedeného v odseku 1 s dostatočným predstihom, aby sa v prípade potreby mohli uskutočniť predbežné konzultácie v rámci Rady. Povinnosť informovať vopred sa nevzťahuje na opatrenia, ktoré sú len vnútroštátnou transpozíciou daného rozhodnutia.

4. V prípadoch naliehavej potreby vyplývajúcej z vývoja situácie a ak sa neuskutočnila revízia európskeho rozhodnutia uvedeného v odseku 1, členské štáty môžu prijať potrebné bezodkladné opatrenia, pričom zohľadnia všeobecné ciele uvedeného rozhodnutia. Dotknutý členský štát, ktorý prijme takéto opatrenia, ich bezodkladne oznámi Rade.

5. V prípade závažných ťažkostí pri vykonávaní európskeho rozhodnutia uvedeného v tomto článku ich členský štát predloží Rade, ktorá ich prerokuje a hľadá vhodné riešenia. Tieto riešenia nesmú byť v protiklade s cieľmi činnosti, ani nemôžu oslabovať jej účinnosť.

ČLÁNOK III-298

Rada prijíma európske rozhodnutia, ktoré vymedzujú pozíciu Únie v konkrétnej záležitosti geografickej alebo tematickej povahy. Členské štáty zabezpečia, aby boli ich vnútroštátne politiky v súlade so stanoviskami Únie.

ČLÁNOK III-299

1. Každý členský štát, minister zahraničných vecí Únie alebo tento minister s podporou Komisie môžu predložiť Rade akúkoľvek otázku týkajúcu sa spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a môžu jej predložiť podnety, respektíve návrhy.
2. V prípadoch, ktoré si vyžadujú rýchle rozhodnutie, minister zahraničných vecí Únie z vlastného podnetu alebo na žiadosť členského štátu zvolá mimoriadne zasadnutie Rady do štyridsiaticich ôsmich hodín, alebo v prípade stavu núdze aj v kratšej lehote.

ČLÁNOK III-300

1. Európske rozhodnutia uvedené v tejto kapitole prijíma Rada jednomyseľne.

Každý člen Rady, ktorý sa zdrží hlasovania, môže k svojmu zdržaniu sa hlasovania vydať formálne vyhlásenie. V takom prípade nie je povinný uplatňovať európske rozhodnutie, ale uznáva, že toto rozhodnutie zaväzuje Úniu. V duchu vzájomnej solidarity sa dotknutý členský štát zdrží akéhokoľvek konania, ktoré by mohlo byť v rozpore alebo byť prekážkou v činnosti Únie založenej na tomto rozhodnutí, pričom ostatné členské štáty jeho pozíciu rešpektujú. Ak členovia Rady, ktorí k svojmu zdržaniu sa hlasovania vydajú takéto vyhlásenie, zastupujú aspoň jednu tretinu členských štátov zahŕňajúcich aspoň jednu tretinu obyvateľstva únie, rozhodnutie nie je prijaté.

2. Odchylne od odseku 1 sa Rada uznáva kvalifikovanou väčšinou:

- a) keď prijíma európske rozhodnutie, ktorým sa vymedzuje činnosť alebo pozícia Únie na základe európskeho rozhodnutia Európskej rady týkajúceho sa strategických záujmov a cieľov Únie, ktoré je uvedené v článku III-293 ods. 1,
- b) keď prijíma európske rozhodnutie, ktorým sa vymedzuje činnosť alebo pozícia Únie, na návrh predložený ministrom zahraničných vecí Únie na základe osobitnej žiadosti, ktorú mu predložila Európska rada z vlastného podnetu alebo na podnet ministra,
- c) keď prijíma európske rozhodnutie, ktorým sa vykonáva európske rozhodnutie vymedzujúce činnosť alebo pozíciu Únie,
- d) keď prijíma európske rozhodnutie týkajúce sa vymenovania osobitného zástupcu v súlade s článkom III-302.

Ak člen Rady vyhlási, že zo závažných dôvodov vnútroštátnej politiky, ktoré uvedie, má v úmysle namietať proti prijatiu európskeho rozhodnutia, ktoré sa má prijať kvalifikovanou väčšinou, nehlasuje sa. Minister zahraničných vecí Únie hľadá v bezprostrednej konzultácii s dotknutým členským štátom riešenie, ktoré by bolo pre tento štát prijateľné. Ak neuspeje, Rada môže kvalifikovanou väčšinou požiadať, aby sa daná záležitosť predložila Európskej rade na účely jednomyselného prijatia európskeho rozhodnutia.

3. V súlade s článkom I-40 ods. 7 môže Európska rada jednomyselne prijať európske rozhodnutie ustanovujúce, že Rada sa uznáva kvalifikovanou väčšinou v iných prípadoch, ako sú uvedené v odseku 2 tohto článku.

4. Odseky 2 a 3 sa neuplatňujú na rozhodnutia, ktoré majú vojenské alebo obranné dôsledky.

ČLÁNOK III-301

1. Ak Európska rada alebo Rada vymedzila spoločný postup Únie v zmysle článku I-40 ods. 5, minister zahraničných vecí Únie a ministri zahraničných vecí členských štátov koordinujú svoje činnosti v rámci Rady.

2. Diplomatické zastúpenia členských štátov a delegácie Únie v tretích krajinách a pri medzinárodných organizáciách spolupracujú a prispievajú k vypracovaniu a vykonávaniu spoločného postupu uvedeného v odseku 1.

ČLÁNOK III-302

Rada môže na návrh ministra zahraničných vecí Únie vymenovať osobitného splnomocnenca s mandátom pre konkrétne politické otázky. Osobitný splnomocnenec vykonáva svoju funkciu pod vedením ministra.

ČLÁNOK III-303

Únia môže uzatvárať zmluvy s jedným alebo viacerými štátmi alebo medzinárodnými organizáciami v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje táto kapitola.

ČLÁNOK III-304

1. Minister zahraničných vecí Únie sa radí s Európskym parlamentom a informuje ho v súlade s článkom I-40 ods. 6 a článkom I-41 ods. 8. Zabezpečuje, aby boli názory Európskeho parlamentu náležite zohľadnené. Na informovaní Európskeho parlamentu sa môžu podieľať osobitní splnomocnenci.
2. Európsky parlament môže klásť otázky Rade a ministrom zahraničných vecí Únie, alebo im môže dávať odporúčania. Dvakrát ročne organizuje rozpravu o pokroku pri uskutočňovaní spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky vrátane spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky.

ČLÁNOK III-305

1. Členské štáty koordinujú svoju činnosť v rámci medzinárodných organizácií a na medzinárodných konferenciách. Na týchto fórach obhajujú pozície Únie. Minister zahraničných vecí Únie zabezpečuje organizáciu tejto koordinácie.

V rámci medzinárodných organizácií a na medzinárodných konferenciách, ktorých sa nezúčastňujú všetky členské štáty, zúčastnené štáty obhajujú pozície Únie.

2. V súlade s článkom I-16 ods. 2 členské štáty zastúpené v medzinárodných organizáciách alebo na medzinárodných konferenciách, ktorých sa nezúčastňujú všetky členské štáty, priebežne informujú nezúčastnené štáty, ako aj ministra zahraničných vecí Únie, o všetkých záležitostiach spoločného záujmu.

Členské štáty, ktoré sú súčasne členmi Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, zosúladiť svoj postup a informujú v plnom rozsahu ostatné členské štáty, ako aj ministra zahraničných vecí Únie. Členské štáty, ktoré sú členmi Bezpečnostnej rady, pri vykonávaní svojich funkcií obhajujú pozície a záujmy Únie bez toho, aby bola dotknutá ich zodpovednosť podľa Charty Organizácie Spojených národov.

Ak Únia vymedzila pozíciu k téme, ktorá je na programe rokovania Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov, členské štáty zastúpené v Bezpečnostnej rade požiadajú, aby bol minister zahraničných vecí Únie vyzvaný predniesť pozíciu Únie.

ČLÁNOK III-306

Diplomatické a konzulárne zastúpenia členských štátov a delegácie Únie v tretích krajinách a na medzinárodných konferenciách, ako aj ich zastúpenia pri medzinárodných organizáciách spolupracujú s cieľom zabezpečiť dodržiavanie a vykonávanie európskych rozhodnutí, ktoré vymedzujú pozície a činnosť Únie, prijatých na základe tejto kapitoly. Zintenzívnia spoluprácu prostredníctvom výmeny informácií a vykonávania spoločných hodnotení.

Prispievajú k vykonávaniu práva európskych občanov na ochranu na území tretích krajín podľa článku I-10 ods. 2 písm. c), ako aj opatrení prijatých podľa článku III-127.

ČLÁNOK III-307

1. Bez toho, aby bol dotknutý článok III-344, Politický a bezpečnostný výbor sleduje medzinárodnú situáciu v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje spoločná zahraničná a bezpečnostná politika, a prispieva k vymedzovaniu politik tak, že poskytuje Rade stanoviská na jej žiadosť, na žiadosť ministra zahraničných vecí Únie alebo z vlastného podnetu. Sleduje aj uskutočňovanie dohodnutých politik bez toho, aby boli dotknuté právomoci ministra zahraničných vecí Únie.

2. V rámci tejto kapitoly Politický a bezpečnostný výbor vykonáva pod vedením Rady a ministra zahraničných vecí Únie politickú kontrolu a strategické usmerňovanie operácií krízového riadenia uvedených v článku III-309.

Rada môže na účely operácie krízového riadenia a počas jej trvania stanovenej Radou poveriť výbor, aby prijal príslušné opatrenia týkajúce sa politickej kontroly a strategického smerovania operácie.

ČLÁNOK III-308

Uskutočňovaním spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky nie je dotknuté uplatňovanie postupov a rozsah právomocí inštitúcií ustanovených ústavou na výkon právomocí Únie uvedených v článkoch I-13 až I-15 a v článku I-17.

Rovnako nie je uskutočňovaním politik uvedených v týchto článkoch dotknuté uplatňovanie postupov a rozsah právomocí inštitúcií ustanovených ústavou na výkon právomocí Únie podľa tejto kapitoly.

ODDIEL 2

SPOLOČNÁ BEZPEČNOSTNÁ A OBRANNÁ POLITIKA

ČLÁNOK III-309

1. Misie uvedené v článku I-41 ods. 1, pri ktorých môže Únia použiť civilné a vojenské prostriedky, zahŕňajú spoločné operácie odzbrojovania, humanitárne a záchranné misie, misie vojenského poradenstva a vojenskej pomoci, misie na predchádzanie konfliktom a na udržiavanie mieru, misie bojových síl v rámci krízového riadenia, vrátane misií na opätovné nastolenie mieru a stabilizačných operácií po ukončení konfliktu. Všetky tieto misie môžu prispievať k boju proti terorizmu aj prostredníctvom podpory tretích krajín v boji proti terorizmu na ich územiach.
2. Rada prijíma európske rozhodnutia týkajúce sa úloh uvedených v odseku 1, pričom vymedzí ich ciele a rozsah, ako aj všeobecné podmienky na ich vykonávanie. Minister zahraničných vecí Únie pod vedením Rady a v úzkom a nepretržitom kontakte s Politickým a bezpečnostným výborom zabezpečuje koordináciu civilných a vojenských aspektov týchto misií.

ČLÁNOK III-310

1. V rámci európskych rozhodnutí prijatých v súlade s článkom III-309 môže Rada poveriť vykonávaním určitej misie skupinu členských štátov, ktoré prejavia vôľu a majú potrebné spôsobilosti pre takúto misiu. Tieto členské štáty sa v spojení s ministrom zahraničných vecí Únie navzájom dohodnú na riadení misie.

2. Členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na misii, pravidelne informujú Radu o pokroku z vlastného podnetu alebo na žiadosť iného členského štátu. Tieto štáty bezodkladne predložia záležitosť Rade v prípade, ak má vykonávanie misie závažné dôsledky, alebo si vyžaduje úpravu cieľa, rozsahu alebo podmienok misie, ktoré boli ustanovené európskymi rozhodnutiami uvedenými v odseku 1. V týchto prípadoch prijme Rada potrebné európske rozhodnutia.

ČLÁNOK III-311

1. Agentúra v oblasti rozvoja obranných spôsobilostí, výskumu, nadobúdania a vyzbrojovania (Európska obranná agentúra), zriadená článkom I-41 ods. 3 a podliehajúca vedeniu Rady, má za úlohu:

- a) prispievať k určovaniu cieľov vojenských spôsobilostí členských štátov a hodnoteniu dodržiavania záväzkov prijatých členskými štátmi v oblasti spôsobilostí,
- b) podporovať harmonizáciu operačných potrieb a prijímanie efektívnych a kompatibilných metód nadobúdania,
- c) navrhovať mnohostranné projekty na plnenie cieľov v oblasti vojenských spôsobilostí a zabezpečovať koordináciu programov vykonávaných členskými štátmi a riadenie osobitných programov spolupráce,
- d) podporovať výskum v oblasti obrannej technológie, koordinovať a plánovať spoločnú výskumnú činnosť a štúdie technických riešení, ktoré zodpovedajú budúcim operačným potrebám,

e) prispievať k určovaniu a v prípade potreby k vykonávaniu všetkých užitočných opatrení na posilňovanie priemyselnej a technickej základne odvetvia obrany a na zvyšovanie efektívnosti vojenských výdavkov.

2. Európska obranná agentúra je otvorená všetkým členským štátom, ktoré majú záujem o účasť v nej. Rada kvalifikovanou väčšinou prijme európske rozhodnutie ustanovujúce štatút, sídlo a spôsob fungovania agentúry. Toto rozhodnutie zohľadní stupeň efektívnej účasti na činnostiach agentúry. V rámci agentúry sa vytvárajú osobitné skupiny pozostávajúce z členských štátov, ktoré sa zúčastňujú na spoločných projektoch. Agentúra plní svoje úlohy v prípade potreby v spojení s Komisiou.

ČLÁNOK III-312

1. Členské štáty, ktoré majú záujem o účasť na stálej štruktúrovanej spolupráci uvedenej v článku I-41 ods. 6 a ktoré spĺňajú kritériá a prijali záväzky v oblasti vojenských spôsobilostí uvedené v Protokole o stálej štruktúrovanej spolupráci, oznámia svoj zámer Rade a ministrom zahraničných vecí Únie.

2. Do troch mesiacov od oznámenia uvedeného v odseku 1 prijme Rada európske rozhodnutie o nadviazaní stálej štruktúrovanej spolupráce ustanovujúce zoznam zúčastnených členských štátov. Rada sa uznáva kvalifikovanou väčšinou po porade s ministrom zahraničných vecí Únie.

3. Každý členský štát, ktorý neskôr prejaví záujem o účasť na stálej štruktúrovanej spolupráci, oznámi svoj zámer Rade a ministrom zahraničných vecí Únie.

Rada prijme európske rozhodnutie potvrdzujúce účasť dotknutého členského štátu, ktorý spĺňa kritériá a prijíma záväzky uvedené v článkoch 1 a 2 Protokolu o stálej štruktúrovanej spolupráci. Rada sa uznáva kvalifikovanou väčšinou po porade s ministrom zahraničných vecí Únie. Na hlasovaní sa zúčastnia len členovia Rady, ktorí zastupujú zúčastnené členské štáty.

Kvalifikovaná väčšina je vymedzená ako väčšina rovnajúca sa najmenej 55 % členov Rady, ktorí zastupujú členské štáty zahŕňajúce aspoň 65 % obyvateľstva týchto členských štátov.

Blokujúcu menšinu musí tvoriť aspoň minimálny počet členov Rady, ktorí zastupujú viac ako 35 % obyvateľstva zúčastnených členských štátov, plus jeden člen, v opačnom prípade sa kvalifikovaná väčšina považuje za dosiahnutú.

4. Ak zúčastnený členský štát prestal spĺňať kritériá, alebo nie je schopný dodržiavať svoje záväzky uvedené v článkoch 1 a 2 Protokolu o stálej štruktúrovanej spolupráci, Rada môže prijať európske rozhodnutie o pozastavení účasti dotknutého členského štátu.

Rada sa uznáva kvalifikovanou väčšinou. Hlasovania sa zúčastňujú len členovia Rady, ktorí zastupujú zúčastnené členské štáty, s výnimkou dotknutého členského štátu.

Kvalifikovaná väčšina je vymedzená ako väčšina rovnajúca sa najmenej 55 % členov Rady, ktorí zastupujú členské štáty zahŕňajúce aspoň 65 % obyvateľstva týchto členských štátov.

Blokujúcu menšinu musí tvoriť aspoň minimálny počet členov Rady, ktorí zastupujú viac ako 35 % obyvateľstva zúčastnených členských štátov, plus jeden člen, v opačnom prípade sa kvalifikovaná väčšina považuje za dosiahnutú.

5. Zúčastnený členský štát, ktorý si želá odstúpiť od stálej štruktúrovanej spolupráce, oznámi svoj zámer Rade, ktorá zoberie na vedomie ukončenie účasti dotknutého členského štátu.

6. Európske rozhodnutia a odporúčania Rady v rámci stálej štruktúrovanej spolupráce, s výnimkou tých, ktoré sú uvedené v odsekoch 2 až 5, sa prijímajú jednomyseľne. Na účely tohto odseku sú na dosiahnutie jednomyseľnosti potrebné len hlasy zástupcov zúčastnených členských štátov.

ODDIEL 3

FINANČNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK III-313

1. Správne výdavky, ktoré vznikajú orgánom pri vykonávaní tejto kapitoly, sa účtujú ako výdavky z rozpočtu Únie.

2. Prevádzkové výdavky vznikajúce pri vykonávaní tejto kapitoly sa tiež účtujú ako výdavky z rozpočtu Únie s výnimkou výdavkov na operácie, ktoré majú vojenské alebo obranné dôsledky, a prípadov, v ktorých Rada rozhodne inak.

Keď sa výdavky neúčtujú ako výdavky z rozpočtu Únie, účtujú sa členským štátom podľa kľúča hrubého národného produktu, pokiaľ Rada nerozhodne inak. Pokiaľ ide o výdavky na operácie s vojenskými alebo obrannými dôsledkami, nie sú členské štáty, ktorých zástupcovia v Rade vydali formálne vyhlásenie podľa článku III-300 ods. 1 druhého pododseku, povinné prispievať na ich financovanie.

3. Rada prijme európske rozhodnutie, ktorým ustanoví osobitné postupy na zabezpečenie rýchleho prístupu k rozpočtovým prostriedkom Únie určeným na neodkladné financovanie iniciatív v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a najmä na prípravné činnosti misie uvedené v článku I-41 ods.1 a článku III-309. Uznáva sa po porade s Európskym parlamentom.

Prípravné činnosti na misie uvedené v článku I-41 ods. 1 a článku III-309, ktoré nie sú účtované ako výdavok z rozpočtu Únie, sa financujú z počiatového fondu, ktorý pozostáva z príspevkov členských štátov.

Rada prijíma kvalifikovanou väčšinou na návrh ministra zahraničných vecí Únie európske rozhodnutia, ktorými sa ustanovia:

- a) podrobnosti vytvorenia a financovania počiatového fondu, najmä finančné čiastky pridelené fondu,
- b) podrobnosti správy počiatového fondu,
- c) podrobnosti o finančnej kontrole.

Ak sa misia plánovaná v súlade s článkom I-41 ods. 1 a článkom III-309 nemôže účtovať ako výdavok z rozpočtu Únie, Rada oprávni ministra zahraničných vecí Únie na používanie tohto fondu. Minister zahraničných vecí Únie predloží Rade správu o vykonávaní tejto úlohy.

KAPITOLA III

SPOLOČNÁ OBCHODNÁ POLITIKA

ČLÁNOK III-314

Vytvorením colnej únie v súlade s článkom III-151 Únia v spoločnom záujme prispieva k harmonickému rozvoju svetového obchodu, postupnému zrušovaniu obmedzení medzinárodného obchodu a k priamym zahraničným investíciám, ako aj k znižovaniu colných a iných prekážok.

ČLÁNOK III-315

1. Spoločná obchodná politika vychádza z jednotných zásad, najmä vo vzťahu k úpravám colných sadzieb, uzavieraní colných a obchodných zmlúv týkajúcich sa obchodu s tovarom a službami, k obchodným aspektom duševného vlastníctva, priamym zahraničným investíciám, zjednocovaniu liberalizačných opatrení, vývoznjej politike, ako aj k opatreniam na ochranu obchodu, napríklad v prípade dumpingu a subvencií. Spoločná obchodná politika sa uskutočňuje v rámci zásad a cieľov vonkajšej činnosti Únie.

2. Európske zákony ustanovujú opatrenia vymedzujúce rámec pre uskutočňovanie spoločnej obchodnej politiky.

3. Ak sú potrebné rokovania a uzavretie zmluvy s jedným alebo viacerými tretími krajinami alebo medzinárodnými organizáciami, uplatní sa článok III-325, pokiaľ nie je v osobitných ustanoveniach tohto článku ustanovené inak.

Komisia predloží odporúčania Rade, ktorá poverí Komisiu začatím potrebných rokovaní. Rada a Komisia zodpovedajú za zabezpečenie toho, aby dojednané zmluvy boli v súlade s vnútornými politikami a predpismi Únie.

Tieto rokovania vedie Komisia, pričom sa radí s osobitným výborom ustanoveným Radou na pomoc Komisii pri vykonávaní tejto úlohy, a v rámci usmernení, ktoré jej Rada môže adresovať. Komisia pravidelne podáva osobitnému výboru a Európskemu parlamentu správy o pokroku v rokovaníach.

4. Pri rokovaní a uzatváraní dohôd uvedených v odseku 3 sa Rada uznáva kvalifikovanou väčšinou.

Pri rokovaní a uzatváraní dohôd v oblasti obchodu so službami, obchodných aspektov duševného vlastníctva a v oblasti priamych zahraničných investícií sa Rada uznáva jednomyseľne, ak takéto zmluvy obsahujú ustanovenia, pre ktoré sa vyžaduje jednomyseľnosť na prijatie vnútorných predpisov.

Rada sa uznáva jednomyseľne aj pri rokovaní a uzavieraní zmlúv:

- a) v oblasti obchodu s kultúrnymi a audiovizuálnymi službami, ak hrozí, že týmito zmluvami bude dotknutá kultúrna a jazyková rozmanitosť Únie,

- b) v oblasti obchodu so sociálnymi, vzdelávacími a zdravotníckymi službami, ak hrozí, že týmito zmluvami bude vážne narušená vnútroštátna organizácia týchto služieb a dotknutá zodpovednosť členských štátov za ich poskytovanie.
5. Rokovania a uzatváranie medzinárodných zmlúv v oblasti dopravy sa spravujú hlavou III kapitolou III oddielom 7 a článkom III-325.
6. Výkonom právomocí prenesených týmto článkom v oblasti obchodnej politiky nie je dotknuté rozdelenie právomocí medzi Úniou a členskými štátmi a tento výkon nepovedie k harmonizácii zákonov alebo iných právnych predpisov členských štátov, pokiaľ ústava takúto harmonizáciu vylučuje.

KAPITOLA IV

SPOLUPRÁCA S TRETÍMI KRAJINAMI A HUMANITÁRNA POMOC

ODDIEL 1

ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCA

ČLÁNOK III-316

1. Politika Únie v oblasti rozvojovej spolupráce sa vykonáva v rámci zásad a cieľov vonkajšej činnosti Únie. Politika Únie v oblasti rozvojovej spolupráce a politiky členských štátov v tejto oblasti sa vzájomne dopĺňajú a posilňujú.

Hlavným cieľom politiky Únie v oblasti rozvojovej spolupráce je obmedzovanie chudoby a v dlhodobom horizonte jej odstránenie. Únia zohľadní ciele rozvojovej spolupráce pri uskutočňovaní politik, ktoré môžu ovplyvniť rozvojové krajiny.

2. Únia a členské štáty dodržiavajú záväzky a zohľadňujú ciele, ktoré schválili v rámci Organizácie Spojených národov a iných príslušných medzinárodných organizácií.

ČLÁNOK III-317

1. Európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovujú opatrenia potrebné na uskutočňovanie politiky v oblasti rozvojovej spolupráce, ktoré sa môžu vzťahovať na viacročné programy spolupráce s rozvojovými krajinami alebo na tematicky zamerané programy.

2. Únia môže uzavrieť s tretími krajinami a príslušnými medzinárodnými organizáciami akúkoľvek zmluvu vhodnú na dosiahnutie cieľov uvedených v článkoch III-292 a III-316.

Prvým pododsekom nie sú dotknuté právomoci členských štátov rokovať v medzinárodných orgánoch a uzatvárať zmluvy.

3. Európska investičná banka prispieva za podmienok ustanovených v jej štatúte k vykonávaniu opatrení uvedených v odseku 1.

ČLÁNOK III-318

1. Únia a členské štáty s cieľom podporovať komplementárnosť a účinnosť svojich činností koordinujú svoje politiky v oblasti rozvojovej spolupráce a zosúladujú navzájom svoje programy pomoci, a to aj v medzinárodných organizáciách a na medzinárodných konferenciách. Môžu uskutočňovať jednotné akcie. Členské štáty v prípade potreby prispievajú k vykonávaniu programov pomoci Únie.
2. Komisia môže vyvíjať akúkoľvek užitočnú iniciatívu na podporu koordinácie uvedenej v odseku 1.
3. Únia a členské štáty v rámci svojich právomocí spolupracujú s tretími krajinami a príslušnými medzinárodnými organizáciami.

ODDIEL 2

HOSPODÁRSKA, FINANČNÁ A TECHNICKÁ SPOLUPRÁCA S TRETÍMI KRAJINAMI

ČLÁNOK III-319

1. Bez toho, aby boli dotknuté ostatné ustanovenia ústavy, najmä články III-316 až III-318, Únia vykonáva činnosti hospodárskej, finančnej a technickej spolupráce, vrátane pomoci najmä vo finančnej oblasti, s inými ako rozvojovými tretími krajinami. Tieto činnosti sú v súlade s politikou Únie v oblasti rozvoja a vykonávajú sa v rámci zásad a cieľov jej vonkajšej činnosti. Činnosti Únie a členských štátov sa vzájomne dopĺňajú a posilňujú.

2. Európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovujú opatrenia potrebné na vykonávanie odseku 1.

3. Únia a členské štáty v rámci ich príslušných právomocí spolupracujú s tretími krajinami a príslušnými medzinárodnými organizáciami. Podrobnosti spolupráce Únie môžu byť upravené zmluvami medzi Úniou a dotknutými tretími stranami.

Prvým pododsekom nie sú dotknuté právomoci členských štátov rokovať v medzinárodných orgánoch a uzavierať zmluvy.

ČLÁNOK III-320

Ak si situácia v tretej krajine vyžaduje neodkladnú finančnú pomoc Únie, Rada na návrh Komisie prijme potrebné európske rozhodnutia.

ODDIEL 3

HUMANITÁRNA POMOC

ČLÁNOK III-321

1. Činnosti Únie v oblasti humanitárnej pomoci sa vykonávajú v rámci zásad a cieľov vonkajšej činnosti Únie. Tieto činnosti sú zamerané na poskytovanie ad hoc pomoci a záchrany obyvateľstvu tretích krajín, obetiam prírodných katastrof alebo katastrof spôsobených ľudskou činnosťou s cieľom pokryť humanitárne potreby vyplývajúce z týchto situácií. Činnosti Únie a činnosti členských štátov sa vzájomne dopĺňajú a posilňujú.
2. Činnosti v oblasti humanitárnej pomoci sa vykonávajú v súlade so zásadami medzinárodného práva a zásadami nestrannosti, neutrality a nediskriminácie.
3. Európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovujú opatrenia vymedzujúce rámec, v ktorom sa vykonávajú činnosti Únie v oblasti humanitárnej pomoci.
4. Únia môže uzavrieť s tretími krajinami a príslušnými medzinárodnými organizáciami akúkoľvek zmluvu vhodnú na dosiahnutie cieľov uvedených v odseku 1 a v článku III-292.

Prvým pododsekom nie sú dotknuté právomoci členských štátov rokovať v medzinárodných orgánoch a uzavierať zmluvy.

5. S cieľom vytvoriť rámec pre spoločné príspevky mladých Európanov na humanitárne činnosti Únie sa zakladá Európsky dobrovoľnícky zbor pre humanitárnu pomoc. Európske zákony ustanovia jeho štatút a spôsob jeho fungovania.

6. Komisia môže vyvíjať akúkoľvek užitočnú iniciatívu na podporu koordinácie činností Únie a činností členských štátov s cieľom posilniť efektívnosť a komplementárnosť opatrení Únie a vnútroštátnych opatrení v oblasti humanitárnej pomoci.

7. Únia zabezpečí, aby jej humanitárne činnosti boli koordinované a v súlade s činnosťami medzinárodných organizácií a orgánov, najmä tých, ktoré sú súčasťou systému Organizácie Spojených národov.

KAPITOLA V

REŠTRIKTÍVNE OPATRENIA

ČLÁNOK III-322

1. Ak európske rozhodnutie prijaté v súlade s kapitolou II ustanovuje prerušenie, alebo čiastočné alebo úplné obmedzenie hospodárskych a finančných vzťahov s jednou alebo viacerými tretími krajinami, Rada prijme kvalifikovanou väčšinou na základe spoločného návrhu ministra zahraničných vecí Únie a Komisie potrebné európske nariadenia alebo európske rozhodnutia. Informuje o nich Európsky parlament.

2. Ak tak ustanovuje európske rozhodnutie prijaté v súlade s kapitolou II, Rada môže v súlade s postupom uvedeným v odseku 1 prijať reštriktívne opatrenia voči fyzickým alebo právnickým osobám, skupinám alebo neštátnym subjektom.
3. Právne akty uvedené v tomto článku obsahujú potrebné ustanovenia o právnych zárukách.

KAPITOLA VI

MEDZINÁRODNÉ ZMLUVY

ČLÁNOK III-323

1. Únia môže uzavierať zmluvy s jednou alebo viacerými tretími krajinami alebo medzinárodnými organizáciami, keď to ustanovuje ústava, alebo keď je uzavretie zmluvy buď potrebné na dosiahnutie jedného z cieľov stanovených ústavou v rámci politik Únie, alebo je ustanovené v právne záväznom akte Únie, alebo je pravdepodobné, že ovplyvní spoločné pravidlá alebo pozmení ich pôsobnosť.
2. Zmluvy uzavreté Úniou sú záväzné pre inštitúcie Únie a pre členské štáty.

ČLÁNOK III-324

Únia môže uzavrieť dohodu o pridružení s jednou alebo viacerými tretími krajinami alebo medzinárodnými organizáciami s cieľom vytvoriť pridruženie, ktoré bude zahŕňať vzájomné práva a povinnosti, spoločnú činnosť a osobitné postupy.

ČLÁNOK III-325

1. Bez toho, aby boli dotknuté osobitné ustanovenia článku III-315, zmluvy medzi Úniou a tretími krajinami alebo medzinárodnými organizáciami sa prerokujú a uzavierajú podľa nasledovného postupu.
2. Rada poveruje na začatie rokovaní, prijíma smernice pre rokovania, poveruje na podpis a uzaviera zmluvy.
3. Komisia alebo minister zahraničných vecí Únie v prípadoch, keď sa predpokladaná zmluva výlučne alebo zásadne týka spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, predkladá odporúčania Rade, ktorá prijme európske rozhodnutie poverujúce na začatie rokovaní a vymenúvajúce, v závislosti od predmetu predpokladanej zmluvy, vyjednávača alebo vedúceho negociačného tímu Únie.
4. Rada môže adresovať vyjednávačovi pokyny a zriadiť osobitný výbor, po porade s ktorým sa musia viesť rokovania.
5. Rada na návrh vyjednávača prijme európske rozhodnutie poverujúce na podpis zmluvy a v prípade potreby povoľujúce jej predbežné uplatňovanie pred nadobudnutím jej platnosti.

6. Rada na návrh vyjednávača prijme európske rozhodnutie, ktorým sa uzaviera zmluva.

S výnimkou prípadov, keď sa zmluva týka výlučne spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, Rada prijme európske rozhodnutie, ktorým sa uzaviera zmluva:

- a) po získaní súhlasu Európskeho parlamentu v týchto prípadoch:
- (i) dohody o pridružení,
 - (ii) pristúpenie Únie k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
 - (iii) zmluvy, ktoré zakladajú osobitný inštitucionálny rámec organizovaním postupov spolupráce,
 - (iv) zmluvy s významnými rozpočtovými dôsledkami pre Úniu,
 - (v) zmluvy, ktoré sa vzťahujú na oblasti, na ktoré sa uplatňuje buď riadny legislatívny postup alebo mimoriadny legislatívny postup, pokiaľ sa vyžaduje súhlas Európskeho parlamentu.

Európsky parlament a Rada sa môžu v prípade naliehavej situácie dohodnúť na lehote na udelenie súhlasu,

- b) v ostatných prípadoch po porade s Európskym parlamentom. Európsky parlament vydá svoje stanovisko v lehote, ktorú môže Rada určiť podľa naliehavosti záležitosti. Ak stanovisko nie je poskytnuté v tejto lehote, Rada sa môže uznášať.

7. Odchylné od odsekov 5, 6 a 9 môže Rada pri uzavieraní zmluvy splnomocniť vyjednávača na schválenie zmien zmluvy v mene Únie, ak táto zmluva ustanovuje, že môžu byť prijaté zjednodušeným postupom alebo orgánom zriadeným danou zmluvou. Rada môže pripojiť k tomuto splnomocneniu osobitné podmienky.

8. Rada sa počas celého postupu uznáva kvalifikovanou väčšinou.

Jednomyseľne sa však uznáva vtedy, keď sa zmluva vzťahuje na oblasť, v ktorej sa na prijatie aktu Únie vyžaduje jednomyseľnosť, ako aj pri dohodách o pridružení a zmluvách uvedených v článku III-319 so štátmi, ktoré sú kandidátmi na pristúpenie.

9. Rada prijme na návrh Komisie alebo ministra zahraničných vecí Únie európske rozhodnutie o pozastavení uplatňovania zmluvy, ktorým sa určujú pozície, ktoré sa majú prijať v mene Únie v rámci orgánu zriadeného zmluvou, keď je tento orgán vyzvaný prijať akty s právnymi účinkami s výnimkou aktov dopĺňajúcich alebo meniacich inštitucionálny rámec danej zmluvy.

10. Európsky parlament je ihneď a v plnom rozsahu informovaný vo všetkých etapách konania.

11. Členský štát, Európsky parlament, Rada alebo Komisia môžu získať stanovisko Súdneho dvora k tomu, či je zamýšľaná zmluva v súlade s ustanoveniami ústavy. Ak je stanovisko Súdneho dvora záporné, zamýšľaná zmluva nemôže nadobudnúť platnosť, pokiaľ nie je zmenená alebo doplnená, alebo pokiaľ nie je ústava revidovaná.

ČLÁNOK III-326

1. Odchyľne od článku III-325 môže Rada buď na základe odporúčania Európskej centrálnej banky, alebo na základe odporúčania Komisie a po porade s Európskou centrálnou bankou s cieľom dosiahnuť konsenzus zlučiteľný s cieľom cenovej stability, uzatvárať formálne dohody o systéme výmenných kurzov pre euro vo vzťahu k menám tretích štátov. Rada sa uznáva jednomyseľne po porade s Európskym parlamentom a v súlade s postupom ustanoveným v odseku 3.

Rada môže buď na základe odporúčania Európskej centrálnej banky, alebo na základe odporúčania Komisie a po porade s Európskou centrálnou bankou, v snahe dosiahnuť konsenzus zlučiteľný s cieľom cenovej stability, stanovovať, upravovať alebo opúšťať centrálnu parity eura v rámci systému výmenných kurzov. Predseda Rady informuje Európsky parlament o stanovení, upravení alebo opustení centrálnu parity eura.

2. Pri absencii systému výmenných kurzov vo vzťahu k jednej alebo viacerým menám tretích štátov v zmysle odseku 1 môže Rada buď na základe odporúčania Európskej centrálnej banky, alebo na základe odporúčania Komisie a po porade s Európskou centrálnou bankou, vydať všeobecné usmernenia politiky výmenných kurzov vo vzťahu k týmto menám. Týmto všeobecnými usmerneniami nie je dotknutý hlavný cieľ Európskeho systému centrálnych bánk, ktorým je udržiavanie cenovej stability.

3. Odchyľne od článku III-325, keď majú byť dohody o záležitostiach týkajúcich sa menového systému alebo systému výmenných kurzov predmetom rokovaní medzi Úniou a jedným alebo viacerými tretími štátmi alebo medzinárodnými organizáciami, Rada na základe odporúčania Komisie a po porade s Európskou centrálnou bankou rozhoduje o opatreniach týkajúcich sa rokovaní a uzatvárania týchto dohôd. Tieto opatrenia musia zabezpečiť, aby Únia vyjadrovala jednotnú pozíciu. Komisia sa plne zúčastňuje na rokovaníach.

4. Bez toho, aby boli dotknuté právomoci a zmluvy Únie v oblasti hospodárskej a menovej únie, môžu členské štáty rokovať v medzinárodných orgánoch a uzatvárať zmluvy.

KAPITOLA VII

VZŤAHY ÚNIE S MEDZINÁRODNÝMI ORGANIZÁCIAMI A TRETÍMI KRAJINAMI A DELEGÁCIE ÚNIE

ČLÁNOK III-327

1. Únia nadväzuje všetky vhodné formy spolupráce s orgánmi Organizácie Spojených národov a jej odbornými organizáciami, s Radou Európy, Organizáciou pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe a Organizáciou pre hospodársku spoluprácu a rozvoj.

Únia okrem toho udržiava vhodné vzťahy s ostatnými medzinárodnými organizáciami.

2. Minister zahraničných vecí Únie a Komisia sú poverení vykonávaním tohto článku.

ČLÁNOK III-328

1. Delegácie Únie v tretích krajinách a pri medzinárodných organizáciách zabezpečujú zastupovanie Únie.
2. Delegácie Únie podliehajú vedeniu ministra zahraničných vecí Únie. Konajú v úzkej spolupráci s diplomatickými a konzulárnymi zastúpeniami členských štátov.

KAPITOLA VIII

VYKONÁVANIE DOLOŽKY O SOLIDARITE

ČLÁNOK III-329

1. Ak sa členský štát stane obeťou teroristického útoku, prírodnej katastrofy alebo katastrofy spôsobenej ľudskou činnosťou, ostatné členské štáty mu pomáhajú na žiadosť jeho politických orgánov. Na tento účel členské štáty navzájom koordinujú svoju činnosť v Rade.
2. Podrobnosti vykonávania doložky o solidarite Úniou uvedenej v článku I-43 sa vymedzia v európskom rozhodnutí, ktoré Rada prijme na základe spoločného návrhu Komisie a ministra zahraničných vecí Únie. Rada sa uznáva v súlade s článkom III-300 ods. 1, ak má toto rozhodnutie obranné dôsledky. Európsky parlament je informovaný.

Na účely tohto odseku a bez toho, aby bol dotknutý článok III-344, Rade pomáha Politický a bezpečnostný výbor s podporou štruktúr vytvorených v rámci spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky, ako aj výbor uvedený v článku III-261, ktoré jej v prípade potreby predkladajú spoločné stanoviská.

3. S cieľom umožniť Únii a jej členským štátom konať efektívne Európska rada pravidelne vyhodnocuje hrozby, ktorým Únia čelí.

HLAVA VI

FUNGOVANIE ÚNIE

KAPITOLA I

INŠTITUCIONÁLNE USTANOVENIA

ODDIEL 1

INŠTITÚCIE

Pododdiel 1

Európsky parlament

ČLÁNOK III-330

1. Európsky zákon alebo európsky rámcový zákon Rady ustanoví opatrenia potrebné pre priame a všeobecné voľby členov Európskeho parlamentu jednotným postupom vo všetkých členských štátoch alebo v súlade so zásadami spoločnými pre všetky členské štáty.

Rada sa uznáva jednomyseľne na základe podnetu a po získaní súhlasu Európskeho parlamentu, ktorý sa uznáva väčšinou svojich členov. Tento zákon alebo rámcový zákon nadobudne účinnosť po schválení členskými štátmi v súlade s ich príslušnými ústavnými požiadavkami.

2. Európsky zákon Európskeho parlamentu vymedzí štatút jeho členov a všeobecné podmienky, ktorými sa spravuje výkon ich funkcie. Európsky parlament sa uznáva z vlastného podnetu po vyžiadaní stanoviska od Komisie a po získaní súhlasu Rady. Rada sa uznáva jednomyseľne o všetkých pravidlách alebo podmienkach týkajúcich sa zdaňovania členov alebo bývalých členov.

ČLÁNOK III-331

Európsky zákon vymedzí štatút politických strán na európskej úrovni podľa článku I-46 ods. 4, najmä pravidlá ich financovania.

ČLÁNOK III-332

Európsky parlament môže väčšinou svojich členov vyzvať Komisiu, aby predložila vhodné návrhy vo veciach, o ktorých sa domnieva, že na účely uplatňovania ústavy vyžadujú vypracovanie právneho aktu Únie. Ak Komisia návrh nepredloží, informuje Európsky parlament o dôvodoch.

ČLÁNOK III-333

Bez toho, aby boli dotknuté právomoci zverené ústavou iným inštitúciám alebo orgánom, môže Európsky parlament pri plnení svojich úloh na žiadosť jednej štvrtiny svojich členov zriadiť dočasný vyšetrovací výbor na vyšetrenie údajných priestupkov alebo nesprávneho úradného postupu pri vykonávaní práva Únie s výnimkou prípadov, ak sú tvrdené skutočnosti predmetom prebiehajúceho súdneho konania, a to až do ukončenia súdneho konania.

Dočasný vyšetrovací výbor zaniká predložením správy.

Európsky zákon Európskeho parlamentu ustanoví podrobné pravidlá, ktorými sa spravuje výkon práva vyšetrovať. Európsky parlament sa uznáva z vlastného podnetu po získaní súhlasu Rady a Komisie.

ČLÁNOK III-334

V súlade s článkom I-10 ods. 2 písm. d) má každý občan Únie a každá fyzická osoba, ktorá má bydlisko, alebo každá právnická osoba, ktorá má sídlo v členskom štáte, právo obrátiť sa jednotlivito alebo spolu s inými osobami na Európsky parlament s petíciou týkajúcou sa záležitosti, ktorá spadá do oblasti činnosti Únie a ktorá sa jej priamo týka.

ČLÁNOK III-335

1. Európsky parlament volí európskeho ombudsmana. Tento je v súlade s článkom I-10 ods. 2 písm. d) a článkom I-49 oprávnený prijímať sťažnosti od každého občana Únie alebo každej fyzickej osoby, ktorá má bydlisko, alebo každej právnickej osoby, ktorá má sídlo v členskom štáte, týkajúce sa prípadov nesprávneho úradného postupu inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Únie s výnimkou Súdneho dvora Európskej únie v rámci výkonu jeho súdnych právomocí.

Ombudsman v súlade so svojimi povinnosťami vykonáva prešetrovania, ktoré považuje za opodstatnené, buď z vlastného podnetu alebo na základe sťažností, ktoré sú mu predložené priamo alebo prostredníctvom člena Európskeho parlamentu, s výnimkou prípadov, keď tvrdené skutočnosti sú alebo boli predmetom súdneho konania. Keď ombudsman dospeje k záveru, že ide o prípad nesprávneho úradného postupu, záležitosť predloží dotknutej inštitúcii, orgánu, úradu alebo agentúre Únie, ktoré majú lehotu troch mesiacov na vyjadrenie. Ombudsman potom predloží správu Európskemu parlamentu a dotknutej inštitúcii, orgánu, úradu alebo agentúre Únie. Sťažovateľ je vyrozumý o výsledku takého prešetrenia.

Ombudsman predkladá Európskemu parlamentu každoročne správu o výsledkoch svojich prešetrovaní.

2. Ombudsman je volený po každých voľbách do Európskeho parlamentu na čas jeho volebného obdobia. Jeho funkčné obdobie je obnoviteľné.

Ombudsman môže byť odvolaný Súdnym dvorom na žiadosť Európskeho parlamentu, ak prestal spĺňať podmienky, ktoré sa vyžadujú na plnenie jeho funkcie, alebo ak sa dopustil závažného pochybenia.

3. Ombudsman je pri výkone svojej funkcie úplne nezávislý. Pri plnení svojich povinností nesmie žiadať ani prijímať pokyny od žiadnej inštitúcie, orgánu, úradu alebo agentúry. Počas svojho funkčného obdobia ombudsman nesmie vykonávať žiadnu inú zárobkovú alebo nezárobkovú činnosť.

4. Európsky zákon Európskeho parlamentu vymedzí štatút ombudsmana a všeobecné podmienky, ktorými sa spravuje výkon jeho funkcie. Európsky parlament sa uznáva za vlastného podnetu po vyžiadaní si stanoviska od Komisie a so súhlasom Rady.

ČLÁNOK III-336

Európsky parlament zasadá raz do roka. Schádza sa, bez toho aby musel byť zvolaný, v druhý utorok v marci.

Na žiadosť väčšiny členov Európskeho parlamentu alebo na žiadosť Rady alebo Komisie sa môže konať aj mimoriadna schôdza Európskeho parlamentu.

ČLÁNOK III-337

1. Európsky parlament vypočuje Európsku radu a Radu v súlade s podmienkami ustanovenými v rokovacom poriadku Európskej rady a v rokovacom poriadku Rady.

2. Komisia sa môže zúčastňovať na všetkých rokovaníach Európskeho parlamentu a, ak o to požiadá, musí byť vypočutá. Komisia odpovedá ústne alebo písomne na otázky, ktoré jej položí Európsky parlament alebo jeho členovia.

3. Európsky parlament na verejnom rokovaní prerokúva všeobecnú výročnú správu, ktorú mu predkladá Komisia.

ČLÁNOK III-338

Pokiaľ v ústave nie je ustanovené inak, Európsky parlament sa uznáva väčšinou odovzdaných hlasov. Podmienky uznávaniaschopnosti sa ustanovia v jeho rokovacom poriadku.

ČLÁNOK III-339

Európsky parlament prijme svoj rokovací poriadok väčšinou svojich členov.

Zápisnice z rokovaní Európskeho parlamentu sa zverejňujú spôsobom ustanoveným v ústave a v jeho rokovacom poriadku.

ČLÁNOK III-340

Ak bol podaný návrh na vyslovenie nedôvery Komisii za jej činnosť, môže o tom Európsky parlament hlasovať najskôr po uplynutí troch dní od podania návrhu, a to len verejným hlasovaním.

Ak je návrh na vyslovenie nedôvery prijatý dvojtretinovou väčšinou odovzdaných hlasov, ktorá predstavuje väčšinu všetkých členov Európskeho parlamentu, členovia Komisie sa kolektívne vzdajú funkcie a minister zahraničných vecí sa vzdá funkcií, ktoré vykonáva v rámci Komisie. Ostávajú vo funkcii a pokračujú vo vybavovaní bežných záležitostí, až kým nie sú nahradení v súlade s článkami I-26 a I-27. V takom prípade sa funkčné obdobie členov Komisie, ktorí majú nahradiť pôvodných členov Komisie, skončí dňom, ktorým by sa skončilo funkčné obdobie členov Komisie, ktorí boli povinní kolektívne sa vzdať funkcie.

Pododdiel 2

Európska rada

ČLÁNOK III-341

1. Pri hlasovaní môže každý člen Európskej rady tiež konať najviac za jedného ďalšieho člena.

Ak sa prítomní alebo zastúpení členovia zdržia hlasovania, nebráni to prijatiu uznesení Európskou radou, pre ktoré sa vyžaduje jednomyselnosť.

2. Predseda Európskeho parlamentu môže byť pozvaný na vypočutie Európskou radou.

3. Európska rada sa pri procedurálnych otázkach a pri prijímaní svojho rokovacieho poriadku uznáša jednoduchou väčšinou.

4. Európskej rade pomáha Generálny sekretariát Rady.

Pododdiel 3

Rada ministrov

ČLÁNOK III-342

Zasadnutie Rady zvoláva predseda z vlastného podnetu alebo na žiadosť jedného z jej členov alebo Komisie.

ČLÁNOK III-343

1. Pri hlasovaní môže každý člen Rady konať najviac za jedného ďalšieho člena.
2. Keď sa vyžaduje, aby sa Rada uzniesla jednoduchou väčšinou, uznáša sa väčšinou svojich členov.
3. Ak sa prítomní alebo zastúpení členovia zdržia hlasovania, nebráni to prijatiu uznesení Rady, pre ktoré sa vyžaduje jednomyselnosť.

Článok III-344

1. Výbor zložený zo stálych zástupcov vlád členských štátov zodpovedá za prípravu činnosti Rady a za plnenie úloh, ktoré mu Rada uloží. Výbor môže prijímať procedurálne rozhodnutia v prípadoch uvedených v rokovacom poriadku Rady.

2. Rade pomáha generálny sekretariát pod vedením generálneho tajomníka vymenovaného Radou.

Rada rozhoduje o organizácii generálneho sekretariátu jednoduchou väčšinou.

3. Rada sa o procedurálnych otázkach a prijímaní jej rokovacieho poriadku uznáva jednoduchou väčšinou.

ČLÁNOK III-345

Rada môže jednoduchou väčšinou požiadať Komisiu, aby vykonala akékoľvek štúdie, ktoré Rada považuje za vhodné na dosiahnutie spoločných cieľov, a predložila Rade akékoľvek vhodné návrhy. Ak Komisia návrh nepredloží, informuje Radu o dôvodoch.

ČLÁNOK III-346

Rada prijíma európske rozhodnutia ustanovujúce úpravu, ktorou sa spravujú výbory uvedené v ústave. Uznáva sa jednoduchou väčšinou po porade s Komisiou.

Pododdiel 4

Európska komisia

ČLÁNOK III-347

Členovia Komisie sa zdržia akéhokoľvek konania nezlučiteľného s ich funkciou. Členské štáty rešpektujú ich nezávislosť a nesnažia sa ich ovplyvňovať pri výkone ich funkcií.

Počas svojho funkčného obdobia členovia Komisie nesmú vykonávať inú zárobkovú alebo nezárobkovú činnosť. Pri nástupe do funkcie sa slávnostne zaviazajú, že počas svojho funkčného obdobia aj po jeho skončení budú rešpektovať záväzky vyplývajúce z tejto funkcie, najmä povinnosť konať čestne a zdržanlivo pri prijímaní určitých funkcií alebo výhod po skončení funkčného obdobia. V prípade porušenia týchto záväzkov môže Súdny dvor na žiadosť Rady, ktorá sa uznáva jednoduchou väčšinou, alebo na žiadosť Komisie, s prihliadnutím na okolnosti rozhodnúť o odvolaní dotknutej osoby za podmienok ustanovených v článku III-349, prípadne o odňatí nároku na dôchodok alebo na iné dávky nahrádzajúce dôchodok.

ČLÁNOK III-348

1. Funkcia členov Komisie končí okrem uplynutia funkčného obdobia alebo smrti vzdaním sa funkcie alebo odvolaním.

2. Funkciu uvoľnenú z dôvodu vzdania sa funkcie, odvolania alebo smrti zastáva po zvyšok funkčného obdobia člena Komisie nový člen rovnakej štátnej príslušnosti vymenovaný Radou na základe vzájomnej dohody s predsedom Komisie a po porade s Európskym parlamentom a v súlade s kritériami ustanovenými v článku I-26 ods. 4.

Rada môže na návrh predsedu Komisie jednomyseľne rozhodnúť, že uvoľnená funkcia sa neobsadí, najmä ak je zvyšok funkčného obdobia člena Komisie krátky.

3. V prípade vzdania sa funkcie, odvolania alebo smrti je predseda na zvyšok jeho funkčného obdobia nahradený v súlade s článkom I-27 ods. 1.

4. V prípade vzdania sa funkcie, odvolania alebo smrti je minister zahraničných vecí Únie na zvyšok funkčného obdobia nahradený v súlade s článkom I-28.

5. V prípade vzdania sa funkcie všetkých členov Komisie zostávajú jej členovia vo funkcii a pokračujú vo vybavovaní bežných záležitostí, až kým nie sú nahradení na zvyšok funkčného obdobia v súlade s článkami I-26 a I-27.

ČLÁNOK III-349

Každý člen Komisie, ktorý prestal spĺňať podmienky potrebné na plnenie jeho funkcie alebo ktorý sa dopustil závažného pochybenia, môže byť Súdny dvorom pozbavený funkcie na žiadosť Rady, ktorá sa uznáva jednoduchou väčšinou, alebo na žiadosť Komisie.

ČLÁNOK III-350

Bez toho, aby bol dotknutý článok I-28 ods. 4, predseda Komisie rozdelí príslušnosti Komisie a pridelí ich jej členom v súlade s článkom I-27 ods. 3. Počas funkčného obdobia Komisie môže predseda toto rozdelenie príslušnosti meniť. Členovia Komisie vykonávajú pod vedením predsedu úlohy, ktoré im pridelil.

ČLÁNOK III-351

Komisia sa uznáva väčšinou svojich členov. Podmienky uznávaniaschopnosti sa ustanovia v jej rokovacom poriadku.

ČLÁNOK III-352

1. Komisia prijme svoj rokovací poriadok, aby tak zabezpečila svoje vlastné fungovanie, ako aj fungovanie svojich útvarov. Zabezpečí uverejnenie rokovacieho poriadku.
2. Komisia uverejňuje každoročne, najneskôr jeden mesiac pred začatím schôdze Európskeho parlamentu, všeobecnú správu o činnosti Únie.

Pododdiel 5

Súdny dvor Európskej únie

ČLÁNOK III-353

Súdny dvor zasadá v komorách, vo veľkej komore alebo v pléne v súlade so Štatútom Súdneho dvora Európskej únie.

ČLÁNOK III-354

Súdnemu dvoru pomáhajú ôsmi generálni advokáti. Ak o to Súdny dvor požiada, Rada môže jednomyselne prijať európske rozhodnutie, ktorým sa zvýši počet generálnych advokátov.

Úlohou generálneho advokáta je verejne a úplne nezávisle a nestranne predkladať odôvodnené návrhy vo veciach, ktoré si podľa Štatútu Súdneho dvora Európskej únie vyžadujú jeho účasť.

ČLÁNOK III-355

Sudcovia a generálni advokáti Súdneho dvora sú vyberaní spomedzi osôb, ktoré poskytujú záruku úplnej nezávislosti a ktoré spĺňajú predpoklady požadované v ich krajinách na výkon najvyšších sudcovských funkcií alebo sú uznávanými odborníkmi v oblasti práva; sú vymenovaní na základe vzájomnej dohody vlád členských štátov po porade s výborom uvedeným v článku III-357.

Každé tri roky dochádza k čiastočnej výmene sudcov a generálnych advokátov v súlade s podmienkami ustanovenými v Štatúte Súdneho dvora Európskej únie.

Sudcovia si spomedzi seba volia predsedu Súdneho dvora na obdobie troch rokov. Môže byť zvolený opätovne.

Súdny dvor prijme svoj rokovací poriadok. Tento rokovací poriadok podlieha schváleniu Radou.

ČLÁNOK III-356

Počet sudcov Všeobecného súdu ustanovuje Štatút Súdneho dvora Európskej únie. Štatút môže ustanoviť, že Všeobecnému súdu pomáhajú generálni advokáti.

Členovia Všeobecného súdu sú vyberaní spomedzi osôb, ktoré poskytujú záruku úplnej nezávislosti a ktoré spĺňajú predpoklady vyžadované na výkon vysokých sudcovských funkcií. Sú vymenovaní na základe vzájomnej dohody vlád členských štátov po porade s výborom uvedeným v článku III-357.

Na Všeobecnom súde dochádza každé tri roky k čiastočnej výmene sudcov.

Sudcovia si spomedzi seba volia predsedu Všeobecného súdu na obdobie troch rokov. Môže byť zvolený opätovne.

Všeobecný súd prijme svoj rokovací poriadok po dohode so Súdnyim dvorom. Tento rokovací poriadok podlieha schváleniu Radou.

Pokiaľ Štatút Súdneho dvora Európskej únie neustanovuje inak, ustanovenia ústavy týkajúce sa Súdneho dvora sa vzťahujú aj na Všeobecný súd.

ČLÁNOK III-357

Predtým, ako vlády členských štátov vykonajú vymenovania uvedené v článkoch III-355 a III-356, sa zriadi výbor na účely poskytnutia stanoviska k vhodnosti kandidátov vykonávať funkciu sudcu a generálneho advokáta na Súdnom dvore a na Všeobecnom súde.

Výbor sa skladá zo siedmich osôb vybraných spomedzi bývalých členov Súdneho dvora a Všeobecného súdu, členov najvyšších vnútroštátnych súdnych orgánov a uznávaných odborníkov v oblasti práva, pričom jedného z nich navrhne Európsky parlament. Rada prijme európske rozhodnutie ustanovujúce pravidlá činnosti výboru a európske rozhodnutie, ktorým sa vymenúvajú jeho členovia. Uznáva sa na podnet predsedu Súdneho dvora.

ČLÁNOK III-358

1. Všeobecný súd je príslušný prejednávať a rozhodovať v prvom stupni vo veciach uvedených v článkoch III-365, III-367, III-370, III-372 a III-374 s výnimkou tých, ktoré sú pridelené osobitnému súdu zriadenému podľa článku III-359, a tých, ktoré sú v Štatúte Súdneho dvora Európskej únie vyhradené pre Súdny dvor. Štatút môže ustanoviť, že Všeobecný súd je príslušný rozhodovať v iných veciach.

Proti rozhodnutiam vydaným Všeobecným súdom podľa tohto odseku sa možno odvolať na Súdny dvor len v právnych otázkach za podmienok a v medziach ustanovených v štatúte.

2. Všeobecný súd je príslušný rozhodovať o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam osobitných súdov.

Rozhodnutia vydané Všeobecným súdom podľa tohto odseku môžu byť výnimočne preskúmané Súdny dvorom za podmienok a v medziach ustanovených v Štatúte Súdneho dvora Európskej únie, ak existuje vážne nebezpečenstvo, že by mohli byť dotknuté jednota alebo vnútorný súlad práva Únie.

3. Všeobecný súd je príslušný rozhodovať o prejudiciálnych otázkach predložených na základe článku III-369 v osobitných oblastiach ustanovených v Štatúte Súdneho dvora Európskej únie.

Ak sa Všeobecný súd domnieva, že si vec vyžaduje zásadné rozhodnutie, ktorým by mohli byť dotknuté jednota alebo vnútorný súlad práva Únie, môže tento prípad postúpiť na rozhodnutie Súdneho dvora.

Rozhodnutia o prejudiciálnych otázkach vydané Všeobecným súdom môžu byť výnimočne preskúmané Súdny dvorom za podmienok a v medziach ustanovených v Štatúte Súdneho dvora Európskej únie, ak existuje vážne nebezpečenstvo, že by mohli byť dotknuté jednota alebo vnútorný súlad práva Únie.

ČLÁNOK III-359

1. Európske zákony môžu pri Všeobecnom súde zriadiť osobitné sudy na rozhodovanie v určitých veciach v osobitných oblastiach v prvom stupni. Prijímajú sa buď na návrh Komisie po porade so Súdny dvorom alebo na žiadosť Súdneho dvora po porade s Komisiou.

2. Európsky zákon, ktorým sa zriaďuje osobitný súd, ustanoví pravidlá týkajúce sa zloženia tohto súdu a rozsahu zverených právomocí.

3. Proti rozhodnutiam vydaným osobitnými súdmi sa možno odvolať na Všeobecný súd len v právnych otázkach alebo, ak tak ustanoví európsky zákon, ktorým sa zriaďuje osobitný súd, aj v skutkových otázkach.
4. Členovia osobitných súdov sú vyberaní spomedzi osôb, ktoré poskytujú záruku úplnej nezávislosti a ktoré spĺňajú predpoklady vyžadované pre výkon sudcovských funkcií. Sú vymenúvaní Radou, ktorá sa uznáva jednomyselne.
5. Osobitné súdy prijímajú svoje rokovacie poriadky po dohode so Súdny dvorom. Tieto rokovacie poriadky podliehajú schváleniu Radou.
6. Pokiaľ nestanoví inak európsky zákon, ktorým sa zakladá osobitný súd, ustanovenia ústavy týkajúce sa Súdneho dvora Európskej únie a ustanovenia Štatútu Súdneho dvora Európskej únie sa vzťahujú aj na osobitné súdy. Hlava I štatútu a jeho článok 64 sa vzťahujú na osobitné súdy vždy.

ČLÁNOK III-360

Ak sa Komisia domnieva, že členský štát porušil svoju povinnosť vyplývajúcu z ústavy, zaujme k veci odôvodnené stanovisko po tom, čo umožní tomuto štátu sa vyjadriť.

Ak dotknutý štát nevyhoví stanovisku v lehote určenej Komisiou, Komisia môže vec predložiť Súdnemu dvoru Európskej únie.

ČLÁNOK III-361

Ak sa členský štát domnieva, že iný členský štát porušil povinnosť vyplývajúcu z ústavy, môže vec predložiť Súdnemu dvoru Európskej únie.

Predtým, ako členský štát podá žalobu proti inému členskému štátu za údajné porušenie povinnosti vyplývajúcej z ústavy, predloží vec Komisii.

Komisia zaujme odôvodnené stanovisko po tom, čo umožní dotknutým štátom, aby si navzájom predložili ústne aj písomné vyjadrenia v rámci kontradiktórneho konania.

Ak Komisia nezaujala stanovisko do troch mesiacov odo dňa, keď jej bola vec predložená, môže byť vec predložená Súdu aj bez stanoviska Komisie.

ČLÁNOK III-362

1. Ak Súdny dvor Európskej únie zistí, že členský štát porušil povinnosť vyplývajúcu z ústavy, tento štát je povinný prijať potrebné opatrenia, aby vyhovel rozsudku Súdneho dvora.

2. Ak sa Komisia domnieva, že dotknutý členský štát neprijal potrebné opatrenia, aby vyhovel rozsudku uvedenému v odseku 1, môže predložiť prípad Súdnemu dvoru Európskej únie po tom, ako tomuto štátu umožní vyjadriť sa. Navrhne výšku paušálnej pokuty alebo penále, ktoré má dotknutý členský štát zaplatiť a ktoré pokladá v daných podmienkach za primeranú.

Ak Súd zistí, že dotknutý členský nevyhovel jeho rozsudku, môže mu uložiť paušálnu pokutu alebo penále.

Týmto postupom nie je dotknutý článok III-361.

3. Ak Komisia predloží prípad Súdnemu dvoru Európskej únie podľa článku III-360, pretože sa domnieva, že dotknutý členský štát porušil svoju povinnosť oznámiť opatrenie, ktorým transponoval európsky rámcový zákon, môže, ak to považuje za vhodné, navrhnúť výšku paušálnej pokuty alebo penále, ktoré má dotknutý členský štát zaplatiť a ktoré pokladá v daných podmienkach za primerané.

Ak Súd zistí, že došlo k porušeniu, môže dotknutému členskému štátu uložiť paušálnu pokutu alebo penále najviac vo výške navrhutej Komisiou. Povinnosť platiť nadobudne účinnosť ku dňu, ktorý Súd určí vo svojom rozsudku.

ČLÁNOK III-363

Európske zákony alebo európske nariadenia Rady môžu Súdnemu dvoru Európskej únie priznať neobmedzenú právomoc vo veciach sankcií, ktoré sú v nich ustanovené.

ČLÁNOK III-364

Bez toho, aby boli dotknuté iné ustanovenia ústavy, európsky zákon môže Súdnemu dvoru Európskej únie v rozsahu, ktorý ustanoví, zveriť právomoc rozhodovať spory spojené s uplatňovaním právnych aktov prijatých na základe ústavy, ktoré zakladajú európske právne tituly duševného vlastníctva.

ČLÁNOK III-365

1. Súdny dvor Európskej únie preskúmava zákonnosť európskych zákonov a európskych rámcových zákonov, právnych aktov Rady, Komisie a Európskej centrálnej banky s výnimkou odporúčaní a stanovísk, a aktov Európskeho parlamentu a Európskej rady, ktoré sú určené na vyvolanie právnych účinkov voči tretím stranám. Tiež preskúmava zákonnosť aktov orgánov, úradov alebo agentúr Únie, ktoré sú určené na vyvolanie právnych účinkov voči tretím stranám.
2. Na účely odseku 1 je Súdny dvor Európskej únie príslušný rozhodovať o žalobách podaných členským štátom, Európskym parlamentom, Radou alebo Komisiou z dôvodu nepríslušnosti, porušenia podstatnej formálnej náležitosti, porušenia ústavy alebo akéhokoľvek právneho pravidla týkajúceho sa jej uplatňovania alebo z dôvodu zneužitia právomoci.
3. Súdny dvor Európskej únie je za podmienok uvedených v odsekoch 1 a 2 príslušný rozhodovať o návrhoch podaných Dvorom audítorov, Európskou centrálnou bankou a Výborom regiónov na účely ochrany ich výsadných práv.
4. Akákoľvek fyzická alebo právnická osoba môže za podmienok uvedených v odsekoch 1 a 2 podať žalobu proti aktom, ktoré sú jej adresované alebo ktoré sa jej priamo a osobne týkajú, ako aj voči podzákonným právnym aktom, ktoré sa jej priamo týkajú a nevyžadujú vykonávacie opatrenia.
5. Právne akty, ktorými sa zriaďujú orgány, úrady a agentúry Únie, môžu ustanoviť osobitné podmienky a úpravu týkajúce sa žalôb podaných fyzickými alebo právnickými osobami proti aktom týchto orgánov, úradov alebo agentúr Únie, ktoré sú určené na vyvolanie právnych účinkov voči nim.

6. Žaloby uvedené v tomto článku musia byť podané do dvoch mesiacov od uverejnenia aktu alebo od jeho oznámenia navrhovateľovi, alebo v prípade, ak nebol uverejnený alebo oznámený, odo dňa, kedy sa navrhovateľ o ňom dozvedel.

ČLÁNOK III-366

Ak je žaloba opodstatnená, Súdny dvor Európskej únie vyhlási napadnutý akt za neplatný.

Ak to považuje za potrebné, označí Súdny dvor, ktoré z účinkov aktu, ktorý vyhlásil za neplatný, sa považujú za konečné.

ČLÁNOK III-367

Ak Európsky parlament, Európska rada, Rada, Komisia alebo Európska centrálna banka v rozpore s ústavou nekonajú, členské štáty a iné inštitúcie Únie môžu podať na Súdny dvor Európskej únie žalobu o určenie porušenia ústavy. Tento článok sa primerane uplatní na orgány, úrady a agentúry Únie, ktoré opomenú konanie.

Žaloba je prípustná, len ak bola dotknutá inštitúcia, orgán, úrad alebo agentúra najprv vyzvaná, aby konala. Ak sa dotknutá inštitúcia, orgán, úrad alebo agentúra nevyjadrí do dvoch mesiacov od vyzvania, žalobu je možné podať v ďalšej lehote dvoch mesiacov.

Každá fyzická alebo právnická osoba môže za podmienok ustanovených v prvom a druhom odseku podať na Súdny dvor sťažnosť, ak inštitúcia, orgán, úrad alebo agentúra Únie opomenuli adresovať tejto osobe akýkoľvek iný akt ako odporúčanie alebo stanovisko.

ČLÁNOK III-368

Inštitúcia, orgán, úrad alebo agentúra, ktorých akt bol vyhlásený za neplatný alebo ktorých nekonanie bolo vyhlásené za odporujúce ústave, sú povinné prijať potrebné opatrenia, aby vyhověli rozsudku Súdneho dvora Európskej únie.

Touto povinnosťou nie je dotknutá žiadna povinnosť, ktorá môže vyplývať z uplatňovania článku III-431 druhého odseku.

ČLÁNOK III-369

Súdny dvor Európskej únie je príslušný rozhodovať o prejudiciálnych otázkach týkajúcich sa:

- a) výkladu ústavy,
- b) platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr Únie.

Ak sa takáto otázka vznesie pred akýmkoľvek súdnym orgánom členského štátu, tento súdny orgán môže požiadať Súd, aby o tejto otázke rozhodol, ak sa domnieva, že rozhodnutie o otázke je nevyhnutné na to, aby mohol vydať rozsudok.

Ak sa takáto otázka vznesie v prebiehajúcom konaní pred súdnym orgánom členského štátu, voči ktorého rozhodnutiam nie je prípustný žiaden opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, tento súdny orgán predloží vec Súdnemu dvoru.

Ak sa takáto otázka vznesie v prebiehajúcom konaní pred súdnym orgánom členského štátu v súvislosti s osobou, ktorá je vo väzbe, Súdny dvor koná bezodkladne.

ČLÁNOK III-370

Súdny dvor Európskej únie je príslušný rozhodovať o sporoch týkajúcich sa náhrady škody uvedených v článku III-431 druhom a treťom odseku.

ČLÁNOK III-371

Súdny dvor je príslušný rozhodovať o zákonnosti aktu prijatého Európskou radou alebo Radou podľa článku I-59 výhradne na návrh členského štátu dotknutého konštatovaním Európskej rady alebo Rady, a to výhradne o dodržaní procesných ustanovení uvedeného článku.

Taký návrh musí byť predložený do jedného mesiaca od dátumu takéhoto konštatovania. Súd rozhodne do jedného mesiaca od dátumu návrhu.

ČLÁNOK III-372

Súdny dvor Európskej únie je príslušný rozhodovať o všetkých sporoch medzi Úniou a jej zamestnancami v medziach a za podmienok ustanovených v Služobnom poriadku a podmienkach zamestnávania ostatných zamestnancov Únie.

ČLÁNOK III-373

Súdny dvor Európskej únie je v tu ustanovených medziach príslušný rozhodovať o sporoch týkajúcich sa:

- a) plnenia povinností členských štátov podľa Štatútu Európskej investičnej banky. V tejto súvislosti má správna rada banky právomoci priznané Komisii v článku III-360,
- b) rozhodnutí Rady guvernérov Európskej investičnej banky. V tejto súvislosti môže každý členský štát, Komisia alebo správna rada banky podať žalobu za podmienok ustanovených v článku III-365,
- c) rozhodnutí Správnej rady Európskej investičnej banky. Žaloby proti takýmto opatreniam môžu podať len členské štáty alebo Komisia za podmienok ustanovených v článku III-365 a výhradne na základe nedodržania postupu uvedeného v článku 19 ods. 2, 5, 6 a 7 štatútu banky,

- d) plnenia povinností, ktoré národným centrálnym bankám vyplývajú z ústavy a Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky. V tejto súvislosti má Rada guvernérov Európskej centrálnej banky voči národným centrálnym bankám rovnaké právomoci, ako sú v článku III-360 priznané Komisii voči členským štátom. Ak Súdny dvor Európskej únie zistí, že národná centrálna banka porušila svoju povinnosť vyplývajúcu z ústavy, je povinná prijať potrebné opatrenia, aby vyhověla rozsudku Súdneho dvora.

ČLÁNOK III-374

Súdny dvor Európskej únie je príslušný rozhodovať na základe rozhodcovskej doložky obsiahnutej v zmluve uzavretej Úniou alebo v mene Únie, a to bez ohľadu na to, či sa táto zmluva spravuje verejným alebo súkromným právom.

ČLÁNOK III-375

1. S výnimkou prípadov, keď je na základe ústavy príslušný Súdny dvor Európskej únie, nie sú konania, ktorých účastníkom je Únia, vylúčené z právomoci súdnych orgánov členských štátov.
2. Členské štáty sa zaväzujú, že spory týkajúce sa výkladu alebo uplatňovania ústavy nebudú riešiť iným spôsobom, ako ustanovuje ústava.
3. Súdny dvor je príslušný rozhodovať o každom spore medzi členskými štátmi, ktorý sa týka predmetu ústavy, ak je mu spor predložený na základe osobitnej zmluvy medzi účastníkmi.

ČLÁNOK III-376

Súdny dvor Európskej únie nie je príslušný vo veciach v súvislosti s článkami I-40 a I-41, ustanoveniami hlavy V kapitoly II týkajúcimi sa spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a článkom III-293, ak sa týka spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky.

Súdny dvor je však príslušný dohliadať na dodržiavanie článku III-308 a rozhodovať o žalobách podaných v súlade s podmienkami ustanovenými v článku III-365 ods. 4, ktorými sa preskúmava zákonnosť európskych rozhodnutí upravujúcich reštriktívne opatrenia voči fyzickým alebo právnickým osobám, ktoré boli prijaté Radou na základe hlavy V kapitoly II.

ČLÁNOK III-377

Pri výkone svojich právomocí týkajúcich sa ustanovení hlavy III kapitoly IV oddielov 4 a 5, ktoré sa vzťahujú na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, Súdny dvor Európskej únie nie je príslušný preskúmavať platnosť alebo primeranosť operácií vykonaných políciou alebo inými orgánmi členského štátu činnými v trestnom konaní, ani rozhodovať o výkone právomocí členských štátov v oblasti udržiavania verejného poriadku a zabezpečovania vnútornej bezpečnosti.

ČLÁNOK III-378

Bez ohľadu na uplynutie lehoty stanovenej v článku III-365 ods. 6 sa každý účastník konania môže v konaní, ktorého predmetom je všeobecne záväzný právny akt prijatý inštitúciou, orgánom, úradom alebo agentúrou Únie, dovolávať pred Súdnym dvorom Európskej únie neuplatniteľnosti daného aktu z dôvodov ustanovených v článku III-365 ods. 2.

ČLÁNOK III-379

1. Žaloby podané na Súdny dvor Európskej únie nemajú odkladný účinok. Ak sa však Súd domnieva, že si to vyžadujú okolnosti, môže nariadiť pozastavenie uplatňovania napadnutého aktu.
2. Súdny dvor Európskej únie môže vo všetkých jemu predložených veciach nariadiť akékoľvek potrebné predbežné opatrenia.

ČLÁNOK III-380

Rozsudky Súdneho dvora Európskej únie sú vykonateľné za podmienok ustanovených v článku III-401.

ČLÁNOK III-381

Štatút Súdneho dvora Európskej únie je ustanovený v protokole.

Európsky zákon môže zmeniť a doplniť ustanovenia štatútu s výnimkou hlavy I a článku 64. Prijíma sa buď na žiadosť Súdneho dvora a po porade s Komisiou, alebo na návrh Komisie a po porade so Súdnyim dvorom.

Pododdiel 6

Európska centrálna banka

ČLÁNOK III-382

1. Rada guvernérov Európskej centrálnej banky sa skladá z členov Výkonnej rady Európskej centrálnej banky a z guvernérov národných centrálnych bánk členských štátov, pre ktoré neplatí výnimka podľa článku III-197.
2. Výkonná rada sa skladá z prezidenta, viceprezidenta a štyroch ďalších členov.

Prezident, viceprezident a ďalší členovia Výkonnej rady sú vymenovaní Európskou radou, ktorá sa uznáva kvalifikovanou väčšinou, spomedzi uznávaných a skúsených odborníkov v menovej alebo bankovej oblasti, na základe odporúčania Rady a po porade s Európskym parlamentom a Radou guvernérov Európskej centrálnej banky.

Ich funkčné obdobie je osemročné a nemožno ich vymenovať znova.

Členmi Výkonnej rady môžu byť len štátni príslušníci členských štátov.

ČLÁNOK III-383

1. Na zasadnutiach Rady guvernérov Európskej centrálnej banky sa môžu bez práva hlasovať zúčastňovať predseda Rady a jeden člen Komisie.

Predseda Rady môže predložiť Rade guvernérov Európskej centrálnej banky návrh na prerokovanie.

2. Prezident Európskej centrálnej banky je pozývaný k účasti na zasadnutiach Rady, keď táto rokuje o záležitostiach, ktoré sa týkajú cieľov a úloh Európskeho systému centrálnych bánk.

3. Európska centrálna banka predkladá Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade a Komisii výročnú správu o činnosti Európskeho systému centrálnych bánk a o menovej politike za predchádzajúci a za bežný rok. Prezident Európskej centrálnej banky prednesie túto správu Európskemu parlamentu, ktorý môže o nej uskutočniť všeobecnú rozpravu, a Rade.

Prezident Európskej centrálnej banky a ďalší členovia Výkonnej rady môžu byť vypočutí na základe žiadosti Európskeho parlamentu alebo z ich vlastného podnetu príslušnými orgánmi Európskeho parlamentu.

Pododdiel 7

Dvor audítorov

ČLÁNOK III-384

1. Dvor audítorov overuje účty všetkých príjmov a výdavkov Únie. Tiež overuje účty všetkých príjmov a výdavkov každého orgánu, úradu alebo agentúry zriadeného Úniou, pokiaľ to nevylučuje akt o zriadení takéhoto orgánu, úradu alebo agentúry.

Dvor audítorov poskytuje Európskemu parlamentu a Rade vyhlásenie o vierohodnosti vedenia účtov a o zákonnosti a riadnosti príslušných operácií, ktoré sa uverejňuje v Úradnom vestníku Európskej únie. Toto vyhlásenie môže byť doplnené osobitným posudkom každej hlavnej oblasti činnosti Únie.

2. Dvor audítorov preskúmava, či sa všetky príjmy a výdavky uskutočnili zákonným a riadnym spôsobom, a či sa vykonávalo správne finančné hospodárenie. Pritom podá správu najmä o každom prípade nezrovnalosti.

Audit príjmov sa uskutočňuje porovnaním splatných pohľadávok a súm, ktoré boli Spoločenstvu skutočne uhradené.

Audit výdavkov sa uskutočňuje porovnaním prijatých záväzkov a poskytnutých platieb.

Tieto audity môžu byť vykonané pred účtovnou závierkou príslušného rozpočtového roka.

3. Audit je založený na účtovných záznamoch a v prípade potreby vykonávaný priamo na mieste v iných inštitúciách, ako aj v priestoroch akéhokoľvek orgánu, úradu alebo agentúry, ktoré hospodária s príjmami alebo výdavkami v mene Únie, a v členských štátoch, vrátane priestorov akejkoľvek fyzickej alebo právnickej osoby prijímajúcej platby z rozpočtu. V členských štátoch sa audit vykonáva v súčinnosti s vnútroštátnymi kontrolnými orgánmi, a ak tieto orgány nemajú potrebné právomoci, v súčinnosti s príslušnými vnútroštátnymi útvarmi. Dvor audítorov a vnútroštátne kontrolné orgány členských štátov spolupracujú v duchu dôvery, pričom si zachovávajú svoju nezávislosť. Tieto orgány alebo útvary upovedomia Dvor audítorov o tom, či majú v úmysle zúčastniť sa na audite.

Ostatné inštitúcie, všetky orgány, úrady alebo agentúry hospodáriace s príjmami alebo výdavkami v mene Únie, každá fyzická alebo právnická osoba prijímajúca platby z rozpočtu a vnútroštátne kontrolné orgány alebo ak tieto nemajú potrebné právomoci, príslušné útvary, predložia Dvoru audítorov na jeho žiadosť všetky dokumenty alebo informácie potrebné na vykonávanie jeho úloh.

V súvislosti s činnosťou Európskej investičnej banky pri hospodárení s príjmami a výdavkami Únie práva prístupu Dvora audítorov k informáciám, ktoré má v držbe banka, sa spravujú dohodou medzi Dvorom audítorov, bankou a Komisiou. Dvor audítorov má prístup k informáciám potrebným pre audit výdavkov a príjmov Únie, ktoré spravuje banka, aj v prípade, ak dohoda neexistuje.

4. Dvor audítorov vypracuje výročnú správu po zavierke každého rozpočtového roka. Správa sa predkladá ostatným inštitúciám a spolu s odpoveďami týchto inštitúcií na zistenia Dvora audítorov sa uverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Dvor audítorov tiež môže kedykoľvek predložiť svoje pripomienky najmä formou osobitných správ ku konkrétnym otázkam a vydávať stanoviská na žiadosť niektorej z inštitúcií.

Výročné správy, osobitné správy alebo stanoviská prijíma väčšinou svojich členov. Môže zriaďovať komory, ktoré za podmienok ustanovených v jeho rokovacom poriadku prijímajú určité kategórie správ alebo stanovísk.

Pomáha Európskemu parlamentu a Rade pri výkone kontroly plnenia rozpočtu.

Prijme svoj rokovací poriadok. Tento rokovací poriadok podlieha schváleniu Radou.

ČLÁNOK III-385

1. Členovia Dvora audítorov sú vyberaní z osôb, ktoré vo svojich štátoch pracujú alebo pracovali vo vonkajších kontrolných orgánoch alebo ktoré sú na túto funkciu osobitne kvalifikované. Musia poskytovať záruku úplnej nezávislosti.

2. Členovia Dvora audítorov sú vymenovaní na obdobie šiestich rokov. Možno ich vymenovať opätovne. Rada prijíma európske rozhodnutie, ktorým sa ustanovuje zoznam členov vypracovaný v súlade s návrhmi predloženými každým členským štátom. Uznáva sa po porade s Európskym parlamentom.

Členovia Dvora audítorov si spomedzi seba volia svojho predsedu na obdobie troch rokov. Môže byť opätovne zvolený.

3. Pri plnení svojich povinností členovia Dvora audítorov nesmú žiadať ani prijímať pokyny od žiadnej vlády ani od žiadneho iného subjektu. Musia sa zdržať akéhokoľvek konania nezlučiteľného s ich funkciou.

4. Členovia Dvora audítorov nesmú počas výkonu svojej funkcie vykonávať inú zárobkovú alebo nezárobkovú činnosť. Pri nástupe do funkcie sa slávnostne zaviazajú, že počas svojho funkčného obdobia aj po jeho skončení budú rešpektovať povinnosti vyplývajúce z tejto funkcie, najmä povinnosť konať čestne a zdržanlivo pri prijímaní určitých funkcií alebo výhod po skončení funkčného obdobia.

5. Funkcia člena Dvora audítorov zaniká okrem uplynutia funkčného obdobia alebo smrti aj vzdaním sa funkcie alebo odvolaním Súdny dvorom podľa odseku 6.

Takto uvoľnená funkcia sa obsadí na zvyšok funkčného obdobia dotknutého člena.

S výnimkou odvolania zotrvávajú členovia Dvora audítorov vo funkcii, pokiaľ nie sú nahradení.

6. Člen Dvora audítorov môže byť pozbavený funkcie alebo svojho práva na dôchodok alebo namiesto toho iných výhod len vtedy, ak Súdny dvor na žiadosť Dvora audítorov zistí, že prestal spĺňať potrebné podmienky alebo neplní povinnosti vyplývajúce z jeho funkcie.

ODDIEL 2

PORADNÉ ORGÁNY ÚNIE

Pododdiel 1

Výbor regiónov

ČLÁNOK III-386

Počet členov Výboru regiónov nepresiahne 350. Rada, ktorá sa uznáva jednomyseľne, prijme na návrh Komisie európske rozhodnutie, ktorým sa určí zloženie výboru.

Členovia výboru a rovnaký počet náhradníkov sú vymenovaní na päť rokov. Možno ich vymenovať znova. Nesmú byť súčasne členmi Európskeho parlamentu.

Rada prijme európske rozhodnutie, ktorým sa určí zoznam členov a náhradníkov vypracovaný v súlade s návrhmi predloženými každým členským štátom.

Keď im skončí funkčné obdobie uvedené v článku I-32 ods. 2, na základe ktorého boli navrhnutí, automaticky skončí funkčné obdobie členov výboru a v súlade s rovnakým postupom sú nahradení na zvyšok funkčného obdobia.

ČLÁNOK III-387

Výbor regiónov si volí svojho predsedu a predsedníctvo spomedzi svojich členov na dvaapolročné funkčné obdobie.

Výbor zvoláva jeho predseda na žiadosť Európskeho parlamentu, Rady alebo Komisie. Môže sa zísť aj z vlastného podnetu.

Prijme svoj rokovací poriadok.

ČLÁNOK III-388

Európsky parlament, Rada alebo Komisia sa s Výborom regiónov poradí vtedy, keď tak ustanovuje ústava, a vo všetkých ostatných prípadoch, keď to niektorá z týchto inštitúcií považuje za vhodné, najmä v tých, ktoré sa týkajú cezhraničnej spolupráce.

Ak to Európsky parlament, Rada alebo Komisia považujú za potrebné, stanovia výboru na predloženie jeho stanoviska lehotu, ktorá nesmie byť kratšia ako jeden mesiac od dátumu doručenia oznámenia predsedovi. Po uplynutí tejto lehoty neexistencia stanoviska nebráni ďalšiemu postupu.

V prípade porady s Hospodárskym a sociálnym výborom Európsky parlament, Rada alebo Komisia informujú Výbor regiónov o žiadosti o stanovisko. Ak sa Výbor regiónov domnieva, že sa záležitosť týka špecifických regionálnych záujmov, môže k nej vydať stanovisko. Môže tiež vydať stanovisko z vlastného podnetu.

Stanovisko výboru sa spolu so zápisnicou z jeho rokovania predkladá Európskemu parlamentu, Rade a Komisii.

Pododdiel 2

Hospodársky a sociálny výbor

ČLÁNOK III-389

Počet členov Hospodárskeho a sociálneho výboru nepresiahne 350. Rada, ktorá sa uznáva jednomyselne, prijme na návrh Komisie európske rozhodnutie, ktorým sa určí zloženie výboru.

ČLÁNOK III-390

Členovia Hospodárskeho a sociálneho výboru sú vymenovaní na päť rokov. Možno ich vymenovať znova.

Rada prijme európske rozhodnutie, ktorým sa určí zoznam členov vypracovaný v súlade s návrhmi predloženými každým členským štátom.

Rada sa uznáva po porade s Komisiou. Môže získať stanovisko európskych organizácií, ktoré zastupujú rozličné hospodárske a sociálne odvetvia a občiansku spoločnosť, dotknuté činnosťou Únie.

ČLÁNOK III-391

Hospodársky a sociálny výbor si spomedzi svojich členov volí svojho predsedu a predsedníctvo na dvaapoločné funkčné obdobie.

Výbor zvoláva jeho predseda na žiadosť Európskeho parlamentu, Rady alebo Komisie. Môže sa zísť aj z vlastného podnetu.

Prijme svoj rokovací poriadok.

ČLÁNOK III-392

Európsky parlament, Rada alebo Komisia sa poradia s Hospodárskym a sociálnym výborom v prípadoch ustanovených ústavou. Tieto inštitúcie sa s ním môžu poradiť vo všetkých prípadoch, keď to považujú za vhodné. Môže tiež vypracovať stanovisko z vlastného podnetu.

Ak to Európsky parlament, Rada alebo Komisia považujú za nevyhnutné, stanovia výboru na predloženie jeho stanoviska lehotu, ktorá nesmie byť kratšia ako jeden mesiac od dátumu doručenia oznámenia predsedovi. Po uplynutí tejto lehoty neexistencia stanoviska nebráni ďalšiemu postupu.

Stanovisko výboru sa spolu so zápisnicou z jeho rokovania predkladá Európskemu parlamentu, Rade a Komisii.

ODDIEL 3

EURÓPSKA INVESTIČNÁ BANKA

ČLÁNOK III-393

Európska investičná banka má právnu subjektivitu.

Jej členmi sú členské štáty.

Štatút Európskej investičnej banky je ustanovený v protokole.

Európsky zákon Rady môže zmeniť a doplniť Štatút Európskej investičnej banky. Rada sa uznáva jednomyselne buď na žiadosť Európskej investičnej banky a po porade s Európskym parlamentom a Komisiou, alebo na návrh Komisie a po porade s Európskym parlamentom a Európskou investičnou bankou.

ČLÁNOK III-394

Úlohou Európskej investičnej banky je prispievať využívaním prístupu ku kapitálovým trhom a svojich vlastných zdrojov k vyváženému a stabilnému rozvoju vnútorného trhu v záujme Únie. Na tieto účely poskytuje najmä pôžičky a záruky na neziskovom základe, a tým uľahčuje financovanie nasledovných projektov vo všetkých hospodárskych oblastiach:

- a) projekty na rozvoj menej rozvinutých regiónov,
- b) projekty na modernizáciu alebo konverziu podnikov alebo na rozvoj nových aktivít, ktoré si vyžaduje vytvorenie alebo fungovanie vnútorného trhu, ak sú tieto projekty takého rozsahu alebo takej povahy, že ich nie je možné úplne financovať rozličnými prostriedkami, ktoré sú dostupné v jednotlivých členských štátoch,
- c) projekty spoločného záujmu pre niekoľko členských štátov, ktoré sú takého rozsahu alebo takej povahy, že ich nie je možné úplne financovať rozličnými prostriedkami, ktoré sú dostupné v jednotlivých členských štátoch.

Pri plnení svojich úloh Európska investičná banka uľahčuje financovanie investičných programov v spojení s pomocou zo štrukturálnych fondov a z iných finančných nástrojov Únie.

ODDIEL 4

SPOLOČNÉ USTANOVENIA PRE INŠTITÚCIE, ORGÁNY, ÚRADY A AGENTÚRY ÚNIE

ČLÁNOK III-395

1. Ak podľa tejto ústavy Rada koná na návrh Komisie, môže taký návrh zmeniť a doplniť iba jednomyseľným uznesením, okrem prípadov uvedených v článkoch I-55 a I-56, v článku III-396 ods. 10 a 13, článku III-404 a článku III-405 ods. 2.
2. Kým Rada nerozhodne, môže Komisia kedykoľvek počas postupu, ktorý vedie k prijatiu aktu Únie, svoj návrh pozmeniť.

ČLÁNOK III-396

1. Keď sa podľa ústavy prijímajú európske zákony alebo európske rámcové zákony podľa riadneho legislatívneho postupu, uplatnia sa tieto ustanovenia.
2. Komisia predloží návrh Európskemu parlamentu a Rade.

Prvé čítanie

3. Európsky parlament prijme svoju pozíciu v prvom čítaní a predloží ju Rade.
4. Ak Rada schváli pozíciu Európskeho parlamentu, dotknutý akt sa prijme v znení, ktoré zodpovedá pozícii Európskeho parlamentu.

5. Ak Rada neschválí pozíciu Európskeho parlamentu, prijme svoju pozíciu v prvom čítaní a predloží ju Európskemu parlamentu.

6. Rada v plnom rozsahu informuje Európsky parlament o dôvodoch, ktoré ju viedli k prijatiu pozície v prvom čítaní. Komisia v plnom rozsahu informuje o svojej pozícii Európsky parlament.

Druhé čítanie

7. Ak do troch mesiacov od tohto oznámenia Európsky parlament:

- a) schválí pozíciu Rady v prvom čítaní alebo neprijme rozhodnutie, dotknutý právny akt sa považuje za prijatý v znení, ktoré zodpovedá pozícii Rady,
- b) odmietne väčšinou svojich členov pozíciu Rady v prvom čítaní, navrhovaný právny akt sa považuje za neprijatý,
- c) navrhne väčšinou svojich členov zmeny a doplnenia pozície Rady v prvom čítaní, takto zmenené a doplnené znenie sa predloží Rade a Komisii; Komisia k týmto zmenám a doplneniam vydá stanovisko.

8. Ak do troch mesiacov od doručenia zmien a doplnení Európskeho parlamentu Rada kvalifikovanou väčšinou:

- a) schválí všetky tieto zmeny a doplnenia, dotknutý právny akt sa považuje za prijatý,
- b) neschválí všetky zmeny a doplnenia, predseda Rady po dohode s predsedom Európskeho parlamentu zvolá do šiestich týždňov zasadnutie Zmierovacieho výboru.

9. Rada sa uznáva jednomyseľne o zmenách a doplneniach, ku ktorým Komisia zaujala zamietavé stanovisko.

Zmierovací postup

10. Úlohou Zmierovacieho výboru, ktorý sa skladá z členov Rady alebo ich zástupcov a rovnakého počtu členov zastupujúcich Európsky parlament, je dosiahnuť do šiestich týždňov od jeho zvolania kvalifikovanou väčšinou členov Rady alebo ich zástupcov a väčšinou členov zastupujúcich Európsky parlament dohodu o spoločnom znení na základe pozícií Európskeho parlamentu a Rady v druhom čítaní.

11. Na rokovaníach Zmierovacieho výboru sa zúčastňuje Komisia, ktorá vyvinie akékoľvek užitočné iniciatívy s cieľom zblížiť pozície Európskeho parlamentu a Rady.

12. Ak do šiestich týždňov od svojho zvolania Zmierovací výbor neschváli spoločný návrh, navrhovaný právny akt sa považuje za neprijatý.

Tretie čítanie

13. Ak v tejto lehote Zmierovací výbor schváli spoločný návrh, Európsky parlament, ktorý sa uznáva väčšinou odovzdaných hlasov, a Rada, ktorá sa uznáva kvalifikovanou väčšinou, majú od schválenia lehotu šiestich týždňov na prijatie dotknutého právneho aktu v súlade so spoločným návrhom. Ak tak neurobia, navrhovaný právny akt sa považuje za neprijatý.

14. Lehoty troch mesiacov a šiestich týždňov uvedené v tomto článku môžu byť predĺžené najviac o jeden mesiac, respektíve o dva týždne, a to z podnetu Európskeho parlamentu alebo Rady.

Osobitné ustanovenia

15. Keď je v prípadoch ustanovených v ústave zákon alebo rámcový zákon v rámci riadneho legislatívneho postupu predložený na základe podnetu skupiny členských štátov, na základe odporúčania Európskej centrálnej banky, alebo na žiadosť Súdneho dvora, odsek 2, odsek 6 druhá veta a odsek 9 sa neuplatňujú.

V takýchto prípadoch Európsky parlament a Rada predložia Komisii navrhovaný právny akt spolu so svojimi pozíciami v prvom a druhom čítaní. Európsky parlament alebo Rada môžu počas celého postupu požiadať Komisiu o stanovisko, ktoré Komisia môže vydať aj z vlastného podnetu. Ak to považuje za potrebné, môže sa Komisia v súlade s odsekom 11 zúčastňovať aj na práci Zmierovacieho výboru.

ČLÁNOK III-397

Európsky parlament, Rada a Komisia sa navzájom radia a vzájomnou dohodou upravujú podrobnosti svojej spolupráce. Na tento účel môžu v súlade s ústavou uzatvárať medziinštitucionálne dohody, ktoré môžu mať záväznú povahu.

ČLÁNOK III-398

1. Pri vykonávaní svojich poslání sú inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie podporované otvorenou, efektívnou a nezávislou európskou administratívou.

2. Ustanovenia na tento účel sa prijímú európskymi zákonmi prijatými v súlade so služobným poriadkom a podmienkami zamestnávania prijatými na základe článku III-427.

ČLÁNOK III-399

1. Inštitúcie, orgány a úrady a agentúry Únie zabezpečujú transparentnosť svojej práce a podľa článku I-50 prijímú vo svojich rokovacích poriadkoch ustanovenia o prístupe verejnosti k svojim dokumentom. Na Súdny dvor Európskej únie, Európsku centrálnu banku a Európsku investičnú banku sa pri výkone ich administratívnych úloh uplatní len článok I-50 ods. 3 a tento článok.

2. Európsky parlament a Rada zabezpečia zverejnenie dokumentov týkajúcich sa legislatívnych postupov v súlade s podmienkami ustanovenými európskym zákonom uvedeným v článku I-50 ods. 3.

ČLÁNOK III-400

1. Rada prijme európske nariadenia a európske rozhodnutia určujúce:

- a) platy, požitky a dôchodky predsedu Európskej rady, predsedu Komisie, ministra zahraničných vecí Únie, členov Komisie, predsedov, členov a tajomníkov Súdneho dvora Európskej únie, ako aj generálneho tajomníka Rady,
- b) podmienky zamestnávania, najmä platy, požitky a dôchodky predsedu a členov Dvora audítorov,

c) akúkoľvek náhradu odmeňovania osôb uvedených v písmenách a) a b).

2. Rada prijme európske nariadenia a európske rozhodnutia, ktorými sa určujú požitky členov Hospodárskeho a sociálneho výboru.

ČLÁNOK III-401

Akty Rady, Komisie alebo Európskej centrálnej banky, ktoré ukladajú peňažný záväzok iným osobám ako členským štátom, sú vykonateľné.

Nútený výkon rozhodnutia sa spravuje predpismi občianskeho práva procesného platnými v tom členskom štáte, na ktorého území sa vykonáva. Doložku vykonateľnosti pripojí po preskúmaní, ktoré sa obmedzí iba na overenie pravosti daného titulu, vnútroštátny orgán, ktorý na tento účel určí vláda každého členského štátu a oznámi Komisii a Súdnemu dvoru Európskej únie.

Po splnení týchto formálnych náležitostí na základe žiadosti dotknutej strany môže táto pokračovať vo výkone rozhodnutia v súlade s vnútroštátnym právom predložením veci priamo príslušnému orgánu.

Nútený výkon môže byť zastavený len rozhodnutím Súdneho dvora Európskej únie. Preskúvanie zákonnosti spôsobu výkonu však patrí do pôsobnosti vnútroštátnych súdnych orgánov.

KAPITOLA II

FINANČNÉ USTANOVENIA

ODDIEL 1

VIACROČNÝ FINANČNÝ RÁMEC

ČLÁNOK III-402

1. Viacročný finančný rámec sa ustanovuje na obdobie najmenej piatich rokov v súlade s článkom I-55.
2. Finančný rámec stanovuje výšky súm ročných stropov pre viazané rozpočtové prostriedky podľa kategórií výdavkov a ročný strop pre výdavkové rozpočtové prostriedky. Kategórie výdavkov, ktorých počet je obmedzený, zodpovedajú hlavným odvetviám činnosti Únie.
3. Finančný rámec ustanoví akékoľvek iné ustanovenia potrebné pre hladký priebeh ročného rozpočtového postupu.
4. Ak nie je do konca predchádzajúceho finančného rámca prijatý zákon Rady, ktorým sa určuje nový finančný rámec, stropy a iné ustanovenia zodpovedajúce poslednému roku tohto rámca sa predĺžia až do prijatia takéhoto zákona.
5. V priebehu celého postupu, ktorý vedie k prijatiu finančného rámca, prijímú Európsky parlament, Rada a Komisia všetky opatrenia potrebné na uľahčenie úspešného ukončenia postupu.

ODDIEL 2

ROČNÝ ROZPOČET ÚNIE

ČLÁNOK III-403

Rozpočtový rok sa začína 1. januára a končí 31. decembra.

ČLÁNOK III-404

Európske zákony ustanovia ročný rozpočet Únie v súlade s týmito ustanoveniami:

1. Každá inštitúcia vypracuje do 1. júla odhad svojich výdavkov na nasledujúci rozpočtový rok. Komisia tieto odhady zlúči do návrhu rozpočtu, ktorý môže obsahovať rôzne odhady.

Návrh rozpočtu obsahuje odhad príjmov a odhad výdavkov.

2. Komisia predloží návrh obsahujúci návrh rozpočtu Európskemu parlamentu a Rade najneskôr do 1. septembra roka, ktorý predchádza roku, v ktorom sa má príslušný rozpočet plniť.

Komisia môže návrh rozpočtu zmeniť a doplniť počas daného postupu až do zvolania Zmierovacieho výboru uvedeného v odseku 5.

3. Rada prijme svoju pozíciu k návrhu rozpočtu a predloží ju Európskemu parlamentu najneskôr do 1. októbra roka, ktorý predchádza roku, v ktorom sa má príslušný rozpočet plniť. Rada informuje Európsky parlament v plnom rozsahu o dôvodoch, ktoré ju viedli k prijatiu jej pozície.

4. Ak do štyridsiatic dvoch dní po tomto predložení Európsky parlament:
- a) schváli pozíciu Rady, európsky zákon, ktorým sa ustanovuje rozpočet, je prijatý,
 - b) neprijme rozhodnutie, európsky zákon, ktorým sa ustanovuje rozpočet, sa považuje za prijatý,
 - c) prijme zmeny a doplnenia väčšinou svojich členov, takto zmenený a doplnený návrh sa predloží Rade a Komisii. Predseda Európskeho parlamentu po dohode s predsedom Rady bezodkladne zvolá zasadnutie Zmierovacieho výboru. Ak však do desiatich dní od predloženia návrhu Rada informuje Európsky parlament o tom, že schválila všetky jeho zmeny a doplnenia, Zmierovací výbor nezasadne.
5. Úlohou Zmierovacieho výboru, ktorý sa skladá z členov Rady alebo ich zástupcov a rovnakého počtu členov zastupujúcich Európsky parlament, je dosiahnuť do dvadsaťjeden dní od jeho zvolania kvalifikovanou väčšinou členov Rady alebo ich zástupcov a väčšinou členov zastupujúcich Európsky parlament dohodu o spoločnom návrhu na základe pozícií Európskeho parlamentu a Rady.
- Na rokovaníach Zmierovacieho výboru sa zúčastňuje Komisia, ktorá vyvinie akékoľvek užitočné iniciatívy s cieľom zblížiť pozície Európskeho parlamentu a Rady.
6. Ak sa Zmierovací výbor v lehote dvadsaťjeden dní uvedenej v odseku 5 dohodne na spoločnom návrhu, Európsky parlament a Rada majú lehotu štrnástich dní od dosiahnutia dohody na to, aby schválili spoločný návrh.
7. Ak v lehote štrnástich dní uvedenej v odseku 6:

- a) Európsky parlament aj Rada schvália spoločný návrh alebo neprijmú rozhodnutie, alebo ak jedna z týchto inštitúcií schváli spoločný návrh a druhá neprijme rozhodnutie, európsky zákon, ktorým sa ustanovuje rozpočet, sa považuje s konečnou platnosťou za prijatý v súlade so spoločným návrhom, alebo
 - b) Európsky parlament, ktorý sa uznáva väčšinou svojich členov, a Rada spoločný návrh zamietnu, alebo ak jeden z týchto orgánov zamietne spoločný návrh, zatiaľ čo druhý neprijme rozhodnutie, Komisia predloží nový návrhu rozpočtu, alebo
 - c) Európsky parlament, ktorý sa uznáva väčšinou svojich členov, zamietne spoločný návrh, zatiaľ čo Rada ho schváli, Komisia predloží nový návrhu rozpočtu, alebo
 - d) Európsky parlament schváli spoločný návrh, zatiaľ čo Rada ho zamietne, Európsky parlament môže do štrnástich dní odo dňa zamietnutia Radou väčšinou svojich členov a tromi pätinami odovzdaných hlasov rozhodnúť, že potvrdzuje všetky alebo niektoré zmeny a doplnenia uvedené v odseku 4 písm. c). Ak jedna zo zmien a doplnení Európskeho parlamentu nie je potvrdená, považuje sa pozícia dohodnutá v Zmierovacom výbore k rozpočtovej položke, ktorá je predmetom tejto zmeny a doplnenia, za zachovanú. Európsky zákon, ktorým sa ustanovuje rozpočet, sa považuje s konečnou platnosťou za prijatý na tomto základe.
8. Ak Zmierovací výbor neschváli spoločný návrh v lehote dvadsaťjeden dní uvedenej v odseku 5, Komisia predloží nový návrhu rozpočtu.

9. Po ukončení postupu uvedeného v tomto článku vyhlási predseda Európskeho parlamentu, že európsky zákon, ktorým sa ustanovuje rozpočet, bol s konečnou platnosťou prijatý.

10. Každá inštitúcia vykonáva právomoci jej zverené týmto článkom v súlade s ústavou a právnymi aktmi prijatými na jej základe, najmä so zreteľom na vlastné zdroje Únie a rovnováhu príjmov a výdavkov.

ČLÁNOK III-405

1. Ak nebol na začiatku rozpočtového roka s konečnou platnosťou prijatý žiaden európsky zákon, ktorým sa ustanovuje rozpočet, každý mesiac je možné vynaložiť v rámci jednotlivých kapitol výdavky vo výške najviac jednej dvanástiny rozpočtových prostriedkov príslušnej kapitoly na predchádzajúci rozpočtový rok v súlade s európskym zákonom uvedeným v článku III-412, ktoré zároveň nesmú presiahnuť jednu dvanástinu prostriedkov ustanovených v rovnakej kapitole návrhu rozpočtu.

2. Rada môže na návrh Komisie a v súlade s ostatnými podmienkami ustanovenými v odseku 1 prijať európske rozhodnutie, ktorým sa povoľujú výdavky presahujúce jednu dvanástinu v súlade s európskym zákonom uvedeným v článku III-412. Rada bezodkladne predloží rozhodnutie Európskemu parlamentu.

Európske rozhodnutie ustanoví potrebné opatrenia týkajúce sa zdrojov pre uplatňovanie tohto článku v súlade s európskymi zákonmi uvedenými v článku I-54 ods. 3 a 4.

Nadobúda účinnosť tridsať dní po svojom prijatí, ak Európsky parlament, ktorý sa uznáva väčšinou všetkých svojich členov, v rámci tejto lehoty nerozhodne, že zníži tieto výdavky.

ČLÁNOK III-406

V súlade s podmienkami ustanovenými európskym zákonom uvedeným v článku III-412 je možné všetky rozpočtové prostriedky nepoužité na konci rozpočtového roka s výnimkou tých, ktoré sa týkajú výdavkov na personál, preniesť len do ďalšieho rozpočtového roka.

Rozpočtové prostriedky sú členené podľa kapitol zoskupujúcich výdavkové položky podľa ich povahy alebo účelu a sú ďalej rozdelené v súlade s európskym zákonom uvedeným v článku III-412.

Výdavky:

- Európskeho parlamentu,
- Európskej rady a Rady,
- Komisie, ako aj
- Súdneho dvora Európskej únie,

sú vedené v samostatných oddieloch rozpočtu bez toho, aby bola dotknutá osobitná úprava pri určitých spoločných výdavkoch.

ODDIEL 3

PLNENIE ROZPOČTU A ABSOLUTÓRIUM

ČLÁNOK III-407

Komisia plní rozpočet v spolupráci s členskými štátmi, v súlade s európskym zákonom uvedeným v článku III-412, na vlastnú zodpovednosť a v medziach pridelených prostriedkov, pričom zohľadňuje zásady správneho finančného hospodárenia. Členské štáty spolupracujú s Komisiou, aby zabezpečili, že sa rozpočtové prostriedky použijú v súlade s touto zásadou.

Európsky zákon uvedený v článku III-412 ustanovuje povinnosti kontroly a auditu členských štátov pri plnení rozpočtu a z toho vyplývajúce zodpovednosti. Ustanovuje zodpovednosti a podrobné pravidlá, podľa ktorých každá inštitúcia postupuje pri vynakladaní svojich vlastných výdavkov.

Komisia môže v medziach a za podmienok ustanovených v európskom zákone uvedenom v článku III-412 vykonávať prevody rozpočtových prostriedkov medzi kapitolami alebo medzi položkami nižšieho členenia v rámci rozpočtu.

ČLÁNOK III-408

Komisia predkladá každoročne Európskemu parlamentu a Rade účty za predchádzajúci rozpočtový rok týkajúce sa rozpočtových operácií. Komisia im tiež predloží finančný výkaz aktív a pasív Únie.

Komisia tiež predloží Európskemu parlamentu a Rade hodnotiacu správu o financiách Únie založenú na výsledkoch získaných najmä na základe požiadaviek Európskeho parlamentu a Rady podľa článku III-409.

ČLÁNOK III-409

1. Európsky parlament na základe odporúčania Rady udeľuje Komisii absolútorium za plnenie rozpočtu. Na tento účel Európsky parlament po Rade preskúma účty, finančné výkazy a hodnotiacu správu uvedenú v článku III-408, výročnú správu Dvora audítorov spolu s odpoveďami kontrolovaných inštitúcií na zistenia Dvora audítorov, vyhlásenie o vierohodnosti uvedené v článku III-384 ods. 1 druhom pododseku a akékoľvek príslušné osobitné správy Dvora audítorov.
2. Pred udelením absolútoría Komisii alebo z iného dôvodu v súvislosti s výkonom svojich právomocí pri plnení rozpočtu môže Európsky parlament vyzvať Komisiu, aby podala vysvetlenia k vynakladaniu výdavkov alebo fungovaniu systémov finančnej kontroly. Na žiadosť Európskeho parlamentu mu Komisia predloží všetky potrebné informácie.
3. Komisia prijme všetky vhodné opatrenia, aby vyhověla pripomienkam uvedeným v rozhodnutiach o udelení absolútoría a ďalším pripomienkam Európskeho parlamentu v súvislosti s uskutočnenými výdavkami, ako aj k poznámkam sprevádzajúcim odporúčania Rady o udelení absolútoría.
4. Komisia na žiadosť Európskeho parlamentu alebo Rady podáva správy o opatreniach prijatých v súvislosti s týmito pripomienkami a poznámkami, najmä o pokynoch daných útvarom, ktoré sú zodpovedné za plnenie rozpočtu. Tieto správy sa tiež predkladajú Dvoru audítorov.

ODDIEL 4

SPOLOČNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK III-410

Viacročný finančný rámec a ročný rozpočet sa zostavujú v eurách.

ČLÁNOK III-411

Komisia môže za predpokladu, že to oznámi príslušným orgánom dotknutých členských štátov, previesť na menu jedného z členských štátov svoje prostriedky v mene iného členského štátu v rozsahu potrebnom na to, aby sa umožnilo ich použitie na účely ustanovené v ústave. Komisia sa čo možno najviac vyhýba takýmto prevodom, pokiaľ má v držbe hotovosť alebo iné likvidné aktíva v menách, ktoré potrebuje.

Komisia je v styku s každým dotknutým členským štátom prostredníctvom orgánu, ktorý je určený týmto štátom. Pri vykonávaní finančných operácií Komisia využíva služby emisnej banky dotknutého členského štátu alebo akejkoľvek inej finančnej inštitúcie schválenej týmto štátom.

ČLÁNOK III-412

1. Európske zákony ustanovujú:
 - a) rozpočtové pravidlá, ktoré určujú najmä podrobnosti zostavovania a plnenia rozpočtu a predkladania a overovania účtov,

- b) pravidielá, ktoré upravujú kontrolu zodpovednosti účastníkov finančných operácií, najmä povoľujúcich úradníkov a účtovníkov.

Tieto európske zákony sa prijímajú po porade s Dvorom audítorov.

2. Rada prijme na návrh Komisie európske nariadenie ustanovujúce podrobnosti a postupy, podľa ktorých sa príjmy rozpočtu ustanovené v úprave vlastných zdrojov Únie dávajú k dispozícii Komisii, a prípadne opatrenia, ktoré sa v prípade potreby uplatnia na zabezpečenie potrieb pokladničnej hotovosti. Rada sa uznáša po porade s Európskym parlamentom a Dvorom audítorov.

3. Do 31. decembra 2006 sa Rada uznáša jednomyselne vo všetkých prípadoch uvedených v tomto článku.

ČLÁNOK III-413

Európsky parlament, Rada a Komisia zabezpečujú, aby boli k dispozícii finančné prostriedky a aby sa tak umožnilo Únii plniť jej právne záväzky vo vzťahu k tretím stranám.

ČLÁNOK III-414

Pravidelné stretnutia predsedov Európskeho parlamentu, Rady a Komisie sa zvolávajú na podnet Komisie v rámci rozpočtových postupov uvedených v tejto kapitole. Predsedovia prijímú všetky potrebné opatrenia na podporu zmierenia a zblíženia pozícií inštitúcií, ktorým predsedajú, s cieľom uľahčiť vykonávanie tejto kapitoly.

ODDIEL 5

BOJ PROTI PODVODOM

ČLÁNOK III-415

1. Únia a členské štáty bojujú prostredníctvom opatrení prijatých v súlade s týmto článkom proti podvodom a akýmkoľvek iným protiprávnym konaniam, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie. Tieto opatrenia majú odradzujúci účinok a umožňujú účinnú ochranu v členských štátoch, ako aj vo všetkých inštitúciách, orgánoch, úradoch a agentúrach Únie.
2. Členské štáty prijímajú na boj proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, rovnaké opatrenia, aké prijímajú na boj proti podvodom, ktoré poškodzujú ich vlastné finančné záujmy.
3. Bez toho, aby boli dotknuté ostatné ustanovenia ústavy, členské štáty koordinujú svoju činnosť zameranú na ochranu finančných záujmov Únie proti podvodom. Na tento účel organizujú spolu s Komisiou úzku a pravidelnú spoluprácu medzi príslušnými orgánmi.
4. Európske zákony alebo európske rámcové zákony ustanovujú potrebné opatrenia v oblastiach predchádzania a boja proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, s cieľom umožniť účinnú a rovnocennú ochranu v členských štátoch a vo všetkých inštitúciách, orgánoch, úradoch a agentúrach Únie. Prijímajú sa po porade s Dvorom audítorov.
5. Komisia v spolupráci s členskými štátmi predkladá každý rok Európskemu parlamentu a Rade správu o opatreniach prijatých na vykonanie tohto článku.

KAPITOLA III

POSILNENÁ SPOLUPRÁCA

ČLÁNOK III-416

Každá posilnená spolupráca musí byť v súlade s ústavou a právom Únie.

Takáto spolupráca nesmie narušiť vnútorný trh ani hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť. Tiež nesmie predstavovať prekážku alebo diskrimináciu v obchode medzi členskými štátmi, ani medzi nimi nesmie narušiť hospodársku súťaž.

ČLÁNOK III-417

Každá posilnená spolupráca rešpektuje právomoci, práva a povinnosti tých členských štátov, ktoré sa jej nezúčastňujú. Takéto členské štáty nesmú brániť jej vykonávaniu zúčastnenými členskými štátmi.

ČLÁNOK III-418

1. Posilnená spolupráca je pri nadviazaní otvorená všetkým členským štátom a podmienená dodržaním všetkých podmienok účasti, ktoré ustanovuje európske rozhodnutie, ktorým bola povolená. Naďalej je im kedykoľvek otvorená, pokiaľ okrem uvedených podmienok spĺňajú aj prípadné ďalšie podmienky právnych aktov prijatých v jej rámci.

Komisia a členské štáty zúčastnené na posilnenej spolupráci zabezpečia podporu účasti čo najväčšieho počtu členských štátov.

2. Komisia a prípadne minister zahraničných vecí Únie poskytujú Európskemu parlamentu a Rade pravidelné informácie týkajúce sa vývoja posilnenej spolupráce.

ČLÁNOK III-419

1. Členské štáty, ktoré si želajú naviazať medzi sebou posilnenú spoluprácu v jednej z oblastí, na ktoré sa vzťahuje ústava, s výnimkou oblastí výlučnej právomoci a spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, predložia žiadosť Komisii a upresnia rozsah pôsobnosti a ciele navrhovanej posilnenej spolupráce. Komisia môže na tento účel predložiť návrh Rade. Ak Komisia návrh nepredloží, informuje dotknuté štáty o dôvodoch, prečo tak neurobila.

Povolenie naviazať posilnenú spoluprácu sa udeľuje európskym rozhodnutím Rady, ktorá sa uznáva na návrh Komisie a po získaní súhlasu Európskeho parlamentu.

2. Žiadosť členských štátov, ktoré si želajú medzi sebou naviazať posilnenú spoluprácu v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, sa podáva Rade. Žiadosť sa postúpi ministrovi zahraničných vecí Únie, ktorý zaujme stanovisko k tomu, či je zamýšľaná posilnená spolupráca v súlade so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou Únie, a Komisii, ktorá zaujme stanovisko najmä k tomu, či je navrhovaná posilnená spolupráca v súlade s ostatnými politikami Únie. Pre informáciu sa postúpi aj Európskemu parlamentu.

Povolenie postupovať formou posilnenej spolupráce sa udeľuje európskym rozhodnutím Rady, ktorá sa uznáva jednomyseľne.

ČLÁNOK III-420

1. Každý členský štát, ktorý si želá zúčastniť sa prebiehajúcej posilnenej spolupráce v jednej z oblastí uvedených v článku III-419 ods.1, oznámi svoj zámer Rade a Komisii.

Komisia potvrdí účasť dotknutého členského štátu v priebehu štyroch mesiacov od dátumu prijatia oznámenia. V prípade potreby skonštatuje, že sú splnené podmienky účasti a prijme akékoľvek potrebné prechodné opatrenia týkajúce sa uplatňovania už prijatých právnych aktov v rámci posilnenej spolupráce.

Ak sa však Komisia domnieva, že neboli splnené podmienky účasti, označí opatrenia, ktoré je potrebné prijať, aby tieto podmienky boli splnené, a stanoví lehotu na opätovné preskúmanie žiadosti. Po uplynutí tejto lehoty opätovne preskúma žiadosť v súlade s postupom ustanoveným v druhom pododseku. Ak sa Komisia domnieva, že podmienky účasti ešte stále sú splnené, dotknutý členský štát môže záležitosť predložiť Rade, ktorá rozhodne o žiadosti. Rada sa uznáva v súlade s článkom I-44 ods. 3. Na návrh Komisie môže tiež prijať prechodné opatrenia uvedené v druhom pododseku.

2. Každý členský štát, ktorý si želá zúčastniť sa prebiehajúcej posilnenej spolupráce v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, oznámi svoj zámer Rade, ministrom zahraničných vecí Únie a Komisii.

Rada potvrdí účasť dotknutého členského štátu po porade s ministrom zahraničných vecí Únie a v prípade potreby po konštatovaní, že sú splnené podmienky účasti. Rada tiež môže na návrh ministra zahraničných vecí Únie prijať akékoľvek potrebné prechodné opatrenia týkajúce sa uplatňovania už prijatých právnych aktov v rámci posilnenej spolupráce. Ak sa však Rada domnieva, že podmienky účasti nie sú splnené, označí opatrenia, ktoré je potrebné prijať, aby tieto podmienky boli splnené, a stanoví lehotu na opätovné preskúmanie žiadosti o účasť.

Na účely tohto odseku sa Rada uznáva jednomyselne a v súlade s článkom I-44 ods. 3.

ČLÁNOK III-421

Výdavky vyplývajúce z uskutočňovania posilnenej spolupráce s výnimkou administratívnych nákladov vznikajúcich inštitúciám znášajú zúčastnené členské štáty, pokiaľ všetci členovia Rady po porade s Európskym parlamentom nerozhodnú jednomyselne inak.

ČLÁNOK III-422

1. Keď ustanovenie ústavy, ktoré môže byť uplatňované v súvislosti s posilnenou spolupracou, ustanovuje, že Rada sa uznáva jednomyselne, môže Rada jednomyselne v súlade s opatreniami ustanovenými v článku I-44 ods. 3 prijať európske rozhodnutie ustanovujúce, že sa bude uznávať kvalifikovanou väčšinou.
2. Keď ustanovenie ústavy, ktoré môže byť uplatňované v súvislosti s posilnenou spolupracou, ustanovuje, že Rada prijíma európske zákony alebo európske rámcové zákony podľa mimoriadneho legislatívneho postupu, môže Rada jednomyselne v súlade s postupom ustanoveným v článku I-44 ods. 3 prijať európske rozhodnutie ustanovujúce, že sa bude uznávať podľa riadneho legislatívneho postupu. Rada sa uznáva po porade s Európskym parlamentom.
3. Odseky 1 a 2 sa neuplatňujú na rozhodnutia, ktoré majú vojenské alebo obranné dôsledky.

ČLÁNOK III-423

Rada a Komisia zabezpečujú vzájomný súlad činností vykonávaných v rámci posilnenej spolupráce a súlad takýchto činností s politikami Únie a na tento účel spolupracujú.

HLAVA VII

SPOLOČNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK III-424

So zreteľom na štrukturálnu, hospodársku a sociálnu situáciu Guadeloupe, Francúzskej Guayany, Martinique, Réunionu, Azorov, Madeiry a Kanárskych ostrovov, ktorá je znásobená ich odľahlosťou, ostrovnou povahou, malou rozlohou, nepriaznivými topografickými a klimatickými podmienkami, hospodárskou závislosťou na malom množstve produktov, ktorých trvalá povaha a kombinácia závažne sťažuje ich rozvoj, Rada na návrh Komisie prijíma európske zákony, európske rámcové zákony, európske nariadenia a európske rozhodnutia, zamerané najmä na ustanovenie podmienok uplatňovania ústavy v týchto regiónoch, vrátane spoločných politík. Uznáva sa po porade s Európskym parlamentom.

Právne akty uvedené v prvom odseku sa týkajú najmä takých oblastí, ako sú colná a obchodná politika, fiškálna politika, slobodné pásma, politika v oblasti poľnohospodárstva a rybného hospodárstva, podmienky dodávok surovín a tovarov základnej spotreby, štátna pomoc a podmienky prístupu k štrukturálnym fondom a horizontálnym programom Únie.

Rada pri prijímaní právnych aktov uvedených v prvom odseku zohľadní osobitné charakteristické črty a prekážky najvzdialenejších regiónov bez narušovania celistvosti a vnútorného súladu právneho poriadku Únie vrátane vnútorného trhu a spoločných politík.

ČLÁNOK III-425

Ústavou nie je žiadnym spôsobom dotknutá úprava vlastníctva v členských štátoch.

ČLÁNOK III-426

Únia požíva v každom z členských štátov najrozsiahlejšiu právnu spôsobilosť a spôsobilosť na právne úkony, aké ich právne predpisy priznávajú právnickým osobám. Môže najmä nadobúdať a scudzovať hnutel'ný aj nehnuteľný majetok a môže byť účastníkom v súdnych konaniach. Na tento účel Úniu zastupuje Komisia. Únia je však zastúpená aj každou z inštitúcií na základe ich administratívnej autonómie v záležitostiach týkajúcich sa ich fungovania.

ČLÁNOK III-427

Európsky zákon ustanoví Služobný poriadok a podmienky zamestnávania ostatných zamestnancov Únie. Prijíma sa po porade s dotknutými inštitúciami.

ČLÁNOK III-428

Komisia môže v medziach a za podmienok ustanovených európskym nariadením alebo európskym rozhodnutím prijatým jednoduchou väčšinou Radou zbierať akékoľvek informácie a vykonávať akékoľvek preskúmania potrebné v súvislosti s plnením úloh, ktorými je poverená.

ČLÁNOK III-429

1. Bez toho, aby bol dotknutý článok 5 Protokolu o Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky, opatrenia na zostavovanie štatistík ustanovuje európsky zákon alebo európsky rámcový zákon, keď je to potrebné na výkon činnosti Únie.
2. Zostavovanie štatistík sa spravuje nestrannosťou, spoľahlivosťou, objektivitou, vedeckou nezávislosťou, nákladovou efektívnosťou a dôverným charakterom štatistických údajov. Hospodárskym subjektom pritom nesmú spôsobiť nadmernú záťaž.

ČLÁNOK III-430

Členovia inštitúcií Únie, členovia výborov a úradníci a iní zamestnanci Únie sú povinní aj po skončení výkonu ich funkcie zachovávať mlčanlivosť o informáciách, na ktoré sa vzťahuje služobné tajomstvo, najmä o informáciách o podnikoch, ich obchodných vzťahoch alebo ich nákladových zložkách.

ČLÁNOK III-431

Zmluvná zodpovednosť Únie sa spravuje právom, ktorým sa spravuje dotknutá zmluva.

V prípade mimozmluvnej zodpovednosti Únia nahradí akúkoľvek škodu spôsobenú jej inštitúciami alebo jej zamestnancami pri výkone ich funkcií v súlade so všeobecnými zásadami spoločnými pre právne poriadky členských štátov.

Bez ohľadu na druhý odsek je Európska centrálna banka povinná nahradiť akúkoľvek škodu spôsobenú ňou alebo jej zamestnancami pri plnení ich povinností v súlade so všeobecnými zásadami spoločnými pre právne poriadky členských štátov.

Osobná právna zodpovednosť zamestnancov voči Únii sa spravuje ustanoveniami služobného poriadku alebo podmienok zamestnávania, ktoré sa na nich vzťahujú.

ČLÁNOK III-432

Sídlo inštitúcií Únie sa určí na základe spoločnej dohody vlád členských štátov.

ČLÁNOK III-433

Rada prijme jednomyselne európske nariadenie, ktorým sa upraví používanie jazykov inštitúciami Únie, bez toho, aby bol dotknutý Štatút Súdneho dvora Európskej únie.

ČLÁNOK III-434

Únia požíva na územiach členských štátov také výsady a imunity, aké sú potrebné na plnenie jej úloh, za podmienok ustanovených v Protokole o výsadách a imunitách Európskej únie.

ČLÁNOK III-435

Ústavou nie sú dotknuté práva a povinnosti vyplývajúce zo zmlúv uzavretých pred 1. januárom 1958, alebo v prípade pristupujúcich štátov pred dátumom ich pristúpenia, medzi jedným alebo viacerými členskými štátmi na jednej strane a jedným alebo viacerými tretími štátmi na strane druhej.

V rozsahu, v akom sú také dohody v rozpore s ústavou, dotknutý členský štát alebo štáty prijímú všetky vhodné opatrenia na odstránenie takýchto zistených rozporov. Ak je to potrebné, členské štáty si na dosiahnutie tohto cieľa môžu poskytnúť vzájomnú pomoc a zaujať spoločný postoj.

Pri uplatňovaní dohôd uvedených v prvom odseku zohľadnia členské štáty skutočnosť, že výhody schválené každým členským štátom v tejto ústave tvoria nedeliteľnú súčasť Únie, a preto sú neoddeliteľne spojené s vytvorením inštitúcií, ktorým boli ústavou zverené právomoci, a s priznaním rovnakých výhod zo strany všetkých ostatných členských štátov.

ČLÁNOK III-436

1. Ústava nebráni uplatňovaniu týchto pravidiel:
 - a) žiaden členský štát nie je povinný poskytovať informácie, ktorých sprístupnenie považuje za odporujúce základným záujmom jeho bezpečnosti,
 - b) každý členský štát môže prijať opatrenia, ktoré považuje za potrebné na ochranu základných záujmov svojej bezpečnosti, ktoré sú spojené s výrobou alebo obchodovaním so zbraňami, strelivom a vojenským materiálom; takéto opatrenia neovplyvnia nepriaznivo podmienky hospodárskej súťaže na vnútornom trhu týkajúce sa výrobkov, ktoré nie sú určené osobitne na vojenské účely.
2. Rada môže na návrh Komisie jednomyseľne prijať európske rozhodnutie, ktorým sa zmení zoznam výrobkov z 15. apríla 1958, na ktoré sa uplatňujú ustanovenia odseku 1 písm. b).

ČASŤ IV

VŠEOBECNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK IV-437

Zrušenie predchádzajúcich zmlúv

1. Touto Zmluvou o Ústave pre Európu sa zrušuje Zmluva o založení Európskeho spoločenstva, Zmluva o Európskej únii, a za podmienok ustanovených v Protokole o aktoch a zmluvách, ktorými boli doplnené alebo zmenené Zmluva o založení Európskeho spoločenstva a Zmluva o Európskej únii, právne akty a zmluvy, ktoré ich doplnili alebo zmenili, pokiaľ nie je v odseku 2 tohto článku ustanovené inak.

2. Zmluvy o pristúpení:

- a) Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska,
- b) Helénskej republiky,
- c) Španielskeho kráľovstva a Portugalskej republiky,
- d) Rakúskej republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva a

- e) Českej republiky, Estónskej republiky, Cyperskej republiky, Lotyšskej republiky, Litovskej republiky, Maďarskej republiky, Maltskej republiky, Poľskej republiky, Slovinskej republiky a Slovenskej republiky

sa zrušujú.

Avšak:

- ustanovenia zmlúv uvedených v písmenách a) až d), ktoré sú prevzaté alebo uvedené v Protokole o zmluvách a aktoch o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, Helénskej republiky, Španielskeho kráľovstva a Portugalskej republiky a Rakúskej republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva, zostávajú v platnosti a ich právne účinky sú v súlade s týmto protokolom zachované,
- ustanovenia zmluvy uvedenej v písmene e), ktoré sú prevzaté alebo uvedené v Protokole o Zmluve a Akte o pristúpení Českej republiky, Estónskej republiky, Cyperskej republiky, Lotyšskej republiky, Litovskej republiky, Maďarskej republiky, Maltskej republiky, Poľskej republiky, Slovinskej republiky a Slovenskej republiky zostávajú v platnosti a ich právne účinky sú zachované v súlade s týmto protokolom.

ČLÁNOK IV-438

Sukcesia a právna kontinuita

1. Európska únia založená touto zmluvou je nástupcom Európskej únie založenej Zmluvou o Európskej únii a Európskeho spoločenstva.
2. S výhradou článku IV-439 inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, ktoré existujú ku dňu nadobudnutia platnosti tejto zmluvy, vykonávajú v súlade s touto zmluvou v zložení k uvedenému dňu svoje právomoci až do prijatia nových ustanovení, ktorými sa vykonáva táto zmluva, alebo do uplynutia ich funkčného obdobia.
3. Akty inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr Únie, ktoré boli prijaté na základe zmlúv a aktov zrušených článkom IV-437, zostávajú v platnosti. Ich právne účinky sú zachované do ich zrušenia, vyhlásenia za neplatné alebo zmien a doplnení uplatňovaním tejto zmluvy. To isté platí aj pre zmluvy uzavreté medzi členskými štátmi na základe zmlúv a aktov zrušených článkom IV-437.

Iné súčasti *acquis* Spoločenstva a Únie, ktoré existujú ku dňu nadobudnutia platnosti tejto zmluvy, najmä medziinštitucionálne dohody, rozhodnutia a dohody uzavreté zástupcami vlád členských štátov v rámci zasadnutí Rady, dohody o fungovaní Únie alebo Spoločenstva alebo vzťahujúce sa na činnosť Únie alebo Spoločenstva uzavreté členskými štátmi, vyhlásenia vrátane tých, ktoré boli prijaté v rámci medzivládnych konferencií, ako aj uznesenia alebo iné pozície prijaté Európskou radou alebo Radou a tie, ktoré sa vzťahujú na Úniu alebo Spoločenstvo a boli prijaté na základe vzájomnej dohody členských štátov, zostávajú tiež v platnosti, pokiaľ nedôjde k ich zrušeniu alebo zmene a doplneniu.

4. Judikatúra Súdneho dvora Európskych spoločností a Súdu prvého stupňa týkajúca sa výkladu a uplatňovania zmlúv a aktov zrušených článkom IV-437, ako aj aktov a zmlúv prijatých na ich uplatňovanie zostáva primerane prameňom výkladu práva Únie a najmä porovnateľných ustanovení ústavy.
5. V správnych a súdnych konaniach začatých pred nadobudnutím platnosti tejto zmluvy sa pokračuje v súlade s ústavou. Inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie zodpovedné za tieto konania prijímú na tento účel všetky vhodné opatrenia.

ČLÁNOK IV-439

Prechodné ustanovenia vzťahujúce sa na určité inštitúcie

Prechodné ustanovenia vzťahujúce sa na zloženie Európskeho parlamentu, na vymedzenie kvalifikovanej väčšiny v Európskej rade a Rade vrátane tých prípadov, keď nie všetci členovia Európskej rady alebo Rady hlasujú, a na zloženie Komisie vrátane ministra zahraničných vecí Únie sú ustanovené v Protokole o prechodných ustanoveniach vzťahujúcich sa na inštitúcie a orgány Únie.

ČLÁNOK IV-440

Územná pôsobnosť

1. Táto zmluva sa vzťahuje na Belgické kráľovstvo, Českú republiku, Dánske kráľovstvo, Spolkovú republiku Nemecko, Estónsku republiku, Helénsku republiku, Španielske kráľovstvo, Francúzsku republiku, Írsko, Taliansku republiku, Cyperskú republiku, Lotyšskú republiku, Litovskú republiku, Luxemburské veľkoveľvodstvo, Maďarskú republiku, Maltskú republiku, Holandské kráľovstvo, Rakúsku republiku, Poľskú republiku, Portugalskú republiku, Slovinskú republiku, Slovenskú republiku, Fínsku republiku, Švédске kráľovstvo a Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska.
2. Táto zmluva sa vzťahuje na Guadeloupe, Francúzsku Guyanu, Martinique, Réunion, Azory, Madeiru a Kanárske ostrovy v súlade s článkom III-424.
3. Pre zámorské krajiny a územia uvedené v prílohe II sa vzťahuje osobitná úprava týkajúca sa pridruženia vymedzená v časti III hlave IV.

Táto zmluva sa nevzťahuje na zámorské krajiny a územia s osobitnými vzťahmi so Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska, ktoré nie sú uvedené v tomto zozname.

4. Táto zmluva sa vzťahuje na európske územia, za ktorých vonkajšie vzťahy zodpovedá niektorý členský štát.

5. Táto zmluva sa vzťahuje na Alandy s výnimkami, ktoré boli pôvodne ustanovené v zmluve uvedenej v článku IV-437 ods. 2 písm. d) a ktoré boli prevzaté do Protokolu o zmluvách a aktoch o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, Helénskej republiky, Španielskeho kráľovstva a Portugalskej republiky, a Rakúskej republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva.
6. Bez ohľadu na odseky 1 až 5:
- a) táto zmluva sa nevzťahuje na Faerské ostrovy,
 - b) táto zmluva sa vzťahuje na výsostné územia Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska na Cypre Akrotiri a Dhekelia len v rozsahu potrebnom na zabezpečenie uplatňovania úpravy pôvodne ustanovenej v Protokole o výsostných územiach Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska na Cypre pripojenom k aktu o pristúpení, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou zmluvy uvedenej v článku IV-347 ods. 2 písm. e) a ktorý bol prevzatý do časti II hlavy III Protokolu o Zmluve a Akte o pristúpení Českej republiky, Estónskej republiky, Cyperskej republiky, Lotyšskej republiky, Litovskej republiky, Maďarskej republiky, Maltskej republiky, Poľskej republiky, Slovinskej republiky a Slovenskej republiky,
 - c) táto zmluva sa vzťahuje na Normanské ostrovy a na ostrov Man len v rozsahu potrebnom na zabezpečenie uplatňovania úpravy pôvodne ustanovenej pre tieto ostrovy v zmluve uvedenej v článku IV-437 ods. 2 písm. a), ktorá bol prevzatá do hlavy II oddielu 3 Protokolu o zmluvách a aktoch o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, Helénskej republiky, Španielskeho kráľovstva a Portugalskej republiky, a Rakúskej republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva.

7. Európska rada môže na podnet dotknutého členského štátu prijať európske rozhodnutie, ktorým sa vo vzťahu k Únii mení a dopĺňa postavenie dánskej, francúzskej alebo holandskej krajiny alebo územia uvedeného v odsekoch 2 a 3. Európska rada sa uznáva jednomyselne po porade s Komisiou.

ČLÁNOK IV-441

Regionálne únie

Táto zmluva nebráni existencii alebo uzavretiu regionálnych únií medzi Belgickom a Luxemburskom alebo medzi Belgickom, Luxemburskom a Holandskom v rozsahu, v ktorom sa ciele týchto regionálnych únií nedosahujú uplatňovaním tejto zmluvy.

ČLÁNOK IV-442

Protokoly a prílohy

Protokoly a prílohy k tejto zmluve tvoria jej neoddeliteľnú súčasť.

ČLÁNOK IV-443

Riadny revízny postup

1. Vláda každého členského štátu, Európsky parlament alebo Komisia môžu predložiť Rade návrhy na revíziu tejto zmluvy. Tieto návrhy Rada postúpi Európskej rade a oznámi ich národným parlamentom.
2. Ak Európska rada po porade s Európskym parlamentom a Komisiou prijme jednoduchou väčšinou rozhodnutie v prospech preskúmania navrhovaných zmien a doplnení, predseda Európskej rady zvolá konvent pozostávajúci zo zástupcov národných parlamentov, hláv štátov alebo predsedov vlád členských štátov, Európskeho parlamentu a Komisie. V prípade inštitucionálnych zmien v menovej oblasti sa uskutoční porada aj s Európskou centrálnou bankou. Konvent preskúma návrhy zmien a doplnení a prijme konsenzom odporúčanie konferencii zástupcov vlád členských štátov podľa odseku 3.

Európska rada môže po získaní súhlasu Európskeho parlamentu rozhodnúť jednoduchou väčšinou o nezvolaní konventu, ak to nie je odôvodnené rozsahom navrhovaných úprav. V tom prípade vymedzí Európska rada referenčný rámec pre konferenciu zástupcov vlád členských štátov.

3. Konferenciu zástupcov vlád členských štátov zvolá predseda Rady s cieľom rozhodnúť spoločnou dohodou o zmenách a doplneniach, ktoré sa majú vykonať v tejto zmluve.

Zmeny a doplnenia nadobudnú platnosť po ratifikácii všetkými členskými štátmi v súlade s ich príslušnými ústavnými požiadavkami.

4. Ak zmluvu, ktorou sa mení a dopĺňa táto zmluva, do uplynutia dvoch rokov od jej podpisu ratifikovali štyri pätiny členských štátov a jeden alebo viac členských štátov sa pri postupe ratifikácie stretli s ťažkosťami, záležitosť sa predloží Európskej rade.

ČLÁNOK IV-444

Zjednodušený revízny postup

1. Ak sa v časti III ustanovuje, že Rada sa v určitej oblasti alebo v určitom prípade uznáva jednomyselne, môže Európska rada prijať európske rozhodnutie, ktoré oprávni Radu uznávať sa v tejto oblasti alebo v tomto prípade kvalifikovanou väčšinou.

Tento odsek sa nevzťahuje na rozhodnutia s vojenskými alebo obrannými dôsledkami.

2. Ak sa v časti III ustanovuje, že Rada prijíma európske zákony alebo európske rámcové zákony v súlade s mimoriadnym legislatívnym postupom, môže Európska rada prijať európske rozhodnutie umožňujúce prijatie takýchto európskych zákonov alebo európskych rámcových zákonov v súlade s riadnym legislatívnym postupom.

3. Každý podnet Európskej rady na základe odsekov 1 alebo 2 sa oznámi národným parlamentom. Ak národný parlament oznámi svoj nesúhlas do šiestich mesiacov od tohto oznámenia, európske rozhodnutie uvedené v odsekoch 1 a 2 sa neprijme. V prípade, že sa nevysloví nesúhlas, Európska rada môže rozhodnutie prijať.

Európska rada sa pri prijímaní európskych rozhodnutí uvedených v odsekoch 1 a 2 uznáva jednomyseľne po získaní súhlasu Európskeho parlamentu, ktorý sa uznáva väčšinou svojich členov.

ČLÁNOK IV-445

Zjednodušený revízny postup týkajúci sa vnútorných politík a činností Únie

1. Vláda každého členského štátu, Európsky parlament alebo Komisia môžu predložiť Európskej rade návrhy na revíziu všetkých alebo niektorých ustanovení hlavy III časti III týkajúcej sa vnútorných politík a činností Únie.

2. Európska rada môže prijať európske rozhodnutie, ktorým sa menia a dopĺňajú všetky alebo niektoré ustanovenia hlavy III časti III. Európska rada sa uznáva jednomyseľne po porade s Európskym parlamentom a Komisiou, a v prípade inštitucionálnych zmien v menovej oblasti aj s Európskou centrálnou bankou.

Toto európske rozhodnutie nenadobudne účinnosť, kým ho neschvália členské štáty v súlade s ich príslušnými ústavnými požiadavkami.

3. Európske rozhodnutie uvedené v odseku 2 nesmie rozšíriť právomoci prenesené na Úniu touto zmluvou.

ČLÁNOK IV-446

Doba platnosti

Táto zmluva sa uzatvára na dobu neurčitú.

ČLÁNOK IV-447

Ratifikácia a nadobudnutie platnosti

1. Táto zmluva bude ratifikovaná Vysokými zmluvnými stranami v súlade s ich ústavnými požiadavkami. Ratifikačné listiny budú uložené u vlády Talianskej republiky.
2. Táto zmluva nadobudne platnosť 1. novembra 2006, ak budú uložené všetky ratifikačné listiny, alebo ak sa tak nestane, prvým dňom mesiaca nasledujúceho po vykonaní tohto úkonu posledným signatárskym štátom.

ČLÁNOK IV-448

Autentické znenia a preklady

1. Táto zmluva je vyhotovená v jedinom origináli v anglickom, českom, dánskom, estónskom, fínskom, francúzskom, gréckom, holandskom, írskom, litovskom, lotyšskom, maďarskom, maltskom, nemeckom, poľskom, portugalskom, slovenskom, slovinskom, španielskom, švédskom a talianskom jazyku, pričom texty v každom z týchto jazykov sú rovnako autentické a uložia sa v archívoch vlády Talianskej republiky, ktorá pošle overenú kópiu každej z vlád ostatných signatárskych štátov.
2. Táto zmluva môže byť tiež preložená do akéhokoľvek iného jazyka určeného členským štátom, ak je tento jazyk v súlade s ústavným poriadkom tohto členského štátu úradným jazykom na celom jeho území alebo na jeho časti. Dotknuté členské štáty poskytnú overenú kópiu takýchto prekladov, ktoré sa uložia do archívov Rady.